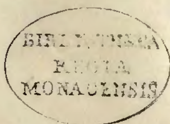
INCIPIT PROL IERONIMI PBI

BEATISSIMO PAPAE
DAMASO · IERONIMUS ·

NOVUM OPUS ME FACERE COGIS EX
ueteri · ut post exemplaria scripturarum · toto or
be dispersa · quasi quidam arbiter sedeam · Et
quia interse uariant · quae sint illa · quae cum
greca consentiant ueritate decernam · pius labor·
sed periculosa praesumptio · Iudicare de ceteris·
ipsum abomnibus iudicandum · Senis mutare
linguam · & canescentem mundum · adinitia re
trahere paruulorum · Quis enim doctus pariter
uel indoctus · cum inmanus uolumen assumpse
rit · et asaliua quam semel inbibit · uiderit discre
pare quod lectitat · non statim erumpat inuoce ·
me falsarium · me clamans esse sacrilegum · qui
audeam aliquid inueteribus libris addere · muta
re · uel corrigere · Aduersus quam inuidiam · du
plex causa me consolatur · Quod & tu qui sum

mus sacerdos es fieri iubes· & uerum non esse quod uariat · etiam maledicorum testimonio comprobatur· Si enim latinis exemplaribus fides est adhibenda· respondeant quibus· tot sunt enim exemplaria pene · quot codices· Sin autem ueritas est quaerenda de pluribus· cur non ad graecam originem reuertentes· ea quae uel a uitiosis interpraetibus male edita· uel a praesumptoribus imperitis emendata peruersius· uel a librariis dormitantibus· aut addita sunt· aut mutata corrigimus? Neque uero ego de ueteri disputo testamento · quod a septuaginta senioribus in graecam linguam uersum· tertio gradu ad nos usque peruenit· Non quaero quid aquila· quid simmachus sapiant· quare theodotion inter nouos & ueteres medius incedat· Sit illa uera interpretatio · quam apostoli probauerunt· De nouo nunc loquor testamento · quod graecum esse non dubium est· Excepto apostolo matheo · qui primus in iudaea euangelium christi hebraicis litteris edidit·

Hoc certe cum in nostro sermone discordat· & diuersos ri

uilorum tramites ducit · uno de fonte quaerendum
est · Praetermitto eos codices quos a luciano & esychi
o nuncupatos · paucorum hominu͞ adserit puersa
contentio · Quibus utiq· nec in ueteri instrumento
post septuaginta interpretes emendare quid licuit ·
nec in nouo pfuit emendasse · Cum multarum
gentium linguis scriptura ante translata · doceat
falsa esse quae addita sunt · Igitur haec praesens
praefatiuncula pollicetur · quatuor tantum euan
gelia · quoru͞ ordo iste est · Matheus · marcus · lucas ·
iohannes · Codicum grecorum emendata collatione ·
sed ueterum · Quae ne multum a lectionis latine
consuetudine discreparent · ita calamo imperaui
mus · ut his tantum quae sensum uidebantur mu
tare correctis · reliqua manere pateremur ut fuerant ·
Canones quoq· quos eusebius caesariensis ep͞s · alexan
drinum secutus ammoniu͞ · in decem numeros or
dinauit · sicut in greco habentur expressimus · Quo
si quis de curiosis uoluerit nosse quae in euangeliis ·
uel eadem · uel uicina · t sola sint · eoru͞ distinctione

cognoscat · Magnus siquidem hic in nr̄is codicibus error inoleuit · dum qđ in eadē re alius euangelista plus dixit · in alio quia minus putauerint · addiderunt ·

Uel dum eundem sensū alius aliter expressit · ille qui unum e quatuor primū legerat · ad eius exemplum ceteros quoq· aestimauerit emendandos · Unde accidit · ut apud nos mixta sint omnia · Et in marco · plura lucae atq· mathei · Rursum in matheo · iohannis et marci · & in ceteris reliquorum quae in aliis ꝓpria sunt inueniantur · Cum itaq· canones legeris qui subiecti sunt · confusionis errore sublato · & similia omniū scies · et singulis sua quaeq· restitues · In canone primo concordant quatuor · matheus · marcus · lucas · iohannes · In secundo tres · matheus · marcus · lucas ·

In tertio tres · matheus · lucas · iohannes ·

In quarto tres · matheus · marcus · iohannes ·

In quinto duo · matheus · lucas ·

In sexto duo · matheus · marcus ·

In septimo duo · matheus · iohannes ·

In octauo duo · lucas · marcus ·

In nono duo· lucas· iohannes·

In decimo propria unusquisq· quae non habentur in aliis
ediderunt· Singulis uero euangelis· ab uno incipiens·
usq· ad finem librorum· dispar numerus increscit·

Hic nigro colore prescriptus· sub se habet alium ex minio
numerum discolorem· Qui ad decem usq· procedens·
indicat prior numerus· in quo sit canone requirendus·

Cum igitur aperto codice· uerbi gratia illud siue illud
capitulum scire uolueris cuius canonis sit· statim ex
subiecto numero doceberis· Et recurrens ad principia
in quibus canonum est distincta congeries· eodemq·
statim canone ex titulo frontis inuento· illum quem
quaerebas numerum eiusdem euangelistae· qui et i
pse ex inscriptione signatur inuenies· atq· e uicino ce
terorum tramitibus inspectis· quos numeros e regio
ne habeant adnotabis· Et cum scieris· recurres ad uo
lumina singulorum· & sine mora repertis numeris
quos ante signaueras· repperies et loca in quibus uel ea
dem uel uicina dixerunt· Opto ut in christo ualeas·
& memineris mei papa beatissime·

INCIPIT PROLOGUS SCĪ HIERONIMI

PLURES FUISSE QUI EUANGELIA
SCRIPSERUNT· ET LUCAS EUANGELISTA
testatur dicens· Quoniam quidem multi conati
sunt ordinare narrationem rerum· quae in nobis
completae sunt· sicut tradiderunt nobis qui ab initio
ipsi uiderunt sermonem· & ministrauerunt ei· & per
seuerantia usq· ad praesens tempus monumenta de
clarant· Quae a diuersis auctoribus edita· diuersarū
hereseon fuere principia· ut est illud iuxta aegypti
os· & thomam· & mathiam· & bartholomeum· Duode
cim quoq· apostolorum· & basilidis· atq· appellis· ac re
liquorū quos enumerare longissimum est· Cum
hoc tantum in praesentiarum necesse sit dicere· exti
tisse quosdam qui sine spū & gratia dī conati sunt
magis ordinare narrationem· quam hystoriae texe
re ueritatem· Quibus iure potest illud ꝓpheticum
coaptari· Uae qui prophetant de corde suo· qui
ambulant post spiritum suum· Qui dicunt· dicit
dn̄s· & dn̄s non misit eos· De quibus et saluator in

euangelio iohannis loquitur· Omnes qui ante me
uenerunt· fures fuerunt et latrones· Qui uenerunt·
non qui missi sunt· Ipsi enim ueniebant· & ego n̄
mittebam eos· In uenientibus· praesumptio teme
ritatis· inmissis· obsequium seruitutis est· Aeccle
sia autem quae supra petram dn̄i uoce fundata est·
introduxit rex incubiculum suum· & ad quam per
foramen descensionis occultae· misit manum suā·
similis dammulae hinnuloq· ceruorum· Quattu
or flumina paradysi instar eructans· quattuor an
gulos & anulos habet· perquos quasi arca testamenti·
& custos legis dn̄i· lignis mobilibus uehitur·

Primus omnium· matheus est publicanus cogno
mento leui· qui euangelium iniudaea hebreo ser
mone edidit· Ob eorum uel maxime causam· qui
in ihm̄ crediderant ex iudaeis· & nequaquā legis um
bram succedente euangelii ueritate seruabant·

Secundus marcus· interpres apl̄i petri· & alexandrinę
aecclesiae primus ep̄s· qui dn̄m quidem saluatorē
ipse non uidit· sed ea quae magistrum audierat

praedicantem · iuxta fidem magis ge
storum narrauit · quam ordinem · Tertius lucas
medicus · natione syrus antiocensis · cuius laus in
euangelio · Qui et ipse discipulus apli pauli · in acha
iae bythiniaeq· partibus uolumen condidit · quaedā
altius repetens · & ut ipse in prohemio confitetur · audi
ta magis · quam uisa describens · Ultimus iohannes
apls & euangelista · quem ihc amauit plurimum ·
Qui super pectus dni recumbens · purissima doctrina
rum fluenta potauit · Et qui solus de cruce meruit au
dire · Ecce mater tua · Is cum esset in asia · & iam tunc
hereticorum semina pullularent · cerinthi · hebionis ·
& ceterorum qui negant xpm in carne uenisse · Quos
& ipse in epistola sua antichristos uocat · & apostolus
paulus frequenter percutit · Coactus est ab omnibus
pene tunc asiae epis · & multarũ aecclesiarum legati
onibus · de diuinitate saluatoris altius scribere · Et ad
ipsum ut ita dicam di uerbum · non tam audaci
quam felici temeritate prorumpere · ut aecclesiastica
narrat hystoria · Cum a fratribus cogeretur ut scribe

ret · ita facturum se respondisse · sic indicto ieiunio · in
commune omnes dnm precarentur · Quo expleto re
uelatione saturatus · in illud prohemium e caelo ueni
ens eructauit · In principio erat uerbum · & uerbum
erat apud dm · & ds erat uerbum · hoc erat in princi
pio apud dm · haec igitur quattuor euangelia · mul
to ante pdicta · ezechielis quoq; uolumen probat ·
In quo prima uisio ita contexitur · Et in medio sicut
similitudo quattuor animalium · & uultus eorum ·
facies hominis · & facies leonis · & facies uituli · & faci
es aquilae · Prima hominis facies matheum signifi
cat · Qui quasi de homine exorsus est scribere · Liber
generationis ihu xpi · filii dauid · filii abraham · Se
cunda marcum · in quo uox leonis in heremo rugien
tis auditur · Uox clamantis in deserto · parate uiam
dni · rectas facite semitas eius · Tertia uituli · quae
euangelistam lucam · a zacharia sacerdote sumpsisse
initium praefigurat · Quarta iohannem euangeli
stam · qui assumptus pennis aquilae · & ad altiora festi
nans de uerbo di disputat · Caetera quae secuntur · in

eundem sensum proficiunt· Crura eorum recta· & pen
nati pedes· & quocumq· sp̄s ibat· ibant· & non reuerte
bantur· & dorsa eorum plena oculis· & scintillae ac lam
pades in medio discurrentes· & rota in rotam· & in singu
lis quattuor facies· Unde & apocalypsis iohannis· post
expositionem uiginti quattuor seniorum· qui tenen
tes citharas & fialas adorant agnum dī· introducit
fulgura· & tonitrua· & septem sp̄s discurrentes· & ma
re uitreum· & quattuor animalia plena· oculis· dicens
Animal primum· simile leoni· & secundum· simile uitu
lo· & tertium· simile homini· & quartum· simile aqui
lae uolanti· Et post paululum· plena inquit erant ocu
lis· & requiem non habebant die ac nocte dicentia· Scs·
scs· scs dns ds omps· qui erat· & qui est· & qui uenturus
est· Quibus cunctis perspicue ostenditur· quattuor tan
tum debere euangelia suscipi· & omnes apocriforum
nenias· mortuis magis hereticis· quam ecclesiasticis uiuis
canendas· IT HIRONIMI PRAEF·

EUSEBIUS CARPIANO FRI IN DNO
salutem· Ammonius quidam alexandri

nus magno studio atq· industria unum nobis proqua
tuor euangelius dereliquit· Namq· trium euangeliorum
sensus exceptos omnes similes· contextusq· mathei euan
gelio· quasi adunum congestos adnexuit· ita ut eorun
dem quantum adtenorem pertinet lectionis sequen
tum stilus interruptus esse uideatur· Uerum ut saluo
corpore· siue textu ceterorum· hoc est euangeliorum
propria· & familiaria loca· inquibus eadem· similiterq·
dixerunt· scire possis ac uere differre· accepta occasione
expraedicti uiri studio· alia ratione decem numero tibi
titulos designaui· Quorum primus· quattuor inse con
tinet numeros· inquibus similia abuniuersis dicta sunt·
matheo· marco· luca· iohanne· Secundus· inquibus
tres· matheus· marcus· lucas· Tertius· inquibus tres· ma
theus· lucas· iohannes· Quartus· inquibus tres· mathe
us· marcus· iohannes· Quintus· inquibus duo· mathe
us· lucas· Sextus· inquibus duo· matheus· marcus·
S eptimus· inquibus duo· matheus· iohannes· Octauus·
inquibus duo· marcus lucas· Nonus· inquibus duo·
lucas· iohannes· Decimus· inquibus singuli dequibus

dam proprie scripserunt · Et quidem subiectorum
titulorum · id argumentum · clara uero eorum nar
ratio haec est · Et enim per singula loca euangelio
rum · quidam numerus uidetur appositus · paula
tim incipiens a primo · deinde secundo · postremo
tres · Et per ordinem librorum ad finem usq; progre
diens · Itaq; per singulos numeros supputatio per
minii distinctionem inuenitur incesta · significans
cui decem titulis appositus numerus dinoscatur ·
ueluti siquidem primum · cestum est in primo ·
Si uero in secundo · & eodem modo usq; ad decem · Si
igitur euoluto uno qualicumq; de quatuor euan
gelis cuilibet capitulo uelis insistere · & rescire qui
similia dixerint · & loca propria agnoscere singulo
rum · in quibus eadem sunt prolocuti · eiusdem sen
sus quem tenes relegens propositum numerum ·
quaesitumq; eum in titulo · quem demonstrat titu
li subnotatio · continuo scire poteris ex superscripti
onibus · quas in fronte notatas inuenies · qui aut
quod de his quae inquiris similia dixerint · ueniens

etiam adreliqua euangelia pereundem numerum·
quem continens uidebis appositos persingulos nu
meros· atq· eos insuis propriisq· locis similia dixisse
repperies·

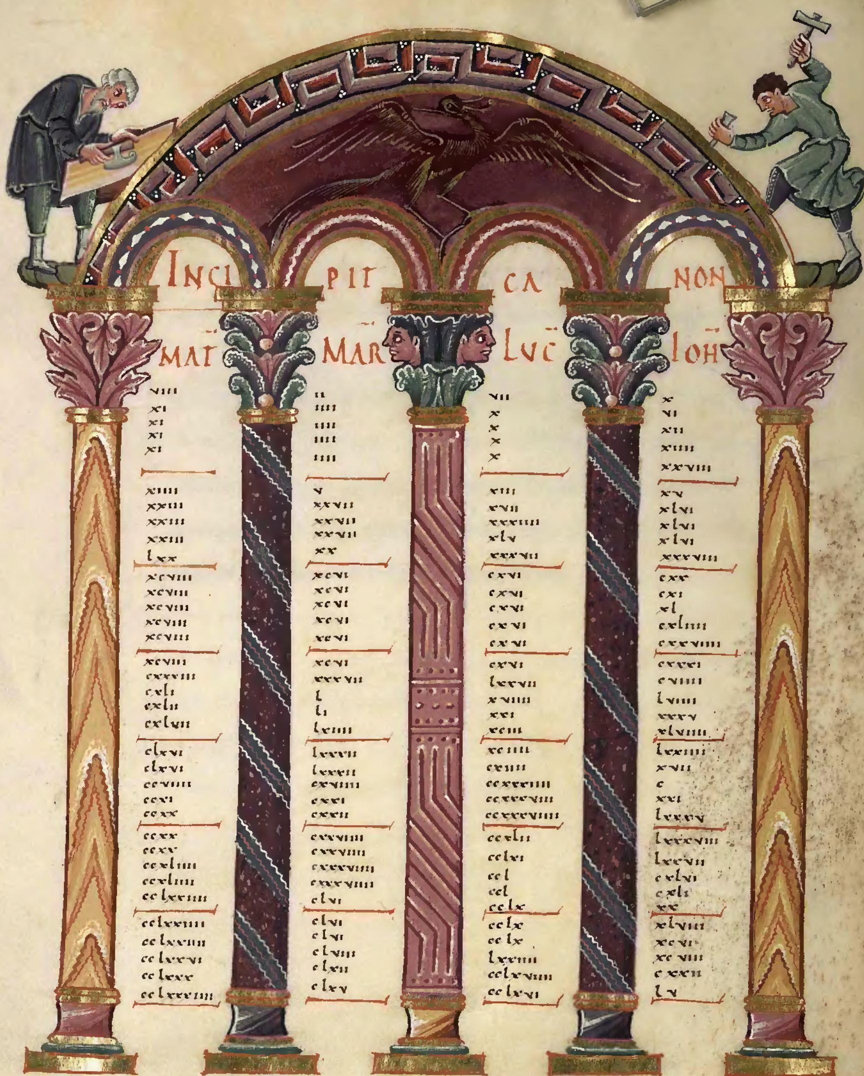
ITEM ALIUD ARGUMENTUM HIERONIMI·

IERONIMUS· DAMASO PAPAE·

SCIENDUM ETIAM· NE QUIS IGNARUM
exsimilitudine numerorum error inuoluat· Quod
sicubi insubnotatione canonum distinctorum· inca
none quolibet tres euangelistae· bis uel ter uel qua
ter· aut etiam amplius· eundem numerum peror
dinem habuerint adnotatum· Et quartus econtra
rio discrepantes· quod id· quod tres illi ineo loco se
mel dixerint· quasi ius totiens incorpore uoluminis
sui ponat· quotiens diuersi numeri ineius canone
positi sunt· contra praedictorum numerorum con
tinuatas similitudines· Item si inuno quolibet eo
rum· aut etiam duobus· idem incanone numerus
bis uel ter· aut eo amplius repperiatur inordine
collocatus· & dispar is inueniatur inceteris· dubium

non erit· Quod id· quod illius illorum uc canonis inmumeris· bis uel ter· repetitum· ab his inuolumine semel dictum sit· Alteri uero eorum totiens in uno atq· eodem sensu loquantur· quotiens praetulerint in numerorum adnotatione distantiam· Hoc & in omnium· VIIII· canonum collatione seruabitur·

C aeterum in decimo· quoniam propria singulorum tantum modo continentur· non potest contra id comparatio esse· quod solum est· Opto ut in xpo ualeas· & memineris mei beatissime papa·

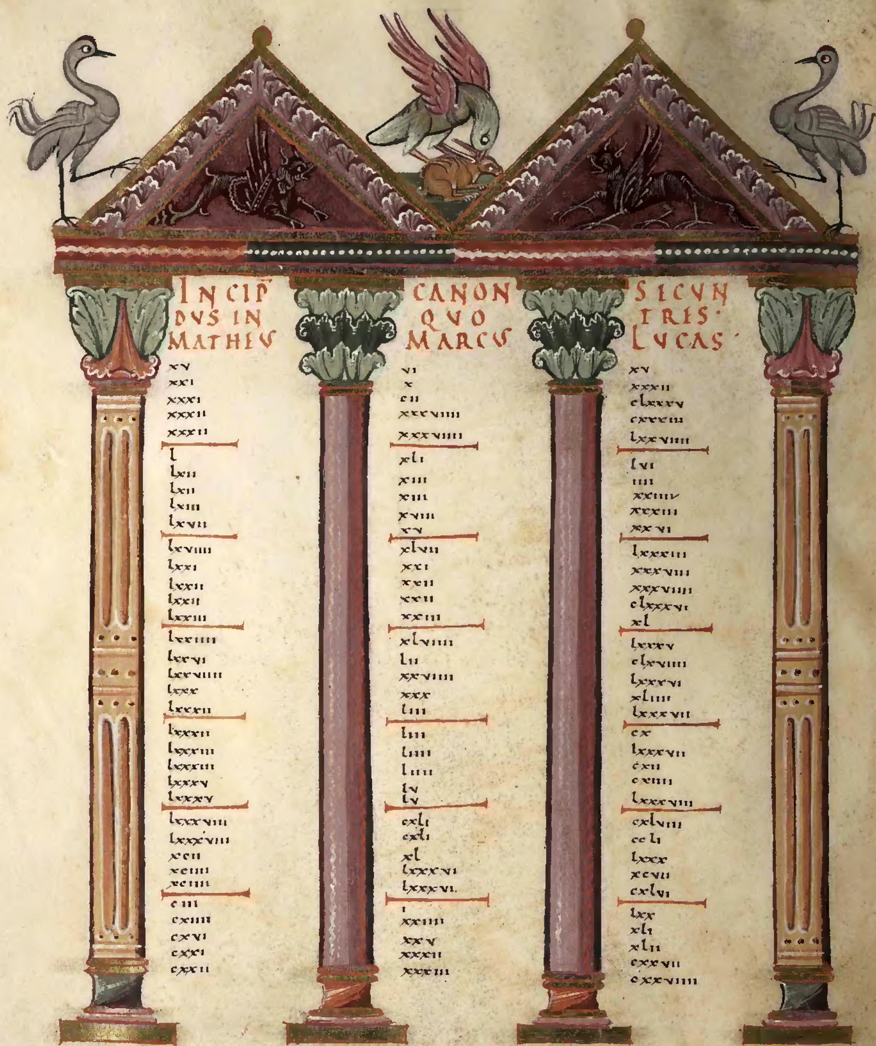

INCIPIT CANON

MAT	MAR	LUC	IOH
viii	ii	vii	x
xi	iiii	x	vi
xi	iiii	x	xii
xi	iiii	x	xiiii
xi	iiii	x	xxviii
xiiii	v	xiii	xv
xxiii	xxvii	xvii	xlvi
xxiii	xxvii	xxxiiii	xlvi
xxiii	xxvii	xlv	xlvi
lxx	xx	xxxvii	xxxviii
xcviii	xcvi	cxvi	cxx
xcviii	xcvi	cxvi	cxi
xcviii	xcvi	cxvi	xl
xcviii	xcvi	cxvi	cxliiii
xcviii	xcvi	cxvi	cxxviiii
xcviii	xcvi	cxvi	cxxxi
cxxviii	xxxvii	lxxvii	cviiii
cxli	l	xviiii	lviiii
cxlii	li	xxi	xxxv
cxlvii	lxiiii	xciii	xlviiii
clxvi	lxxvii	xciiii	lxxiiii
clxvi	lxxxii	cxiiii	xvii
ccviiii	cxviiii	ccxxxiiii	c
ccxi	cxxi	ccxxxviii	xxi
ccxx	cxxii	ccxxxviiii	lxxxv
ccxx	cxxviiii	ccxlii	lxxxviii
ccxv	cxxviiii	cclxi	lxxvii
ccxliiii	cxxxviiii	ccl	cxlvi
ccxliiii	cxxxviiii	ccl	cxli
cclxxiiii	clvi	cclx	xx
cclxxiiii	clvi	cclx	xlviii
cclxxiiii	clvi	cclx	xcvi
cclxxvi	clviii	lxxiiii	xcviii
cclxxx	clxii	cclxviiii	cxxii
cclxxxiiii	clxv	cclxvi	lv

PRI MUS IN QUO IIII

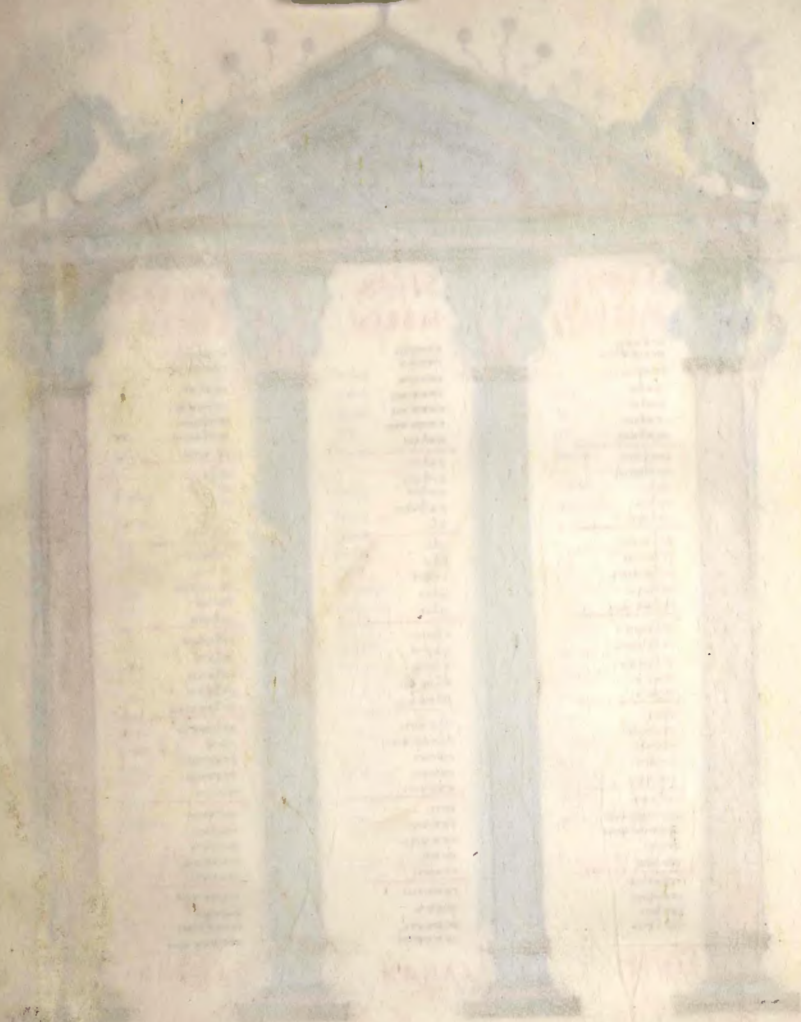
MAT	MAR	LUC	IOH
cclxxxiiii	clxv	cclxvi	lxiii
cclxxxiiii	clxv	cclxvi	lxv
cclxxxiiii	clxv	cclxvi	lxvii
cclxxxviiii	clxx	cclxxv	c xxvi
ccxci	clxxii	cclxxviiii	c lvi
ccxciiii	clxxv	cclxxxi	c lxi
ccxcv	clxxvi	cclxxxii	l vii
ccxcv	clxxvi	cclxxxii	xl ii
ccc	clxxxi	cclxxxv	c lviii
ccc	clxxxi	cclxxxv	lxxviii
cccii	clxxxiii	cclxxxvii	clx
ccciiii	clxxxiiii	cclxxxviiii	clxx
cccvi	clxxxvii	ccxc	clxii
cccvi	clxxxvii	ccxc	clxxiii
cccx	cxci	ccxcvii	lxviiii
cccxiii	cxciiii	ccxciiii	clxxii
cccxiiii	cxcv	cc xci	clxviii
cccxiiii	cxcv	ccxci	clxvi
cccxv	cxcvi	ccxcii	clxxv
cccxviii	cxcviiii	ccc	clxxvi
cccxx	cc	cccii	clxxviii
cccxxv	cciiii	ccc v	clxxxiii
cccxxvi	ccv	cccxi	clxxxviii
cccxxvi	ccv	cccxiii	cxciiii
cccxxviii	ccvi	cccxiiii	cxcvi
cccxxxi	ccviiii	cccxv	cxcvii
cccxxxii	ccx	cccxviii	cxcvii
cccxxxiiii	ccxii	cccxxi	cci
cccxxxv	ccxiiii	cccxxiiii	cxcviiii
cccxxxvi	ccxv	cccxxvii	cxcviii
cccxxxvi	ccxv	cccxviiii	cxcviii
cccxliii	ccxv	cccxxviiii	cc iiii
cccxlviii	ccxxiii	cccxxxii	cc vi
cccxlviiii	ccxxvii	cccxxxiii	cc viii
ccc lii	ccxxviii	cccxxxvi	cc viiii
	ccxxxi		
ccc lii	ccxxxi	cccxxxxvi	cc xi

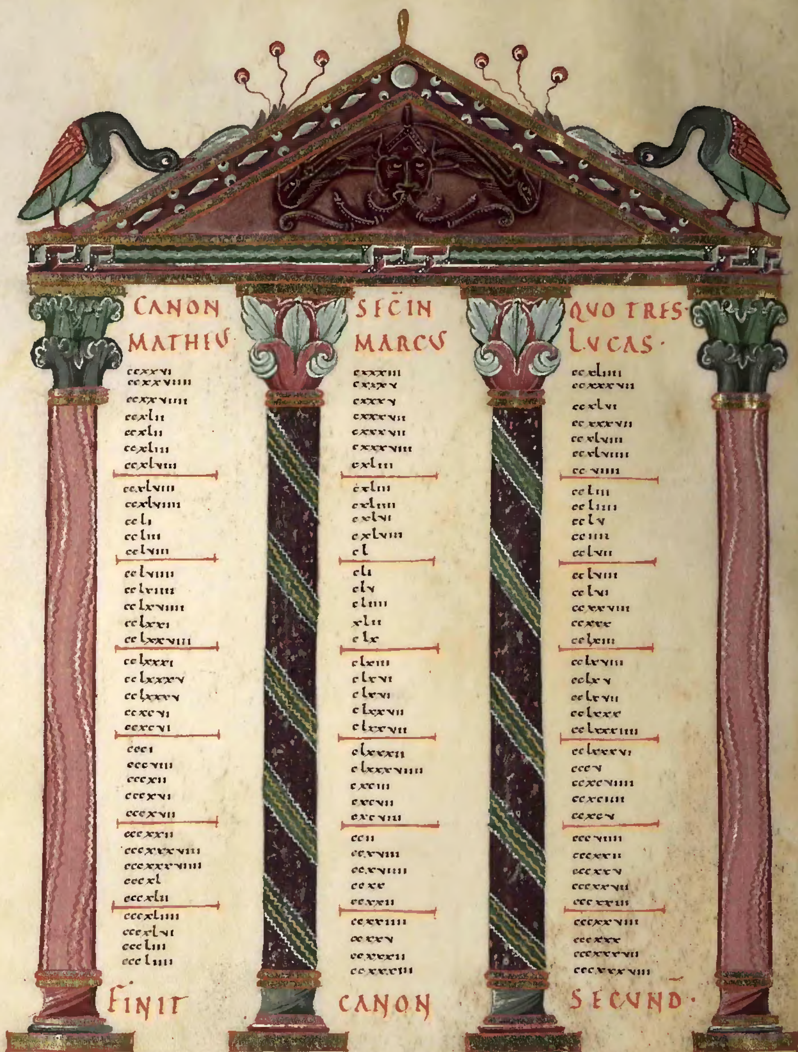

INCIP̄ DUS IN MATHEUS	CANON QUO MARCUS	SECUN TRES· LUCAS·
xv	vi	xv
xxi	x	xxxii
xxxi	cii	clxxxv
xxxii	xxxviiii	cxxxiii
xxxii	xxxviiii	lxxviiii
l	xli	lvi
lxii	xiii	iiii
lxii	xiii	xxiiii
lxiii	xviii	xxxiii
lxvii	xv	xxvi
lxviiii	xlvii	lxxxiii
lxxi	xxi	xxxviii
lxxii	xxii	xxxviiii
lxxii	xxii	clxxxvi
lxxiii	xxiii	xl
lxxiiii	xlviiii	lxxxv
lxxvi	lii	clxviiii
lxxviiii	xxviiii	lxxxvi
lxxx	xxx	xliiii
lxxxii	liii	lxxxvii
lxxxii	liii	cx
lxxxiii	liiii	lxxxvii
lxxxiii	liiii	cxii
lxxxv	lv	cxiii
lxxxv	lv	lxxxviii
lxxxviii	cxli	cxlviii
lxxxviii	cxli	ccli
xcii	xl	lxxx
xciiii	lxxxvi	xcvii
xciiii	lxxxvi.	cxlvi
ciii	i	lxx
cxiiii	xxiiii	xli
cxvi	xxv	xlii
cxxi	xxxii	cxxvii
cxxii	xxxiii	cxxviii

CANON SECD IN QUO III·

MAT	MAR	LUC·
cxxiii	xxxiiii	cxlvii
cxxx	xxxv	lxxxii
cxxxi	xxxvi	lxxvi
cxxxv	xxxviii	lxxviii
cxxxvii	xliiii	clxvii
cxliii	lvii	xc
cxliiii	lviiii	xii
cxlviiii	lxvi	xliii
cxlviiii	lxvi	xxxv
cliii	lxviiii	xxxvi
clxiiii	lxxviiii	cxliiii
clxviii	lxxxiii	xcv
clxviii	lxxxiii	ccvi
clxx	lxxxv	xcvi
clxxii	lxxxvii	xcviii
clxxiiii	xci	xcviiii
clxxvi	xciii	ci
clxxviii	xcv	cii
clxxviii	xcv	ccxvii
clxxviiii	xcviiii	cxcvii
cxc	cv	cxcv
cxcii	cvi	ccxvi
cxciii	cvii	cxxi
cxciii	cvii	ccxviii
cxciiii	cviii	clii
cxciiii	cviii	ccxviiii
cxcv	cviiii	ccxx
cxcviii	cx	ccxxi
cxcviiii	cxi	cclxxiii
cci	cxii	ccxxii
cciii	cxiiii	cclxx
ccv	cxvi	ccxxiiii
ccvi	cxvii	ccxxxii
ccviii	cxviii	ccxxxiii
ccxvii	cxxvii	ccxl
ccxviiii	cxxviiii	ccxli
ccxxiii	cxxx	ccxliii
ccxxv	cxxxiiii	ccxlv

CANON SEC̄ IN QUO TRES·
MATHEUS
ccxxvi
ccxxviiii
ccxxviiii
ccxlii
ccxlii
ccxliii
ccxlviii
ccxlviii
ccxlviiii
ccli
ccliii
cclvii
cclviiii
cclxiiii
cclxviiii
cclxxi
cclxxviii
cclxxxi
cclxxxv
cclxxxv
ccxcvi
ccxcvi
ccci
cccviii
cccxii
cccxvi
cccxvii
cccxxii
cccxxxviii
cccxxxviiii
cccxl
cccxlii
cccxliiii
cccxlvi
cccliii
cccliiii
MARCUS
cxxxiii
cxxxv
cxxxv
cxxxvii
cxxxvii
cxxxviii
cxliii
cxliii
cxliiii
cxlvi
cxlviii
cl
cli
clv
cliiii
xlii
clx
clxiii
clxvi
clxvi
clxxvii
clxxvii
clxxxii
clxxxviiii
cxciii
cxcvii
cxcviii
ccii
ccxviii
ccxviiii
ccxx
ccxxii
ccxxiiii
ccxxv
ccxxxii
ccxxxiii
LUCAS·
ccxliiii
ccxxxvii
ccxlvi
ccxxxvii
ccxlviii
ccxlviiii
ccviiii
ccliii
ccliiii
cclv
cciiii
cclvii
cclviii
cclvi
ccxxviii
ccxxx
cclxiii
cclxviii
cclxv
cclxvii
cclxxx
cclxxxiiii
cclxxxvi
cccv
ccxcviiii
ccxciiii
ccxcv
cccviiii
cccxxii
cccxxv
cccxxvii
cccxxiii
cccxxviii
cccxxx
cccxxxvii
cccxxxviii
FINIT CANON SECUND·

INCIP CAN TERTIUS IN QUO · III ·

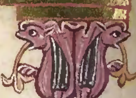
MAT	LUC	IOHANN
i	xiiii	i
i	xiiii	iii
i	xiiii	v
vii	vi	ii
vii	vi	xxv
lviiii	lxiii	cxvi
lxiiii	lxv	xxxvii
xc	lviii	cxviii
xc	lviii	cxxxviiii
xcvii	ccxi	cv
cxi	cxviiii	cxlviii
cxi	cxviiii	xxx
cxi	cxviiii	cxiiii
cxii	cxviiii	lxxxvii
cxii	cxviiii	xliiii
cxii	cxviiii	xli
cxii	cxviiii	viii
cxii	cxviiii	lxxvi
cxii	cxviiii	xc
cxii	cxviiii	cliiii
cxii	cxviiii	cxlii
cxlvi	xcii	xlvii

FINIT CANON TERTIUS ·

INCIP̄ CANON QVAR
TVS IN QVO III
MAT̄ MAR̄ IOH

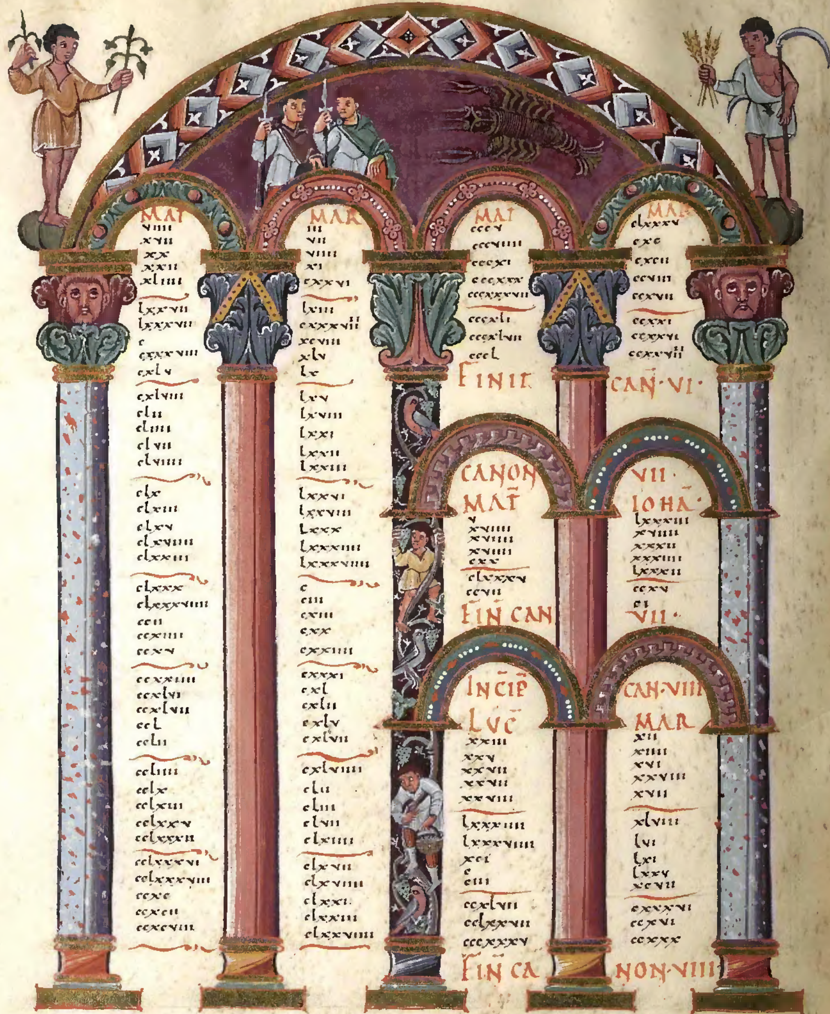
MAT̄	MAR̄	IOH
xviii	viii	xxvi
cxvii	xxvi	xciii
cxvii	xxvi	xcv
cl	lxvii	li
clxi	lxxvii	xxiii
clxi	lxxvii	liii
cciiii	cxv	xci
cciiii	cxv	cxxxv
ccxvi	cxxv	cl
ccxvi	cxxv	cxxviii
ccxvi	cxxv	cxxxvii
ccxvi	cxxv	cxxxiii
cclxxvii	clviiii	xcviii
cclxxviiii	clxi	lxxii
cclxxviiii	clxi	cxxi
cclxxxvii	clxviii	clii
ccxciii	clxxiiii	cvii
ccxcvii	clxxviii	lxx
ccxcviiii	clxxx	ciii
cccvii	clxxxviii	clxiii
cccxxi	cci	clxxx
cccxxi	cci	cxcii
cccxxiii	cciii	clxxxiii
cccxxviiii	ccvii	clxxxv
cccxxviiii	ccvii	clxxxvii
cccxxxiii	ccxi	cciii

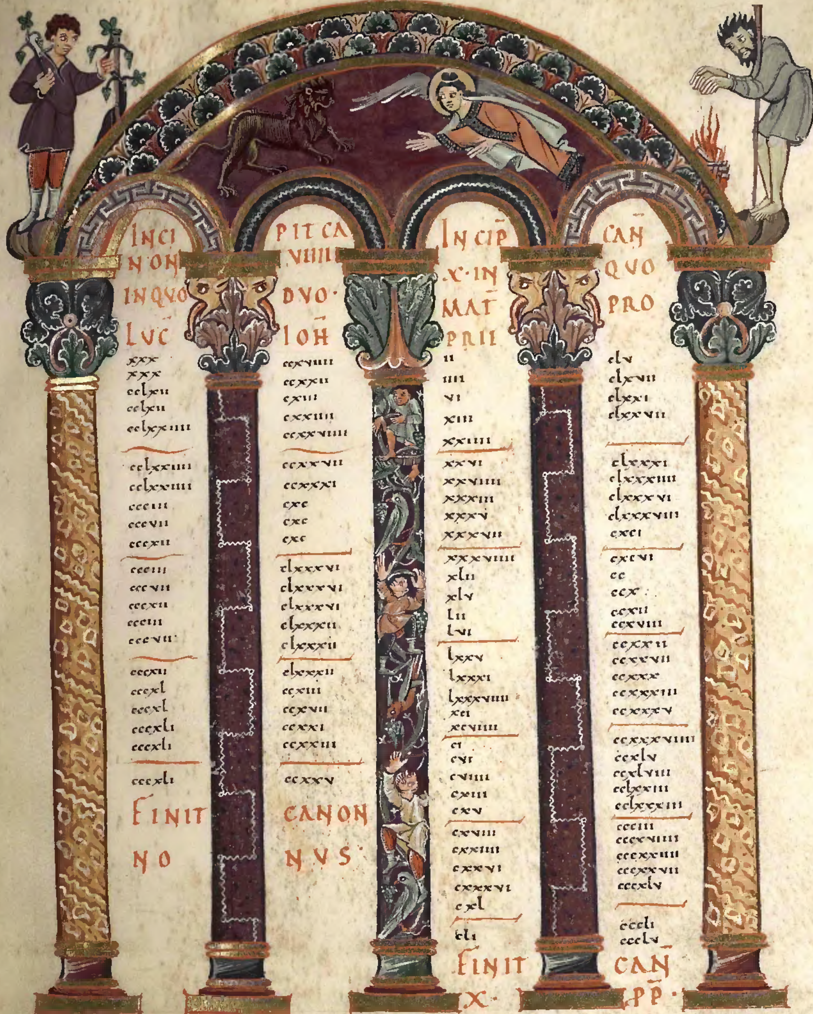
EXPLIC̄ CANON · IIII · IN QVO TRES ·

INCIPIT CANON .V. IN QUO DUO·

MAT	LUC	MAT	LUC
iii	ii	cviii	cxv
x	viii	cx	cxviii
xii	xi	cxvi	clxv
xvi	xvi	cxvi	clxxvii
xxv	xlvi	cxviiii	cxxvi
xxvii	xlviii	cxxv	lxii
xxviii	xlvii	cxxvii	cxxviii
xxx	xlviiii	cxxviii	cxxxii
xxxiiii	cxciiii	cxxviiii	cxxx
xxxvi	clvii	cxxxii	lxxxi
xxxviii	liii	cxxxiiii	cxx
xl	lii	cxxxviii	clxviii
xli	lv	clvi	lvii
xliii	cxxiii	clviii	ccxxvi
xlvi	cliii	clxii	clxi
xlvii	cxxxiiii	clxxv	cc
xlviii	cxci	clxxxii	clxxxvii
xlviiii	cl	clxxxii	clxxxviii
li	lviiii	clxxxiii	cxcviii
liii	cxxv	clxxxvii	cxcviiii
liiii	liiii	cxcvii	cclxxii
lv	clxx	ccxii	ccxxxv
lvii	lxi	ccxxi	clxxxi
lviii	lx	ccxxviii	c xxxviiii
lx	clxxi	ccxxxi	clxxviiii
lxi	lxiiii	ccxxxi	ccxv
lxv	clxxii	ccxxxii	cxlii
lxvi	lxvi	ccxxxiiii	cxxxvi
lxviii	cv	ccxxxvi	cxxxv
lxxviiii	cviii	ccxxxvii	cxxxviii
lxxxiiii	cxi	ccxxxviii	cxl
lxxxvi	cviiii	ccxl	cxli
xciii	cxlv	ccxli	clxxv
xcv	clx	cclv	ccii
xcvi	clxxxii	cclvi	ccv
xcvi	clxxxiiii	cclvii	ccxiii
cii	lxviiii	cclxi	ccvii
ciiii	lxxi	cclxii	ccxii
cv	cxciii	cclxv	clvii
cvii	lxxiii	cclxvi	clv
		cclxvii	clviii
		cclxx	ccxxviiii
		cclxxii	ccxxxi

FINIT CAN V IN QUO II·

MAT
viii
xvii
xx
xxii
xliiii
lxxvii
lxxxvii
c
cxxxviii
cxlv
cxlviii
clii
cliiii
clvii
clviii
clx
clxiii
clxv
clxviii
clxxiii
clxxx
clxxxviii
ccii
ccxiiii
ccxv
ccxxiiii
ccxlvi
ccxlvii
ccl
cclii
ccliiii
cclx
cclxiii
cclxxv
cclxxxii
cclxxxvi
cclxxxviii
ccxc
ccxcii
ccxcviii
MAR
iii
vii
viiii
xi
cxxvi
lxiii
cxxxvii
xcviii
xlv
lx
lxv
lxviii
lxxi
lxxii
lxxiii
lxxvi
lxxviii
lxxx
lxxxiii
lxxxviii
c
ciii
cxiii
cxx
cxxiiii
cxxxi
cxl
cxlii
cxlv
cxlvii
cxlviii
clii
cliii
clvii
clxiiii
clxvii
clxviii
clxxi
clxxiii
clxxviii
MAT
cccv
cccviiii
cccxi
cccxxx
cccxxxvii
cccxli
cccxlvii
cccl
MAR
clxxxv
cxc
cxcii
cciiii
ccxvii
ccxxi
ccxxvi
ccxxvii
FINIT CAN. VI.
CANON VII.
MAT
v
xviiii
xviiii
xviiii
cxx
clxxxv
ccvii
IOHA.
lxxxiii
xviiii
xxxii
xxxiiii
lxxxii
ccxv
ci
FIN CAN VII.
INCIP CAN. VIII
LUC
xxiii
xxv
xxvii
xxvii
xxviii
lxxxiiii
lxxxviiii
xci
c
ciii
ccxlvii
cclxxvii
cccxxxv
MAR
xii
xiiii
xvi
xxviii
xvii
xlviii
lvi
lxi
lxxv
xcvii
cxxxvi
ccxvi
ccxxx
FIN CANON. VIII

INCI NON IN QVO LVC | PIT CA VIIII DVO· IOH

LVC	IOH
xxx	ccxviiii
xxx	ccxxii
cclxii	cxiii
cclxii	cxxiiii
cclxxiiii	ccxxviiii
cclxxiiii	ccxxvii
cclxxiiii	ccxxxi
ccciii	cxc
cccvii	cxc
cccxii	cxc
ccciii	clxxxvi
cccvii	clxxxvi
cccxii	clxxxvi
ccciii	clxxxii
cccvii	clxxxii
cccxii	clxxxii
cccxl	ccxiii
cccxl	ccxvii
cccxli	ccxxi
cccxli	ccxxiii
cccxli	ccxxv

FINIT NO | CANON NVS·

INCIP X· IN MAT PRII | CAN QVO PRO

ii	clv
iiii	clxvii
vi	clxxi
xiii	clxxvii
xxiiii	clxxxi
xxvi	clxxxiiii
xxviiii	clxxxvi
xxxiii	clxxxviii
xxxvi	cxci
xxxvii	cxcvi
xxxviiii	cc
xlii	ccx
xlv	ccxii
lii	ccxviii
lvi	ccxxii
lxxv	ccxxvii
lxxxi	ccxxx
lxxxviiii	ccxxxiii
xci	ccxxxv
xcviiii	ccxxxviiii
ci	ccxlv
cvi	ccxlviii
cviiii	cclxiii
cxiii	cclxxxiii
cxv	ccciii
cxviii	cccviiii
cxxiiii	cccxxiiii
cxxvi	cccxxvii
cxxxvi	cccxlv
cxl	cccli
cli	ccclv

FINIT X· | CAN PP·

INCIP CAN·X· INQVO MARC·	INCI X·IN LVC	PIT QVO LVC	CAN LVCǼ PP· LVC·
xviiii	i	cli	cclvi
xxxi	iii	cliiii	cclviiii
xliii	v	clviiii	cclxiiii
xlvi	viiii	clxiii	cclxxi
lviii	xviii	clxiiii	cclxxiii
lxii	xx	clxvi	cclxxviii
lxx	xxii	clxxiiii	cclxxxiii
lxxiiii	xxviiii	clxxvi	cclxxxviii
lxxxi	xxxi	clxxviii	ccxcvi
lxxxviiii	l	clxxx	ccxcviii
xc	li	clxxxiii	ccci
xcii	lxvii	clxxxviii	ccciiii
xciiii	lxviii	cxc	cccvi
ci	lxxii	cxcii	cccviii
ciiii	lxxv	cxcvi	cccxvi
cxxiii	ciiii	cci	cccxx
cxxxii	cvi	cciii	cccxxvi
clxxxvi	cvii	ccviii	cccxxxi
ccxiii	cxiiii	ccx	cccxxxiiii
ccxxxiiii	cxvii	ccxiiii	cccxxxviiii
	cxxii	ccxxiii	cccxlii
	cxxiiii	ccxxv	
	cxxxi	ccxxvii	
	cxliii	ccxxxvi	
	cxlviiii	cclii	
FINIT CANON X·INQVO MARCVS PROPR·	FINIT INQVO	CANON LVCǼ	DECIM· PRIE·

INCIP CA NON·X·IN QVO IOHAN PP·

IOHAN	IOHAN	IOHAN
iiii	lxxxvi	clxviiii
vii	lxxxviii	clxxi
viiii	xcii	clxxiii
xi	xciiii	clxxvii
xiii	xcvii	clxxviiii
xvi	xcviii	clxxxi
xviii	cii	clxxxviiii
xxii	ciiii	cxci
xxiiii	cvi	cxciii
xxvii	cviii	cxcv
xxviiii	cx	cc
xxxi	cxii	ccii
xxxiii	cxv	ccv
xxxvi	cxvii	ccvii
xxxviii	cxviiii	ccx
xli	cxxiii	ccxii
xliiii	cxxv	ccxiiii
xlv	cxxvii	ccxvi
l	cxxx	ccxviii
lii	cxxxii	ccxx
liiii	cxxxiiii	ccxxiiii
lvi	cxxxvi	ccxxvi
lviii	cxxxviii	ccxxviii
lx	cxl	ccxxx
lxii	cxliii	ccxxxi
lxiiii	cxlv	
lxvi	cxlvii	
lxviii	cxlviiii	
lxxi	cli	
lxxiii	cliii	
lxxv	clv	
lxxviii	clvii	
lxxx	clviiii	
lxxxi	clxiii	
lxxxiiii	clxv	
	clxvii	

FINIT CA
NON·X·IN
QVO IOHAN
PROPRIE·

PAX·BONITAS·UIRTUS·LUX ET SAPIENTIA XPI·

SIGNIFERŪ SUPRA·TENET ET GENERALE QD INTRA

hAC OPE DIUINA· PARADYSI CALCAT AMOENA·

ET UELUT hIC STANDO· UICTORIS SIGNA GERENDO

INSUPRAPOSITIS· ANIMALIBUS ATQUE FIGURIS·

FLUMINA LEGE PARI DAT MYSTICA QUATUOR ORBI

QUI SITIT INDE BIBAT· SALUUS PSCLA UIUAT·

.a. Inter argumentum et argumentationem hoc inter est · quod argumentum est sensus totius orationis · Argumentatio · argumenti explanatio · In euangeliis igitur argumentis et sermonis breuitas · et sensuum clandestina sublimitas cernitur · ut uestrum torpens ingenium ante introitum euangelice acuetur doctrine · Argumentum euangelicum unumquodque est quedam quasi clauis caelestium thesaurorum · preuiens lampas et aurea simul clauis · gazas reserans dominicas ·

.B. Matheus · donatus interpretatur · qui ipse ex tribu leui fuisse traditur · Aut enim ex utraque parte et leui et iuda ortus est · uel quia sinodochicos omnes israhelitae generaliter iudaei appellantur ·

INCIPIT ARGUMENTUM MATHEI EUANGELII

MATHEUS EX IUDAEA · SICUT in ordine primus ponitur · ita euangelium in iudaea primus scripsit · Cuius uocatio ad dominum · ex publicanis actibus fuit · Duorum in generatione christi principia praesumens · Unius · cuius prima circumcisio in carne · Alterius · cuius secundum cor electio fuit · et ex utrisque in patribus christi · Sicque quaterdenario numero trifomiter posito · principium · a credendi fide in electionis tempus porrigens · et ex electione usque in transmigrationis diem dirigens · Atque a transmigrationis die · usque in christum definiens · decursam aduentus domini ostendit generationem · Ut et numero satisfa

Interlinear glosses: paulus ponens · s. principia praesumens · s. principium praesumum · ob quam causam idem principaliter positi sunt nunc exponitur · secundum · .i. duobus patribus praesumptis · dum eiusdem mathei uerbum arctus est · a credulitate abraham · ad electionem dauid ·

.E. Scriptum est credidit abraham deo et reputatum est illi ad iustitiam · Et inueni dauid filium iesse uirum secundum cor meum facientem omnes uoluntates meas ·

.D. Congrue ex utrisque patribus fertur esse ortus · quia oportebat ut saluator qui spiritalis circumcisor existeret · eius fidei dono ab omnibus peccatis circumciditur · ex abraham originem duceret · cuius prima circumcisio secundum carnem fuit per fidem · Et quomodo deus de deo natus est secundum diuinitatem · ita et rex filiusque dei ex dauid rege · cuius secundum carnem · Ut profecto ostenderetur · unum dominum esse · de quo uetus nouumque loquitur testamentum · et non solum circumcisorum saluatorem esse · uerum etiam gentium post fidem secundum cor electorum ·

.E. Facile est quod proloquitur · nam sic .i. duobus patribus tamquam in fronte positis · ter .xiiii. id est .xlii. generationes in dominica genealogia continentur · atque in ipsa serie triplex ordo dinoscitur · Primus .xiiii. generationum ab abraham usque in dauid · Secundus a dauid .xiiii. generationum usque in transmigratione babilonis · Postremus · a transmigratione babilonis usque ad christum generationes .xiiii. complectitur · sed hunc numerum et ordinem non nisi causa caelestis misterii matheus in genealogia digessit · Unde subditur ·
Ut numero satis temporis · .H. Numero satis fecit · dum ter .xiiii. generationes ipsa posuit · quo numero et decalogus legis · et euangelii doctrina exprimitur · et fides sanctae trinitatis quia ueteris et noui testamenti obseruantia non nisi per fidem sanctae trinitatis quae per dilectionem operatur · a fidelibus custoditur ·

.a. Notandum quod in hoc argumento .vii. circumstantiae elucent · quae sunt · persona · res uel factum · causa · tempus · locus · modus · materia ·
i Persona dinoscitur · cum ipse euangelista proprio nomine matheus nominatur · eius personae genus et origo ostenditur · cum idem matheus ex iudaea fuisse commemoratur ·
ii Factum · hoc est euangelium ab illo conscriptum ·
iii Locus · cum in iudaea fuisse scriptum memoratur ·
iiii Tempus · cum alios ante euangelistas euangelia scripsisse fertur ·
v Causa · cum dicitur · cuius uocatio ad dominum ·
vi in quo et modus latenter insinuatur · quomodo nisi sapienter suum euangelium conscripsit · qui a deo uero uocatus fuit ·
vii Porro principalis materia scribendi euangelii ostenditur cum dicitur · Duorum principia in generatione christi praesumens ·

.c. Non ab alia materia nisi a saluatoris genealogia exordium euangelii sumendum esse censuit · ut dum christum filium esse duorum .i. dauid et abraham · originaliter ostenderet · ipsum esse intimaret · qui utrisque patribus quondam promissus fuerat · Abrahae quidem · Ut in semine tuo benedicentur omnes tribus terrae · Dauid uero · de fructu uentris tui ponam super sedem eius · Ac ne quis dubitaret · quanti meriti sunt illi duo patres · quorum principia matheus in christi genealogia posuisset · subditur · Unius cuius prima circumcisio in carne · Alterius cuius secundum cor electio fuit ·

quod apl̄s eēt in hoc q(uo)d testimoniū dn̄i n̄ negaret·

Tempori quoq; satisfe
cit dum ab abraham
exordium sumpsit· nā
prima mundi aetas qua
si quaedam infantia ab
adam usq; noe proten
ditur· dehinc secun
da uelut pueritia a
noe usq; abraham com
putatur· Tum tertia
quasi florida adole
scentia ab abraham
usq; ad dauid computa
tur· quae habilis adge
nerandum habetur·
Ideo congruenter ab
abrahamī quasi a pri
ma mundi adolescen
tia matheus enume
rat·

ciens & tempori· & se quod esset ostende
ret· & dī in se opus monstrans· etiam in his
quorum genus posuit· xр̄i operantis a prin
cipio testimonium non negaret· Quarū
om̄ium rerum· tempus· ordo· numerus·
dispositio· uel ratio· quod fidei necessariū
est· ds̄ xр̄c est· qui factus est ex muliere·
factus sub lege· natus ex uirgine· passus in
carne· om̄a in cruce fixit· ut triumphans
ea in semetipso· resurgens in corpore· & pa
tris nomen in patribus filio· & filii nomen·
patri restituens in filiis· sine principio· si
ne fine· Ostendens unum se cum patre eē·
quia unus est· In quo euangelio utile est
desiderantibus dm̄· sic prima· uel media·
uel perfecta cognoscere· ut & uocationē
apostoli· & opus euangelii· & dilectionem
dī in carne nascentis· per uniuersa legen
tes intellegant· atq; id in eo in quo appre
hensi sunt· & apprehendere expetunt re

Non solum inquit ta
li numero ac tempo
ris ordine· matheus ob
hoc contexit· ut nume
ro satisfaceret & temp̄·
sed quod est p̄cipuum·
ut testimonium xр̄i
non negaret· hoc est te
stimonium de ipso per
hiberet· Nam testimo
nium perhibet de xр̄o·
dum in ipsa genealo
gia & abrahae testatur
filium esse· & dauid·
qui a principio· i· acre
dendi fide in prioribus
patribus suo aduentu·
multa diuinitus ope
ratus miracula· sicut
& in nouo testamento·
in conceptione de spū
scō & natiuitate ex
uirgine· i· qui factus
est ex m̄·

Quattuor inquit
ob causas decursam
dn̄i generationem· &
cetera supradicta osten
dit ut & numero sa
tisfaceret & tempori·
& ut in eo quod testi
monium xр̄i n̄on ne
garet· se quod esset
ostenderet· id est q(uo)d
apostolus esset· Nam
qui testimonium de
xр̄o dicit· officium
apl̄i implebit· & in
hoc in se opus dī de
monstraret· hoc est
euangelium xр̄i q(uo)d
scriberet· & utruq;
se ostenderet esse· &
apostolum in hoc q(uo)d
testimonium de xр̄o
diceret· & euangeli
stam quod opus de
monstraret dī· hoc
est quod euangeli
um scriberet xр̄i·

cognoscant · Nobis enim hoc in studio argu
menti fuit · & fidem factae rei tradere · & ope
rantis dī indulgentiam diligenter esse dispo
sitionem quaerentibus non tacere ·

EXPLICIT ARGUMENTUM

INCIPIUNT BREVES CAUSAE EIUSDEM EVANGELII

I Natiuitas xp̄i · Magi cum muneribus ueni
unt · Et ioseph ab angelo per uisum admo
nitus · cum puero & matre eius in aegyptum fugit ·
Infantes interficiuntur ·

II Regressio ihū ex aegypto in nazareth · De baptisma
te iohannis in iordane · De xp̄i baptismate ·
hīc post ieiunium quadraginta dierum & xl · nocti
um temptat adiabolo · Petrum et andream · Iacobū

& iohannem piscatores conuocat · Et circuiens gali
leam uarios languores hominum curat ·

IIII B eatitudo & caetera mandata · id est · De homicidio · de
oblatione · de adulterio · de oculo ł manu eruenda ·
Uxorem nisi ob adulterium non dimittendam · De iura
mentis · De oculo & dente · Inimicos diligendos ·
De elemosinis ·

V O ratio · Ieiunium · De thesauro in caelum · Lucernam
corporis esse oculum · Et non posse duobus dominis
seruiri · Nec cogitandum & de aesca & uestimento ·
De uolatilibus & liliis agri · & sollicitudine diei ·

VI N on esse iudicandum · De festuca & trabe in oculo ·
De margaritis ante porcos · Petendum · quaerendum ·
& pulsandum · De pseudo prophetis · Quia non omnis
qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnum caelorũ ·
De domo aedificata super petram uel arenam ·

VII D escendens de monte leprosum mundat · Puerum cen
turionis paralyticum curat · Socrum petri a febribus
liberat · De plurimis curis · & scribae uolenti se dñe sequi ·
Non habere filium hominis ubi caput reclinet · Atq; ut

alius relicto patris corpore sequatur praecepit·
VIII In naui cum dormientem excitauit discipuli· ut tempe
statem sedaret· Et in terra gerasenorum doemonia eicit·
VIIII Ubi paralyticus lectum fert· Matheum conuocat· ac pha
risaeis murmurantibus· De conuiuia publicanorum
dicit· Non esse opus sanis medicum· Discipulis iohan
nis interrogantibus· quare non ieiunant discipuli eius·
Parabolam panni & scissurae· & uinum & utri ponit·
Filiam principis mortuā dum uadit suscitare· mulie
rem a profluuio liberat· Caecis oculi aperiuntur·
Surdum & mutum doemonium eicitur· & in princi
pe demoniorum id facere dicitur·
X Duodecim apostolos praemittit cum omni doctrina
Ac dicit qd non uenit pacem mittere sed gladium·
XI Iohannes de carcere ad ihm· & ihc de iohanne ad tur
bas loquitur· Atq· increpat ciuitates· quae poeni
tentiam non egerunt· Confessio ihu ad patrem·
& iugum dni leue esse·
XII Discipuli spicas uellunt· Manum aridam sanat·
hominem a doemonio liberat· Caecum & mutum

curat. Et in principe daemoniorum id facere optimates destruit. Pharisaeis signum petentibus ionae et niniuitarum signum tradit. Matrem et fratres spernit.

XIII Sedens Ihc in nauicula turbis parabolas exponit. id est. de seminantis semen centesimum sexagesimum et tricesimum. De zizania in tritico. De grano sinapis. De fermento abscondito in farina. et exsoluit discipulis parabolam zizaniorum. Parabolas de thesauro in agro. De bona margareta. Retia missa in mare. Propheta in patria sua sine honore esse.

XIIII De iohannis capite in disco. De quinque panibus et duobus piscibus in quinque milia uiros. Ihc supra mare ambulat. et petrum mergentem alleuat. Et in terra gennesar. multos languores curat.

XV De manibus lauandis. et de his quae de ore exeunt. quia coinquinant non quae intrant in hominem. Filiam mulieris syrofenissae a daemonio curat. Et secus mare galileae clandos caecos et mutos sanat.

XVI De septem panibus et paucis piscibus quattuor milia hominum. De signo ionae prophetae. De fermentu phari

scorum· De episcopatu petri quem increpat ac dicit· Crucē
suam debere tollere· unum quemq· qui uelit dnm sequi·
& dicit non uisuros quosdam mortem donec uideant
filium hominis inregno suo uenire·

XVII In monte cum moyse & helia apparet· Et uox de caelo ad eū·
Vnde descendentibus heliam iam uenisse & non esse susceptū
manifestat· Puerum lunaticum saluat· & de fide ut
granum sinapis docet· De statere ore piscis·

XVIII De humilitate sicut puerum· De manu & pede & oculo eru
endo· Et nec minimum scandalizandū quorum angelos
faciem patris incaelis semper uidere testatur· Correptio
frm qđ indulgeri debeat alterutrū usq· septuagies septies·

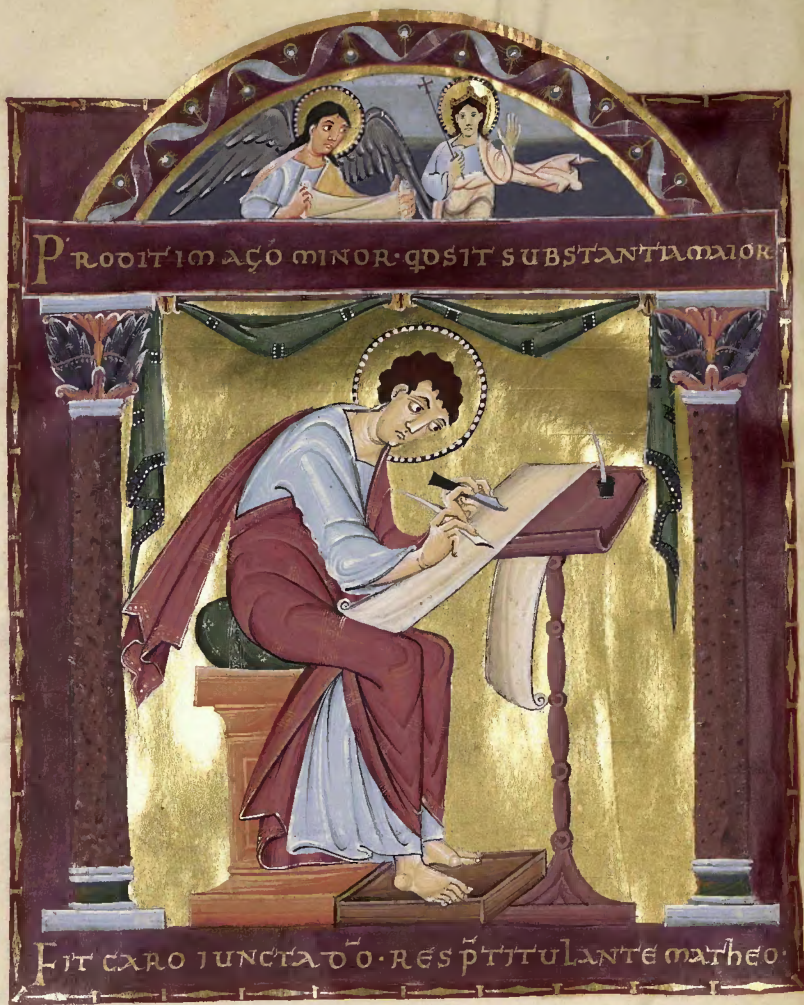
XVIIII Qui conseruū suū ppter denarios centū suffocat· Vxorē non
debere dimitti· Et de eunuchis· Infantes n ēē arcendos abene
dictione· diuitē difficile introire in regnū caelorum· & centu
plum recepturum qui omnibus suis renuntiauerit·

XX De primis nouissimos fieri· Parabolā operariorum in uineam
conductorum· De filiis zebedei· Et de primis accubitis
caenae· De duobus caecis secus uiam sedentibus·

XXI De asina & pullo eius· & ubi nummolarios eicit de templo·

clamantibus pueris osanna· De ficu quae arida facta est·
Interrogat' in qua potestate haec faceret· Ipse interrogat
de iohannis baptismate· Et subiungens parabolā hominis
qui filios suos in uineā mittit· Et quod publicani & meretrices
in regno dī multos sacerdotū & scribarū praecessuri dicit·
XXII Parabolā de uinitoribus qui interficiunt ad se missos·
Parabolā ubi inuitati contemnunt uenire ad nuptias·
XXIII De inscriptione & imagine caesaris· De muliere quae se
ptem frs habuit· temptatus a pharisaeis· interrogat
eos de xp̄o cuius filius esset· Et discipulos ut quae phari
saei dicunt fiant· sed quae faciunt non fiant·
XXIIII Increpat scribas & pharisaeos de proselito· De iuramento·
de camelo & culice & calice· & catino lauando· & monu
mentis dealbatis· & monumentis prophetarū· & aliis multis·
XXV Ierusalem ierusalē· de structura templi· & signis nouissi
morum dierū· & diebus breuiatis· De pseudo xpistis· De
pseudo prophetis· De aduentu saluatoris· & occasu elemen
torum· De decem uirginibus· De talentis· De omnibus
a dextris & haedis a sinistris· & de operibus eorum·
XXVI De iudaeorum consilio· De comprachendendo ihū

De muliere quae unguento p̄fudit ih̄m · Iudas pre
mium petit ut traderet ih̄m · Caenans de iuda tra
ditore suo ad discipulos loquit̄ · Oblatio eius ·
XXVII Petro dicit quod tertio pullo abnegaturus eū eēt ·
Orationes ih̄u ad patrē · Iudas ih̄m osculo tradidit &
petrus auriculā abscidit · Ih̄c falsis testibus condem
natur & illuditur · Petrus tertio abnegat & lacrima
tur · Ih̄c pilato traditur · & iudas laqueo se suspen
dit · De agro figuli · Iudicium pilati · & de barabba
latrone ·
XXVIII Passio ih̄u et sepultura · & resurrectio eius ·
Itemq; mandata & doctrina eius De baptismo ·

PRODIT IMAGO MINOR · QOSIT SUBSTANTIA MAIOR
FIT CARO IUNCTA DO̅ · RES P̄TITULANTE MATHEO ·

INCIP EU SCDM MATH
IBER GENERATIONIS

IHV XPI FILII DAVID·

FILII ABRAHAM·ABRAHAM·
GENVIT ISAAC·ISAAC AVTEM·
genuit iacob· Iacob autem· genuit iudam &
fratres eius· Iudas autem· genuit phares et za
ra de thamar· Phares autem· genuit esrom·
E srom autem· genuit aram· Aram autem· ge
nuit aminadab· Aminadab autem· genuit na
ason· Naason autem· genuit salmon· Salmon
aut̄· genuit booz de rachab· Booz aut̄· genuit
obed ex ruth· Obed aut̄· genuit iesse· Iesse au
t̄ genuit dauid regem· Dauid aut̄ rex genuit
salomonem ex ea quae fuit uriae· Salomon au
tem· genuit roboam· Roboam aut̄· genuit abia·
A bia aut̄· genuit asa· Asa aut̄· genuit iosaphat·
I osaphat aut̄· genuit ioram· Ioram aut̄· genu
it oziam· Ozias aut̄· genuit ioatham· Ioathā
aut̄· genuit achaz· Achaz aut̄· genuit ezechi
am· Ezechias aut̄· genuit manassen· Manasses
autem· genuit amon· Amon aut̄· genuit iosi

am · Iosias autem · genuit iechoniam & frs eius in
transmigrationem babylonis · Et post transmi
grationem babylonis · iechonias genuit salathiel ·
S alathiel aut · genuit zorobabel · Zorobabel aute ·
genuit abiud · Abiud aute · genuit eliachim · Eli
achim aut · genuit azor · Azor aut · genuit sa
doch · Sadoch aut · genuit achim · Achim au genuit
eliud · Eliud aut · genuit eleazar · Eleazar au geni ma
than · Mathan au geni iacob · Iacob aute · genuit
ioseph uirum mariae · de qua natus est ihc · qui
m · II · S X o I · uocatur xpc · Omnes ergo generationes ab a
braham usq · ad dauid · generationes quattuorde
cim · Et a dauid usq · ad transmigrationem babylo
nis · generationes quattuordecim · Et a transmi
gratione babylonis usq · ad xpm · generationes
I m · III · V L · II · quattuordecim · Xpi autem generatio sic

ERAT ·

UM ESSET DE
SPONSATA MATER EIUS
maria ioseph · ante quam conueni

rent· inuenta est inutero habens· de spū scō ·
oseph autem uir eius cum esset iustus & nollet
eā traducere· uoluit occulte dimittere eā· hec
autē eo cogitante· ecce angelus dn̄i insomnis.
apparuit ei dicens· Ioseph fili dauid· noli time
re accipere mariā coniugem tuā· Quod enim
in ea natū est· de spū scō est· Pariet autē filium·
& uocabis nomen eius ihm· Ipse enim saluū fa
ciet populū suū· a peccatis eorū· hoc autē totū fa
ctum ē· ut adimpleretur qd dictum est a dn̄o· per
prophetam dicentem· Ecce uirgo inutero habe
bit & pariet filiū· & uocabunt nomen eius emma
nuel· quod ē interpretatū nobiscum ds· Exur
gens autē ioseph a somno· fecit sicut praecepit ei
angelus dn̄i· Et accepit coniugem suā· et non co
gnoscebat eam· donec peperit filiū suum pri
mogenitū· et uocauit nomen eius ihm· Cum
ergo natus eēt ihs in bethleem iudae indiebus
herodis regis· ecce magi ab oriente uenerunt ie
rosolimā dicentes· Ubi est qui natus ē rex iudeorū·

U idimus enim stellam eius in oriente. et uenimus ado
rare eū. Audiens autē herodes rex turbatus ē. & o
mnis hierosolyma cū illo. Et congregans omīs prin
cipes sacerdotum et scribas populi. sciscitabatū ab
m̄. v. VIII lo. lxxiii. eis. ubi xp̄c nasceretū. At illi dixerunt ei. In bethle
em iudae. Sic enim scriptū est pprophetā. Et tu
bethleem terra iuda. nequaquā minima es in
principibus iuda. Ex te enim exiet dux. qui regat
m̄. vi. X Sol populū meū isrl. Tunc herodes clam uocatis
magis. diligenter didicit ab eis tempus stelle que
apparuit eis. Et mittens illos in bethleem dixit.
Ite & interrogate diligenter de puero. & cū inuene
ritis renuntiate michi. ut et ego ueniens adorem
eum. Qui cū audissent regem. abierunt. Et ecce
stella quā uiderant in oriente antecedebat eos. usq;
dū ueniens staret supra. ubi erat puer. Uidentes
autē stellā. gauisi sunt gaudio magno ualde. Et in
trantes domū. inuenerunt puerū. cum maria ma
tre eius. Et procidentes adorauerunt eum. Et a
pertis thesauris suis. obtulerunt ei munera. An

rum · tus · & myrram · Et responso accepto insom
nis ne redirent ad herodem · per aliam uiã · reuer
si sunt in regionem suam · Qui cum recessissent ·
ecce angelus dñi apparuit in somnis ioseph dicens ·
S urge et accipe puerũ et matrẽ eius et fuge in aegyptũ ·
et esto ibi usq· dum dicam tibi · Futurũ est enim ·
ut herodes quaerat puerũ · ad perdendum eum ·
Q ui consurgens accepit puerum & matrẽ eius nocte ·
& secessit in aegyptum · & erat ibi usq· ad obitum hero
dis · Ut adimpleretur quod dictũ est a dño · p propheta
tam dicentem · Ex aegypto uocaui filiũ meũ · Tunc
herodes uidens quõ illusus esset a magis · iratus est
ualde · Et mittens occidit omnes pueros qui erant
in bethleem · & in omnibus finibus eius a bimatu · &
infra · secundũ tempus quod exquisierat a magis ·
T unc adimpletũ est quod dictum ē per ieremiam
prophetam dicentem · Uox in rama audita est plo
ratus & ululatus multus · rachel plorans filios suos ·
& noluit consolari quia non sunt ·

II DEFUNCTO AUTEM
herode · ecce apparuit angelus dnī in som
nis ioseph inaegypto dicens · Surge &
accipe puerum & matrē eius · et uade in
terram israhel · Defuncti sunt enim · qui quaerebant
animam pueri · Qui surgens · accepit puerū & matrē
eius · & uenit interram isrl · Audiens autem quod ar
chelaus regnaret iniudaea proherode patre suo · ti
muit illo ire · Et admonitus insomnis · secessit in
partes galileae · Et ueniens habitauit inciuitate ·
quae uocatur nazareth · Ut adimpleretur quod di
ctum est pprophetas · quō nazareus uocabitur ·

m̄ · VIII · III · L · VI · lo · II · & XXV · In diebus autē illis · uenit iohannes baptista praedicans
in deserto iudeae & dicens · Poenitentiā agite · ap
pinquabit enim regnum caelorum · Hic est enim
m̄ · VIII · I · m̄ · II · L · VII · lo · X · qui dictus est per esaiam pphetam dicentem · Uox
clamantis in deserto · parate uiam dnī · rectas facite
m̄ · VIIII · VI · m̄ · III · semitas eius · Ipse autē iohannes habebat uesti
mentum depilis camelorū · & zonam pelliciam
circa lumbos suos · Esca autem eius erat · locustę

& mel siluestre · Tunc exiebat ad eũ ierosolima &
omnis iudea · et omis regio circa iordanen · et ba
ptizabant in iordane ab eo · confitentes peccata sua ·
m̄ · x · V l · viii · Videns autem multos phariseorum & saduceorũ
uenientes ad baptismum suũ · dixit eis · Progeni
es uiperarũ · quis demonstrauit uobis fugere a fu
tura ira · Facite ergo fructum poenitentiae · Et
ne uelitis dicere intra uos · patrem habemus ha
bemus habraham · Dico enim uobis · quõ potens
est ds̄ de lapidibus istis · suscitare filios abrahae ·
Iam enim securis ad radicem arborũ posita est ·
Omnis ergo arbor quae non facit fructum bonũ ·
m̄ · xi · I m̄ · iiii · l · x · lo · vi · excidetur · & in igne mittitur · Ego quidem uos
baptizo in aqua in poenitentiam · Qui autē post
me uenturus est · fortior me est · cuius non sum
dignus calciamenta portare · Ipse uos baptizabit
m̄ · xii · V l · xi · in spū scō & igni · Cuius uentilabrũ in manu sua ·
& permundabit aream suã · et congregabit triticũ
suum in horreum · paleas autem comburet igni
m̄ · xiii · X Sol inextinguibili · Tunc uenit ihc̄ a galilea in ior

danem ad iohannem · ut baptizaretur ab eo · Iohan
nes autē prohibebat eum dicens · Ego a te debeo bapti
zari · et tu uenis ad me · Respondens autē ihc dixit
ei · Sine modo · sic enim decet nos implere omnem
m̄ xiii I m̄ v L xiii lo xv iustitiam · Tunc dimisit eum · Baptizatus autē
ihc · confestim ascendit de aqua · Et ecce aperti sunt
ei caeli · et uidit spm dī descendentem sicut colum
bam et uenientem super se · Et ecce uox de caelis
dicens · hic est filius meus dilectus in quo mihi
III · COMPLACUI ·
m̄ xv II m̄ vi L xv TUNC IHC DUCTUS
est in desertum a spu · ut temptaretur
m̄ xvi V L xvi a diabulo · Et cum ieiunasset quadra
ginta diebus et quadraginta noctibus postea esuri
it · Et accedens temptator dixit ei · Si filius dī es
dic ut lapides isti panes fiant · Qui respondens
dixit · Scriptum est · non in pane solo uiuet ho
mo · sed in omni uerbo quod procedit de ore dī ·
Tunc assumpsit eum diabulus in scām ciuitatem ·
et statuit eum supra pinnaculum templi · et dixit

ei · Si filius dī es · mitte te deorsum · Scriptum est e
nim · Quia angelis suis mandauit de te · & in mani
bus tollent te · ne forte offendas ad lapidem pedē
tuum · At illi ihc̄ rursum · Scriptū est · non tem
ptabis dnm̄ dm̄ tuum · Iterum assumpsit eū dia
bolus in montē excelsum ualde · & ostendit ei omīa
regna mundi et gloriā eorum · & dixit illi · haec
omnia tibi dabo · si cadens adoraueris me · Tunc di
cit ei ihc̄ · Uade satanas · Scriptum est enim ·
mt̄ · xvii · VI mr̄ · vii · D nm̄ dm̄ tuum adorabis · & illi soli seruies · Tunc
reliquit eū diabolus · & ecce angeli accesserunt &
mt̄ · xviii · IIII mr̄ · viii · lc · xxvi · ministrabant ei · Cum autē audisset ihc̄ quod
iohannes traditus eēt · secessit in galileā · Et reli
mt̄ · xviiii · VII lc · xviiii · cta ciuitate nazareth · uenit & habitauit in caphar
naum maritimā in finibus zabulon & neptalim ·
ut impleret̄ quod dictum est per esaiam pphetā ·
T erra zabulon & terra neptalim · uia maris trans ior
danen galileae gentium · populus qui sedebat in
tenebris · lucem uidit magnā · & sedentibus in regione
mt̄ · xx · VI mr̄ · viiii · umbrae mortis · lux orta ē eis · Exinde coepit ihc̄ prae

dicare & dicere · Poenitentiam agite · appropin
quabit enim regnum caelorum · Ambulans autē
iuxta mare galileae · uidit duos fratres · simonem
qui uocatur petrus · & andream fratrem eius · mit
tentes rete inmare · erant enim piscatores · Et m̄·xxi· II m̄·x· L·xxxii·
ait illis · Uenite post me · & faciam uos fieri pi
scatores hominum · At illi continuo relictis reti
m̄·xvii· VI m̄·xi· bus · secuti sunt eum · Et procedens inde · uidit
alios duos frs̄ · iacobum zebedei · & iohannem fra
trem eius in naui cum zebedeo patre eorū refici
entes retia sua · Et uocauit eos · Illi autē statim
relictis retibus et patre · secuti sunt eum · Et cir m̄·xxiii· I m̄·xxvii· L·xxxiiii & ·xlv· lo·xlvi·
cuibat ihc̄ totā galileam · docens in synagogis eo
rum · & praedicans euangelium regni · & sanans o
mnem languorem · & omnem infirmitatem in
populo · Et abiit opinio eius in totam syriam ·
& obtulerunt ei omīs male habentes uariis languo
ribus · & tormentis comp̄hensos · & qui daemonia
habebant · et lunaticos · & paralyticos · et curauit
eos · Et secutae sunt eum turbae multae de gali

lea & decapoli & ierosolymis & iudaea & de trans
IORDANEN.
IIII m. xviii x Sol. VIDENS AUTEM
turbas ascendit in montem. Et cum
sedisset, accesserunt ad eum discipuli
m. xxv v l. xlvi eius. Et aperiens os suum docebat
eos dicens. Beati pauperes spu quo ipsorum e
m. xxvi x Sol. regnum caelorum. Beati mites quo ipsi possi
debunt terram. Beati qui lugent quo ipsi c m. xxvii v l. xlviii
m. xxviii v l. xlvii solabuntur. Beati qui esuriunt & sitiunt iu
m. xxviiii x Sol. stitia quo ipsi saturabuntur. Beati misericor
des quo ipsi misericordia consequentur. Beati
mundo corde quo ipsi dm uidebunt. Beati
pacifici quo filii di uocabuntur. Beati qui p
secutionem patiuntur ppter iustitia quo ipso
m. xxx v l. xlviiii rum est regnum caelorum. Beati estis cu ma
ledixerint uobis & persecuti uos fuerint & dixe
rint omne malum aduersum uos mentientes
ppter me. Gaudete & exultate quo merces ura
copiosa est in caelis. Sic enim psecuti sunt pro

m·xxvi· II m·cii· phetas· qui fuerunt ante uos· Uos estis sal ter
L·lxxxv· rae· Quod si sal euanuerit· in quo salietur· Ad ni
chilum ualet ultra· nisi ut mittatur foras· & con
m·xxvii· II culcet ab hominibus· Vos estis lux mundi·
m·xxviiii· L·cxxiii· Non potest ciuitas abscondi· supra montem posi
tam· Neque accendunt lucernam & ponunt eam
sub modio· sed super candelabrum· ut luceat o
mnibus qui in domo sunt· Sic luceat lux uestra
coram hominibus ut uideant uestra bona opera·
& glorificent patrem uestrum qui in caelis est·
m·xxviii· X Sol Nolite putare quoniam ueni soluere legem aut prophetas·
m·xxxiiii· V non ueni soluere sed adimplere· Amen quip
L·cxciiii pe dico uobis· donec transeat caelum & terra· Io
ta unum· aut unus apex non praeteribit a lege·
m·xxxv· X Sol donec omnia fiant· Qui ergo soluerit unum de
mandatis istis minimis· & docuerit sic homines·
minimus uocabitur in regno caelorum· Qui autem fe
cerit & docuerit· hic magnus uocabitur in regno
caelorum· Dico enim uobis· quia nisi abundauerit
iustitia uestra plusquam scribarum & phariseorum non

intrabitis in regnum caelorum · Audistis quia dictum
est antiquis · non occides · Qui autem occiderit · reus e
rit iudicio · Ego autem dico uobis · quia omnis qui ira
scitur fratri suo · reus erit iudicio · Qui autem dixerit
fratri suo racha · reus erit concilio · Qui autem dixerit fatu
ae · reus erit gehennae ignis · Si ergo offers munus
tuum ad altare · & ibi recordatus fueris quia frater tu
us habet aliquid aduersum te · relinque ibi munus
tuum ante altare · & uade prius reconciliare fratri
m̄ · xxxvi · V l · clxii · tuo · & tunc ueniens · offeres munus tuum · Esto
consentiens aduersario tuo cito · dum es in uia cum
eo · ne forte tradat te aduersarius iudici · & iudex tra
dat te ministro · & in carcerem mittaris · Amen dico
tibi · non exies inde donec reddas nouissimum qua
m̄ · xxxvii · X Sol drantem · Audistis quia dictum est antiquis · non
moechaberis · Ego autem dico uobis · quia omnis qui ui
derit mulierem ad concupiscendum eam · iam moe
chatus est eam in corde suo · Quod si oculus tuus de
xter scandalizat te · erue eum & proice abs te · Expe
dit enim tibi · ut pereat unum membrorum tuorum ·

quam totum corpus tuum mittatur in gehennam. Et
si dextera manus tua scandalizat te. erue eam & proice
abs te. Expedit enim tibi ut pereat unum mem
brorum. quam totum corpus tuum eat in gehennam.
D ictum est autem. qui cumque dimiserit uxorem suam.
det illi libellum repudii. Ego autem dico uobis quia
omnis qui dimiserit uxorem suam. excepta fornica
tionis causa. facit eam moechari. Et qui dimissam
duxerit. adulterat. Iterum audistis quia dictum
est antiquis non periurabis. reddes autem domino iuramen
ta tua. Ego autem dico uobis non iurare omni
no. neque per caelum. quia thronus dei est. Neque per
terram. quia scabellum est pedum eius. neque per
ierosolymam. quia ciuitas est magni regis. Neque
per caput tuum iuraueris. quia non potes unum
capillum album facere aut nigrum. Sit autem sermo
uester. est. est. non. non. Quod autem his abun
dantius est. a malo est. Audistis quia dictum est.
oculum pro oculo. dentem pro dente. Ego autem
m. xxxviii. V l. liii. dico uobis. non resistere malo. Sed si quis te

percussit in dexteram maxillam tuā· praebe illi
& alteram· Et ei qui uult tecum iudicio contende
re & tunicam tuā tollere· dimitte ei et pallium·
m̄·xxxviii· X Sol & qui cumq· te angariauerit mille passus· uade cū
illo alia duo· qui petit a te· da ei· & uolenti mutu
ari a te· ne auertaris· Audistis quia dictum est·
diliges proximum tuum· & odies inimicum tuum·
m̄·xl· V L·lii· Ego autē dico uobis· Diligite inimicos urōs· bene fa
cite his qui oderunt uos· Et orate pro persequentibus
& calumniantibus uos· ut sitis filii patris urī qui in
caelis est· Qui solem suum oriri facit super bonos
m̄·xli· V L·lv· & malos· & pluit super iustos & iniustos· Si enim
diligitis eos qui uos diligunt· quam mercedem ha
betis· Nonne & publicani hoc faciunt· Et si saluta
ueritis fratres urōs tantum· quid amplius facitis·
Nonne et ethnici hoc faciunt· Estote ergo uos perfe
m̄·xlii· X Sol cti sicut & pater uester caelestis perfectus est· Atten
dite ne iustitiā urām faciatis corā hominibus ut
uideamini ab eis· Alioquin mercedem non habe
bitis apud patrem urm· qui in caelis est· Cū ergo

facis elemosynam · noli tuba canere ante te sicut hy
pocritae faciunt in synagogis et in uicis · ut honorifi
centur ab hominibus · Amen dico uobis · receperunt
mercedem suam · Te autem faciente elemosinam · ne
sciat sinistra tua · quid faciat dextera tua · ut sit
elemosyna tua in abscondito · et pater tuus qui uidet
in abscondito · reddet tibi ·

V

ET CUM ORATIS

non eritis sicut hypochritae · qui
amant in synagogis et in angulis pla
tearum stantes orare · ut uideantur ab hominibus ·
Amen dico uobis · receperunt mercedem suam · Tu autem
cum orabis · intra in cubiculum tuum · et clauso ostio
tuo ora patrem tuum in abscondito · Et pater tuus
m̄ · xlui · V l · cxxiii · qui uidet in abscondito · reddet tibi · Orantes autem no
lite multum loqui sicut ethnici · putant enim quod
in multiloquio suo exaudiantur · Nolite ergo assi
milari eis · scit enim pater uester quid opus sit uo
bis · ante quam petatis eum · Sic ergo uos orabitis ·
Pater noster qui es in caelis · Sanctificetur nomen tuum ·

ueniat regnum tuum · fiat uoluntas tua · sicut in ce
lo et in terra · panem nrm super substantialem da
nobis hodie · Et dimitte nobis debita nra · sicut
& nos dimittimus debitoribus nris · Et ne indu
cas nos in temptationem · Sed libera nos a malo ·
m· xliiii· VI m· cxxvi· Si enim dimiseritis hominibus peccata eorum · di
mittet & uobis pater ur caelestis delicta ura · Si
autem non dimiseritis hominibus · nec pater ue
m· xlv· X s a l ster dimittet peccata ura · Cum autem ieiuna
tis · nolite fieri sicut hypochritae tristes · Exter
minant enim facies suas · ut pareant hominibus
ieiunantes · Amen dico uobis · quia receperunt
mercedem suam · Tu autem cum ieiunas · ungue
caput tuum · & faciem tuam laua · ne uidearis ho
minibus ieiunans · sed patri tuo qui est in abscon
so · Et pater tuus qui uidet in absconso · reddet tibi ·
Nolite thesaurizare uobis thesauros in terra · ubi
erugo & tinea demolitur · & ubi fures effodiunt ·
m· xlvi· V l· cliii· & furantur · Thesaurizate autem uobis thesauros
in caelo · ubi neq· erugo · neq· tinea demolitur · &

ubi fures non effodiunt nec furantur· Ubi enim est
m̄·xlvii· V l·cxxxiiii· thesaurus tuus· ibi est & cor tuum· Lucerna cor
poris· est oculus· Si fuerit oculus tuus simplex· to
tum corpus tuum lucidum erit· Si autē oculus
tuus nequam fuerit· totum corpus tenebrosū erit·
S i ergo lumen quod in te est tenebrae sunt· ipse te
m̄·xlviii· V l·cxci· nebrae quantae erunt· Nemo potest duobus
dominis seruire· aut enim unum odio habebit· &
alterum diliget· Aut unum sustinebit· & alterū
contemnet· Non potestis dō̄ seruire & mammo
m̄·xlviiii· V l·cl· nae· Ideo dico uobis· ne solliciti sitis animae ur̄ae
quid manducetis· neq· corpori ur̄o quid induami
ni· Nonne anima plus est quam esca· & corpus
plus quam uestimentum· Respicite uolatilia cae
li quō non serunt neq· metunt· neq· congregant
in horrea· & pater ur̄ caelestis pascit illa· Nonne
uos magis pluris estis illis· Quis autē ur̄m cogi
tans potest adicere ad staturā suam· cubitū unū·
E t de uestimento quid solliciti estis· Considerate
lilia agri quomodo crescunt· non laborant neq·

nent· Dico autem uobis quoniam nec salomon in omni
gloria sua coopertus est· sicut unum ex istis· Si au
tem foenum agri quod hodie est· & cras in clibanum
mittitur· deus sic uestit· quanto magis minimę fidei· uos

N olite ergo solliciti esse dicentes· quid manducabimus
aut quid bibemus· aut quo operiemur· haec enim
omnia gentes inquirunt· Scit enim pater uester·
quia his omnibus indigetis· Quaerite ergo primum
regnum dei & iustitiam eius· & omnia haec adicientur
uobis· Nolite solliciti ergo esse in crastinum· Cra
stinus enim dies sollicitus erit sibi ipsi· sufficit diei

MALICIA SVA·

VI cn·l· II cn·xli· l·lxu

OLITE IUDICARE

re· ut non iudicemini· In quo
enim iudicio iudicaueritis iu
dicabimini· Et in qua mensura mensi fueritis·
cn·lr V l·lxuiii remetietur uobis· Quid autem uides festucam
in oculo fratris tui· & trabem in oculo tuo non
uides· Aut quomodo dicis fratri tuo· sine eici
am festucam de oculo tuo· & ecce trabis est in

oculo tuo: hypocrita eice primum trabem de
oculo tuo & tunc uidebis eicere festucā de oculo
an. li· X S ol fratris tui· Nolite dare sēm canibus· neq· mitta
tis margaritas urās ante porcos· ne forte concul
cent eas pedibus suis· & conuersi disrumpant uos·
an. lii· V L. cxxv· etite & dabitur uobis· quaerite & inuenietis· pulsa
te & aperietur uobis· Omnis enim qui petit acci
pit· & qui quaerit inuenit· & pulsanti aperitur·
Aut quis est ex uobis homo· quem si petierit filius
suus panem· numquid lapidem porriget illi:
Aut si piscem petet· numquid serpentem porriget
ei: Si ergo uos cum sitis mali· nostis bona dare fi
liis urīs· quanto magis pater uester qui in caelis ē·
an. liiii· V L. liiii· dabit bona petentibus se· Omnia ergo quaecūq·
uultis ut faciant uobis homines· & uos facite eis·
an. lv· V L. clxx· haec enim ēst lex & pphetae· Intrate per angu
stam portam· quia lata porta & spatiosa uia quę
ducit ad perditionem· & multi sunt qui intrant
per eam· Quam angusta porta & arta uia quae
ducit ad uitam· & pauci sunt qui inueniunt eam·

ttendite a falsis prophetis qui ueniunt ad uos in ue
stimentis ouium· intrinsecus autem sunt lupi ra
m̄.lvii. V l.lxi. paces· A fructibus eorũ cognoscetis eos· Numquid
colligunt de spinis uuas· aut de tribulis ficus·
m̄.lviii. V l.lx. Sic enim omnis arbor bona· fructus bonos facit· ma
la autem arbor· fructus malos facit· Non potest ar
bor bona fructus malos facere· Neq· arbor mala·
fructus bonos facere· Omnis arbor quae non fa
cit fructum bonum· exciditur & in ignem mitte
tur· Igitur ex fructibus eorum cognoscetis eos·
m̄.lviiii. IIII l.lviii Io.cxvi. Non omnis qui dicit mihi dñe dñe· intrabit in re
gnum caelorum· Sed qui facit uoluntatẽ patris
mei qui in caelis est· ipse intrabit· in regnũ caelorũ·
m̄.lx. V l.clxxi. Multi dicent mihi in illa die· dñe dñe· nonne in no
mine tuo pphetauimus· & in tuo nomine dae
monia eiecimus· & in tuo nomine uirtutes mul
tas fecimus· Et tunc confitebor illis· quia num
quã noui uos· Discedite a me qui operamini in
m̄.lxi. V l.lxiii. quitatem· Omnis ergo· qui audit uerba mea
haec & facit ea· assimulabitur uiro sapienti· qui

aedificauit domum suam supra petrā· Et descen
dit pluuia· & uenerunt flumina· & flauerunt
uenti· & irruerunt in domum illā· & non cecidit·
fundata enim erat supra petrā· Et omnis qui au
dit uerba mea haec & n̄ facit ea· similis erit uiro stul
to· qui aedificauit domum suā super harenam·
Et descendit pluuia· & uenerunt flumina· & flaue
runt uenti· & irruerunt in domum illā & cecidit·
& fuit ruina eius magna·

VII
m̄t· lvii· II mr· xiii· l· iii· & xviii·

ET FACTUM EST
cum consūmasset ihc̄ uerba haec·
admirabantur turbae super doctri
na eius· Erat enim docens eos sicut potestatem
habens· & non sicut scribae eorum & pharisaei·

m̄t· lviii· IIII l· lxv· lu· xxxvii·

Cum aūt descendisset de monte· secutae sunt eum
turbae multae· Et ecce leprosus ueniens adora
bat eos dicens· Dn̄e si uis· potes me mundare·
Et extendens manum· tetigit eum ihc̄ dicens·
Uolo· mundare· Et confestim mundata est le
pra eius· Et ait illi ihs̄· Uade nemini dixeris·

S ed uade ostende te sacerdoti · & offer munus quod
mt. lxiiii · IIII · l. lxv · io. xxxvii · praecepit moyses in testimonium illis · Cum autem
introisset capharnaum · accessit ad eum centurio ·
rogans eum & dicens · Dne · puer meus iacet in do
mo paralyticus · & male torquetur · Et ait illi ihs ·
E go ueniam · & curabo eum · Et respondens centurio
ait · Dne · non sum dignus ut intres sub tectum meum ·
sed tantum dic uerbo & sanabitur puer meus ·
N am & ego homo sum sub potestate · habens sub
me milites · Et dico huic uade · & uadit · Et alio ue
ni · & uenit · Et seruo meo fac hoc · & facit · Audiens
autem ihs miratus est · & sequentibus se dixit ·
A men dico uobis non inueni tantam fidem in israhel ·
mt. lxv · V · l. clxxii · D ico autem uobis · quod multi ab oriente & occidente ue
nient · & recumbent cum abraham & isaac · & iacob ·
in regno caelorum · Filii autem regni eicientur in
tenebras exteriores · ibi erit fletus & stridor dentium ·
mt. lxvi · V · l. lxvi · E t dixit ihs centurioni · Uade & sicut credidisti fiat
mt. lxvii · II · mt. xv · l. xxvi · tibi · Et sanatus est puer in illa hora · Et cum uenis
set ihs in domum petri · uidit socerum eius iacentem ·

& febricitantem· Et tetigit manum eius· & dimi
sit eam febris· Et surrexit· & ministrabat ei· Uespe
re autem facto· obtulerunt ei multos daemonia
habentes & eiciebat spiritus uerbo· Et omnes ma
le habentes curauit· ut adimpleretur quod dictum
est per esaiam prophetam dicentem· Ipse infirmitates
nras accepit· & aegrotationes portauit· Uidens autem
ihs multas turbas circum se· iussit ire transfretum·
m̄ lxviii· V l· cx· Et accedens unus scriba· ait illi· Magister· sequar
te quocumque ieris· Et dicit ei ihs· Uulpes foue
as habent· & uolucres caeli nidos· filius autem homi
nis non habet· ubi caput reclinet· Alius autem de di
scipulis eius ait illi· Dne· permitte me primum
ire & sepelire patrem meum· Ihs autem ait illi·
S equere me· Et dimitte mortuos· sepelire mor
TUOS SUOS·

VIII m̄ lxviiii· II m̄ xlvii· l· lxxxiii·

TASCENTE EO
in nauiculam· secuti sunt eum disci
puli eius· Et ecce motus factus est
magnus in mari· ita ut nauicula operiretur flu

etibus. Ipse uero dormiebat. Et accesserunt &
suscitauerunt eum dicentes. Dñe. salua nos pe
rimus. Et dicit eis. Quid timidi estis modice
fidei. Tunc surgens imperauit uentis & mari.
& facta est tranquillitas magna. Porro ho
mines. mirati sunt dicentes. Qualis est hic.
q̄a et uenti & mare. oboediunt ei. Et cū uenis
set transfretum in regionem gerassenorum.
occurrerunt ei duo habentes daemonia. de
monumentis exeuntes. saeui nimis. ita ut ne
mo posset transire per uiam illam. Et ecce cla
mauerunt dicentes. Quid nobis & tibi. ihū fili
dī. Venisti huc ante tempus torquere nos.
E rat autem non longe ab illis grex porcorum
multorū pascens. Daemones autē rogabant
eum dicentes. Si eicis nos. mitte nos in gregē
porcorum. Et ait illis. Ite. At illi exeuntes.
abierunt in porcos. Et ecce impetu abiit totus
grex per praeceps in mare. & mortui sunt in aquis.
P astores autē fugerunt. & uenientes in ciuitatē

nuntiauerunt omnia · & de his qui daemonia
habuerant · Et ecce tota ciuitas exiit obuiam
ihu · & uiso eo · rogabant ut transiret a finibus

VIIII
m · lxx ·
m · xx ·
l · xxxvii ·
lo · xxxviii ·

I O R V M ·

T A S C E N D E N S
in nauiculam · transfretauit · & ue
nit in ciuitatem suam · Et ecce offe
rebant ei paralyticum · iacentem in lecto · Et ui
dens ihc fidem illorum · dixit paralytico · Con
fide fili · remittuntur tibi peccata tua · Et ecce
quidam de scribis dixerunt intra se · hic blas
phemat · Et cum uidisset ihc cogitationes eorum
dixit · Ut quid cogitatis mala in cordibus uris
Quid est facilius dicere dimittuntur tibi pecca
ta · aut dicere surge & ambula · Ut sciatis autem
quo filius hominis habet potestatem inter
ra dimittendi peccata · tunc ait paralytico ·
Surge tolle lectum tuum · & uade in domum
tuam · Et surrexit · & abiit in domum suam ·
Videntes aut turbae timuerunt · Et glorifica

uerunt dm̄ · qui dedit potestatem talem homi
M · LXXI · II · M · XXI · L · XXXVII · nibus · Et cum transiret inde ihc̄ · uidit ho
minem sedentem in thelonio · matheum no
mine · Et ait illi · Sequere me · Et surgens secu
M · LXXII · II · M · XXII · L · XXXVIII · A · CLXXVI · tus est eum · Et factum est discumbente eo in do
mo · ecce multi publicani & peccatores uenientes
discumbebant cum ihu & discipulis eius · Et ui
dentes pharisaei · dicebant discipulis eius · Quare
cum publicanis et peccatoribus manducat ma
M · LXXIII · II · M · XXIII · L · XL · gister uester · At ihc̄ audiens ait · Non est opus
ualentibus medicus · sed male habentibus · Eun
tes autem discite quid est · misericordiam uolo &
non sacrificium · Non enim ueni uocare iustos
sed peccatores · Tunc accesserunt ad eum discipu
li iohannis dicentes · Quare nos & pharisaei ieiu
namus frequenter · discipuli autem tui non ieiu
nant · Ait illis ihc̄ · Numquid possunt filii sponsi
lugere · quamdiu cum illis est sponsus · Ueni
ent autem dies cum auferetur ab eis sponsus · &
tunc ieiunabunt · Nemo autem inmittit com

missurā panni rudis inuestimentū uetus. Tollit
enim plenitudinem eius a uestimento & peior
scissura fit. Neque mittunt uinum nouum in u
tres ueteres. Alioquin rūpuntur utres & uinum
effunditur & utres pereunt. Sed uinum nouum
in utres nouos mittunt & ambo conseruantur.
m̄t. lxxxiii. II m̄r. xlviii. l. lxxxv. Haec illo loquente ad eos. ecce princeps unus acces
sit & adorabat eum dicens. Filia mea modo de
functa est. sed ueni impone manum super eam
& uiuet. Et surgens ihc sequebatur eum & disci
puli eius. Et ecce mulier quae sanguinis fluxū
patiebatur duodecim annis. accessit retro & teti
git fimbriam uestimenti eius. Dicebat enim in
tra se. Si tetigero tantum uestimentum eius sal
ua ero. At ihc conuersus & uidens eam dixit.
Confide filia. fides tua te saluā fecit. Et salua facta
est mulier ex illa hora. Et cum uenisset ihc in do
mum principis & uidisset tibicines & turbā tu
multuantem dicebat. Recedite. non est enim
mortua puella. sed dormit. Et deridebant eū.

m̄ · lxxv ·
X
S · o · l

E t cum eiecta esset turba · intrauit & tenuit manū
eius · & surrexit puella · Et exiit fama haec · in uni
uersam terram illam · Et transeunte inde ihū ·
secuti sunt eum duo caeci · clamantes & dicentes ·
Miserere nr̄i · fili dauid · Cum autē uenisset domū ·
accesserunt ad eum caeci · & dicit eis ihc̄ · Creditis
quia hoc possum facere uobis · Dicunt ei · Utiq·
dn̄e · Tunc tetigit oculos eorum dicens · Secun
dum fidem ur̄am · fiat uobis · Et aperti sunt o
culi illorum · Et comminatus est illis ihc̄ dicens ·
U idete ne quis sciat · Illi autem exeuntes · diffama
uerunt eum in tota terra illa · Egressis autē illis ·
ecce obtulerunt ei hominem mutum · daemo
nium habentem · Et eiecto daemonio · locutus
est mutus · Et miratae sunt turbae dicentes ·
N umquam apparuit sic in israhel · pharisaei autē
dicebant · In principe daemoniorum · eicit dae

m̄ · lxxvi ·
II
m̄ · lii ·
l · clxviii ·

mones · Et circuibat ihc̄ ciuitates omnes &
castella · docens in synagogis eorum · Et prae
dicans euangelium regni · & curans omnē lan

m̄ · lxxvii · VI m̄ · lxii · guorem & omnem infirmitatē · Videns autē
turbas misertus est eis · qui erant uexati & ia
centes · sicut oues non habentes pastorem ·
m̄ · lxxviii · V L · cviii · Tunc dicit discipulis suis · Messis quidem mul
ta · operarii autem pauci · Rogate ergo dnm̄ mes
sis · ut eiciat operarios in messem suam ·

X m̄ · lxxviiii · m̄ · xxviiii · L · lxxvi ·

ET CONUOCATIS
duodecim discipulis suis · dedit illis
potestatem spirituum inmundorum
ut eicerent eos & curarent omnem
m̄ · lxxx · m̄ · xxx · L · xliii · languorem & omnem infirmitatem · uode
cim autem apostolorum nomina sunt haec ·
Primus symon qui dicitur petrus & andreas fra
ter eius · Iacobus hebedei & iohannes frater eius ·
Philippus & bartholomeus · Thomas & mathe
us publicanus · Et iacobus alphei & thatheus ·
Symon chananeus & iudas scariothes · qui & tradi
m̄ · lxxxi · Sol dit eum · os duodecim misit ihc̄ · praecipiens
eis et dicens · In uiam gentium ne abieritis & in
ciuitates samaritanorum ne intraueritis · sed

potius ite ad oues quae perierunt domus israhel.

MT. lxxxii · I · MR. l iii · L. lxxxvi · & cx.

Euntes autem praedicate dicentes quia appropin
quabit regnum caelorum. Infirmos curate mor
tuos suscitate. Leprosos mundate daemones eici
te. Gratis accepistis gratis date. Nolite possidere
re aurum neq· argentum neq· pecuniam in zonis
uris. Non peram in uia neq· duas tunicas neq·
calciamenta neq· uirgam. Dignus est enim ope

MT. lxxxiii · II · MR. l iiii · L. lxxxvii · & cxii.

rarius cibo suo. In quamcumq· ciuitatem aut
castellum intraueritis interrogate quis in ea

MT. lxxxiiii · V · L. cxi.

dignus sit et ibi manete donec exeatis. Intran
tes aut in domum salutate eam. Et si quidem
fuerit domus digna ueniet pax ura super eam.
Si autem non fuerit digna pax ura ad uos reuer

MT. lxxxv · II · MR. l v · L. cxiii · & lxxxviii.

tetur. Et quicumq· non receperit uos neq·
audierit sermones uros exeuntes foras de domo
uel de ciuitate excutite puluerem de pedibus ue
stris. Amen dico uobis tolerabilius erit terrae so
domorum et gomorreorum in die iudicii quam

MT. lxxxvi · V · L. cxiiii.

illi ciuitati. Ecce ego mitto uos sicut oues in

medio luporum· Estote ergo prudentes sicut
M· lxxxvii· & ccxliiii· I serpentes & simplices sicut columbae· Cauete
M· cxxxviii· L· ccl· autē ab hominibus· Tradent enim uos in conciliis·
Io· cxli· & in synagogis suis flagellabunt uos· Et ad praesi
des & ad reges ducemini propter me· in testimoniū
M· lxxxviii II illis & gentibus· Cum autē tradent uos· nolite co
M· cxli· L· cxlviii· & ccli· gitare quomodo aut quid loquamini· Dabitur
enim uobis in illa hora· quid loquamini· Non e
nim uos estis qui loquimini· sed sps̄ patris uri̅ qui
loquitur in uobis· Tradet autē frater fratrē in mor
tem· & pater filium· & insurgent filii in parentes· &
morte eos afficient· Et eritis odio omnibus pro
pter nomen meum· Qui autē perseuerauerit usq·
M· lxxxviiii· X S o l in finem hic saluus erit· Cum autē persequentur
uos in ciuitate ista· fugite in aliam· Amen enim di
co uobis non consummabitis ciuitates israhel· do
M· xc· III nec ueniat filius hominis· Non est discipulus
L· lviii· Io· cxvii & cxxxviiii· super magistrum· nec seruus super dominū suū·
Sufficit discipulo· ut sit sicut magister eius· Et ser
M· xci X S o l uus sicut dominus eius· Si patrem familias be

el hebub uocauerunt · quanto magis domesticos
m̄ · xcii · II · m̄ · xl · l · lxxx · eius · Ne ergo timueritis eos · Nichil enim oper
tū est quod non reuelabitur · & occultum quod
m̄ · xciii · V · l · cxlv · non scietur · Quod dico uobis in tenebris · dici
te in lumine · Et quod in aure auditis · praedicate
super tecta · Et nolite timere eos qui occidunt
corpus · animam autem non possunt occidere ·
Sed potius eum timete · qui potest & animā & cor
pus perdere in gehennam · Nonne duo passeres
asse ueneunt · Et unus ex illis · non cadet super
terram sine patre urō · Urī autem & capilli ca
pitis · omnes numerati sunt · Nolite ergo time
re · multis passeribus meliores estis uos · Omnis
ergo qui confitebitur me corā hominibus · confi
tebor & ego eum coram patre meo · qui est in cae
m̄ · xciiii · II · m̄ · lxxxvi · l · xcvii · & cxlvi · lis · Qui autē negauerit me corā hominibus ·
negabo & ego eum coram patre meo · qui est in
m̄ · xcv · V · l · clx caelis · Nolite arbitrari · quia uenerim mitte
re pacem in terram · Non ueni pacem mittere ·
sed gladium · Ueni enim separare hominem ·

aduersus patrē suum · & filiam aduersus matrē
suam · & nurum aduersus socrum suā · & inimici
m·xcvi · V · l·clxxxii · hominis domestici eius · Qui amat patrem
aut matrem plusquam me · non est me dignus ·
Et qui amat filium aut filiam super me · non est
me dignus · Et qui non accipit crucem suā &
m·xcvii · III · l·ccxi · lo·cx · sequitur me · non est me dignus · Qui inue
nit animam suā perdet illam · Et qui perdide
m·xcviii · I · m·xcvi · l·cxvi · lo·cxx · rit animā suā propter me · inueniet eā · Qui recipit
uos me recipit · Et qui me recipit · recipit eū
m·xcviiii · X · Sol · qui me misit · Qui recipit prophetā in nomi
ne prophetae · mercedem prophetae accipiet · Et
qui recipit iustum in nomine iusti · mercedem
m·c · VI · m·xcviii · iusti accipiet · Et qui cumq; potum dederit
uni ex minimis istis calicem aquae frigidae tan
tum in nomine discipuli · amen dico uobis non
PERDIT MERCEDEM SUAM ·

XI · m·ci · X · Sol ·

ET FACTUM EST
cum consummasset ihc · praeci
piens duodecim discipulis suis ·

transiit inde ut doceret & praedicaret in ciuitatibus
m̄. cii· V l. lxviii eorum· Iohannes aut̄ cum audisset in uinculis
opera xp̄i mittens duos de discipulis suis ait illi·
Tu es qui uenturus es an alium expectamus· Et re
spondens ih̄c ait illis· Euntes renuntiate iohanni·
quae audistis & uidistis· Caeci uident· claudi ambu
lant· leprosi mundantur· Surdi audiunt· mortui
resurgunt· pauperes euangelizantur· Et beatus ē·
qui non fuerit scandalizatus in me· Illis autē abe
euntibus coepit ih̄c dicere ad turbas de iohanne·
Quid existis in desertum uidere harundinem uen
to agitatam· Sed quid existis uidere· hominem
mollibus uestitum· Ecce qui mollibus uestiunt
in domibus regum sunt· Sed quid existis uidere·
Prophetam· Etiam dico uobis & plusquam pro
m̄. ciii· II m̄. i· l. lxx· phetam· Sic enim est· de quo scriptum est·
Ecce ego mitto angelum meū ante faciem tuam·
m̄. ciiii· V l. lxxi· qui praeparabit uiam tuam ante te· Amen
dico uobis non surrexit inter natos mulierum
maior iohanne baptista· Qui aut̄ minor ē in re

m̄ · cv · V l · cxciii · gno caelorum · maior est illo · A diebus aut̄ iohan
nis baptistae usq· nunc · regnum caelorum uim pa
m̄ · cvi · X S̊ o l titur & uiolenti rapiunt illud · Omnes enim pro
phetae & lex · usq· ad iohannem prophetauerunt ·
Et si uultis recipere · ipse est helias qui uenturus est ·
m̄ · cvii · V l · lxxiii · Qui habet aures audiendi audiat · Cui aut̄ similē
aestimabo generationem istā · Similis est pueris
sedentibus in foro · qui clamantes coaequalibus di
cunt · Cecinimus uobis & non saltastis · lamenta
uimus & non planxistis · Uenit enim enim io
hannes neq· manducans neq· bibens & dicunt ·
Daemonium habet · Uenit filius hominis mandu
cans & bibens & dicunt · Ecce homo uorax & po
tator uini · publicanorū & peccatorum amicus ·
m̄ · cviii · V l · cxv · Et iustificata est sapientia a filiis suis · Tunc coe
pit exprobrare ciuitatibus in quibus factae sunt
plurimae uirtutes eius · quia non egissent poeniten
tiam · Uae tibi corohain · uae tibi bethsaida · Quia
si in tyro & sydonae factae essent uirtutes quae fa
ctae sunt in uobis · olim in cilicio & cinere poeniten

tiam egissent. Uerumtamen dico uobis tyro et
sidoni remissius erit in die iudicii quam uobis.
Et tu capharnaum numquid usque in caelum exal
m·cxuiii· X S o l — taberis? Usque in infernum descendes. Quia si in
sodomis factae fuissent uirtutes quae factae sunt
in te, forte mansissent usque in hunc diem. Uerum
tamen dico uobis quia terrae sodomorum remis
m·cx· V L·cxuiii· — sius erit in die iudicii quam tibi. In illo tem
pore respondens ihs dixit. Confiteor tibi pater
dne caeli et terrae quia abscondisti haec a sapien
bus et prudentibus et reuelasti ea paruulis. Ita
m·cxi· IIII L·cxuiii· Io·clxuiii· &·xxx· — pater quoniam sic fuit placitum ante te. Omnia
mihi tradita sunt a patre meo. Et nemo no — m·cxii IIII L·cxuiii· Io·lxxxuii·
uit filium nisi pater neque patrem quis nouit nisi
filius et cui uoluerit filius reuelare. Uenite ad
m·cxiii· X S o l· — me omnes qui laboratis et onerati estis et ego refi
ciam uos. Tollite iugum meum super uos et disci
te a me quia mitis sum et humilis corde et in
uenietis requiem animabus uestris. Iugum enim
meum suaue est et onus meum leue est.

XII

m̄ · cxiiii ·
II
m̄ · cxiiii ·
L · xli ·

IN ILLO TEMPORE ABIIT
ihc sabbato per sata · discipuli autē eius esurientes ·
coeperunt uellere spicas & manducare · pharisaei
autē uidentes dixerunt ei · Ecce discipuli tui fa
ciunt · quod non licet facere eis sabbatis · At ille di
xit eis · Non legistis quid fecerit dauid · quando
esuriit ipse & qui cum eo erant · quomodo intra
uit in domum dī · & panes ppositionis comedit ·
quos non licebat ei edere · neq; his qui cum eo erant ·

m̄ · cxv ·
X
S a l

nisi solis sacerdotibus · Aut non legistis in lege ·
quia sabbatis sacerdotes in templo sabbatum ui
olant · & sine crimine sunt · Dico autē uobis quia
templo maior est hic · Si autē sciretis quid est ·
misericordiam uolo & non sacrificium · Numquā con
demnasset is innocentes · Dns est enim filius ho

m̄ · cxvi ·
II
m̄ · xcv ·
L · xlii ·

minis · etiam sabbati · Et cum inde transisset
uenit in synagogam eorum · Et ecce homo ma
num habens aridam · Et interrogabant eum
dicentes · Si licet sabbatis curare · Ut accusarent eū ·
Ipse autē · dixit illis · Quis erit ex uobis homo qui

habeat ouem unam & si ceciderit haec sabbatis in
foueam nonne tenebit & leuabit eam quanto
magis melior est homo oue. Itaq; licet sabba
tis bene facere. Tunc ait homini. Extende ma
num tuam. Et extendit. Et restituta est sanita
mt cxvii IIII mr xxvi lo xciii & xcv ti sicut altera. Exeuntes aut̄ pharisaei consili
um faciebant aduersus eum quomodo eum per
mt cxviii X Sol derent. Ihc autē sciens recessit inde. Et secuti
sunt eum multi & curauit eos omnes. Et prae
cepit eis ne eum manifestum facerent. Ut adim
pleretur quod dictum est per esaiam prophetā
dicentem. Ecce puer meus quem elegi dilectus
meus in quo bene conplacuit animae meae.
Ponam spm̄ meum super eum & iudicium gen
tibus nuntiabit. Non contendet neq; clamabit.
neq; audiet aliquis in plateis uocem eius. Arun
dinem quassatam non confringet & linum fu
migans non extinguet. Donec eiciat ad uicto
riam iudicium & in nomine eius gentes spera
mt cxviiii V l cxxvi bunt. Tunc oblatus est ei daemonium habens

caecus & mutus· & curauit eum· ita ut loqueret̄
m̄·cxx· VII lo·lxxxii· & uideret· Et stupebant omnes turbae· & dice
m̄·cxxi· II m̄·xxxii· l·cxxvii· bant· Numquid hic est filius dauid? Pharisei
autē audientes dixerunt· hic non eicit daemo
nes nisi in beelzebub principe daemoniorum·
m̄·cxxii· II m̄·xxxiii· l·cxxviii· Ihc autem sciens cogitationes eorū· dixit eis· Omne
regnum diuisum contra se· desolabitur· Et omnis
ciuitas uel domus diuisa contra se· non stabit·
Et si satanas satanan eicit· aduersus se diuisus est·
quomodo ergo stabit regnum eius? Et si ego in
beelzebub eicio daemones· filii urī in quo eici
unt? Ideo ipsi iudices erunt urī· Si autē ego
in spū dī eicio daemones· igitur peruenit in uos
regnum dī· Aut quomodo potest quisquam
intrare in domum fortis· & uasa eius diripere· ni
si prius alligauerit fortem· & tunc domum eius
m̄·cxxiii· II m̄·xxxiiii· l·cxlvii· diripiat? Qui non ē mecum· contra me est· Et
qui non congregat mecum· spargit· Ideo di
co uobis· omne peccatum· & blasphemia· remit
tetur hominibus· Sp̄s autem blasphemiae n̄

remittetur· Et qui cumq; dixerit uerbum con
tra filium hominis remittetur ei· Qui autem dixerit
contra spm scm· non remittetur ei· neq; in hoc
m·cxxiiii· X S o L saeculo· neq; in futuro· Aut facite arborem bo
nam & fructum eius bonum· Aut facite arbo
rem malam· & fructum eius malum· Siquidem
ex fructu· arbor agnoscitur· Progenies uipera
rum· quomodo potestis bona loqui· cum si
tis mali· Ex abundantia enim cordis os loqui
m·cxxv· V L·lxii· tur· Bonus homo· de bono thesauro profert
bonum· Et malus homo· de malo thesauro
m·cxxvi· X S o L· profert malum· Dico autem uobis· quia o
mne uerbum otiosum quod locuti fuerint ho
mines· reddent rationem de eo· in die iudicii·
Ex uerbis enim tuis iustificaberis· & ex uerbis
m·cxxvii· V L·cxxviii· tuis condemnaberis· Tunc responderunt
ei quidam de scribis & pharisaeis dicentes· Ma
m·cxxviii· V L·cxxxi· gister uolumus a te signum uidere· Qui re
spondens ait illis· Generatio mala & adultera
signum quaerit· & signum non dabitur ei·

nisi signum ionae pphetae· Sicut enim fuit
ionas inuentre ceti tribus diebus & tribus no
ctibus· sic erit filius hominis incorde terrae tri
bus diebus & tribus noctibus· Uiri nineuitae
surgent iniudicio cum generatione ista· & con
demnabunt eam· quia poenitentiā egerunt
inpraedicatione ionae· Et ecce plusquā iona
hic· Regina austri surget iniudicio cum gene
ratione ista· & condemnabit eam· quia uenit
afinibus terrae· audire sapientiā salomonis·
m̄· cxxviii· V L· cxxx· Et ecce plusquā salomon hic· Cum aūt inmun
dus spiritus exierit abhomine· ambulat ploca
arida· quaerens requiem & non inuenit· Tunc
dicit· Reuertar indomum meā unde exiui·
Et ueniens inuenit uacantem· scopis mundatā
& ornatā· Tunc uadit & assumit septē alios spi
ritus secum nequiores se· & intrantes habitant
ibi· Et fiunt nouissima hominis illius peiora
prioribus· Sic erit & generationi huic pessimę·
dhuc eo loquente adturbas· ecce mater eius &

fratres stabant foris quaerentes loqui ei · Dixit au
tem ei quidam · Ecce mater tua & fratres tui foris
stant · quaerentes te · At ipse respondens dicenti
sibi ait · Quae est mater mea · & qui sunt fratres
mei · Et extendens manum in discipulos suos dix ·
E cce mater mea & frs mei · Qui cumq· enim fecerit
uoluntatem patris mei qui in caelis est · ipse meus
frater · & soror · & mater est ·

XIII
m · cxxxi ·
m · xxxvi ·
l · lxxvi ·

IN ILLO DIE EXIENS
ihc de domo · sedebat secus mare · Et congregatae
sunt ad eum turbae multae · ita ut in nauiculam
ascendens sederet · Et omnis turba stabat in lito
re · & locutus est eis multa in parabolis dicens ·
E cce exiit qui seminat · seminare · Et dum seminat ·
quaedā̄ ceciderunt secus uiam · & uenerunt uolu
cres & comederunt ea · Alia autē ceciderunt in pe
trosa ubi non habebat terrā multam · & continuo
exorta sunt · quia non habebant altitudinem terrę ·
S ole autem orto aestuauerunt · & quia non habebant
radicem · aruerunt · Alia autē ceciderunt in spinas ·

& creuerunt spinae · & suffocauerunt ea · Alia autē
ceciderunt in terrā bonam · & dabant fructū · Ali
ud centesimū · aliud sexagesimū · aliud tricesimū ·
Q ui habet aures audiendi audiat · Et accedentes disci
puli dixerunt ei · Quare in parabolis loqueris eis ·
Q ui respondens ait illis · Quia uobis datum est nos
se mysteria regni caelorū · illis autē non est da
m̄ · cxxxii · V l · lxxxi · tum · Qui enim habet · dabitur ei & abundabit ·
Q ui autem non habet · & quod habet · auferetur
m̄ · cxxxiii · I m̄ · xxxvii · l · lxxvii · lo · cviiii · ab eo · Ideo in parabolis loquor eis · quia uiden
tes non uident · & audientes non audiunt · neq; in
tellegunt · Et adimpletur in eis prophetia esaiae
dicens · Auditu audietis · & non intellegetis · Et
uidentes uidebitis · & non uidebitis · Incrassatum
est enim cor populi huius · & auribus grauiter
audierunt · & oculos suos clauserunt · Nequando
oculis uideant · & auribus audiant · & corde intel
m̄ · cxxxiiii · V l · cxx · legant · & conuertantur · & sanem eos · Uestri autē
beati oculi quia uident · & aures uestrae quia audi
unt · Amen quippe dico uobis · quia multi pro

phetae & iusti cupierunt uidere quae uidetis & non uiderunt · Et audire quae auditis & non audierunt · Uos ergo audite parabolam seminantis · Omnis qui audit uerbum regni & non intellegit · uenit malus & rapit quod seminatum ē in corde eius · hic est · qui secus uiam seminatus est ·

Qui autē supra petrosa seminatus est · hic est qui uerbum audit · & continuo cum gaudio accipit illud · Non habet autem in se radicem · sed est temporalis · Facta autē tribulatione & persecutione propter uerbum · continuo scandalizatur ·

Qui autē seminatus est in spinis · hic est qui uerbū audit · & sollicitudo saeculi istius · & fallacia diuitiarum suffocat uerbum · & sine fructu efficitur · Qui uero in terrā bonam seminatus est · hic est qui audit uerbum & intellegit · & fructū affert · Et facit aliud quidem centesimum · aliud autē sexagesimum · aliud uero tricesimum · Aliam parabolam proposuit illis dicens · Simile factum est regnū caelorū

m · cxxxv · / II / m · xxxviii · / L · lxxviii ·

m · c xxxvi · / X / sol ·

homini qui seminauit bonum semen in agro suo·
C um autem dormirent homines· uenit inimicus
eius· & super seminauit zizania in medio tritici
& abiit· Cum autem creuisset herba & fructum
fecisset· tunc apparuerunt & zizania· Accedén
tes autem serui patrisfamilias· dixerunt ei· Dñe·
nonne bonum semen seminasti in agro tuo· un
de ergo habet zizania· Et ait illis· Inimicus ho
mo hoc fecit· Serui autem dixerunt ei· Uis imus
& colligimus ea· Et ait· Non· Ne forte colligen
tes zizania· eradicetis simul cum eis & triticū·
S inite utraq· crescere usq· ad messem· & in tem
pore messis· dicam messoribus· Colligite pri
mum zizania· & alligate ea fasciculis ad combu
rendum· Triticum autem congregate in hor
m· cxxxvii· II m· xliiii· l· clxvii· reum meum· Aliam parabolam proposuit
eis dicens· Simile est regnum caelorum gra
no sinapis· quod accipiens homo seminauit in
agro suo· quod minimum quidem est omni
bus seminibus· Cum aut̄ creuerit· maius est

omnibus holeribus· & fit arbor· ita ut uolucres cae
m̄ cxxxviii · V · L clxviii · li ueniant & habitent in ramis eius· Aliam pa
rabolam locutus est eis· Simile est regnum cae
lorum fermento· quod acceptum mulier ab
scondit in farinae satis tribus· donec fermenta
m̄ cxxxviiii · VI · m̄ xlv · tum est totum· Haec om̄a locutus est ih̄c in
parabolis ad turbas· & sine parabolis non loque
batur eis· ut impleretur quod dictum erat per
prophetam dicentem· Aperiam in parabolis os
meum· eructuabo abscondita a constitutione
m̄ cxl · X · Sol · mundi· Tunc dimissis turbis uenit in domū·
& accesserunt ad eum discipuli eius dicentes· Dis
sere nobis parabolam zizaniorum agri· Qui re
spondens ait· Qui seminat bonum semen· est
filius hominis· Ager autē· est mundus· Bonū
uero semen· hi sunt filii regni· Zizania autē fi
lii sunt nequam· Inimicus autem qui seminauit
ea· est diabolus· Messis uero· consummatio sae
culi est· Messores autē· angeli sunt· Sicut ergo
colliguntur zizania· & igni comburuntur· sic

erit in consummatione saeculi · Mittet filius ho
minis angelos suos · & colligent de regno eius om̄a
scandala · & eos qui faciunt iniquitatē · & mittent
eos in caminum ignis · ibi erit fletus & stridor
dentium · Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno
patris eorum · Qui habet aures audiendi audiat ·
S imile est regnum caelorum thesauro abscondito
in agro · Quem qui inuenit homo abscondit · &
prae gaudio illius uadit · & uendit uniuersa quę
habet · & emit agrum illum · Iterum simile est re
gnum caeloꝝ homini negotiatori · quaerenti bo
nas margaritas · Inuenta autē una praeciosa mar
garita · abiit & uendidit om̄ia quae habuit · & e
mit eam · Iterum simile est regnū caelorum ·
sagenae missae in mare · & ex omni genere pisci
um congreganti · Quam cum impleta esset edu
centes & secus litus sedentes · elegerunt bonos
in uasa · malos autē foras miserunt · Sic erit in
consummatione saeculi · Exibunt angeli · & se
parabunt malos de medio iustorū · & mittent

eos in caminum ignis· ibi erit fletus & stridor den
tium· Intellexistis haec omnia? Dicunt ei· Etiam·
A it illis· Ideo omnis scriba doctus in regno caelorum
similis est homini patrifamilias· qui profert de
thesauro suo noua & uetera· Et factum est cum
consummasset ihc parabolas istas· transiit inde·
m· cxli· mr· l· l· xviii· io· lviii· Et ueniens in patriam suam· docebat eos in synago
gis eorum· ita ut mirarentur & dicerent· Unde
huic sapientia haec & uirtutes? Nonne hic est fa
bri filius? Nonne mater eius dicitur maria? & fratres
eius iacobus et ioseph· & simon· et iudas? & sorores
eius nonne omnes apud nos sunt? Unde ergo huic
m· cxlii· mr· li· l· xvi· io· xxxv· omnia ista? Et scandalizabantur in eo· Ihc au
tem dixit eis· Non est propheta sine honore ni
si in patria sua· & in domo sua· Et non fecit ibi uir
tutes multas propter incredulitatem illorum·

XIIII

m· cxliii· mr· lvii· l· xc·

IN ILLO TEMPORE AUDIVIT
herodes tetrarcha famam ihu· & ait pueris suis·
hic est iohannes baptista· ipse surrexit a mortu
m· cxliiii· mr· lviii· l· xci· is· & ideo uirtutes operantur in eo· Herodes au

tem tenuit iohannem & alligauit eu̅ & posuit in car
cerem · propter herodiadem uxorem fratris sui ·
D icebat enim illi iohannes · Non licet tibi habere ea̅ ·
E t uolens illum occidere · timuit populum · quia
m̄ clxv · VI m̄ lx · sicut prophetam eum habebant · D ie autē nata
lis herodis · saltauit filia herodiadis in medio & pla
cuit herodi · Unde cum iuramento pollicitus est
ei dare : quodcumq · postulasset ab eo · At illa prae
monita a matre sua · da mihi inquit hic in disco ·
caput iohannis baptistae · Et contristatus est
rex · Propter iuramentum autē · & eos qui pari
ter recumbebant · iussit dari · Misitq · & decollauit
iohannem in carcere · Et allatum est caput eius
in disco · & datum est puellae · & tulit matri suae ·
E t accedentes discipuli eius · tulerunt corpus & se
pelierunt illud · et uenientes · nuntiauerunt ih̅u ·
m̄ clxvi · IIII L xxiii · Io xlvii · Q uod cum audisset ih̅s · secessit inde in nauicula ·
in locum desertum seorsum · Et cum audissent
turbae · secutae sunt eum pedestres de ciuitati
bus · Et exiens uidit turbā multam · & misertus

mt. cxlvii · I · mr. lxiiii · L. xciii · Io. xlviii · est eius & curauit languidos eorum. Vespere
autem facto accesserunt ad eum discipuli eius di
centes. Desertus est locus & hora iam praeterit.
D imitte turbas ut euntes in castella emant sibi escas.
I hs autem dixit eis. Non habent necesse ire. date il
lis uos manducare. Responderunt ei. Non habe
mus hic nisi quinque panes & duos pisces. Qui ait
eis. Afferte illos michi huc. Et cum iussisset tur
bam discumbere supra foenum acceptis quinque
panibus & duobus piscibus aspiciens in caelum
benedixit et fregit. Et dedit discipulis panes. di
scipuli autem turbis. Et manducauerunt omnes
& saturati sunt. Et tulerunt reliquias xii cophi
nos fragmentorum plenos. Manducantium au
tem fuit numerus quinque milia uirorum exceptis
mt. cxlviii · VI · mr. lxv · mulieribus et paruulis. Et statim iussit disci
pulos ascendere in nauiculam & praecedere eum
mt. cxlviiii · II · mr. lxvi · L. xliii xxxv · trans fretum donec dimitteret turbas. t di
missa turba ascendit in montem solus orare.
mt. cl · IIII · mr. lxvii · Io. li · Vespere autem facto solus erat ibi. Nauicula autem

in medio mari iactabatur fluctibus. Erat enim
contrarius uentus. Quarta autem uigilia noctis
uenit ad eos ambulans super mare. Et uiden
tes eum supra mare ambulantem turbati s[unt]
dicentes quia fantasma est. Et prae timore
clamauerunt. Statimq[ue] ih[esu]s locutus est eis di
centes: habete fiduciam ego sum nolite time
m. clr. X S o l re. Respondens autem petrus dixit. D[omi]ne si
tu es iube me uenire ad te super aquas. At ipse
ait. Ueni. Et descendens petrus de nauicula
ambulabat super aquam ut ueniret ad ih[esu]m.
Uidens autem uentum ualidum timuit. Et cu[m]
coepisset mergi clamauit dicens. D[omi]ne saluu[m]
me fac. Et continuo ih[esu]s extendens manu[m] app[re]
hendit eum et ait illi. Modicae fidei quare du
m. clu. VI m. lxuiii. bitasti. Et cum ascendisset in nauicula[m] cessa
uit uentus. Qui autem in nauicula erant uener[unt]
et adorauerunt eum dicentes. Uere filius d[e]i es.
m. clui. II m. lxuiii. l. xxxui. Et cum transfretassent uenerunt in terra[m] genne
sar. Et cum cognouissent eum uiri loci illius mi

ferunt in uniuersam regionem illam · & obtulerunt
ei omnes male habentes · Et rogabant eum · ut uel
fimbriam uestimenti eius tangerent · Et quicumque
tetigerunt · salui facti sunt ·

XV
m̄r· cliiii·
VI
m̄r· lxxi·

UNC ACCESSE
runt ad eum abierosolymis scribae &
pharisaei · dicentes · Quare discipuli tui
transgrediuntur traditionem seniorum ·
Non enim lauant manus suas · cum panem
manducant · Ipse autem respondens · ait illis ·
Quare & uos transgredimini mandatum dei pro
pter traditionem uestram · Nam deus dixit · Ho
nora patrem & matrem · & qui maledixerit
patri uel matri · morte moriatur · Uos autem dici
tis · qui cumque dixerit patri uel matri · munus
quodcumque est ex me · tibi proderit · & non hono
rificauit patrem suum aut matrem suam · &
irritum fecistis mandatum dei · propter tradi
tionem uestram · hypocritae · bene prophetauit
de uobis esaias dicens · Populus hic labiis me

honorat · cor autem eorum longe est a me ·
S ine causa autem colunt me · docens doctrinas et
mandata hominum · Et conuocatis ad se turbis ·
dixit eis · Audite et intellegite · Non quod in
trat in os coinquinat hominem · sed quod pro
cedit ex ore · hoc coinquinat hominem ·
m̄ · clvi · X S o l T unc accedentes discipuli eius · dixerunt ei · Scis
quia pharisaei audito uerbo scandalizati sunt ·
A t ille respondens ait · Omnis plantatio quam
non plantauit pater meus caelestis · eradicabi
m̄ · clvii · V L · lvii · tur · S inite illos · caeci sunt · duces caecorum ·
C aecus autem si caeco ducatum praestet · ambo in
m̄ · clviii · VI m̄ · lxxii · fouea cadunt · Respondens autem petrus di
xit ei · Edissere nobis parabolam istam · At ille
dixit · Adhuc et uos sine intellectu estis · Non in
tellegitis quia omne quod in os intrat · in uen
trem uadit · et in secessum emittitur · Quae au
tem procedunt de ore · de corde exeunt · et ea
coinquinant hominem · De corde enim exe
unt cogitationes malae · homicidia · adulteria ·

fornicationes· furta· falsa testimonia· blasphemi
ae· haec sunt quae coinquinant hominem·
Non lotis autē manibus manducare· non coinqui
nat hominem· Et egressus inde ihc· secessit in
partes tyri· & sydonis· Et ecce mulier chananae
a· a finibus illis egressa· clamauit dicens ei· Mise
rere mei fili dauid· filia mea male a doemonio
uexatur· Qui non respondit ei uerbum· Et acce
dentes discipuli eius· rogabant eum dicentes· Di
m·clvii· V L·ccxiii· mitte eam· quia clamat post nos· Ipse autē
respondens ait· Non sum missus nisi ad oues·
m·clviii· VI m·lxxii· quae perierunt domus israhel· Et illa uenit·
& adorauit eum dicens· Dnē· adiuua me· Qui re
spondens ait· Non est bonum sumere panem
filiorū· & mittere canibus· At illa dixit· Etiam
dnē· Nam & catelli edunt de miciis· quae ca
dunt de mensa dominorum suorum· Tunc
respondens ihc· ait illi· O mulier magna est fi
des tua· fiat tibi sicut uis· Et sanata est filia eius
m·clx· V m·lxxvi ex illa hora· Et cum transisset inde ihc· uenit

secus mare galileae · Et ascendens in montem se
debat ibi · Et accesserunt ad eum turbae multę
habentes secum · mutos · caecos · claudos · debiles ·
& alios multos · Et proiecerunt eos ad pedes eius ·
& curauit eos · Ita ut turbae mirarentur · uiden
tes mutos loquentes · claudos ambulantes · caecos
uidentes · & magnificabant dm̄ israhel ·

XVI IHC AUTEM CONUOCATIS
discipulis suis · dixit · Misereor turbae · quia tri
duo iam pseuerant mecum · & non habent qđ
manducent · Et dimittere eos ieiunos nolo · ne
deficiant in uia · Et dicunt ei discipuli · Unde er
go nobis in deserto panes tantos · ut saturemus
turbam tantam · Et ait illis ihc · Quot panes
habetis · At illi dixerunt · Septem · & paucos
pisciculos · Et praecepit turbae · ut discumberet
super terram · Et accipiens septem panes & pisces ·
& grās agens · fregit & dedit discipulis suis · & disci
puli dederunt populo · Et comederunt omnes ·
& saturati sunt · Et quod superfuit de fragmen

tis· tulerunt septem sportas plenas· Erant autem
qui manducauerunt quattuor milia hominũ·
extra paruulos & mulieres· Et dimissa turba· a
scendit in nauiculam· & uenit in fines magedon·
m̄· clxi· IIII m̄· lxxvii· lo· xxiii· Et accesserunt ad eum pharisaei & saducęi tem
ptantes & rogauerunt eum ut signum de caelo
m̄· clxii· V l· clxi· ostenderet eis· At ille respondens ait eis· Fa
cto uespere· dicitis· serenum erit· rubicundum
est enim caelum· Et mane· hodie tempestas· ru
tilat enim triste caelum· Faciem ergo caeli di
iudicare nostis· signa autẽ temporum non po
m̄· clxiii· VI m̄· lxxviii· testis· Generatio mala & adultera signum quę
rit· & signum non dabitur ei nisi signum ionae·
Et relictis illis abiit· Et cum uenissent discipuli eius
m̄· clxiiii· II m̄· lxxviiii· l· cxliiii· transfretum· obliti sunt panes accipere· Qui
dixit illis· Intuemini & cauete a fermento pha
m̄· clxv· VI m̄· lxxx· risaeorũ & saducaeorum· At illi cogitabant
intra se dicentes· Quia panes non accepimus· Sci
ens autẽ ihc dixit· Quid cogitatis inter uos modi
cae fidei· quia panes non habetis· Nondum intel

legitis neq· recordamini quinq· panum· & quinq·
milia hominum· & quot cophinos sumpsistis? Neq·
septem panum & quattuor milia hominum· &
quot sportas sumpsistis? Quare non intellegi
tis· quia non de pane dixi uobis· cauete a fer
mento pharisaeorum & saduceorum? Tunc
intellexerunt quia non dixerit cauendum
a fermento panum· sed a doctrina pharisaeo
m· clxvi· I m· lxxxii· l· xciiii· lo· lxxiiii· rum & saducaeorum· Venit aut̄ ihc̄ in par
tes caesareae philippi· & interrogabat discipu
los suos dicens· Quem dicunt homines ee̅ filiu
hominis? At illi dixerunt· Alii iohannem
baptistam· alii aut̄ heliam· alii uero ieremia·
aut unum ex prophetis· Dicit illis· Uos aut̄
quem me esse dicitis? Respondens simon pe
m· clxvii· X Sol· trus dixit· Tu es xp̄c filius dī uiui· Respon
dens aut̄ ihc̄ dixit ei· Beatus es simon bar
iona· quia caro & sanguis non reuelauit tibi·
sed pater meus qui in caelis est· Et ego dico
tibi· quia tu es petrus· & sup̄ hanc petrā aedifi

cabo aecclesiam meam· Et portae inferi non prae
ualebunt aduersus eam· Et tibi dabo claues re
gni caelorum· Et quodcumq· ligaueris super
terram· erit ligatum in caelis· Et quodcumq·
solueris super terram· erit solutum & in caelis·
m· clxvii· II m· lxxxiii· l· xcv· Tunc praecepit discipulis suis· ut nemini dicerent·
quia ipse eēt ihc̄ xp̄c· Exinde coepit ihc̄ osten
dere discipulis suis· quia oporteret eum ire iero
solimam· & multa pati a senioribus· & scribis· et
principibus sacerdotum· & occidi· & tertia die
m· clxviii· VI m· lxxxiiii· resurgere· Et adsumens eum petrus· coepit in
crepare illum dicens· Absit a te dn̄e· non erit
tibi hoc· Qui conuersus dixit petro· Uade post
me satanas· scandalum es michi· quia non sapis
m· clxx· II m· lxxxv· l· xcvi· ea quae dī sunt· sed ea quae hominum· Tunc
ihc̄ dixit discipulis suis· Si quis uult post me
uenire· abneget semet ipsum· & tollat crucem
suam et sequatur me· Qui enim uoluerit ani
mam suam saluam facere· perdet eam· Qui au
tem perdiderit animā suā pp̄ter me· inueni&

cam· Quid enim prodest homini si mundum uni
uersum lucretur· animae uero suae detrimentū
patiatur· Aut quam dabit homo commutationē
m̄ clxxi· x S o l pro anima sua· Filius enim hominis uenturus
est in gloria patris sui cum angelis suis· & tunc red
det unicuiq· secundum opera eius· Amen dico
m̄ clxxii· II m̄ lxxxvii· l xcviii· uobis· sunt quidam de hic stantibus qui non gu
stabunt mortem· donec uideant filiū hominis
uenientem in regno suo·

XVII

ET POST DIES SEX

assumpsit ihc̄ petrum et iacobum·
& iohannem· fratrem eius· et ducit
illos in montem excelsum seorsum· et transfigu
ratus est ante eos· Et resplenduit facies eius sicut
sol· uestimenta autē eius facta sunt alba sicut nix·
Et ecce apparuit illis moyses et helias cum eo loquen
tes· Respondens autē petrus dixit ad ihm̄· Dn̄e·
bonum est nos hic esse· si uis faciamus hic tria ta
bernacula· Tibi unum· et moysi unum· et heliae
unum· Adhuc eo loquente· ecce nubes lucida

obumbrauit eos. Et ecce uox de nube dicens.
Hic est filius meus dilectus in quo michi bene cō
placui ipsum audite. Et audientes discipuli
ceciderunt in faciem suam & timuerunt ual
de. Et accessit ih̄s & tetigit eos dixitq. eis Sur
gite & nolite timere. Leuantes autē oculos su
os neminem uiderunt nisi solum ih̄m. Et de
scendentibus illis de monte praecepit ih̄s di
cens. Nemini dixeritis uisionem donec fili
m̄ clxxiii VI m̄ lxxxviiii us hominis a mortuis resurgat. Et interro
gauerunt eum discipuli dicentes. Quid ergo
scribae dicunt quod heliam oportet primum
uenire. At ille respondens ait. Helias quidem
uenturus est & restituet omnia. Dico autē
uobis quia helias iam uenit & non cognouer̄
eum sed fecerunt in eo quaecumq. uoluerunt.
Sic & filius hominis passurus est ab eis. Tunc in
tellexerunt discipuli quia de iohanne baptista
m̄ clxxiiii II m̄ xci l xcviiii dixisset eis. Et cum uenisset ad turbā acces
sit ad eum homo genibus prouolutus ante eum

dicens· Dn̄e· miserere filii mei· quia lunati
cus est· & male patitur· Nam saepe cadit
in ignem· & crebro in aquam· & optuli eum
discipulis tuis· & non potuerunt curare
eum· Respondens ih̄c ait· O generatio in
credula & peruersa· quo usq· ero uobiscū·
usquequo patiar uos· Afferte huc illum ad
me· Et increpauit illum ih̄c· & exiit abeo
daemonium· & curatus est puer ex illa hora·

m·clxxv· V l·cc· Tunc accesserunt discipuli ad ih̄m secreto·
& dixerunt· Quare nos non potuimus eice
re illū· Dicit illis· Propter incredulitatem
urām· Amen quippe dico uobis· si habueri
tis fidem sicut granum sinapis· dicetis mon
ti huic· transi hinc & transibit· & nichil im
possibile erit uobis· hoc autem genus non
eicitur· nisi p orationem & ieiunium·

m·clxxvi· II m·xciii· l·ci· Conuersantibus autē eis in galilea· dixit illis
ih̄c· Filius hominis tradendus est in manus
hominum· & occident eum· & tertio die re

surget · Et contristati sunt uehementer ·

m̄ · clxxvii · X · sol

Et cum uenissent capharnaum · accesserunt
qui didragma accipiebant ad petrum · & dixe
runt · Magister uester non soluit didragma ·
Ait etiam · Et cum intrasset in domum · prae
uenit eum ihs dicens · Quid tibi uidetur
simon · Reges terrae a quibus accipiunt
tributum uel censum · a filiis suis · an ab alie
nis · At ille dixit · Ab alienis · Dixit illi
ihs · Ergo liberi sunt filii · Ut autem non
scandalizemus eos · uade ad mare & mitte ha
mum · & eum piscem qui primus ascenderit
tolle · & aperto ore eius inuenies staterem ·
Illum sumens · da eis pro me & te · RUNT

XVIII

m̄ · clxxviii · II · m̄ · xcv · L · ciii ·

IN ILLA HORA ACCESSE
discipuli ad ihm dicentes · Quis putas maior
est in regno caelorum · Et aduocans ihs par
uulum statuit eum in medio eorum · & dixit ·
Amen dico uobis · nisi conuersi fueritis & effici
amini sicut paruuli · non intrabitis in regnum caelorum ·

Q uicumq; ergo humiliauerit se· sicut paruulus
iste· hic est maior in regno caelorum· Et qui
susceperit unum paruulum talem in nomine
m̄·clxxviiii· II m̄·xcviiii· L·xcvii· meo· me suscipit· Q ui autem scandalizaue
rit unum de pusillis istis qui in me credunt·
expedit ei· ut suspendatur mola asinaria in
collo eius· & dimergatur in profundum maris·
U ae mundo a scandalis· Necesse est enim· ut ue
niant scandala· Uerumtamen uae homini· per
m̄·clxxx· V m̄·c· quem scandalū uenit· S i autem manus tua
uel pes tuus scandalizat te· abscide eū & proi
ce abs te· Bonum tibi est ad uitam ingredi de
bilem uel cludum· quā duas manus uel duos
pedes habentē· mitti in ignē aeternum· Et si
oculus tuus scandalizat te· erue eū & proice ab
ste· Bonum tibi est cum uno oculo in uitam
intrare· quam duos oculos habentem· mit
ti in gehennam ignis·
m̄·clxxxi· X Sol U idete ne contemnatis unum ex his pusillis·
D ico enim uobis· Quia angeli eorum in caelis

semper uident faciem patris mei qui in caelis
est · Uenit enim filius hominis quod perie
m̄ · clxxxii · V L · clxxxvii · rat · Quid uobis uidetur · si fuerint alicui
centum oues · & errauerit una ex eis · non ne
relinquit nonaginta nouem in montibus · &
uadit quaerere eam quae errauit · Et si con
tigerit ut inueniat eam · Amen dico uobis ·
quia gaudebit super eam magis · quam super
nonaginta nouem quae non errauerunt ·
Sic non est uoluntas ante patrem uestrum ·
qui in caelis est · ut pereat unus de pusillis istis ·
m̄ · clxxxiii · V L · cxcviii · Si autem peccauerit in te frater tuus · uade & cor
ripe eū inter te & ipsum solum · Si te audierit ·
m̄ · clxxxiiii · X S o L lucratus eris fratrem tuum · Si autem te
non audierit · adhibe tecum adhuc unum
uel duos · ut in ore duorum testium uel tri
um stet omne uerbum · Quod si non audi
erit eos · dic ecclesiae · Si autem ecclesiam
non audierit · sit tibi sicut ethnicus & pu
m̄ · clxxxv · VII Io · ccxv · blicanus · Amen dico uobis quaecumq; al

ligaueritis super terrā· erunt ligata & in cae
lo· Et quodcumq· solueritis super terram·
m̄t· clxxxvi· X Sol· erunt soluta & in caelo· Iterum dico uobis·
quia si duo ex uobis consenserint super terrā
de omni re quācumq· petierint· fiet illis a pa
tre meo qui in caelis est· Ubi enim sunt duo
uel tres congregati in nomine meo· ibi sū in
m̄t· clxxxvii· V L· cxcviii· medio eorum· Tunc accedens petrus ad eum
dixit· Dn̄e· quotiens peccabit in me frater
m̄s· & dimittā ei usq· septies· Dicit illi ihc̄·
N̄ dico tibi usq· septies· sed usq· septuagies septies·

XVIIII m̄t· clxxxviii· Sol

IDEO ASSIMILATUM EST
regnum caelorū homini regi· qui uoluit
rationem ponere cum seruis suis· Et cum
coepisset rationē ponere· oblatus est ei unus·
qui debebat decē milia talenta· Cum autē
non haberet unde redderet· iussit eū dn̄s ue
numdari· & uxorem eius & filios· & om̄ia quae
habebat & reddi· procidens autem seruus ille·
orabat eū dicens· Patientiā habe in me· &

omnia reddā tibi· Misertus autem dominus
serui illius· dimisit eum· & debitum dimisit
ei· Egressus autem seruus ille· inuenit unum
de conseruis suis· qui debebat ei centum dena
rios· & tenens suffocabat eū dicens· Redde quod
debes· Et procidens conseruus eius rogabat eū
dicens· pacientiam habe in me· & omnia red
dam tibi· Ille autem noluit· Sed abiit & mi
sit eum in carcerem· donec redderet debitū·
Uidentes autem conserui eius quae fiebant·
contristati sunt ualde· Et uenerunt· & nar
rauerunt domino suo· omnia quae facta fu
erant· Tunc uocauit illum dominus suus· &
ait illi· Serue nequam· omne debitū dimisi
tibi· quō rogasti me· Non ergo oportuit et
te misereri conserui tui· sicut & ego tui miser
tus sum· Et iratus dominus eius tradidit eū
tortoribus· quo adusq; redderet· uniuersum
debitū· Sic & pater meus caelestis faciet uo
bis· si non remiseritis unusquisq; fratri suo·

m. clxxxviii · VI · m. ciii · de cordibus uestris. Et factum est cum consum
masset iesus sermones istos· migrauit a galilea·
& uenit in fines iudeae transiordanen· & secutae
sunt eum turbae multae· & curauit eos ibi·
Et accesserunt ad eum pharisaei temptantes eum·
& dicentes. Si licet homini dimittere uxorem
suam· quacumque ex causa. Qui respondens ait eis·
Non legistis quia qui fecit ab initio· masculum et
feminam fecit eos· & dixit. Propter hoc dimit
tet homo patrem & matrem· & adherebit uxori
suae· & erunt duo in carne una. Itaque iam non
sunt duo· sed una caro· Quod ergo deus coniunxit·
homo non separet. Dicunt illi. Quid ergo moy
ses mandauit dari libellum repudii & dimittere?
Ait illis. Quoniam moyses ad duritiam cordis uestri per
misit uobis dimittere uxores uestras. Ab initio autem
m. cxc · II · m. cv · L. cxcv · non sic fuit· Dico autem uobis. Quia quicumque
dimiserit uxorem suam nisi ob fornicationem &
aliam duxerit moechatur· Et qui dimissam du
m. cxci · X · Sol · xerit moechatur. Dicunt ei discipuli eius.

S i ita est causa homini cum uxore · non expedit
nubere · Qui dixit · Non omnes capiunt uerbũ
istud · sed quibus datum est · Sunt enim eunu
chi · qui de matris utero sic nati sunt · Et sunt
eunuchi · qui facti sunt ab hominibus · Et sunt
eunuchi · qui se ipsos castrauerunt propter re
gnum caelorum · Qui potest capere · capiat ·
m·cxcii· II m·cvi L·ccxvi· T unc oblati sunt ei paruuli · ut manus eis impo
neret & oraret · Discipuli autem increpabant
eos · Ihc uero ait eis · Sinite paruulos & nolite
eos prohibere ad me uenire · Talium est enim
regnum caelorum · Et cum inposuisset eis ma
m·cxciii· II m·cvii· L·cxci· &·ccxviiii· nus abiit inde · E t ecce unus accedens ait il
li · Magister bone quid boni faciam · ut habeã
uitam aeternam · qui dixit ei · Quid me inter
rogas de bono · Unus est bonus ds · Si autem
uis ad uitam ingredi · serua mandata · Dicit illi ·
Q uae · Ihc autem dixit · Non homicidium faci
es · non adulterabis · non facies furtum · non fal
sum testimonium dices · Honora patrem et

matrem · & diliges proximum tuum · sicut te ipsum ·
Dicit illi adolescens · Omnia haec custodiui · quid
m. cxciiii · II m. cviii · L. ccxxiii · & clii · adhuc michi deest ? At illi ihc : Si uis perfectus
esse · uade uende quae habes · & da pauperibus · &
habebis thesaurum in caelo · & ueni sequere me ·
m. cxcv · II m. cviii · L. ccxx · Cum audisset autem adolescens uerbum · abiit tri
stis · erat enim habens multas possessiones · Ihc
autem dixit discipulis suis · Amen dico uobis ·
quia diues difficile intrabit in regnum caelorum ·
Et iterum dico uobis · Facilius est camelum per
foramen acus transire · quam diuitem intrare
in regnum caelorum · Auditis autem his disci
puli · mirabantur ualde dicentes · Quis ergo
poterit saluus esse · Aspiciens autem ihc · di
xit illis · Apud homines hoc impossibile est ·
Apud dm̄ autem · omnia possibilia sunt · Tunc
respondens petrus · dixit ei · Ecce nos reliqui
mus omnia & secuti sumus te · quid ergo erit
m. cxcvi · X Sol. nobis ? Ihc autem dixit illis · Amen dico
uobis · quod uos qui secuti estis me · in regene

ratione cum sederit filius hominis in sede ma
m̄·cxcvii· V L·cclxxii· iestatis suae· Sedebitis & uos super sedes du
odecim· iudicantes duodecim tribus israhel·
m̄·cxcviii· II m̄·cx· L·ccxxi· & omnis qui reliquit domum· uel fratres· aut
sorores· aut patrem· aut matrem· aut uxorẽ·
aut filios· aut agros propter nomen meum· Cen
XX· tuplum accipiet· & uitam aeternam posside
m̄·cxcviiii· II m̄·cxi· L·clxxiii· bit· Multi autem erunt primi nouissimi·
& nouissimi primi· Simile est enim regnũ m̄·cc· X Sol·
caelorum· homini patrifamilias· qui exiit pri
mo mane conducere operarios in uineam suã·
Conuentione autem facta cum operariis ex dena
rio diurno· misit eos in uineam suam· Et egres
sus circa horam tertiam· uidit alios stantes in fo
ro otiosos· & illis dixit· Ite & uos in uineam meã·
et quod iustum fuerit dabo uobis· Illi autem
abierunt· Iterum autem exiit circa sextam· &
nonam horam· & fecit similiter· Circa undeci
mam uero exiit· & inuenit alios stantes· & dicit
illis· Quid hic statis tota die otiosi· Dicunt ei·

Q uia nemo nos conduxit· Dicit illis· Ite & uos in
uineam meam· Cum sero autem factum esset·
dicit dominus uineae procuratori suo· Uoca
operarios· & redde illis mercedem· Incipiens a
nouissimis usque ad primos· Cum uenissent er
go qui circa undecimam horam uenerant· acceperunt
singulos denarios· Uenientes autem & primi arbitra
ti sunt quod plus essent accepturi· Acceperunt
autem & ipsi singulos denarios· Et accipientes mur
murabant aduersus patrem familias dicentes· Hi
nouissimi una hora fecerunt· & pares illos no
bis fecisti· qui portauimus pondus diei & aestus·
A t ille respondens uni eorum dixit· Amice· non
facio tibi iniuriam· Nonne ex denario conueni
sti mecum· Tolle quod tuum est & uade· Uo
lo autem & huic nouissimo dare· sicut & tibi·
A ut non licet michi facere quod uolo· An ocu
lus tuus nequam est· quia ego bonus sum· Sic
erunt nouissimi primi· & primi nouissimi·
M ulti enim sunt uocati· pauci uero electi·

M̄ · cci ·
II
M̄ · cxi ·
L · ccxxii ·

Et ascendens ihc ierosolimā · assumpsit duode
cim discipulos secreto · & ait illis · Ecce ascen
dimus ierosolimā · & filius hominis tradetur
principibus sacerdotum & scribis · & condem
nabunt eum morte · & tradent eū gentibus
ad deludendū · & flagellandū · & crucifiendum ·
M̄ · ccii ·
VI
M̄ · cxii ·
& tertia die resurget · Tunc accessit ad eum
mater filiorum zebedei cū filiis suis adorans ·
& petens aliquid ab eo · Qui dixit ei · Quid uis ·
At illi · Dic ut sedeant hi duo filii mei unus
ad dexterā tuam · & unus ad sinistrā tuā in
regno tuo · Respondens autē ihc dixit · Ne
scitis quid petatis · Potestis bibere calicem
quem ego bibiturus sum · Dicunt ei · pos
simus · Calicem quidē meū bibetis · sedere
autē ad dexterā meā & sinistrā · non est meū
dare uobis · sed quibus paratum est a patre
M̄ · cciii ·
II
M̄ · cxiii ·
L · cclxx ·
meo · Et audientes decem · indignati sunt
de duobus fratribus · Ihc autē · uocauit eos
ad se · & ait · Scitis quia principes gentium

dominant͞ eorū· & qui maiores sunt· pote
statem exercent in eos· Non erit ita inter uos·
Sed quicumq; uoluerit inter uos maior fieri· sit
uṙ minister· Et qui uoluerit inter uos pri
mt·cciiii· IIII mr·cxv· lc·xci· & cxxxv·
mus esse· erit uṙ seruus· Sicut filius homi
nis non uenit ministrari· sed ministrare· Et
dare animā suā· redemptionem pro multis·
mt·ccv· II mr·cxvi· l·ccxxiiii·
Et egredientib; illis ab iericho· secuta est eum
turba multa· Et ecce duo caeci sedentes secus
uiam· audierunt quia ihc transiret· & clama
uerunt dicentes· Dne· miserere nri· fili dauid·
Turba autē increpabat eos ut tacerent· At il
li magis clamabant dicentes· Dne· misere
re fili dauid· Et stetit ihc· & uocauit eos et
ait· Quid uultis ut faciā uobis· Dne· ut ape
riant oculi nri· Misertus autē eorum ihc·
tetigit oculos eorum· Et confestim
XXI· mt·ccvi· II mr·cxvii· l·ccxxvii·

uiderunt· & secuti sunt eum· SEN
T CUM ADPROPINQUAS
ierosolimis & uenissent bethfage ad

montem oliueti· tunc ihc misit duos discipu
los· dicens eis· Ite in castellum quod contra
uos est· & statim inuenietis asinam alligatã
& pullum cum ea· soluite & adducite michi
Et si quis uobis aliqd dixerit· dicite quia dns
his opus habet· & confestim dimittet eos·
m̄ ccvii· VII lo ci· Hoc autẽ factum est· ut adimpleretur qd dictũ
est p propheta dicentem· Dicite filiae sion·
ecce rex tuus uenit tibi mansuetus & sedens
m̄ ccviii· II m̄ cxviii· l ccxxxiii· sup asinã & pullũ· filium subiugalis· Eun
tes autẽ discipuli· fecerunt sicut praecepit
illis ihc· Et adduxerunt asinam & pullũ· & im
posuerunt sup eos uestimenta sua· & eum
desuper sedere fecerunt· Plurima autẽ tur
ba· strauerunt uestimenta sua in uia· Alii
autẽ caedebant ramos de arboribus· & sterne
m̄ ccviiii· I m̄ cxviiii· l ccxxxiiii· lo c· bant in uia· Turbae autẽ quae praecede
bant· & quae sequebantur· clamabant dicentes·
Osanna filio dauid· benedictus qui uenit in
m̄ ccx· X Io l nomine dñi· osanna in altissimis· Et cum

trasset ierosolimã· commota est uniuersa ciui
tas dicens· Quis est hic· populi autẽ dicebant·
M·ccxi· I Mr·cxxi· L·ccxxxviii· Io·xxi· Hic est ihc propheta anazareth galileae· Et in
trauit ihc intemplum di· & eiciebat omš uen
dentes & ementes intemplo· & mensas num
mulariorum· & cathedras uendentiũ columbas
euertit· & dicit eis· Sriptum est· domus mea·
domus orationis uocabit· Uos autẽ· fecistis
M·ccxii· X Sol illã speluncã latronum· Et accesserunt
ad eum caeci & claudi intemplo· & sanauit
M·ccxiii· V L·ccxxxv· eos· Videntes autẽ principes sacerdotũ &
scribae mirabilia quae fecit· & pueros claman
tes intemplo & dicentes osanna filio dauid·
indignati sunt· & dixerunt ei· Audis quid
isti dicunt· Ihc autem dicit eis· Utiq; Num
quã legistis· quia exore infantiũ & lactantiũ
M·ccxiiii· VI Mr·cxx· perfecisti laudem· Et relictis illis abiit fo
ras extra ciuitatẽ inbethaniã· ibiq; mansit·
Mane autem reuertens in ciuitatem esuriit·
Et uidens fici arborem unã secus uiam uenit

ad eam· & nichil inuenit in ea· nisi folia tantum·
E t ait illi· Numquam ex te fructus nascatur
in sempiternum· Et arefacta est continuo
ficulnea· Et uidentes discipuli· mirati sunt
dicentes· Quomodo continuo aruit?
m· ccxv· VI mr· cxciiii· Respondens autem ihc· ait eis· Amen dico uo
bis· si habueritis fidem· & non hesitaueritis·
non solum de ficulnea facietis· sed & si monti
huic dixeritis· tolle· & iacta te in mare· fiet·
m· ccxvi· IIII mr· cxxv· lo· cl & cxxviii· E t omnia quaecumque petieritis in oratione
credentes· accipietis· Et cum uenisset in tem m· ccxvii· II mr· cxxvii· L· ccxl·
plum· accesserunt ad eum docentem princi
pes sacerdotum & seniores populi· dicentes·
I n qua potestate haec facis· aut quis tibi de
dit hanc potestatem? Respondens ihc· dixit
eis· Interrogabo uos & ego unum sermonem·
Q uem si dixeritis michi· & ego uobis dicam in qua
potestate haec facio· Baptismum iohannis· un
de erat· e caelo an ex hominibus? At illi cogi
tabant intra se· dicentes· Si dixerimus e cae

lo · dicet uobis · Quare ergo non credidistis illi ·
Si autem dixerimus ex hominibus · timemus
turbam · Omnes enim habebant iohannem ·
sicut prophetam · Et respondentes ihu · dixe
runt · Nescimus · Ait illis & ipse · Nec ego di
co uobis · in qua potestate haec facio ·
m̄ · ccxviii · X Sol · Quid autem uobis uidetur · homo quidam habe
bat duos filios · & accedens ad primum dixit
Fili · uade hodie operare in uinea mea · Ille au
tem respondens ait · Nolo · postea autem poe
nitentia motus abiit · Accedens autem ad al
terum dixit · At ille respondens ait · Eo domi
ne · & non iuit · Quis ex duobus fecit uolunta
tem patris mei · Dicunt · primus · Dicit illi
ihc · Amen dico uobis · quia publicani & mere
trices · praecedunt uos in regno di · Uenit autem
ad uos iohannes in uia iustitiae · & non credidi
stis ei · publicani autem & meretrices · credide
runt ei · Uos autem uidentes · nec poenitenti
am habuistis postea · ut crederetis ei ·

XXII·

M·ccxviii·
II
M·cxviii·
L·ccxli·

ALIAM PARABOLAM
audite· Homo erat paterfamilias qui
plantauit uineam· & sepem circum
dedit ei· Et fodit in ea torcular· et
aedificauit turrim· & locauit eam agricolis·
& peregre profectus est· Cum autem tempus
fructuum appropinquasset· misit seruos suos
ad agricolas· ut acciperent fructus eius· Et agri
colae apprachensis seruis eius· alium caeciderunt
alium occiderunt· alium uero lapidauerunt·
Iterū misit alios seruos· plures prioribus· & fece
runt illis similiter· Nouissime autem· misit
ad eos filium suū dicens· Uerebuntur filiū meū·
Agricolae autem uidentes filium· dixerunt
intra se· hic est heres· uenite occidamus eum·
& habebimus hereditatē eius· Et adprehensū
eū· eiecerunt extra uineam· & occiderunt·
Cum ergo uenerit dn̄s uineae· quid faciet agri
colis illis· Aiunt illi· Malos male perdet· & uineā
locauit aliis agricolis· qui reddunt ei fructū tēpo

rib; suis· Dicit illis ihc· Numquā legistis in scripturis·
Lapidem quem reprobrauerunt aedificantes·
hic factus est in caput anguli· A dn̄o factum est
istud· & est mirabile in oculis nr̄is· Ideo dico uo
bis· quia auferetur a uobis regnum dī· & dabit̄
genti facienti fructus eius· Et qui ceciderit su
per lapidem istum· confringetur· Super quē
m̄ ccxx · I · m̄ cxxviii · L ccxlii · Io lxxxviii · uero ceciderit· conteret eum· Et cum audis
sent principes sacerdotum & pharisei parabo
las eius· cognouerunt quod de ipsis diceret·
Et quaerentes eum tenere· timuerunt turbā·
m̄ ccxxi · V · L clxxxi · quō sicut prophetam eum habebant· Et re
spondens ihc· dixit iterum in parabolis eis di
cens· Simile factum est regnum caelorum
homini regi· qui fecit nuptias filio suo· Et mi
sit seruos suos uocare inuitatos ad nuptias· &
nolebant uenire· Iterum misit alios seruos
dicens· Dicite inuitatis· ecce prandium meū
paraui· tauri mei & altilia occisa & omnia pa
rata· uenite ad nuptias· Illi autem neglexerunt·

Et abierunt. alius in uillam suam. alius uero ad
negotiationem suam. Reliqui uero tenuerunt
seruos eius. & contumeliis affectos occiderunt.
Rex autem cum audisset iratus est. et missis
exercitibus suis. perdidit homicidas illos. & ci
uitatem illorum succendit. Tunc ait seruis
suis. Nuptiae quidem paratae sunt. sed qui
inuitati erant non fuerunt digni. Ite ergo
ad exitus uiarum. & quoscumque inueneritis.
uocate ad nuptias. Et egressi serui eius in ui
as. congregauerunt omnes quos inuenerunt
malos & bonos. & impletae sunt nuptiae dis
m. ccxxii. Sol cumbentium. Intrauit autem rex ut ui
deret discumbentes. & uidit ibi hominem
non uestitum ueste nuptiali. & ait illi. Ami
ce. quomodo huc intrasti. non habens ue
stem nuptialem. At ille obmutuit. Tunc
dixit rex ministris. Ligatis pedibus eius &
manibus mittite eum in tenebras exteriores.
ibi erit fletus. & stridor dentium. Multi aut

sunt uocati · pauci uero electi · XXIII

UNC ABEUNTES · m · ccxxiii · II m · cxxx · L · ccxliii ·

pharisei · consilium inierunt · ut cape
rent eum in sermone · Et mittunt ei di
scipulos suos · cum herodianis dicentes ·
Magister · scimus quia uerax es · & uiam dī in ue
ritate doces · & non est tibi cura de aliquo ·
Non enim respicis personam hominum · Dic
ergo nobis · quid tibi uidetur · Licet censum
dari caesari · an non · Cognita autem ihs ne
quitia eorum · ait · Quid me temptatis hy
pocritae · Ostendite mihi nomisma census ·
At illi obtulerunt ei denarium · Et ait illis ihc ·
Cuius est imago haec & supra scriptio · Dicunt
ei · Caesaris · Tunc ait illis · Reddite ergo quae
sunt caesaris · caesari · & quae sunt dī · dō · Et au
dientes mirati sunt · Et relicto eo abierunt ·
n illo die accesserunt ad eum saducaei · qui di
cunt non esse resurrectionem · & interroga
runt eum dicentes · Magister · moyses dixit ·

Si quis mortuus fuerit non habens filium ut ducat
frater eius uxorem illius · & suscitet semen fratri
suo · Erant autem apud nos septem frs · & primus
uxore ducta · defunctus est · & non habens semen ·
reliquit uxorem fratri suo · Similiter secundus
& tertius usq· ad septimum · Nouissime autem
omnium · & mulier defuncta est · In resurrecti
one ergo cuius erit de septem · uxor · Omnes
enim habuerunt eam · Respondens aut ihc ·
ait illis · Erratis · nescientes scripturas neq· uir
tutem di · In resurrectione enim · neq· nubent ·
neq· nubentur · sed sunt sicut angeli di in caelo ·
De resurrectione autem mortuorum non legi
stis · quod dictum est a dn̄o · dicente uobis · Ego
sum ds abraham · & ds isaac · & ds iacob · non est
ds mortuorum · sed uiuentium · Et audientes
m· ccxxiiii· VI m· cxxxi· turbae · mirabantur in doctrina eius · Phari
saei autem audientes · quod silentium imposu
isset saducaeis · conuenerunt in unum · & inter
rogauit eum unus ex eis legis doctor · temptans

eum· Magister· qđ est mandatū magnū in le
ge? At illi ihc· Diliges dnm dm tuū ex toto
corde tuo· & in tota anima tua· & in tota men
te tua· hoc ē maximū & primū mandatum·
S ecundum aut· simile est huic· Diliges pro
ximum tuum· sicut te ipsum· In his duob;
mandatis· uniuersa lex pendet & prophetę·
m· ccxxv· II m· cxxxiii· L· ccxlv· C ongregatis autem pharisaeis· interrogauit
eos ihc dicens· Quid uobis uidetur de xpo·
cuius filius est? Dicunt ei· Dauid· Ait illis·
Q uomodo ergo dauid in spu uocat eum dnm
dicens· Dixit dns· dno meo· sede a dextris me
is· donec ponam inimicos tuos· scabellū pe
m· ccxxvi· II m· cxxxiii· L· ccxliiii· dum tuorum· S i ergo dauid uocat eum
dnm· quomodo filius eius est? Et nemo po
terat respondere ei uerbum· neq; ausus fuit
quisquā ex illa die· eū amplius interrogare·
m· ccxxvii· X Sol T unc ihc locutus est ad turbas· & ad discipulos
suos dicens· Super cathedram moysi· sede
runt scribae & pharisaei· Oma ergo quae
cumq; dixerint uobis· seruate & facite· Se
cundum uero opera eorum· nolite facere·
m· ccxxviii· VI L· cxxxviiii· D icunt enim· & non faciunt· A lligant aut
honera grauia & importabilia· & imponunt

in humeros hominum· digito autem suo· nolunt
M·ccxxviii· ea mouere· Omnia uero opera sua faciunt· ut
II M·ccxxv· uideantur ab hominibus· Dilatant enim phy
L·ccxlvi· &·cxxxvii· lacteria sua· & magnificant fimbrias· Amant
autem primos recubitus in cenis· & primas cathe
dras in synagogis· & salutationes in foro· & uoca
M·ccxxx· ri ab hominibus rabbi· Vos autem· nolite uoca
X S ol· ri rabbi· Unus est enim magister uester· omnes au
tem uos fratres estis· Et patrem· nolite uocare
uobis super terram· Unus est enim pater uester·
qui in caelis est· Nec uocemini magistri· quia
M·ccxxxi· VI magister uester· unus est xps· Qui maior est
L·clxviii· uestrum· erit minister uester· ui autem se exalta
uerit humiliabitur· Et qui se humiliauerit· ex
XXIIII EXALTABITUR·
M·ccxxxii· VI VAE AUTEM UOBIS
L·cxlii· scribae & pharisaei hypocritae· quia
clauditis regnum caelorum ante
homines· Uos enim non intratis· nec introe
M·ccxxxiii· X untes sinitis intrare· Vae uobis scribae &
S ol· pharisaei hypocritae· qui circuitis mare & ari
dam· ut faciatis unum proselitum· & cum fu
erit factus· facitis eum filium gehennae duplo quam
uos· Uae uobis duces caeci· qui dicitis· qui

cumq; iurauerit per templum nichil est· Qui
autem iurauerit in auro templi debet· Stulti
& caeci· quid enim maius est? Aurum an tem
plum quod scificat aurum? Et quicumq; iura
uerit in altari nichil est· Qui cu̅q; aut̅ iurauc
rit in domo qd est super illud debet· Caeci· qd
enim maius est? Donum an altare quod scifi
cat donum? Qui ergo iurat in altari· iurat in
eo & in omnibus quae super illud sunt· Et q̃
iurauerit in templo· iurat in illo & in eo qui ha
habitat in ipso· Et qui iurat in caelo· iurat in
M· ccxxxiiii· V L· cxxxvi· throno di̅· & in eo qui sedet super eu̅· Uae
autem uobis scribae & pharisaei ẏpocritae· qui
decimatis menta̅ & anetu̅· & cẏminu̅· & relinq̃
stis quae grauiora sunt legis· iudiciu̅ & miam·
& fidem· haec oportuit facere· & illa non o
M· ccxxxv· X Sol· mittere· Duces caeci· excolantes culicem· ca
M· ccxxxvi· V L· cxxxv· melu̅ aut̅ gluttientes· Vae uobis scribae &
pharisaei hẏpocritae· qui mundatis quod de
foris est calicis & parapsidis· intus aut̅ pleni
estis rapina & inmunditia· Pharisee caece·
munda prius quod intus est calicis & parapsi
dis· ut fiat & id quod deforis est mundum·
M· ccxxxvii· V L· cxl· Uae uobis scribae & pharisaei hẏpocritae· qui

similes estis sepulchris dealbatis· quae a foris pa
rent hominibus speciosa· intus uero plena sunt
ossibus mortuorum & omni spurcitia· Sic & uos a fo
ris quidem paretis hominibus iusti· intus autem pleni
m · ccxxxviii · V L · clx · estis hypocrisi & iniquitate· Vae uobis scribae
& pharisaei hypocritae· qui aedificatis sepulchra
prophetarum & ornatis monumenta iustorum & dici
tis· si fuissemus in diebus patrum nostrorum non essemus
socii eorum in sanguine prophetarum· Itaque testimo
nio estis uobismetipsis· quia filii estis eorum qui
m · ccxxxviiii · X S · ol prophetas occiderunt· Et uos implete men
suram patrum uestrorum· Serpentes· gen
mina uiperarum· quomodo fugietis a iudici
m · ccxl · V L · cxli · o gehennae· Ideo ecce ego mitto ad uos
prophetas & sapientes & scribas· & ex illis occi
detis· & crucifigetis· & ex eis flagellabitis in
synagogis uestris· Et persequemini de ciuita
te in ciuitatem· ut ueniat super uos omnis
sanguis iustus· qui effusus est super terram·
A sanguine abel iusti· usque ad sanguinem zacha
riae filii barachiae· quem occidistis inter tem
plum & altare· Amen dico uobis· uenient
haec omnia· super generationem istam·

XXV HIERUSALEM IERU
m̄ ccxli · V · l · clxxv · salem · quae occidis prophetas &
lapidas eos · qui ad te missi sunt ·
Quotiens uolui congregare filios
tuos · quemadmodum gallina congregat pul
los suos sub alas · & noluisti · Ecce relinquetur
uobis domus ur̄a deserta · Dico enim uobis
Non me uidebitis amodo · donec dicatis · Bene
m̄ · ccxlii · II · m̄ · cxxxvii · l · cxxxvii · & ccxlviii · dictus qui uenit in nomine dn̄i · Et egressus
ih̄c · de templo ibat · Et accesserunt discipuli
eius · ut ostenderent ei aedificationes templi
Ipse autem respondens · dixit illis · Uidetis haec
omnia · Amen dico uobis · non relinquetur
hic lapis super lapidem · qui non destruatur ·
m̄ · ccxliii · II · m̄ · cxxxviii · l · ccxlviii · Sedente autem eo super montem oliueti · accesse
runt ad eum discipuli secreto dicentes · Dic no
bis quando haec erunt · & quod signum aduen
tus tui · & consummationis saeculi · Et respon
dens ih̄c · dixit eis · Uidete · ne quis uos seducat ·
Multi enim uenient in nomine meo · dicentes ·

Ego sum xpc· et multos seducent· Audituri enim
estis proelia et opiniones proeliorum· uidete
ne turbemini· Oportet enim haec fieri· sed
nondum est finis· Consurget enim gens in
gentem· et regnum in regnum· et erunt pesti
lentiae et fames· et terrae motus per loca·
Haec autem omnia· initia sunt dolorum·
m· ccxliiii· I m· cxxxviiii· L· ccl· Io· cxli· ᵭ· cxlvii· — unc tradent uos in tribulationem· et occi
dent uos· Et eritis odio omnibus gentib; ppter
m· ccxlv· X S o l — nomen meum· Et tunc scandalizabuntur
multi· et inuicem tradent· et odio habebunt
inuicem· Et multi pseudo prophetae sur
gent· et seducent multos· Et quo habun
dauit iniquitas· refrigescet caritas multorum·
Qui autem perseuerauerit usque in finem· hic
m· ccxlvi· VI m· cxl· — saluus erit· Et praedicabitur hoc euange
lium regni in uniuerso orbe· in testimoni
um omnibus gentibus· et tunc ueniet con
m· ccxlvii· VI m· cxlii· — summatio· Cum ergo uideritis abhomi
nationem desolationis· quae dicta est a da

nihelo propheta· stantem inloco scō· qui le
m̄· ccxlviii· II m̄· cxliii· L· ccviii· git intellegat· Tunc qui inudea sunt· fu
giant admontes· & qui intecto non descen
dat tollere aliquid dedomo sua· & qui ina
gro non reuestatur tollere tunicam suam·
m̄· ccxlviiii· II m̄· cxliiii· L· cclIIII· Vae autem pregnantibus & nutrientibus inil
lis diebus· Orate autem ut non fiat fuga m̄· ccl· VI m̄· cxlv·
urā hieme uel sabbato· Erit enim tunc m̄· ccli· II m̄· cxlvi· L· cclv·
tribulatio magna· qualis non fuit abinitio
mundi usq· modo neq· fiet· Et nisi breui m̄· cclii· VI m̄· cxlvii·
ati fuissent dies illi non fieret salua omnis
caro· Sed propter electos breuiabuntur dies
illi· Tunc siquis uobis dixerit· ecce hic xp̄c· m̄· cclIII· II m̄· cxlviii· L· cc IIII·
aut illic nolite credere· Surgent enim m̄· cclIIII· VI m̄· cxlviiii·
pseudo xp̄i· & pseudo ꝓphetae· & dabunt si
gna magna· & ꝓdigia ita ut errorem indu
cantur· si fieri potest etiam electi· Ecce prae
dixi uobis· Si ergo dixerint uobis· ecce in m̄· cclv· V L· ccii·
deserto est· nolite exire· Ecce inpenetrabili
bus nolite credere· Sicut enim fulgur ex m̄· cclvi· V L· ccv·

ab oriente · & paret usq· ad occidentem · ita erit
mt· cclvii V L · ccxiii · & aduentus filii hominis · Vbicumq· fuerit
corpus · illuc congregabuntur aquilae ·
mt· cclviii · II mr· cl · L · cclvii · Statim autem post tribulationem dierum il
lorum · sol obscurabitur · & luna non dabit
lumen suum · & stellae cadent de caelo · et uir
tutes caelorum commouebuntur · Et tunc
mt· cclviiii · II mr· cli L · cclviii · parebit signum filii hominis in caelo · Et
tunc plangent omnes tribus terrae · & uide
bunt filium hominis uenientem in nubibus
caeli · cum uirtute multa & maiestate · Et mit
tet angelos suos cum tuba · & uoce magna ·
Et congregabunt electos eius a quattuor uen
tis · a summis caelorum · usq· ad terminos eorum ·
Ab arbore autem fici · discite parabolam · Cum
iam ramus eius tener fuerit · & folia nata · sci
tis quia prope est aestas · Ita & uos cum ui
deritis haec omnia · scitote · quia prope est in
ianuis · Amen dico uobis · quia non praeteribit
generatio haec · donec omnia fiant · Caelum et

terra transibunt · uerba autem mea non prę
m̄. cclx. VI m̄. clii. teribunt · De die autem illa & hora nemo
scit · neq; angeli caelorum · nisi pater solus ·
m̄. cclxi. V l. ccxii. Sicut autem in diebus noe · ita erit & aduentus
filii hominis · Sicut enim erant in diebus an
te diluuium comedentes & bibentes · nubentes
& nuptum tradentes · usq; ad eum diem · quo
introiuit in archam noe · & non cognouerunt
donec uenit diluuium & tulit omnes · ita erit
m̄. cclxii. V l. ccxii. & aduentus filii hominis · Tunc duo erunt
in agro · unus assumetur · & unus relinquetur ·
Duae molentes in mola · una assumetur · & una
m̄. cclxiii. VI m̄. cliii. relinquetur · Uigilate ergo · quia nescitis
m̄. cclxiiii. II m̄. clv. l. clvi. qua hora dominus uester uenturus sit · Illud au
tem scitote · quoniam si sciret paterfamilias qua
hora fur uenturus esset · uigilaret utiq; & non
sineret perfodi domum suam · Ideo & uos estote
parati · quia qua nescitis hora · filius hominis
m̄. cclxv. V l. clvii. uenturus est · Quis putas est fidelis seruus &
prudens · quem constituit dominus suus supra

familiā suā· ut det illis cibum intempore suo

m· cclxvi· VI l· clv· & clvii· Beatus ille seruus· quem cum uenerit dn̄s eius·
inuenerit sic facientem· Amen dico uobis·
quō super omnia bona sua constituet eum·
m· cclxvii· VI L· clviii· Si autem dixerit malus ille seruus ille in cor
de suo· moram facit dominus meus uenire·
& coeperit percutere conseruos suos· manducet
autem & bibat cum ebriosis· ueniet dn̄s
serui illius in die qua non sperat· & hora qua
ignorat· & diuidet eum· partemq· eius ponet
cum hypocritis· illic erit fletus & stridor
m· cclxviii· X S· ol· dentium· Tunc simile erit regnum caelo
rum decem uirginibus· quae accipientes
lampades suas· exierunt obuiam sponso &
sponsae· Quinq· autem ex eis erant fatuae·
& quinq· prudentes· Sed quinq· fatuae· ac
ceptis lampadibus· non sumpserunt ole
um secum· Prudentes uero· acceperunt
oleum in uasis suis cum lampadibus· Mo
ram autem faciente sponso dormitaue

runt omnes & dormierunt · Media autē
nocte clamor factus est · ecce sponsus uenit
exite obuiam ei · Tunc surrexerunt omnes
uirgines illae · & ornauerunt lampades su
as · Fatuae autem · sapientibus dixerunt ·
D ate nobis de oleo ūro · quia lampades nr̄ae
extinguuntur · Responderunt prudentes
dicentes · Ne forte non sufficiat nobis & uo
bis · ite potius ad uendentes · & emite uobis ·
D um autem irent emere uenit sponsus · & quę
paratae erant · intrauerunt cum eo ad nu
ptias · & clausa est ianua · Nouissime uero ue
niunt · & reliquae uirgines dicentes · Dn̄e ·
dn̄e · aperi nobis · At ille respondens ait ·
A men dico uobis · nescio uos · Uigilate itaq·
m̄ · cclxviii · II m̄ · cliiii · l · ccxxviii · quia nescitis diem neq· horam · S icut enī
homo peregre proficiscens · uocauit seruos
suos · & tradidit illis bona sua · E t uni de
m̄ · cclxx · VI l · ccxxviiii · dit quinq· talenta · alii autē duo · Alii uero
unum · Unicuiq· secundum propriam uir

tutem · & profectus est statim · Abiit autem
qui quinq · talenta acceperat · & operatus est
in eis & lucratus est alia quinq · Similiter
qui duo acceperat · lucratus est alia duo ·
Qui autem unum acceperat · abiens fodit in
terra · & abscondit pecuniā domini sui ·
Post multum uero temporis · uenit dominus
seruorum illorum · & posuit rationem cū
eis · Et accedens qui quinq · talenta accepe
rat · obtulit alia quinq · talenta dicens · Do
mine · quinq · talenta tradidisti michi · ecce
alia quinq · super lucratus sum · Ait illi do
minus eius · Euge serue bone & fidelis · quia
super pauca fuisti fidelis · super multa te con
stituam · intra in gaudium domini tui · Ac
cessit autem & qui duo talenta acceperat · &
ait · Domine · duo talenta michi tradidisti ·
ecce alia duo lucratus sum · Ait illi dominus
eius · Euge serue bone & fidelis quia super pau
ca fuisti fidelis · super mula te constituā intra

in gaudium domini tui. Accedens autem et
qui unum acceperat talentum ait. Domine
scio quia homo durus es. metis ubi non semina
sti. & congregas ubi non sparsisti. & timens abii
& abscondi talentum tuum in terra. Ecce ha
bes quod tuum est. Respondens autem dominus
eius dixit ei. Serue male & piger. sciebas quia
meto ubi non semino. & congrego ubi non
sparsi. Oportuit ergo te committere pecuni
am meam nummolariis. & ueniens ego recce
pissem utique quod meum est cum usura.
Tollite itaque ab eo talentum. & date ei qui ha
m. cclxxi. II m. xlii. l. ccxxx bet decem talenta. Omni enim habenti
dabitur & habundabit. Ei autem qui non
habet. & quod uidetur habere auferetur
m. cclxxii. V l. ccxxxi. ab eo. Et inutilem seruum eicite in tenebras
exteriores illic erit fletus & stridor dentium.
m. cclxxiii. X S o l Cum autem uenerit filius hominis in maiesta
te sua & omnes angeli cum eo. tunc sedebit
super sedem maiestatis suae. & congregabun

tur ante eum omnes gentes Et separabit eos
ab inuicem· sicut pastor segregat oues ab hae
dis Et statuet quidem oues ad dextris suis· hae
dos autem a sinistris Tunc dicet rex his qui
ad sinistris eius erunt Uenite benedicti patris
mei possidete paratum uobis regnum a con
stitutione mundi· Esuriui enim· & dedistis
michi manducare· Sitiui· & dedistis michi
bibere· hospes eram· & collegistis me· Nudus·
& operuistis me· Infirmus et uisitastis me·
In carcere eram· & uenistis ad me· Tunc respon
debunt ei iusti dicentes Dn̄e· quando te uidi
mus esurientem & pauimus Sitientem & de
dimus tibi potum Quando autē te uidimus
hospitem· & collegimus te Aut nudum et co
operuimus Aut quando te uidimus infirmū·
aut in carcere· & uenimus ad te Et respondens
rex dicet illis Amen dico uobis· quamdiu fe
cistis uni de his fratribus meis minimis· michi
fecistis Tunc dicet & his qui a sinistris eius

erunt. Discedite a me maledicti in igne aeter
num. qui paratus est diabolo & angelis eius.
E surivi enim. & non dedistis michi manduca
re. Sitiui. & non dedistis michi potum. ho
spes eram. & non collegistis me. Nudus & n̄
operuistis me. In firmus & in carcere. & non
uisitastis me. Tunc respondebunt ei & ipsi di
centes. Dn̄e. quando te uidimus esurientem.
aut sitientem. aut hospitem. aut nudum.
aut infirmum. uel in carcere. & non mini
strauimus tibi? Tunc respondebit illis di
cens. Amen dico uobis. quamdiu non feci
stis uni de minoribus his. nec michi fecistis.
E t ibunt hi in supplicium aeternum. iusti au
tem in uitam aeternam.

XXVI T FACTUM EST
cum consummasset ihc̄ sermones
hos omnes. dixit discipulis suis.
S citis quia post biduum pascha
fiet. & filius hominis tradetur ut crucifigatur.

m. cclxxiii. I
m. clvi.
L. cclx.
lo. xx.

mt · cclxxv · VI mt · clvii · Tunc congregati sunt principes sacerdotum · &
seniores populi in atrium principis sacerdotu(m) ·
qui dicebatur caiphas · Et consilium fecerunt
ut ihm dolo tenerent · & occiderent · Dicebant
autem · non in die festo · ne forte tumultus fi
mt · cclxxvi · I mr · clviii · L · lxxiii · lo · xcviii · eret in populo · Cum autem esset ihc in betha
nia in domo simonis lepsi · accessit ad eum mu
lier habens alabastrum unguenti pretiosi · & ef
fudit super caput ipsius recumbentis · Uidentes
autem discipuli · indignati sunt dicentes · Ut
quid perditio haec? Potuit enim istud uenun
dari multo · & dari pauperibus · Sciens autem ihc ·
ait illis · Quid molesti estis mulieri? Opus bo
num · operata est in me · Nam semper paupe
res habebitis uobiscum · me autem non semper
mt · cclxxvii · IIII mr · clviii · lo · xcviii · habetis · Mittens enim haec unguentum
hoc in corpus meum · ad sepeliendum me fecit ·
Amen dico uobis · ubicumque praedicatum fuerit
hoc euangelium in toto mundo · dicetur · & quod
mt · cclxxviii · II mr · clx · L · cclxiii · haec fecit in memoriam eius · Tunc abiit unus
de duodecim · qui dicitur iudas scarioth · ad principes

sacerdotum. & ait illis. Quid uultis michi da
re. & ego uobis eum tradam. At illi. constitu
erunt ei triginta argenteos. Et exinde quę
rebat oportunitatem. ut eum traderet. Prima
autem azimorum. accesserunt discipuli ad ihm
dicentes. Ubi uis paremus tibi comedere pa
scha. At ihc dixit. Ite in ciuitatem ad quendā.
& dicite ei. Magister dicit. tempus meum
prope est. apud te facio pascha. cum discipulis
meis. Et fecerunt discipuli. sicut constituit il
lis ihc. & parauerunt pascha. Uespere autem
facto. discumbebat cum duodecim discipulis
mt. cclxxviiii. IIII mr. clxi. lo. cxxi & lxxii. suis. Et edentibus illis dixit. Amen dico uo
bis. quia unus uestrum. me traditurus est. Et mt. cclxxx. I mr. clxii. L. cclxviii. lo. cxxi.
contristati ualde. coeperunt singuli dicere.
mt. cclxxxi. II mr. clxiii. L. cclxviii. Numquid ego sum dne. Et ipse respondens
ait. Qui intingit mecum manum in parabsi
de. hic me tradet. Filius quidem hominis
mt. cclxxxii. VI mr. clxiiii. uadit. sicut scriptum est de illo. Uae autem
homini illi. per quem filius hominis tradetur.

Bonum erat ei· si natus non fuisset homo ille·

m· cclxxxiii· X Sol Respondens autem iudas· qui tradidit eum dixit·

Numquid ego sum rabbi· Ait illi· Tu dixisti·

m· cclxxxiiii· I m· clxv· L· cclxvi· Io· lxv· Caenantibus autem eis· accepit ihs panem· & be
nedixit ac fregit· deditq· discipulis suis· & ait·
Accipite & comedite· hoc est corpus meum·

m· cclxxxv· II m· clxvi· L· cclxv· & cclxvii· Et accipiens calicem· gratias egit· & dedit illis
dicens· Bibite ex hoc omnes· hic est enim san
guis meus noui testamenti· qui pro multis ef
fundetur· in remissionem peccatorum· Dico
autē uobis· non bibam amodo de hoc genimi
ne uitis· usq· in diem illum· cum illud bibam
uobiscū nouum in regno patris mei·

T XXVII

m· cclxxxvi· VI m· clxvii·

ET YMNO DICTO·

m· cclxxxvii· IIII m· clxviii· Io· clii· exierunt in montem oliueti· Tunc
dicit illis ihs· Omnes uos scandalū

m· cclxxxviii VI m· clxviiii· patiemini in me in ista nocte· Scriptum
est enim· percutiam pastorem· & dispergen
tur oues gregis·

m· cclxxxviiii· I m· clxx L· cclxxv· Io· cxxvi· Postquam autem resurrexe
ro· praecedam uos in galileam· Respondens

autem petrus ait illi. Et si omnes scandalizati fu
erint in te ego numquam scandalizabor. Ait
illi ihs. Amen dico tibi quia in hac nocte ante
quam gallus cantet ter me negabis. Ait illi
m̄.ccxc. VI m̄.clxxi. petrus. Etiam si oportuerit me mori tecum.
non te negabo. Similiter et omnes discipuli di
m̄.ccxci. I m̄.clxxii. l.cclxxviii. io.clii. xerunt. Tunc uenit ihs cum illis in uillam.
quae dicitur gethsemani. Et dixit discipulis m̄.ccxcii. VI m̄.clxxiii.
suis. Sedete hic donec uadam illuc et orem. Et
assumpto petro et duobus filiis zebedaei coe
m̄.ccxciii. IIII m̄.clxxiiii. lo.cxii. pit contristari et maestus esse. Tunc ait illis.
Tristis est anima mea usque ad mortem. Sustine
m̄.ccxciiii. I m̄.clxxv. l.cclxxxi. lo.clxi. te hic et uigilate mecum. Et progressus pusil
lum procidit in faciem suam orans et dicens. Mi
pater si possibile est transeat a me calix iste.
Uerumtamen non sicut ego uolo sed sicut tu. m̄.ccxcv. I m̄.clxxvi. l.cclxxxii. lo.lvii.
m̄.ccxcvi. II m̄.clxxvii. l.cclxxx et cclxxxiiii. Et uenit ad discipulos et inuenit eos dormientes.
Et dicit petro. Sic non potuistis una hora uigi
m̄.ccxcvii. IIII m̄.clxxviii. lo.lxx. lare mecum. Uigilate et orate ut non intretis
in temptationem. Spiritus quidem promptus

m̄t· ccxcviii· VI m̄r· clxxviii· est· caro autem infirma· Iterum secundo
abiit· & orauit dicens· Pater mi· si non potest
hic calix transire nisi bibam illum· fiat uolun
tas tua· Et uenit iterum· & inuenit eos dormi
entes· Erant enim oculi eorum grauati· Et re
lictis illis iterum abiit· & orauit tertio· eundē
m̄t· ccxcviiii· IIII m̄r· clxxx lo· ciii· sermonem dicens· Tunc uenit ad discipulos
suos· & dicit illis· Dormite iam· & requiescite·
Ecce appropinquabit hora· & filius hominis
tradetur in manus peccatorum· Surgite eamus·
m̄t· ccc· I m̄r· clxxxi· L· cclxxxv· lo· clviii· & lxxxv· Ecce appropinquabit· qui me tradet· Adhuc
ipso loquente· ecce iudas unus de duodecim ue
nit· & cum eo turba multa cum gladiis & fusti
bus missi a principibus sacerdotum· & seniori
m̄t· ccci· II m̄r· clxxxii· L· cclxxxvi· bus populi· Qui autem tradidit eum· dedit
illis dicens· Quem cumq· osculatus fuero· ipse
est· tenete eum· Et confestim accedens ad ihm̄ dix̄·
Aue rabbi· Et osculatus est eum· Dixitq· illi ih̄c·
Amice· ad quod uenisti· Tunc accesserunt & ma
nus iniecerunt in ihm̄· & tenuerunt eum·

M̄t· cccii· I M̄r· clxxxiii· L· cclxxvii· Io· clx· Et ecce unus ex his qui erant cum ihu· extendens
manum exemit gladium suum· & percutiens
seruum principis sacerdotum· amputauit au
M̄t· ccciii· X Sol riculam eius· Tunc ait illi ihc· Conuerte gla
dium tuum in locum suum· Omnes enim qui
acceperint gladium· gladio peribunt· An pu
tas· quia non possum rogare patrem meum·
& exhibebit mihi modo plusquam duodecim
legiones angelorum· Quomodo ergo imple
M̄t· ccciiii· I M̄r· clxxxiiii· L· cclxxviii· Io· clxi· buntur scripturae· quia sic oportet fieri· In il
la hora· dixit ihc turbis· Tamquam ad latro
nem existis cum gladiis & fustibus conprehen
dere me· Cottidie apud uos sedebam docens in
M̄t· cccv· VI M̄r· clxxxv· templo· & non me tenuistis· Hoc autem totu̅
factum est· ut implerentur scripturae prophe
tarum· Tunc discipuli omnes relicto eo· fuge
M̄t· cccvi· I M̄r· clxxxvi· L· ccxc· Io· clxii· & clxxiiii· runt· At illi tenentes ihm· duxerunt ad cai
phan principem sacerdotum· ubi scribae & seni
M̄t· cccvii· IIII M̄r· clxxxvii· Io· clxiii· res conuenerant· Petrus autem sequebatur
eum a longe· usq; in atrium principis sacerdo

tum · Et ingressus intro · sedebat cum ministris
m·cccviii· II m·clxxxviii· L·cccx· ut uideret finem · Principes autem sacerdo
tum & omne concilium · quaerebant falsum
testimonium contra ihm · ut eum morti tra
derent · Et non inuenerunt cum multi falsi
m·cccviiii· VI m·cxc· testes accessissent · Nouissime autem uenerunt
duo falsi testes · & dixerunt · hic dixit · possum
destruere templum di · & post triduum aedi
ficare illud · Et surgens princeps sacerdotum ·
ait illi · Nichil respondes ad ea quae isti aduer
sum te testificantur · Ihc autem tacebat · Et
princeps sacerdotum ait illi · Adiuro te per
dm uiuum · ut dicas nobis · si tu es xpc · filius di ·
m·cccx· I m·cxci· L·ccxcvii· Io·lxviii· Dicit illi ihc · Tu dixisti · Uerumtamen dico
uobis · amodo uidebitis filium hominis se
dentem a dextris uirtutis · & uenientem in nu
m·cccxi· VI m·cxcii· bibus caeli · Tunc princeps sacerdotum sci
dit uestimenta sua dicens · Blasphemauit ·
m·cccxii· II m·cxciii· L·ccxcviii· quid adhuc egemus testibus · Ecce nunc
audistis blasphemiam · quid uobis uidetur ·

At illi respondentes dixerunt. Reus est mortis.
m·cccxiii· I m·cxciiii· l·ccxciiii· lo·clxxii· Tunc expuerunt in faciem eius & colaphis eum
ceciderunt. Alii autem palmas in faciem ei de
derunt dicentes. Prophetiza nobis xpe quis
m·cccxiiii· I m·cxcv· l·ccxci· lo·clxxiiii· est qui te percussit. Petrus uero sedebat fo
ris in atrio. Et accessit ad eum una ancilla di
cens. Et tu cum ihu galileo eras. At ille nega
uit coram omnibus dicens. Nescio quid dicis.
m·cccxv· I m·cxcvi· l·ccxcii· lo·clxxv· Exeunte autem illo ianuam uidit eum alia
ancilla & ait his qui erant ibi. Et hic erat cu
ihu nazareno. Et iterum negauit cum iura
mento quia non noui hominem. Et post
pusillum accesserunt qui stabant & dixerunt
petro. Uere & tu ex illis es. Nam & loquela tua
manifestum te facit. Tunc coepit detestari
& iurare quia non nouisset hominem. Et con
m·cccxvi· II m·cxcvii· l·ccxciii· tinuo gallus cantauit. Et recordatus est
petrus uerbi ihu quod dixerat. priusquam
gallus cantet ter me negabis. Et egressus
m·cccxvii· II m·cxcviii· l·ccxcv· foras fleuit amare. Mane autem facto con

silium inierunt omnes principes sacerdotum·
& seniores populi aduersus ihm· ut eum morti
m̄t·cccxviii· I mr·cxcviii· l·ccc· lo·clxxvi· traderent· Et uinctum adduxerunt eum·
& tradiderunt pontio pilato praesidi·
m̄t·cccxviiii· X S o l Tunc uidens iudas qui eum tradidit quod dam
natus esset· poenitentia ductus· retulit trigin
ta argenteos principibus sacerdotum· & seni
oribus dicens· Peccaui· tradens sanguinem iu
stũ· At illi dixerunt· Quid ad nos· tu uideris·
Et proiectis argenteis in templo recessit· & abi
ens laqueo se suspendit· Principes autem sa
cerdotum acceptis argenteis· dixerunt Non
licet mittere eos in corbanan· quia precium
sanguinis est· Consilium autẽ inito· emerunt
ex illis agrum figuli in sepulturam peregrino
rum· propter hoc uocatus est ager ille achel
demach· hoc est ager sanguinis usq· in hodi
ernum diem· Tunc impletum est· quod di
ctum est per ieremiam prophetam dicentẽ·
Et acceperunt triginta argenteos precium

appretiati · quem appretiauerunt a filiis israhel ·
& dederunt eos in agrum figuli · sicut constituit
m̄ · cccxx · I m̄ · cc · L · ccii · Io · clxxviii ·
michi dns̄ · Ihc̄ autem stetit ante presidem ·
& interrogauit eum preses dicens · Tu es rex iu
m̄ · cccxxi · IIII m̄ · cci · lo · cxcii · & · clxxx ·
deorum · Dicit illi ihc̄ · Tu dicis · Et cum accu
saretur a principibus sacerdotum & senioribus
nichil respondit · Tunc dicit illi pilatus · Non au
dis quanta aduersum te dicunt testimonia · Et
non respondit ei ad ullum uerbum · ita ut mi
m̄ · cccxxii · II m̄ · ccii · L · cc[c]viiii ·
raretur pręses uehementer · Per diem autem
sollemnem · consueuerat praeses dimittere po
m̄ · cccxxiii · II m̄ · cciii · L · clxxxiii ·
pulo unum uinctum · quem uoluissent · Ha
bebat autem tunc uinctum insignem · qui di
cebatur barabbas · Congregatis ergo illis · dixit
pilatus · Quem uultis dimittam uobis · barabban
an ihm̄ qui dicitur xp̄c · Sciebat enim · quod
m̄ · cccxxiiii · X S o l
per inuidiam tradidissent eum · Sedente au
tem illo pro tribunali · misit ad eum uxor eius di
m̄ · cccxxv · II m̄ · cciiii · L · cccx · lo · clxxxiii ·
cens · Nichil tibi & iusto illi · Multa enim passa
sum hodie per uisum propter eum · Principes

autem sacerdotum & seniores persuaserunt po
pulis ut peterent barabban · ihm uero perde
rent · Respondens autem praeses ait illis Que
uultis uobis de duobus dimitti · At illi dixerunt ·
M·cccxxvi · I · M·ccv · L·cccxi · Io·clxxxviii · Barabban Dicit illis pilatus · Quid igitur faciã
de ihu · qui dicitur xpc · Dicunt omnes · Cru
cifigatur · Ait illis praeses · Quid enim mali
fecit · At illi magis clamabant dicentes · Cru
M·cccxxvii · X · Sol cifigatur · Videns autem pilatus quia nichil
proficeret · sed magis tumultus fieret · accepta
aqua · lauit manus coram populo dicens ·
Innocens ego sum a sanguine iusti huius · uos
uideritis · Et respondens uniuersus populus ·
dixit · Sanguis eius super nos · & super filios
M·cccxxviii · I · M·ccvi · L·cccxiii · Io·cxcvi · nros · Tunc dimisit illis barabban · ihm aut
flagellatum tradidit eis ut crucifigeretur ·

XXVIII TUNC MILITES M·cccxxviiii · IIII · M·ccvii · Io·clxxxv · &·clxxxvii ·
praesidis suscipientes ihm in praetorio ·
congregauerunt ad eum uniuersam
cohortem · Et exuentes eum · clamidem cocci

neam circumderunt ei· Et plectentes coronā
despinis· posuerunt super caput eius· & ha
rundinem indextera eius· Et genu flexo
ante eum illudebant dicentes· Aue· rex iudę
M·cccxxv· VI M·ccviii· orum· Et expuentes ineum· acceperunt
harundinem & percutiebant caput eius· Et
post quam illuserunt ei· exuerunt eum clami
de· & induerunt eum uestimentis eius· & duxe
M·cccxxxi· I M·ccviiii· L·cccxv· Io·cxcvii· runt eum ut crucifigerent· Exeuntes autē
inuenerunt hominem cyreneum· nomine
simonem· hunc angariauerunt· ut tolleret
M·cccxxxii· I M·ccx· L·cccxviii· Io·cxcvii· crucem eius· Et uenerunt inlocum qui di
citur golgotha· quod est caluariae locus·
M·cccxxxiii· IIII M·ccxi· Io·cciii Et dederunt ei uinum bibere· cum felle mi
xtum· Et cum gustasset· noluit bibere·
M·cccxxxiiii· I M·ccxii· L·cccxxi Io·cci Post quam autem crucifixerunt eum· diuise
runt uestimenta eius· sortem mittentes· Et
M·cccxxxv· I M·ccxiiii· L·cccxxiiii· Io·cxcviii· sedentes seruabant eum· Et imposuerunt
super caput eius causam ipsius scriptam·
M·cccxxxvi· I M·ccxv· L·cccxvii· Io·cxcviii· hic est ihc rex iudaeorum· Tunc crucifixi

sunt cum eo duo latrones· unus a dextris· & unus
m·cccxxxvii· VI m·ccxvii· a sinistris· Praetereuntes autem · blasphema
bant eum · mouentes capita sua· & dicentes·
Uua· qui destruit templum dī & in triduo il
lud reaedificat· Salua temet ipsum· Si filius dī
m·cccxxxviii· II m·ccxviii· l·cccxxii· es· descende de cruce· Similiter & principes
sacerdotum · illudentes cum scribis & seniori
bus· dicebant· Alios saluos fecit· se ipsum non
potest saluum facere· Si rex israhel est· descen
dat nunc de cruce & credimus ei· Confidit in
dō· liberet eum nunc si uult· Dixit enim· quia
m·cccxxxviiii· II m·ccxviiii· l·cccxxv· dī filius sum· Idipsum autem & latrones
qui crucifixi erant cum eo· improperabant
m·cccxl· II m·ccxx· l·cccxxvii· ei· A sexta autem hora· tenebrae factae sunt
super uniuersam terram · usque ad horam no
m·cccxli· VI m·ccxxi· nam· Et circa horam nonam· clamauit ihc
uoce magna dicens· heli heli lema sabactani·
hoc est· ds meus ds meus ut quid dereliquisti me·
quidam autem illic stantes & audientes dicebant·
m·cccxlii· II m·ccxxii· l·cccxxiii· heliam uocat iste· Et continuo currens unus

excis· acceptam spongiam impleuit aceto·
& imposuit harundini· & dabat ei bibere·
m· cccxliii· I m· ccxxiii L· cccxxviiii· Io· cciiii· Caeteri uero dicebant· Sine uideamus· an ueni
at helias· liberans eum· Ihc autem iterum cla
m· cccxliiii· II m· ccxxiiii· L· cccxxviii· mans uoce magna· emisit spm· Et ecce ue
lum templi scissum est in duas partes· a summo
m· cccxlv· X S o l usq· deorsum· Et terra mota est· & petrae
scissae sunt· & monumenta aperta sunt· & mul
ta corpora scorum qui dormierant surrexe
runt· Et exeuntes de monumentis post resur
rectionem eius· uenerunt in scam ciuitatem
m· cccxlvi· II m· ccxxv· L· cccxxx· & apparuerunt multis· Centurio autem &
qui cum eo erant custodientes ihm· uiso ter
rae motu & his quae fiebant· timuerunt ual
m· cccxlvii· VI m· ccxxvi· de dicentes· Uere filius di erat iste· Erant au
tem ibi mulieres multae a longe quae secutae
erant ihm a galilea ministrantes ei· Inter quas
erat maria magdalena· & maria iacobi· & io
m· cccxlviii· I m· ccxxvii· L· cccxxxii· Io· ccvi· seph mater· & mater filiorum zebedei· Cum
sero autem factum esset· uenit quidam homo

diues ab arimathia nomine ioseph· qui & ipse di
scipulus erat ihu· hic accessit ad pilatum· & pe
tiit corpus ihu· Tunc pilatus iussit reddi cor
M· cccxlviii· II M· cccxviii· L· cccxxxiii· IO· ccviii· pus· Et accepto corpore ioseph· inuoluit il
lud in sindone munda· & posuit illud in mo
numento suo nouo quod exciderat in petra·
& aduoluit saxum magnum ad hostium mo
M· cccl· VI M· ccxxviii· numenti· & abiit· Erat autem ibi maria
magdalena· & altera maria· sedentes contra se
M· cccli· X S. o. l· pulchrum· Altera autē die quae est post
parasceuen· conuenerunt principes sacerdo
tum & pharisaei ad pilatum dicentes· Domi
ne· recordati sumus quia seductor ille dixit
adhuc uiuens· post tres dies resurgam· Iube
ergo custodiri sepulchrum usq; in diem terti
um· ne forte ueniant discipuli eius & furentur
eum· & dicant plebi surrexit a mortuis· Et erit
nouissimus error· peior priore· Ait illis pila
tus· habetis custodiam· ite custodite sicut
scitis· Illi autem abeuntes munierunt sepul

chrum· Signantes lapidem cū custodibus·
m̄ cccLii I m̄ ccxxxi L cccxxxvi I ccviii Vespere autem sabbati· quae lucescit in pri
ma sabbati· uenit maria magdalena· &al
tera maria· uidere sepulchrū· Et ecce ter
rae motus factus est magnus· Angelus au
tem dn̄i descendit de caelo· & accedens reuol
uit lapidē· & sedebat super eum· Erat autē
aspectus eius sicut fulgur· & uestimentū eius
sicut nix· Prae timore autē eius exterriti
sunt custodes· & facti sunt uelut mortui·
m̄ cccLiii II m̄ ccxxxii L cccxxxvii Respondens autem angelus· dixit mulierib;·
olite timere uos· Scio enim· quod ihm̄ q̄
crucifixus est quaeritis· Non est hic· Sur
rexit enim· sicut dixit· Venite uidete lo
cum· ubi positus erat dn̄s· Et cito euntes
dicite discipulis eius quia surrexit· & ecce prae
cedit uos in galilaeam· Ibi eum uidebitis· ec
m̄ cccLiiii II m̄ ccxxxiii L cccxxxviii ce dixi uobis· Et exierunt cito de monu
mento· cum timore & gaudio magno· cur
m̄ cccLv X Sol rentes nuntiare discipulis eius· Et ecce ihc

occurrit illis dicens· Auete· Illę autem acces
serunt· & tenuer̄ pedes eius· & adorauerunt eū·
Tunc ait illis· Nolite timere· Ite nuntiate fra
tribus meis· ut eant in galileam ibi me uide
bunt· Quae cū abissent· ecce quidā de custo
dibus uenerunt in ciuitatem· & nuntiauerunt
principib; sacerdotū· om̄ia quae facta fuerant·
Et congregati cum senioribus· consilio accepto·
pecuniā copiosam dederunt militib; dicen
tes· Dicite· quia discipuli eius nocte uenerunt·
& furati sunt eū nobis dormientibus· Et si hoc
auditū fuerit a p̄side· nos suadebim̄ ei· & secu
ros uos faciemus· At illi accepta pecunia· fe
cerunt· sicut erant docti· Et diuulgatū est
uerbum istud apud iudaeos· usq; in hodier
nū diem· Vndecim aut̄ discipuli abierunt
in galileā· ubi constituerat illis ih̄c· Et uiden
tes eū adorauer̄· quidā aut̄ dubitauerunt·
Et accedens ih̄c· locutus est eis dicens· Data
est mihi omnis potestas in caelo & in terra·

Euntes ergo docete om̄s gentes baptizantes eos
innomine patris & filii & sp̄s sc̄i. Docentes eos
seruare omnia quaecumq; mandaui uobis.
Et ecce ego uobiscum sum omnibus diebus usq;
adconsummationem saeculi. AMHN.

INCIPIT PROLOGUS.

MARCUS EUANGELISTA D̄I ET PETRI INBAptismate filius atq; indiuino sermone discipulus. sacerdotium inisrahel agens. secundū carnem leuita. Conuersus ad fidem xp̄i. euangelium initalia scripsit. ostendens in eo. quid & generi suo deberet & xp̄o. Nam initiū principii inuoce propheticae exclamationis instituens ordinem leuiticae electionis ostendit. ut praedicans praedistinatum iohannem filiū zachariae. inuoce angeli annuntiantis emissū. non solum uerbum carnem factum. sed corpus

dñi in omnia per uerbum diuinae uocis anima
tum · initio euangelicae praedicationis ostende
ret · Ut qui haec legens sciret · cui initium carnis
in dō̄ et ihū aduenientis habitaculum caro debe
ret agnoscere · atq; in se uerbum uocis · quod in so
nantibus perdiderat inueniret · Deniq; et per
fecti euangelii opus intrasset a baptismo dñi p̄
dicare dm̄ inchoans · non laborauit natiuitatē
carnis quam in prioribus uiderat dicere · sed totus
in expremens expositionem deserti ieiunium
numeri · temptationem diaboli · Congregati
onem bestiarum · et ministerium protulit ange
lorum · Ut instituens nos ad intellegendum sin
gula in breui conpinguens · ne auctoritatem
factae rei demeret · et perficiendi operis pleni
tudinem non negaret · Deniq; amputasse
sibi post fidem policem dicitur · ut sacerdo
tio reprobus haberetur · sed tantum consen
tiens fidei praedistinata potuit electio · ut
nec sic in opere uerbi perderet · quod prius

meruerat ingenere. Nam alexandriae eps̄ fuit. Cuius p̄ singula opus scire. & euangelii
in se dicta disponere. & disciplinā in se legis agno
scere. & diuinam in carne dn̄i intellere naturā.
quae in nos primū requiri. Dehinc inquisita
uolumus agnosci. habentes mercedem exhor
tationis. Quō qui plantat & qui rigat unum
sunt. qui autem incrementum praestat ds̄ est.

INCIPIT BREUIS EUAN GELISTAE MARCI.

I De iohanne baptista. & de uictu. & habitu eiusdem.
Baptizatus ihc. & temptatus uicit. Petrum & ceteros
sequi iubet. hominem ab inmundo spiritu eripit.
II Socrum pētri a febribus liberat. & alios multos curat.
Iacobū alfei sequi iubet. & iudaeis dicit n̄ opus ēē sanis m̄.
III Discipuli spicas uellunt. Manum aridā ha medicum.
bentem sanat. Duodecim apl̄oꝝ electio. De beelze
bub principe doemoniorum. mine expellit.
IIII Matrem & fratres spernit. Parabolam seminantis dicit.
Nauigans tempestatem sedat. Doemonū legionē abho

V Archisinagogi filiam mortuā suscitat · Prophetam inpa
tria sua sine honore esse dicit · Duodecim discipulos p̄
mittit cum praeceptis · Decapitat iohannis ·
VI Regressis apostolis ad ihm̄ · De quinq· panibus & duobus piscibus
quinq· milia uirorum saturat · Ihc̄ supra mare ambulat ·
Et magis coinquinare hominem quae exeunt de ore ·
VII Filiam syrofenissae a doemonio liberat · Surdū & mutū
curat dicens ei effeta · De septem panibus in quatuor
milia hominum · Monet caueri a fermento phariseorum ·
De sputo caeco oculos aperuit · Petrū post confessionē suā
durē increpat · In monte transfiguratur · Non eici posse
spiritū inmundum nisi p ieiuniū & orationē dicit ·
VIII humilitatem docet · Non esse phibendum qui in nomine
eius uirtutem facit · Et de calice aquae frigidae · Uxorē
non dimittendā nisi ob fornicationē · Infantes a bene
dictione non ēē arcendos · Venditis omnibus elemosi
nam dandam · & quia difficile diuitē regnū caelorum sit ingres
VIIII Euentura sibi praedicit · Petitio filiorum hebedei · ∠ surus ·
De caeco mendicante curato · De pullo asinae ·
X Interrogatur in qua potestate haec faceret · Parabolā

De tunica et colonis. De denario caesaris. De muliere quae septem fratres habuit. Et quendam scribam dicit non longe esse a regno dī. Atq; interrogat quomodo dicatur xp̄c filius dauid cum sit dn̄s. De uidua et gazofilatio. De templi structura.

XI De pseudo cristis et passione martyrum. De commotione saeculi. Et de aduentu xp̄i.

XII De unguento supra caput eius effuso. De proditione iudae qua dn̄m tradidit. Et caeteris mandatis.

XIII Iudicium principum quo condemnant ihm̄. Passio ihv. et sepultura. et resurrectio eius. ID IVT.

BREVIS EVANGELII SEC MARCUM EXPLICIT.

ARGUMENTUM.

MARCUS ASSERUIT QUI COLOBODACTILUS est nominatus. ideo quod a caetera corporis proceritate. digitos minores habuisset. Iste interpres fuit petri. post excessionem ipsius petri. descripsit uero. idest hoc in italiae partibus euangelium.

ECCELEO FORTIS·TRANSIT UIS CRIMINA MORTIS·
FORTIA FACTA STUPET·MARCUS Q NUNTIA DEFERT·

MAR·I
II
M·CIII
LVC LXX

EUANGELII IHU XPI FILII
DI· SICUT SCRIPTUM EST IN ESAIA
propheta· Ecce ego mitto angelum meum ante
faciem tuam· qui praeparauit uiam tuam·
m̄ ii · I · m̄ viii · l vii · lo x · Vox clamantis in deserto· parate uiam dni· rectas
facite semitas eius· Fuit iohannes in deserto ba m̄ iii · VI · m̄ viiii
ptizans & praedicans baptismum poenitentiae
in remissionem peccatorum· Et egrediebatur ad
illum omnis iudeae regio· & ierosolymitę uniuersi·
& baptizabantur ab illo in iordane flumine con
m̄ iiii · I · m̄ xi · l x · lo xii · & xii · fitentes peccata sua· Et erat iohannes uestitus
pilis cameli· & zona pellicia circa lumbos eius· &
locustas & mel siluestre edebat· Et praedicabat di
cens· Uenit fortior me post me· cuius non sum
dignus procumbens soluere corrigiam calciamen
torum eius· Ego baptizo uos aqua· ille uero ba
m̄ v · I · m̄ xiii · l xiii · lo xv · ptizabit uos spu sco· Et factum est in diebus illis·
uenit ihs a nazareth galileae· & baptizatus est
in iordane a iohanne· Et statim ascendens de
aqua· uidit apertos caelos & spm tamquam colum

bam descendentem & manentem in ipso · Et uox
facta est de caelis · tu es filius meus dilectus · in te com
m̄· vi · II m̄· xv · L· xv · placui · Et statim sps expulit eum in desertum ·
& erat in deserto quadraginta diebus & quadragin
m̄· vii · VI m̄· xvii · ta noctibus · & temptabatur a satana · Eratq· cū
m̄· viii · IIII m̄· xviii · Lc· xvi · bestiis · & angeli ministrabant illi · Post quam
autem traditus est iohannes · uenit ihc in gali
m̄· viiii · VI m̄· xx · leam · Praedicans euangelium regni dī & dicens ·
Quō impletum est tempus · & appropinquabit
regnum dī · poenitemini · & credite euangelio ·
Et praeteriens secus mare galilaeae · uidit simonē
& andream fratrem eius mittentes retia in mare ·
m̄· x · II m̄· xxi · L· xxvi · erant enim piscatores · Et dixit eis ihc · Ueni
te post me · & faciam uos fieri piscatores hominū ·
Et protinus relictis retibus · secuti sunt eum ·
m̄· xi · VI m̄· xxii · Et progressus inde pusillum · uidit iacobū zebedei
& iohannem fratrē eius · & ipsos in naui compo
nentes retia · & statim uocauit illos · Et relicto
patre suo zebedaeo in naui cum mercennariis ·
m̄· xii · VIII L· xxiii · secuti sunt eum · Et ingrediuntur capharna

um· & statim sabbatis ingressus in synagogam·
m·xiii· II m·lxii· L·iii· &·xxiii· docebat eos· Et stupebant super doctrina eius·
E rat enim docens eos· quasi potestatem habens·
m·xiiii· VIII L·xxv· & non sicut scribae· Et erat in synagoga eorum·
homo in spiritu inmundo· & exclamauit dicens·
Q uid nobis & tibi ihu nazarene· uenisti perde
re nos· Scio qui sis scs di· Et comminatus ei
ihc dicens· Obmutesce· & exi de homine· Et
discerpens eum spiritus inmundus· & excla
mans uoce magna· exiuit ab eo· Et mirati sunt
omnes· ita ut conquirerent inter se dicentes·
Q uidnam est hoc· Quae doctrina haec noua·
quia in potestate & spiritibus inmundis im
perat· & oboediunt ei· Et processit rumor eius
statim in omnem regionem galileae·

II m·xv· II m·lxvii L·xxvi ET PROTINUS EGRE
dientes de synagoga· uenerunt in
domum simonis & andreae cum ia
cobo & iohanne· Decumbebat autem socrus
simonis febricitans· Et statim dicunt ei de il

la· Et accedens eleuauit eam· apprachensa manu
eius· Et continuo dimisit eam febris· & ministra
bat eis· Uespere autem facto cum occidisset sol·
afferebant ad eum omnes male habentes· Et erat
omnis ciuitas congregata ad ianuā· & curauit A
multos qui uexabantur uariis languoribus· &
m· xvi· VIII L· xxvii· doemonia multa eiciebat· Et non sinebat lo
qui ea· quō sciebant eum· Et diluculo ualde
m· xvii· VIII L· xxviii· surgens· egressus abiit in desertum locum· ibiq;
orabat· Et persecutus est eum simon· & qui cū
illo erant· Et cum inuenissent eum· dixerunt
ei· Quia omnes quaerunt te· Et ait illis· Eamus
in proximos uicos & ciuitates· ut & ibi praedicem·
Ad hoc enim ueni· Et erat praedicans in sȳnago
gis eorum· & omni galilea· & doemonia eiciens·
m· xviii· II m· lxiii· L· xxviii· Et uenit ad eum leprosus deprecans eum· & genu
flexo dixit· Si uis potes me mundare· Ihc autē
misertus eius· extendit manum suam & tangens
eum· ait illi· Uolo· mundare· Et cum dixisset·
statim discessit ab eo lepra· & mundatus est·

Et comminatus est ei · statimq· eiecit illum · & dicit
ei · Uide · nemini dixeris · sed uade ostende te prin
cipi sacerdotum · Et offer pro emundatione tua
quae praecepit moyses in testimonium illis ·
m · xviii · X Sol At ille egressus coepit praedicare · & diffamare ser
monem · ita ut iam non posset manifeste in ciuitatem
introire · sed foris in desertis locis esse · Et conueni
m · xx · I m · lxx · L · xxxvii · lo · xxxviii · ebant ad eum undiq· Et iterum intrauit ca
pharnaum post dies & auditum est quod in do
mo esset · & conuenerunt multi · ita ut non caper
ret · neq· ad ianuam · & loquebatur eis uerbum ·
Et uenerunt ferentes ad eum paralyticum · qui
a quatuor portabatur · Et cum non possent of
ferre eum illi prae turba · nudauerunt tectum
ubi erat · & patefacientes summiserunt grabat
tum · in quo paralyticus iacebat · Cum uidisset au
tem ihc fidem illorum · ait paralytico · Fili · dimit
tur tibi peccata · Erant autem illic quidam de
scribis sedentes · & cogitantes in cordibus suis ·
Quid hic sic loquitur · blasphemat · Quis potest

dimittere peccata nisi solus ds. Qui statim co
gnito ihc spu suo · quia sic cogitarent intra se · di
cit illis Quid ista cogitatis in cordibus uestris.
Quid est facilius dicere paralytico · dimittuntur
tibi peccata aut dicere surge & tolle grabattum
tuum & ambula. Ut autem sciatis quia potesta
tem habet filius hominis in terra dimittendi pec
cata ait paralytico Tibi dico · surge tolle grabat
tum tuum · & uade in domum tuam Et statim
ille surrexit Et sublato grabatto abiit coram
omnibus · ita ut admirarentur omnes · & honori
ficarent dnm dicentes · quia numquam sic uidimus ·
m · xxi · II m · lxxi · L · xxxviii · Et egressus est rursus ad mare · omnisq · turba ueni
ebat ad eum · & docebat eos Et cum praeteriret
uidit leuin alphei · sedentem ad teloneum · & ait
illi · Sequere me Et surgens · secutus est eum ·
m · xxii · II m · lxxii · L · xxxviiii · & clxxxvi · Et factum est cum accumberet in domo illius ·
multi publicani & peccatores simul discumbe
bant cum ihu · & discipulis eius Erant enim mul
ti qui & sequebantur eum · Et scribae & pharisaei

uidentes quia manducaret cum peccatoribus &
publicanis· dicebant discipulis eius· Quare cum
publicanis & peccatoribus manducat & bibit ma
r m· xxiii· II m· lxviii· l· xl·
gister uester· Hoc audito ihc· ait illis· Non ne
cesse habent sani medico· sed qui male habent·
Non enim ueni uocare iustos· sed peccatores· Et
erant discipuli iohannis & pharisaei ieiunantes·
& ueniunt & dicunt illi· Quare discipuli iohan
nis & pharisaeorum ieiunant· tui autem discipu
li non ieiunant· Et ait illis ihc· Numquid pos
sunt filii nuptiarum· quamdiu sponsus cum il
lis est ieiunare· Quanto tempore habent secu̅
sponsum· non possunt ieiunare· Uenient au
tem dies cum auferetur ab eis sponsus· et tunc
ieiunabunt in illis diebus· Nemo assumentum
panni rudis assuit uestimento ueteri· Alioquin·
aufert supplementum nouum a ueteri· & ma
ior scissura fit· Et nemo mittit uinum nouu̅
in utres ueteres· Alioquin· disrumpet uinu̅
utres· & uinum effundetur· & utres pereunt·

Sed uinum nouum in utres nouos mitti
DEBIT.

III
m xxiiii
II
m cxiii
L xli

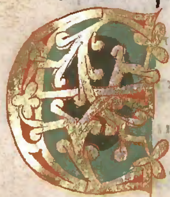
ET FACTUM EST
iterum cum sabbatis ambularet
per sata & discipuli eius coeperunt
praegredi & uellere spicas. pharisaei autem dicebant ei. Ecce quid faciunt sab
batis quod non licet. Et ait illis. Numquam
legistis quid fecerit dauid quando necessita
tem habuit & esurit ipse & qui cum eo erant.
Quomodo introiuit in domum dī sub abiathar
principe sacerdotum & panes ꝓpositionis
manducauit quos non licebat manducare.
nisi sacerdotibus & dedit eis qui cū eo erant.
m xxv
II
m cxvi
L xlii
Et dicebat eis. Sabbatum propter hominem
factum est & non homo propter sabbatum.
Itaq· dn̄s est filius hominis etiam sabbati. Et
introiuit iterum synagogam & erat ibi ho
mo habens manum aridam. Et obseruabant
si sabbatis curaret ut accusarent eum. Et ait

hominí habenti manum aridam· Surge in me
dium· Et dicit eis· Licet sabbatis bene facere
an male· animam saluam facere· an perdere?
At illi tacebant· Et circumspiciens eos cum ira· con
tristatus super caecitatem cordis eorum· dicit
homini· Extende manum tuam· Et extendit·
m· xxvi· IIII m· cxvii· lo· xciii & xcv·
Et restituta est manus illi· Exeuntes autem sta
tim pharisaei· cum herodianis consilium facie
bant aduersus eum· quomodo eum perderent·
m· xxvii· I m· xxiii· l· xxviiii & xlv· lo· xlvi·
Et ihc cum discipulis suis· secessit ad mare· Et
multa turba a galilea & iudaea secuta est eum· &
ab hierosolimis· & ab idumea· & trans iordanen·
& circa tyrum & sidonem multitudo magna
audientes quae faciebat· uenerunt ad eum· Et
dixit discipulis suis· ut nauicula sibi deseruiret
propter turbam· ne comprimerent eum· Multos
enim sanabat· ita ut irruerent in eum ut illum
tangerent· Quot quot autem habebant plagas·
& spiritus inmundi· cum illum uidebant· proci
m· xxviii· VIII l· xxviii·
debant ei· Et clamabant dicentes· Tu es filius

di. Et uehementer comminabatur eis ne ma
Mt xxviii · II Mr lxxviii · L lxxxvi · nifestarent illum. Et ascendens in montem.
uocauit ad se quos uoluit ipse. Et uenerunt ad
eum. & fecit ut essent .xii. cum illo. & ut mitteret
eos praedicare. Et dedit illis potestatem curan
Mt xxx · II Mr lxxx · L xliii · di infirmitates & eiciendi daemonia. Et impo
suit simoni nomen petrus. Et iacobum zebedei.
& iohannem fratrem iacobi. & imposuit eis no
mina boanerges quod est filii tonitrui. Et an
dream. Et philippum. Et bartholomeum.
Et matheum. Et thomam. Et iacobum alphei.
Et thatheum. Et simonem chananeum. Et iudā
Mt xxxi · X · scarioth qui tradidit illum. Et ueniunt ad do
mum. & conuenit iterum turba ita ut non pos
sent neque panem manducare. Et cum audissent
sui exierunt tenere eum. Dicebant enim quoniam
Mt xxxii · II Mr cxxi · L cxxvii · in furorem uersus est. Et scribae qui ab ierroso
lymis descenderant dicebant. Quoniam beelzebub
habet. & quia in principe daemoniorum eicit dae
Mt cxxiii · II Mr cxxii · L cxxviii · monia. Et conuocatis eis in parabolis dicebat

illis· Qomodo potest satanas satanan eicere· Et si
regnum in se diuidatur non potest stare regnū
illud· Et si domus super semet ipsam dispertiatur
non poterit domus illa stare· Et si satanas consur
rexerit in semet ipsum dispertitus est· & non pote
rit stare· sed finem habet· Nemo potest uasa for
tis ingressus in domum diripere· nisi prius for
tem alliget· & tunc domum eius diripiet·
m̄r·xxxiiii· II m̄t·cxxiii· L·cxlvii· Amen dico uobis quō omnia dimittentur fili
is hominum peccata & blasphemiae quibus
blasphemauerint· Qui autem blasphemaue
rit in spm̄ scm̄· non habet remissionem in ae
ternum· sed reus erit aeterni delicti· quō di
cebant spiritum inmundum habet·

IIII m̄r·xxxv· II m̄t·cxxx· L·lxxxii·

T UENIUNT MA
ter eius & fratres· & foris stantes
miserunt ad eum· uocantes eum·
Et sedebat circa eum turba· &
dicunt ei· Ecce mater tua & fratres tui· foris
quaerunt te· Et respondens eis ait· Quae est

mater mea & fratres mei· Et circumspiciens
eos qui in circuitu eius sedebant· ait· Ecce ma
ter mea & fratres mei· Qui enim fecerit uo
luntatem dī· hic frater meus & soror mea·
m·xxxvi II m·cxxxi L·lxxvi & mater est· Et iterum coepit docere ad
mare· & congregata est ad eum turba multa·
ita ut in nauim ascendens· sederet in mari·
Et omnis turba circa mare super terram erat·
Et docebat illos in parabolis multa· & dicebat
illis in doctrina sua· Audite· Ecce exiit semi
nans ad seminandum· Et dum seminat· ali
ud cecidit circa uiam· & uenerunt uolucres
et comederunt illud· Aliud uero cecidit sup
petrosa· ubi non habuit terram multam· &
statim exortum est· quo non habebat altitudi
nem terrae· Et quando exortus est sol· exae
stuauit· & eo quod non haberet radicem exaru
it· Et aliud cecidit in spinas· & ascenderunt spi
nae & suffocauerunt illud· & fructum non de
dit· Et aliud cecidit in terram bonam· & da

bat fructum crescentem & ascendentem · Et affe
rebat unum triginta · & unum sexaginta · &
unum centum · Et dicebat · Qui habet aures
audiendi audiat · Et cum esset singularis · in
terrogauerunt eum hi qui cum eo erant du
odecim · parabolam · Et dicebat eis · Uobis
m̄ · xxxvii · | I | m̄ · cxxxiii · | L · lxxvii · | lo · cxiii · datum est scire misterium regni dī · Illis au
tem qui foris sunt in parabolis omnia fiunt · Ut ui
dentes uideant · & non uideant · Et audientes
audiant & non intellegant · nequando conuer
tantur & dimittantur eis peccata · Et ait illis ·
N escitis parabolam hanc · & quomodo omnes
m̄ · xxxviii · | II | m̄ · cxxxv · | L · lxxviii · parabolas cognoscetis · Qui seminat · uerbū
seminat · Hi autem sunt qui circa uiam · ubi se
minatur uerbum · & cum audierint confestim
uenit satanas · & aufert uerbum quod semina
tum est in corda eorum · Et hi sunt simili
ter · qui super petrosa seminantur · Qui cum
audierint uerbum · statim cum gaudio su
scipiunt illud · & non habent radicem in se · sed

temporales sunt· Deinde orta tribulatione &
persecutione propter uerbum· confestim scan
dalizantur· Et alii sunt qui in spinis seminan
tur· hi sunt qui uerbum audiunt· & erumnae
saeculi· & deceptio diuitiarum· & circa reliqua
concupiscentiae introeuntes suffocant uerbum·
& sine fructu efficitur· Et hi sunt qui super ter
ram bonam seminati sunt· qui audiunt uerbū
& suscipiunt & fructificant· unum triginta· &
mr· xxxviii· II mt· xxxii· L· cxxxiii· unum sexaginta· & unum centum· Et dice
bat illis· Numquid uenit lucerna· ut sub modi
o ponatur aut sub lecto· nonne ut super cande
mr· xl· II mt· xcii· L· lxx· labrum ponatur· Non enim est aliquid ab
sconditum quod non manifestetur· nec factū
est occultum· sed ut in palam ueniat· Siquis ha
mr· xli· II mt· L· L· lvi· bet aures audiendi audiat· Et dicebat illis·
Uidete· quid audiatis· In qua mensura mensi fueri
mr· xlii· II mt· cclxxi· L· ccxxx· tis· remetietur uobis· & adicietur uobis· Qui
enim habet· dabitur illi· Et qui non habet· etiā
mr· xliii· X Sol quod habet· auferetur ab illo· Et dicebat· Sic

est regnum di· quemadmodum si iaciat homo
sementem in terram & dormiat· & exurgat no
cte ac die· Et semen germinet & increscat dum
nescit ille· Ultro enim terra fructificat· primu̅
herbam· deinde spicam· deinde plenum fru
mentum in spica· Et cum se produxerit fru
ctus statim mittit falcem· quo̅ adest messis·
m̄r· xliiii· II Et dicebat· Cui assimilabimus regnum di· aut
m̄t· cxxxvii· L· clxvii· cui parabolae comparabimus illud· Sicut gra
num sinapis· Quod cum seminatum fuerit in
terra· minus est omnibus seminibus quae sunt
in terra· Et cum seminatum fuerit· ascendit &
fit maius omnibus holeribus & facit ramos ma
gnos· ita ut possint sub umbra eius aues caeli
m̄r· xlv· VI m̄t· cxxxviiii· habitare· Et talibus multis parabolis loque
batur eis uerbum· prout poterant audire·
m̄r· xlvi· X Sine parabola autem· non loquebatur eis· Se
Sol orsum autem discipulis suis· disserebat omnia·
m̄r· xlvii· II Et ait illis in illa die· cum sero esset factum· Tran
m̄t· lxviiii· L· lxxxiii· seamus contra· Et dimittentes turbam· assumunt

eum ita ut erat innaui · Et aliae naues erant cum
illo · Et facta est procella magna uenti · & fluctus
mittebat innauim · ita ut impleretur nauis ·
Et erat ipse in puppi · supra ceruical dormiens ·
Et excitant eum · & dicunt ei · Magister · non ad
te pertinet quia perimus · Et exurgens commi
natus est uento · & dixit mari · Tace · obmutesce ·
Et cessauit uentus · & facta est tranquillitas ma
gna · Et ait illis · Quid timidi estis · Necdum ha
betis fidem · Et timuerunt timore magno · &
dicebant adalterutrum · Quis putas est iste ·
Quia & uentus & mare · oboediunt ei · Et uenerunt
trans fretum maris · in regionem gerasenorum ·
Et exeunti ei de naui · statim occurrit demoni
mentis homo in spiritu inmundo · qui domi
cilium habebat inmonumentis · Et neq; cate
nis iam quisquā eum poterat ligare · quia saepe
compedibus & catenis uinctus · disrupisset cate
nas · & compedes comminuisset · Et nemo pote
rat eum domare · & semper nocte ac die inmonu

mentis· & in montibus erat· clamans· & concidens
se lapidibus· Uidens autem ihm̄ a longe· cucurrit
& adorauit eum· & clamans uoce magna dixit·
Quid michi & tibi ihu fili dī summi· Adiuro te p̄
dm̄· ne me torqueas· Dicebat enim illi· Exi spi
ritus inmunde ab homine· Et interrogabat eū·
Quod tibi nomen est· & dicit ei· Legio nomen mi
chi est· quia multi sumus· Et deprecabatur eum
multū· ne se expelleret extra regionem· Erat au
tem ibi circa montem grex porcorum magnus
pascens· & deprecabantur eum spiritus dicentes·
Mitte nos in porcos· ut in eos introeamus· Et conces
sit eis statim ihc̄· Et exeuntes spiritus inmundi·
introierunt in porcos· Et magno impetu grex
praecipitatus est in mare ad duo milia· & suffoca
ti sunt in mari· Qui autem pascebant eos fugerunt·
& nuntiauerunt in ciuitatem & in agros· Et egres
si sunt uidere· quid esset facti· Et ueniunt ad ihm̄·
& uident illum qui a daemonio uexabatur seden
tem uestitum· & sanae mentis & timuerunt·

Et narrauerunt illis qui uiderant qualiter factum
esset ei qui daemonium habuerat & de porcis. Et
rogare eum coeperunt ut discederet de finibus
cn. xlviii. VIII L. lxxxiii. eorum. Cumq; ascenderet nauim coepit illum depreca
ri qui a daemonio uexatus fuerat ut esset cum illo.
Et non admisit eum sed ait illi. Uade in domum
tuam ad tuos & annuntia illis quanta tibi dns fe
cerit & misertus sit tui. Et abiit & coepit praedi
care in decapoli quanta sibi fecisset ihc & omnes
MIRABANTUR.

T V cn. xlviii. II cn. lxxiii. L. lxxxv.

ET CUM TRAN
scendisset ihc in naui rursus trans
fretum conuenit turba multa
ad illum & erat circa mare. Et
uenit quidam de archisynagogis nomine iairus.
Et uidens eum procidit ad pedes eius & depreca
batur eum multum dicens. Quo filia mea in ex
tremis est ueni impone manum super eam ut
salua sit & uiuat. Et abiit cum illo & sequebat
eum turba multa & comprimebant illum. Et

mulier quae erat in profluuio sanguinis annis xii·
& multa fuerat perpessa a compluribus medicis &
erogauerat om̄a sua · nec quicquam profecerat sed
magis deterius habebat · cum audisset de ihū · ue
nit in turba retro · & tetigit uestimentum eius ·
D icebat enim · Quia si uel uestimentum eius tetige
ro · salua ero · Et confestim siccatus est fons sangui
nis eius · & sensit corpori quod sanata esset a plaga ·
E t statim ihc̄ cognoscens in semetipso uirtutem
quae exierat de eo · conuersus ad turbam aiebat ·
Q uis tetigit uestimenta mea? Et dicebant ei disci
puli sui · Uides turbam comprimentem te · & di
cis quis me tetigit? Et circumspiciebat uidere
eam · quae hoc fecerat · Mulier autem timens &
tremens · sciens quod factum esset in se · uenit &
procidit ante eum · & dixit ei omnem ueritatem ·
I lle autem dixit ei · Filia · fides tua te saluam fecit
uade in pace · & esto sana a plaga tua · Adhuc
eo loquente · ueniunt ab archisinagogo dicentes ·
Q uia filia tua mortua est · quid ultra uexas magi

strum. Ihs autem uerbo quod dicebatur audito
ait archisinagogo. Noli timere. tantummodo
crede. Et non admisit quemquam sequi se ni
si petrum. & iacobum & iohannem fratrem ia
cobi. Et ueniunt in domum archisinagogi.
& uidet tumultum. & flentes & heiulantes
multum. Et ingressus ait eis. Quid turbamini
& ploratis? puella non est mortua sed dormit.
Et irridebant eum. Ipse uero eiectis omnibus as
sumit patrem & matrem puellae. & qui secum
erant. & ingrediuntur ubi erat puella iacens.
Et tenens manum puellae. ait illi. Tabitha cumi.
quod est interpretatum. puella tibi dico surge.
Et confestim surrexit puella. & ambulabat. Erat
autem annorum duodecim. Et obstupuerunt
stupore maximo. Et praecepit illis uehemen
ter ut nemo id sciret. & dixit dari illi manduca
mr. l. re. Et egressus inde abiit in patriam suam. &
mt. cxli. l. xviii. io. lviii. sequebantur illum discipuli sui. Et facto sabba
to. coepit in synagoga docere. Et multi audi

entes admirabantur in doctrina eius dicentes
U nde huic haec omnia & quae est sapientia quae
data est illi & uirtutes tales quae per manus eius
efficiuntur Nonne iste est faber filius mariae
frater iacobi & ioseph & iudae & simonis Nonne
& sorores eius hic nobiscum sunt Et scandaliza
mr· li· bantur in illo· Et dicebat eis ihs· Quia non est
mt· cxlii· propheta sine honore nisi in patria sua & in cogna
l· xxi· tione sua & in domo sua· Et non poterat ibi uir
lo· xxxv· tutem ullam facere nisi paucos infirmos impo
sitis manibus curauit· Et mirabatur propter
mr· lii· incredulitatem illorum· Et circuibat castel
mt· lxxvi· la in circuitu docens· Et conuocauit duode
l· clxviii· cim & coepit eos mittere binos & dabat illis po
mr· liii· testatem spirituum inmundorum· Et praece
mt· lxxxii pit eis ne quid tollerent in uia nisi tantum uir
l· lxxxvii· gam· Non peram· non panem· neq· in zona aes·
& cx· sed calciatos scandaliis· & ne induerentur duabus
mr· liiii· tunicis Et dicebat eis· Quocumq· introieritis
mt· lxxxiii· in domum· illic manete donec exeatis inde·
l· lxxxvii·
& cxii·

m̄r.lv. II m̄t.lxxx. L.cxiii. & lxxxviii. Et quicumq; non receperint uos nec audierint uos·
exeuntes inde excutite puluerem de pedibus ue
m̄r.lvi. VI L.lxxviii. stris in testimonium illis· Et exeuntes prae
dicabant ut poenitentiam agerent· & daemonia
multa eiciebant· & unguebant oleo multos ae
m̄r.lvii. II m̄t.cxlii. L.xc. gros & sanabant· Et audiuit herodes rex· ma
nifestum enim factum est nomen eius· & dice
bat· Quia iohannes baptista resurrexit a mortu
is· & pp̄terea operantur uirtutes in illo· Alii au
tem dicebant· quia helias est· Alii uero dice
bant· quia pph̄eta est· quasi unus ex prophetis·
m̄r.lviii. X Sol uo audito herodes ait· Quem ego decollaui io
m̄r.lviiii. II m̄t.cxliiii. L.ixii. hannem· hic a mortuis resurrexit· Ipse enim
herodes misit ac tenuit iohannem· & uinxit eū
in carcere· propter herodiadem uxorem philip
m̄r.lx. VI m̄t.cxlv. pi fratris sui· quia duxerat eam· Dicebat enim
iohannes herodi· Non licet tibi habere uxorē
fratris tui· herodias autem insidiabatur illi· &
uolebat occidere eum· nec poterat· herodes enī
metuebat iohannem· sciens eum uirum iustū

& sem̄ · & custodiebat eum · Et audito eo multa fa
ciebat · & libenter eum audiebat · Et cum dies o
portunus accidisset · herodes natalis sui caenam
fecit principibus · et tribunis · & primis galileae ·
C umq; introisset filia ipsius herodiadis & saltasset
& placuisset herodi simulq; recumbentibus · rex
ait puellae · Pete a me quod uis · & dabo tibi · Et
iurauit illi · quia quicquid petieris · dabo tibi · li
cet dimidium regni mei · Quae cum exisset · di
xit matri suae · Quid petam · Et illa dixit · Ca
put iohannis baptistae · Cumq; introisset sta
tim cum festinatione ad regem · petiuit dicens ·
U olo ut protinus des mihi in disco · caput iohan
nis baptistae · Et contristatus est rex propter ius
iurandum · & propter simul recumbentes · nolu
it eam contristare · Sed misso spiculatore · prae
cepit afferri caput eius in disco · Et decollauit
eum in carcere · & attulit caput eius in disco · & de
dit illud puellae · & puella dedit matri suae ·
Q uo audito discipuli eius uenerunt & tulerunt

corpus eius · & posuerunt illud in monu

· MENTO ·

VI ET CONUENIEN
m̄ lxi · VIII l · xci ·

tes apostoli ad ihm · renuntiauerunt

illi omnia quae egerant & docu

m̄ lxii · X S · o l erant · Et ait illis · Uenite seorsum in desertum

locum · & requiescite pusillum · Erant enim qui

ueniebant & redibant multi · & nec manducan

m̄ lxiii · VIII m̄ lxxvii · di spatium habebant · Et ascendentes in na

uim · abierunt in desertum locum seorsum · Et

uiderunt eos abeuntes & cognouerunt multi ·

Et pedestres & de omnibus ciuitatibus concurrerunt

illuc · & praeuenerunt eos · Et exiens uidit turbam

multam ihc · & misertus est super eos quia erant

sicut oues non habentes pastorem · Et coepit do

cere illos multa · Et cum iam hora multa fieret ·

m̄ lxiiii · I m̄ cxlvii · l · xciii · lo · xlviiii · accesserunt discipuli eius dicentes · Desertus

est locus hic & iam hora praeterit · Dimitte

illos ut euntes in proximas uillas & uicos emant

sibi cibos quos manducent · Et respondens ait

illis' Date illis manducare' Et dixerunt ei' Eun
tes emamus denariis ducentis panes & dabimus
eis manducare' Et dicit eis' Quot panes habetis'
I te & uidete' Et cum cognouissent dicunt' Quinq;
& duos pisces' Et praecepit illis ut accumbere fa
cerent omnes secundum contubernia super uiri
de foenum' Et discubuerunt in partes per cente
nos & per quinquagenos' Et acceptis quinq; pa
nibus & duobus piscibus intuens caelum benedi
xit & fregit panes & dedit discipulis suis ut pone
rent ante eos' Et duos pisces diuisit omnibus'
E t manducauerunt omnes & saturati sunt' Et
sustulerunt reliquias fragmentorum duodecim
cophinos plenos & de piscibus' Erant autem qui
mr. lxv. VI mt. cxlviii. manducauerunt quinq; milia uirorum' Et sta
tim coegit discipulos suos ascendere nauim ut
praecederent eum transfretum ad bethsaidam
mr. lxvi. II mt. cxlviiii. l. xliiixxxv. dum ipse dimitteret populum' Et cum dimi
mr. lxvii. IIII mt. cl. Io. lx. sisset eos abiit in montem orare' Et cum sero
esset erat nauis in medio mari & ipse solus inter

ra · Et uidens eos laborantes in remigando · erat enim
uentus contrarius eis · Et circa quartam uigiliam
noctis · uenit ad eos ambulans super mare · & uole
bat praeterire eos · At illi ut uiderunt eum ambu
lantem super mare · putauerunt fantasma esse · &
exclamauerunt · Omnes enim eum uiderunt · &
conturbati sunt · Et statim locutus est cum eis · &
m̄ · lxviii · VI m̄ · clii · dixit eis · Confidite · ego sum · nolite timere · Et
ascendit ad illos in nauem · & cessauit uentus · &
plus magis intra se stupebant · Non enim intelle
xerant de panibus · Erat enim cor illorum obcae
catum · Et cum transfretassent · peruenerunt in
m̄ · lxviiii · II m̄ · cliii · l · xxxvi · terram gennesareth · & applicuerunt · Cumq ·
egressi essent de naui · continuo cognouerunt
eum · Et percurrentes uniuersam regionem illā
coeperunt in grabattis eos qui se male habebant
circumferre · ubi audiebant eum esse · Et quo
cumq · introibat uicos uel in uillas aut in ciuita
tes · in plateis ponebant infirmos · & deprecaban
tur eum ut uel fimbriam uestimenti eius tange

rent · Et quotquot tangebant eum · salui fiebant ·
m̄r · lxx · X · sol Et conueniunt ad eum pharisaei · & quidam de scri
bis · uenientes ab hierosolimis · Et cum uidissent
quosdam ex discipulis eius communibus mani
bus · id est non lotis manducare panes · uitupera
uerunt · pharisaei enim & omnes iudaei · nisi cre
bro lauant manus · non manducant · tenentes
traditionem seniorum · Et a foro · nisi baptizen
tur · non comedunt · Et alia multa sunt quae tra
dita sunt illis seruare · baptismata calicum · & ur
m̄r · lxxi · VI · m̄t · cliiii · ceorum · & aeramentorum · & lectorum · Et in
terrogabant eum pharisaei & scribae · Quare di
scipuli tui non ambulant iuxta traditionem
seniorum · sed communibus manibus mandu
cant panem · At ille respondens · dixit eis · Be
ne prophetauit esaias de uobis hypocritis · sicut
scriptum est · populus hic labiis me honorat ·
cor autem eorum longe abest a me · Inuanum
autem colunt me · docentes doctrinas hominum ·
Relinquentes enim mandatum di · tenetis tradi

tionem hominum· Baptismata urceorum· &
calicum· & alia similia his facitis multa· Et dice
bat illis· Bene irritum facitis praeceptum di· ut
traditionem urām seruetis· Moyses enim dixit·
H onora patrem tuum & matrem tuam· Et qui
maledixerit patri aut matri· morte moriatur·
U os autem dicitis· si dixerit homo patri aut matri
corban· quod est donum quodcumq· ex me tibi
proderit· Et ultra non dimittitis eum quic
quam facere patri suo aut matri· rescindentes
uerbum di per traditionem urām quam tradidistis·
E t similia huiusmodi multa facitis· Et aduocans
iterum turbam· dicebat illis· Audite me omnes
& intellegite· Nihil est extra hominem· introi
ens in eum· quod possit eum coinquinare· Sed
quae de homine procedunt· illa sunt quae com
municant hominem· Si quis habet aures audien
m·lxxii· VI m·clvii· di· audiat· Et cum introisset in domum a tur
ba· interrogant eum discipuli eius parabolam·
E t ait illis· Sic & uos imprudentes estis· Non intel

legitis quia omne extrinsecus introiens in homi
nem non potest eum com̄unicare· quia non in
troit in cor eius· sed in uentrem & in secessum exit
purgans omnes escas· Dicebat autē· Quo quę
de homine exeunt· illa communicant hominē·
Ab intus enim de corde hominum cogitationes
malę procedunt· adulteria fornicationes· homi
cidia· furta· auaritiae· nequitiae· dolus· impudi
citia· oculus malus· blasphemia· superbia· stul
titia· Omnia haec mala ab intus procedunt &
communicant hominem·

VII T INDE SURGENS
abiit in fines tyri & sydonis· Et in
gressus domum· neminem uoluit
scire· & non potuit latere· Mulier enim statim ut
audiuit de eo· cuius habebat filia spiritum inmun
dum· intrauit & procidit ad pedes eius· Erat enim
m̄ lxxiii VI m̄ clviiii mulier gentilis· syrophenissa genere· Et roga
bat eum· ut daemonium eiceret de filia eius· Qui
dixit illi· Sine prius sanari filios· Non est enim

bonum sumere panem filiorum · & mittere canib ·
At illa respondit · & dixit ei · Utiq · dn̄e · Nam & ca
telli sub mensa comedunt · de micis puerorum ·
Et ait illi · propter hunc sermonem uade · exiit
doemonium de filia tua · Et cum abisset domū
suam · inuenit puellam iacentem supra lectum ·
m̄r · lxxiiii · X · S o l · & doemonium exisse · Et iterum exiens de fini
bus tyri · uenit per sidonem ad mare galileae in
ter medios fines decapoleos · Et adducunt ei sur
dum & mutum · & depraecabantur eum · ut impo
nat illi manum · Et apprehendens eum de tur
ba seorsum · misit digitos suos in auriculas eius · &
expuens tetigit linguam eius · Et suspiciens in cae
lum ingemuit · & ait illi · Effeta · quod est adape
rire · Et statim apertae sunt aures eius · & solutū
est uinculum linguae eius · & loquebatur recte ·
m̄r · lxxv · VIII · L · c · Et praecepit illis ne cui dicerent · Quanto autem
eis praecipiebat · tanto magis plus praedicabant · & eo
m̄r · lxxvi · VI · m̄t · clx · amplius admirabantur dicentes · Bene omnia
fecit · & surdos fecit audire · & mutos loqui · In illis

diebus iterum cum turba multa esset· nec habe
rent quod manducarent· conuocatis discipulis·
ait illis· Misereor super turbam· quia ecce iam
triduo sustinent me· nec habent quod mandu
cent· Et si dimisero eos ieiunos in domum suam·
deficient in uia· Quidam enim ex eis de longe ue
nerunt· Et responderunt ei discipuli sui· Unde
istos poterit quis hic saturare panibus in solitu
dine· Et interrogauit eos· Quot panes habetis·
Qui dixerunt· Septem· Et praecepit turbae
discumbere super terram· Et accipiens septē
panes· gratias agens fregit· & dabat discipulis
suis ut apponerent· & apposuerunt turbae·
Et habebant pisciculos paucos· & ipsos benedixit·
& iussit apponi· Et manducauerunt· & satura
ti sunt· Et sustulerunt quod superauerat de
fragmentis· septem sportas· Erant autem qui
manducauerunt quasi quattuor milia· & dimi
sit eos· Et statim ascendens nauim cum disci
m· lxxvii· IIII m· clvi· lo· xviii &· liii· pulis suis· uenit in partes dalmanatha· Et exi

erunt pharisaei & coeperunt conquirere cu̅ eo·
quaerentes ab illo signum de caelo· temptantes eu̅·
m̅· lxxviii· VI m̅· clxiii· Et ingemiscens sp̅u ait· Quid generatio ista quae
rit signum· Amen dico uobis si dabitur gene
rationi isti signum· Et dimittens eos ascendens
iterum nauim abiit trans fretum· Et obliti sunt
sumere panes & nisi unum panem non habebant
m̅· lxxviiii· II m̅· clxiiii· L· clxiii· secum in naui· Et praecipiebat illis dicens· Ui
dete cauete a fermento pharisaeorum & fermen
m̅· lxxx· VI m̅· clxv· to herodis· Et cogitabant ad alterutrum di
centes· quia panes non habemus· Quo cognito
ih̅c ait illis· Quid cogitatis quia panes non habe
tis· Nondum cognoscitis nec intellegitis· Adhuc
caecatum habetis cor uestrum· Oculos habentes
non uidetis & aures habentes non auditis· Nec
recordamini quando quinq· panes fregi in quinq·
milia· & quot cophinos fragmentorum plenos
sustulistis· Dicunt ei· Duodecim· Quando &
septem panes in quatuor milia· quot sportas
fragmentorum tulistis· Et dicunt ei· Septem·

Et dicebat eis quomodo non dum intellegitis

mr. lxxxi · X · Sol
Et ueniunt bethsaida & adducunt ei caecum & ro
gabant eum ut illum tangeret. Et appraehen
sa manu caeci eduxit eum extra uicum. Et ex
puens in oculos eius impositis manibus suis in
terrogauit eum si aliquid uideret. Et aspiciens
ait. Uideo homines uelut arbores ambulantes.
D einde iterum inposuit manus super oculos eius.
& coepit uidere. Et restitutus est. ita ut uideret
clare omnia. Et misit illum in domum suam
dicens. Uade in domum tuam & si in uicum in

mr. lxxxii · II · mt. clxvi · L. xciiii · lo. lxxiiii
troieris nemini dixeris. Et egressus est ihc &
discipuli eius in castella caesareae philippi. Et
in uia interrogabat discipulos suos dicens eis.
Q uem me esse dicunt homines. Qui responde
runt illi dicentes. Iohannem baptistam. Alii
heliam. Alii uero quasi unum de prophetis.
T unc dicit illis. Uos uero quem me esse dicitis.

mr. lxxxiii · II · mt. clxviii · L. xcv
Respondens petrus ait ei. Tu es xpc. Et commi
natus est eis ne cui dicerent de illo. Et coepit

docere illos· quo oportet filium hominis multa
pati· & reprobari a senioribus· & a summis sacer
dotibus & scribis· & occidi· & post tres dies resur
gere· Et palam uerbum loquebatur· Et adpre

m·lxxxiii· VI m·clxviii·

hendens eum petrus· coepit increpare eum· Qui
conuersus & uidens discipulos suos· comminatus
est petro dicens· Uade retro me satanas· quo non
sapis quae di sunt· sed quae sunt hominum·

m·lxxxv· II m·clxx· l·xcvi·

Et conuocata turba cum discipulis suis· dixit eis·
Siquis uult me sequi· deneget semetipsum· & tol
lat crucem suam· & sequatur me· Qui enim
uoluerit animam suam propter me & euange
lium· saluam eam faciet· Quid enim proderit
homini si lucretur mundum totum· & detrimen
tum faciat animae suae· Aut quid dabit homo
commutationis pro anima sua·

m·lxxxvi· II m·xciiii· l·xcvii· & cxlvi·

Qui enim
me confusus fuerit· & mea uerba· in generatione
ista adultera & peccatrice· & filius hominis con
fundetur eum· cum uenerit in gloria patris sui
cum angelis scis·

m·lxxxvii· II m·clxxii· l·xcviii·

Et dicebat illis· Amen di

co uobis quia sunt quidam de hic stantibus qui
non gustabunt mortem donec uideant regnu̅
di̅ uenientis in uirtute. Et post dies sex adsumit
ih̅c petrum & iacobum & iohannem & ducit il
los in montem excelsum seorsum solos & trans
figuratus est coram ipsis. Et uestimenta eius
facta sunt splendentia & candida nimis uel
lut nix qualia fullo super terram non potest
candida facere. Et apparuit illis helias cum moy
se & erant loquentes cum ih̅u. Et respondes pe
trus ait ih̅u. Rabbi bonum est nos hic esse & fa
ciamus tria tabernacula. Tibi unum & moysi u
num & heliae unum. Non enim sciebat quid di
ceret. Erant enim timore exterriti. Et facta est
nubes obumbrans eos. Et uenit uox de nube
dicens. hic est filius meus carissimus audite illu̅.
Et statim circumspicientes neminem amplius
uiderunt nisi ih̅m tantum secum. Et descenden
tibus illis de monte praecepit illis ne cui quae ui
dissent narrarent nisi cum filius hominis a mor

m·lxxxviii· X sol· tuis resurrexerit· Et uerbum continuerunt
apud se· conquirentes quid esset cum a mortu
m·lxxxviiii· VI m·clxxiii· is resurrexerit· Et interrogabant eum dicen
tes· Quid ergo dicunt pharisaei & scribae· quia
heliam oportet uenire primum· Qui respon
dens ait illis· helias cum uenerit· primo resti·
tuet omnia· Et quomodo scriptum est in filiū
hominis ut multa patiatur & contemnatur·
S ed dico uobis· quia & helias uenit· & fecerunt
illi quaecumq· uoluerunt· sicut scriptum est
m·xc· X sol· de eo· Et ueniens ad discipulos suos· uidit
turbam magnam circa eos· & scribas conqui
rentes cum illis· Et confestim omnis populus
uidens ihm̄· stupefactus est· & expauerunt· &
accurrentes salutabant eum· Et interrogauit
m·xci· II m·clxxiiii· l·xcviiii· eos· Quid inter uos conquiritis· Et respon
dens unus de turba dixit· Magister· attuli filiū
meum ad te· habentem spiritum mutum·
Q ui ubicumq· eum apprehenderit· allidit eum·
& spumat· & stridet dentibus· & arescit· Et di

xi discipulis tuis ut eicerent illum & non potue
runt· Qui respondens eis dicit· O generatio in
credula· quamdiu apud uos ero· quamdiu uos pa
tiar· Afferte illum ad me· Et adtulerunt eum·
Et cum uidisset illum· statim spiritus conturba
uit eum· & elisus in terra· uolutabatur spumans·
Et interrogauit patrem eius· Quantum temporis
est ex quo hoc ei accidit· At ille ait· Ab infantia·
Et frequenter eum· & in ignem & in aquas misit·
ut eum perderet· Sed si quid potes· adiuua nos
misertus nr̄i· ih̄s autem ait illi· Si potes credere·
omnia possibilia credenti· Et continuo excla
mans pater pueri cum lacrimis aiebat· Credo
dn̄e· adiuua incredulitatem meam· Et cum ui
deret ih̄s concurrentem turbam· comminatus
est spiritui inmundo· dicens illi· Surde & mute spi
ritus· ego tibi praecipio· exi ab eo· & amplius ne in
troeas in eum· Et clamans & multum discerpens
eum· exiit ab eo· Et factus est sicut mortuus· ita
ut multi dicerent· quia mortuus est· ih̄s autem

tenens manum eius eleuauit eum. & surrexit.
m. xcii. X Sol — Et cum introisset in domum. discipuli eius secreto
interrogabant eum. Quare nos non potuimus eicere
eum? Et dixit illis. hoc genus in nullo potest ex
ire nisi in oratione & ieiunio.
VIII — ET INDE PRO
m. xciii. II m. clxxvi. L. ci. — fecti praeter grediebantur galile
am. nec uolebat quemquam scire.
Docebat autem discipulos suos & dicebat illis. Quoniam fi
lius hominis tradetur in manus hominum. & oc
cident eum. Et occisus tertia die resurget. At illi
ignorabant uerbum. & timebant eum interroga
re. Et uenerunt capharnaum. Qui cum domi
m. xciiii. X Sol — essent. interrogabat eos. Quid in uia tractabatis?
m. xcv. II m. clxxviii. L. cii. — At illi tacebant. Siquidem inter se in uia disputa
uerant. quis esset illorum maior. Et residens uo
cauit duodecim. & ait illis. Si quis uult primus
esse. erit omnium nouissimus. & omnium mini
ster. Et accipiens puerum. statuit eum in medio
eorum. Quem cum complexus esset. ait illis. Quis

quis unum ex huiusmodi pueris receperit in no
m̄· xcvi· I m̄· xcvii· L· cxvi· Io· cxxi· xl· mine meo me recipit· Et quicumq· me su
sceperit· non me suscipit· sed eum qui misit me·
m̄· xcvii· VIII L· ciii· Respondit illi iohannes dicens Magister· uidi
mus quendam innomine tuo eicientem dae
monia qui non sequitur nos· & prohibuimus
eum; Ihc autem ait· Nolite prohibere eum· Ne
mo est enim qui faciat uirtutem innomine meo·
& possit cito male loqui de me· Qui enim non est
m̄· xcviii· VI m̄· c· aduersum uos· pro uobis est· Quisquis enim
potum dederit uobis· calicem aquae innomine
meo quia xp̄i estis· amen dico uobis· non per
m̄· xcviiii· II m̄· clxxviiii· L· cxcvii· det mercedem suam· Et quisquis scandali
zauerit unum ex his pusillis credentibus in me·
bonum est ei magis si circumdaretur mola asi
m̄· c· VI m̄· clxxx· naria collo eius & in mare mitteretur· Et si
scandalizauerit te manus tua· abscide illam·
Bonum est tibi debilem introire in uitā quā
duas manus habentem ire in gehennam in
m̄· ci· X Sol· ignem inextinguibilem· Ubi uermis eorum

non moritur · & ignis non extinguitur · Et si pes
tuus te scandalizat amputa illum · Bonum est
tibi clodum introire in uitam aeternam · quã
duos pedes habentem · mitti in gehennam i
gnis inextinguibilis · Ubi uermis eorum non
moritur · & ignis non extinguitur · Quod si o
culus tuus scandalizat te · eice eum · Bonum
est tibi luscum introire in regnum dĩ · quam
duos oculos habentem · mitti in gehennã ignis ·
Ubi uermis eorum non moritur · & ignis non ex
tinguitur · Omnis enim igne salietur · & omnis
m · c ii · II m · xxxi · l · clxxxv · uictima salietur · Bonum est sal · Quod si sal
insulsum fuerit · in quo illud condietis · habe
te in uobis salem · & pacem habete inter uos ·
m · c iii · VI m · clxxxviii · Et inde exurgens uenit in fines iudaeae ultra ior
danen · Et conueniunt iterum turbae ad eũ ·
& sicut consueuerat iterũ docebat illos · Et ac
cedentes pharisaei · interrogabant eum · Si licet
uiro uxorem dimittere · Temptantes eum ·
At ille respondens · dixit eis · Quid uobis prae

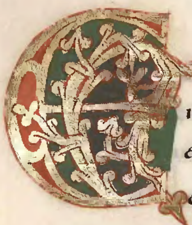
cepit moyses· Qui dixerunt· Moyses permisit
libellum repudii scribere & dimittere· Quibus
respondens ihc ait· Ad duritiam cordis uestri
scripsit uobis praeceptum istud· Ab initio autem
creaturae masculum & feminam fecit eos ds·
Propter hoc relinquet homo patrem suum & ma
trem· & adherebit ad uxorem suam· & erunt duo
in carne una· Itaq· iam non sunt duo· sed una ca
ro· Quod ergo ds iunxit· homo non separet·
m·cIIII· X S o l m·cV· II m·cXC· L·cXCV· Et in domo iterum· discipuli eius de eodem inter
rogauerunt eum· Et dicit illis· Quicumq·
dimiserit uxorem suam· & aliam duxerit· ad
ulterium committit super eam· Et si uxor di
miserit uirum suum· & alii nupserit· moechatur·
m·cVI· II m·cXCII· L·ccXVI· Et offerebant illi paruulos· ut tangeret illos· Disci
puli autem comminabantur offerentibus· Quos
cum uideret ihc indigne tulit· & ait illis· Sinite
paruulos uenire ad me· & ne prohibueritis eos·
Talium est enim regnum di· Amen dico uobis
quisquis non receperit regnum di uelut paruulus·

non intrabit in illud· Et complexans eos· & im
ponens manus super illos· benedicebat eos·
m· cvii· II m· cxciii· L· ccxviii· & cxxi· Et cum egressus esset in uiam· procurrens quidā
genu flexo ante eum rogabat eum· Magister
bone· quid faciam ut uitam aeternam percipi
am· Ihc autē dixit ei· Quid me dicis bonum·
Nemo bonus nisi unus ds̄· Praecepta nosti· Ne ad
ulteres· ne occidas· ne fureris· ne falsum testimo
nium dixeris· ne fraudem feceris· honora patrē
tuum & matrem· At ille respondens ait illi·
Magister omnia haec obseruaui a iuuentute mea·
m· cviii· II m· cxciiii· L· cxviii· & clii· Ihc autem intuitus eū· dilexit eum· & dixit illi·
Unum tibi deest· Uade quaecumq· habes uende·
& da pauperibus· & habebis thesaurum in caelo·
m· cviiii· II m· cxcv· L· ccxx· & ueni sequere me· Qui contristatus in ue
abiit merens· Erat enim habens possessiones
multas· Et circumspiciens ihc̄ ait discipulis
suis· Quam difficile qui pecunias habent in re
gnum dī introibunt· Discipuli autē obstupe
scebant in uerbis eius· At ihc̄ rursus respon

dens ait illis · filioli quam difficile est confiden
tes in pecuniis in regnum di introire · Facilius
est camelum per foramen acus transire · quam
diuitem intrare in regnum di · Qui magis ad
mirabantur dicentes ad semetipsos · Et quis
potest saluus fieri · Et intuens illos ihc ait · A
pud homines impossibile est · sed non apud dm ·
O mnia enim possibilia sunt apud dm · Et coepit
ei petrus dicere · Ecce nos dimisimus omnia &
mt · cx · II mt · cxcviii · L · ccxxi · secuti sumus te · R espondens ihc ait · Amen
dico uobis nemo est qui reliquerit domum aut
fratres aut sorores aut patrem aut matrem ·
aut filios aut agros propter me · & propter
euangelium · qui non accipiat centies tantum
nunc in corpore hoc · domos · & fratres · & sorores
& patres · & matres · & filios · & agros cum persecu
tionibus · & in saeculo futuro uitam aeternam ·
mt · cxi · II mt · cxcviiii · L · clxxiii · M ulti autem erunt primi nouissimi · & no
uissimi primi

VIIII

m · cxii ·
II
m · cci ·
l · ccxvii ·

 RANT AUTEM
in uia ascendentes in ierosolimam ·
& praecedebat illos ihc · & stupebant
& sequentes timebant · Et assumens
iterum duodecim · coepit illis dicere · quae essent
ei euentura · Quia ecce ascendimus ierosolimam ·
& filius hominis tradetur principibus sacerdotu(m) ·
& scribis & senioribus · & damnabunt eum mor
te · & tradent eum gentibus & illudent ei · Et con
spuent eum · & flagellabunt eum · & interfici
ent eum · & tertia die resurget · Et accedunt
ad eum · iacobus & iohannes · filii zebedaei dicen
tes · Magister · uolumus ut quodcumq(ue) · petie
rimus · facias nobis · At ille dixit eis · Quid uul
tis ut faciam uobis · Et dixerunt · Da nobis ut
unus ad dexteram tuam · & alius ad sinistram
tuam sedeamus in gloria tua · Ihc autem ait
eis · Nescitis quid petatis · potestis bibere calice(m)
quem ego bibo · aut baptismum quo ego bapti
zor baptizari · At illi dixerunt ei · possumus ·

m · cxiii ·
VI
m · ccii ·

Ihs autem ait eis. Calicem quidem quem ego bibo bibetis.
& baptismo quo ego baptizor baptizabimini.
sedere autem ad dexteram meam uel ad sinistram
non est meum dare. sed quibus paratum est.
mr. cxiiii. II mt. cciii. L. cclx.
Et audientes decem. coeperunt indignari de iaco
bo & iohanne. Ihs autem uocans eos ait illis.
Scitis quia hi qui uidentur principari gentibus do
minantur eis. & principes eorum potestatem
habent ipsorum. Non ita est autem in uobis.
Sed quicumque uoluerit fieri maior. erit uester
minister. Et quicumque uoluerit in uobis pri
mr. cxv. IIII mt. cciiii. lo. xci. &. cxxxv.
mus esse. erit omnium seruus. Nam & filius
hominis non uenit ut ministraretur ei. sed ut
ministraret. Et daret animam suam redempti
mr. cxvi. II mt. ccv. L. ccxiii.
onem pro multis. Et ueniunt iericho. Et
proficiscente eo de iericho. & discipulis eius & plu
rima multitudine. filius timaei. bartimaeus
caecus. sedebat iuxta uiam mendicans. Qui cum
audisset quia ihs nazarenus est. coepit clamare
& dicere. Fili dauid ihu. miserere mei. Et com

minabantur illi multi · ut taceret · At ille multo
magis clamabat · fili dauid · miserere mei · Et stans
ihc · praecepit illum uocari · Et uocant caecum di
centes ei · Animaequior esto · surge uocat te · Qui
proiecto uestimento suo · exiliens uenit ad eum ·
Et respondens ihc · dixit illi · Quid uis tibi faciam ?
Caecus autem dixit ei · Rabboni · ut uideam · Ihc
autem ait illi · Uade · fides tua te saluum fecit · Et
mr · cxvii · II mt · ccxi · L · ccxxxii · confestim uidit · & sequebatur eum in uia · Et
cum appropinquarent ierosolimae & bethaniae
ad montem oliuarum · mittit duos ex discipulis
suis · & ait illis · Ite in castellum quod est contra
uos · & statim introeuntes illuc · inuenietis pullu̅
ligatum · super quem nemo adhuc hominum
sedit · soluite illum & adducite · Et si quis uobis di
xerit quid facitis ? Dicite · quia dn̄o necessarius est ·
mr · cxviii · II mt · ccxiii · L · ccxxxiii · & continuo illum dimittet huc · Et abeuntes ·
inuenerunt pullum ligatum ante ianuam foris
in biuio · & soluunt eum · Et quidam de illic stan
tibus · dicebant illis · Quid facitis soluentes pul

lum. Qui dixerunt eis sicut praeceperat illis ihc.
& dimiserunt eis. Et duxerunt pullum ad ihm.
et imponunt illi uestimenta sua. et sedit super
eum. Multi autem uestimenta sua strauerunt
in uia. Alii autem frondes caedebant de arbori
m̄ · cxviiii · I m̄ · cc viiii · L · ccxxxiiii · Io · c · bus & sternebant in uia. Et qui praeibant et
qui sequebantur clamabant dicentes. Osan
na benedictus qui uenit in nomine dn̄i. bene
dictum quod uenit regnum patris nr̄i dauid
m̄ · cxx · VI m̄ · cc viiii · osanna in excelsis. Et introiuit ierosolima
in templum. Et circumspectis omnibus cum
iam uespera esset hora. exiit in bethaniam
cum duodecim. Et alia die cum exirent a be
thania. esuriit. Cumque uidisset a longe ficum
habentem folia. uenit siquid forte inueniret
in ea. Et cum uenisset ad eam. nichil inuenit
praeter folia. Non erat enim tempus ficorum.
Et respondens dixit ei. Iam non amplius in ae
m̄ · cxxi · I m̄ · ccxi · L · ccxxxviii · Io · xxi · ternum quisquam fructum ex te manducet.
Et audiebant discipuli eius. Et uenerunt ie

rosolimam· Et cum introisset templum· coepit
eicere uendentes & ementes in templo· & men
sas nummulariorum· & cathedras uendentium
columbas euertit· Et non sinebat ut quisquã
transferret uas per templum· & docebat dicens
eis· Non scriptum est· quia domus mea· do
mus orationis uocabitur omnibus gentibus·
Uos autem fecistis eam speluncam latronum·
m·cxxii· I m·ccxx L·ccxxxviiii· Io·lxxxv· Quo audito principes sacerdotum & scribae quae
rebant quomodo eum perderent· Timebant
enim eum· quo uniuersa turba admirabatur
m·cxxiii· X Sol· super doctrina eius· Et cum uespera facta
esset egrediebatur de ciuitate· Et cum mane
transirent· uiderunt ficum aridã factam a ra
dicibus· Et recordatus petrus dixit ei· Rabbi·
m·cxxiiii· VI m·ccxv· ecce ficus cui maledixisti· aruit· Et respon
dens ihc· ait illis· Habete fidem dĩ· Amen dico
uobis quicumque dixerit huic monti tollere &
mittere in mare· & non hesitauerit in corde suo
sed crediderit· quia quodcumque dixerit fiat·

m̄r · cxxv · IIII m̄t · ccxvi · lo · clxxxxvii · fiet ei · Propterea dico uobis · Omnia quaecumq·
orantes petitis · credite quia accipietis · & ueniet
m̄r · cxxvi · VI m̄t · xliiii · uobis · Et cum stabitis ad orandum · dimitti
te si quid habetis aduersus aliquem · ut & pater
ur̄ qui in caelis est · dimittat uobis peccata ur̄a ·
Quod si uos non dimiseritis · nec pater ur̄ qui in cae
lis est dimittet uobis peccata ur̄a ·
F X m̄r · cxxvii · II m̄t · ccxviii · l · ccxl · ET VENIUNT
rursus ierosolimam · Et cum am
bularet in templo · accedunt ad eū
summi sacerdotes & scribae · & seniores · & dicunt
illi · In qua potestate haec facis · & quis tibi dedit
hanc potestatem · ut ista facias · Ihc̄ autem respon
dens ait illis · Interrogabo uos & ego unum uer
bum · & respondete michi · Et dicam uobis in qua
potestate haec faciam · Baptismum iohannis
de caelo erat an ex hominibus · Respondete mi
chi · At illi cogitabant secum dicentes · Si dixeri
mus de caelo dicet · Quare ergo non credidistis ei ·
Si dicemus ex hominibus · timebant populum ·

Omnes enim habebant iohannem · quia uere pro
pheta esset · Et respondentes dicunt ihu · Nesci
mus · Et respondens ihc ait illis · Neq · ego dico
m̄ · cxxviii · m̄ · ccxviii · l · ccxli · uobis in qua potestate haec faciam · Et coepit
illis in parabolis loqui · Uineam pastinauit ho
mo & circumdedit sepem · & fodit lacum · & aedi
ficauit turrim · & locauit eam agricolis · & pere
gre profectus est · Et misit ad agricolas in tempo
re seruum · ut ab agricolis acciperet de fructu ui
neae · Qui apprehensum eum caeciderunt · & dimi
serunt uacuum · Et iterum misit ad illos alium
seruum · & illum capite uulnerauerunt · & contu
meliis affecerunt · Et rursum alium misit · & illū
occiderunt · Et plures alios · quosdam caedentes ·
alios uero occidentes · Adhuc ergo habens filiū
carissimum · & illum misit ad eos nouissimum di
cens · Quia reuerebuntur filium meum · Coloni
autem dixerunt ad inuicem · hic est heres · ueni
te occidamus eum · & nr̄a erit hereditas · Et app̄
hendentes eum occiderunt · & eiecerunt extra ui

neam· Quid ergo faciet dn̄s uineae· Ueniet & per
det colonos· & dabit uineam aliis· Nec scriptu
ram hanc legistis· Lapidem quem reprobaue
runt aedificantes· hic factus est in caput angu
li· A dn̄o factum est istud· & est mirabile in
m̄· cxxviiii· I m̄· ccxx· l· ccxlii· lo· lxxxviii·
oculis nr̄is· Et quaerebant eum tenere·
& timuerunt turbam· Cognouerunt enim
quo ad eos parabolam hanc dixerit· Et reli
m̄· cxxx· II m̄· ccxxiii· l· ccxliii·
cto eo abierunt· Et mittunt ad eum quos
dam ex pharisaeis & herodianis· ut eum ca
perent in uerbo· Qui uenientes dicunt ei·
Magister· scimus quia uerax es· & non curas quē
quam· Nec enim uides in faciem hominum·
sed in ueritate uiam dī doces· Licet dari tribu
tum caesari an non dabimus· Qui sciens uersu
tiam eorum· ait illis· Quid me temptatis· Af
ferte mihi denarium· ut uideam· At illi attu
lerunt ei· Et ait illis· Cuius est imago haec &
inscriptio· Dicunt illi· Caesaris· Respondens
autem ihc̄· dixit illis· Reddite igitur quę sunt

caesaris caesari· & quae sunt dĩ dõ· Et mirabant̃
super eo· Et uenerunt ad eum saducaei qui dicunt
resurrectionem non esse· & interrogabant eum
dicentes· Magister· moyses nobis scripsit· ut si
cuius frater mortuus fuerit & dimiserit uxorẽ
& filios non reliquerit· accipiat frater eius uxorẽ
ipsius & resuscitet semen fratri suo· Septem ergo
fratres erant· & primus accepit uxorem· & mor
tuus est non relicto semine· Et secundus acce
pit eam & mortuus est· nec iste reliquit semen·
Et tertius similiter· Et acceperunt eam simili
ter septem· & non reliquerunt semen· Nouis
sima omnium· defuncta est & mulier· In resur
rectione ergo cum resurrexerint· cuius de his
erit uxor· Septem enim habuerunt eam u
xorem· Et respondens ihc̃· ait illis· Non ne id
eo erratis· non scientes scripturas neq· uirtutem
dĩ· Cum enim a mortuis resurrexerint· neq·
nubent· neq· nubentur· sed sunt sicut angeli
dĩ in caelis· De mortuis autem quod resurgant

non legistis in libro moysi super rubum quo
modo dixerit illi ds̄ inquiens. Ego sum ds̄ abra
ham & ds̄ isaac & ds̄ iacob. Non est ds̄ mortuoꝝ
m̄·cxxxi· VI m̄·ccxxviii· sed uiuorum. Uos ergo multum erratis. Et ac
cessit unus de scribis qui audierat illos conquiren
tes & uidens quō bene illis responderit interro
gauit eum quod esset primum omnium man
datum. Ihc̄ autem respondit ei. Quia primum
omnium mandatum est. Audi israhel. dn̄s ds̄
noster ds̄ unus est. Et diliges dn̄m dm̄ tuum
ex toto corde tuo & ex tota anima tua & ex to
ta mente tua & ex tota uirtute tua. hoc est
primum mandatum. Secundum autem si
mile est illi. Diliges proximum tuum tam
quam te ipsum. Maius horum aliud manda
m̄·cxxxii· X Sol tum non est. Et ait illi scriba. Bene magi
ster in ueritate dixisti quia unus est & non est
alius preter eum. Et ut diligatur ex toto cor
de & ex toto intellectu et ex tota anima et ex
tota fortitudine. Et diligere ꝓximum tāquam

se ipsum · maius est omnibus holocaustomatib;
& sacrificiis · ihc autem uidens quod sapienter re
spondisset · dixit illi · Non es longe a regno di
m·cxxxiii· II m·ccxxvi· L·ccxliiii· Et nemo iam audebat eum interrogare ·
m·cxxxiiii· II m·ccxxv· L·ccxlv· Et respondens ihc · dicebat docens in templo · quomodo
modo dicunt scribae · xpm esse filium dauid ·
Ipse enim dauid · dicit in spu sco · Dixit dns
dno meo · sede a dextris meis · donec ponam ini
micos tuos scabellum pedum tuorum · Ipse er
go dauid dicit eum dnm · & unde est filius eius ·
m·cxxxv· II m·ccxxviiii· L·ccxlvi· & cxxxvii· Et multa turba eum libenter audiuit · Et dice
bat eis in doctrina sua · Cauete a scribis qui uo
lunt in stolis ambulare · & salutari in foro · & in
primis cathedris sedere in synagogis · & primos
m·cxxxvi· VIII L·ccxlvii· discubitus in caenis · Qui deuorant domos ui
duarum · sub obtentu prolixae orationis · hi ac
cipient · prolixius iudicium · Et sedens ihc con
tra gazophylacium · aspiciebat quomodo turba
iactaret aes in gazophylacium · Et multi diui
tes · iactabant multa · Cum uenisset autem una

uidua pauper misit duo minuta quod est qua
drans. Et conuocans discipulos suos ait illis.
A men dico uobis quõ haec uidua pauper plus o
mnibus misit qui miserunt in gazophylacium.
O mnes enim ex eo quod abundabat illis miserunt
haec uero de penuria sua omnia quae habuit mi
m· cxxxvii· II m· ccxlii· l· ccxxxvii· & ccxlviii·
sit totum uictum suum. Et cum egrederetur
de templo ait illi unus ex discipulis suis. Magi
ster aspice quales lapides & quales structurae.
E t respondens ihc ait illi. Uides has omnes ma
gnas aedificationes non relinquetur lapis super
lapidem qui non destruatur.

XI

m· cxxxviii· II m· ccxliii· l· ccxlviiii·

ET CUM SEDE
ret in monte oliuarum contra tẽ
plum interrogabant eum separa
tim petrus & iacobus & iohannes & andreas. Dic
nobis quando ista fient & quod signum erit quan
do haec omnia incipient consummari. Et respon
dens ihc coepit dicere illis. Uidete ne quis uos se
ducat. Multi enim uenient in nomine meo di

centes quia ego sum · & multos seducent. Cum
audieritis autem bella & opiniones bellorum ·
ne timueritis. Oportet enim fieri · sed nondum
finis. Exurget autem gens super gentem · & re
gnum super regnum · & erunt terrae motus ·
per loca & fames. Initium dolorum haec.
m · cxxxviii · II m · ccxliiii · L · ccl · Io · cxli & cclvii · Videte autem uosmetipsos. Tradent enim uos in
conciliis · & in synagogis uapulabitis. Et ante
praesides & reges stabitis propter me · in testimo
m · cxl · VI m · cclvi · nium illis. Et in omnes gentes primum opor
m · cxli · II m · lxxxviii · L · cxlviii · & ccli · tet praedicari euangelium. Et cum duxerint
uos tradentes · nolite praecogitare quid loqua
mini · sed quod datum uobis fuerit in illa hora ·
id loquimini. Non enim uos estis loquentes ·
sed sps scs. Tradet autem frater fratrem in mor
tem · & pater filium · & consurgent filii in paren
tes · & morte afficient eos. Et eritis odio omnibus ·
propter nomen meum. Qui autem sustinuerit
m · cxlii · VI m · ccxlvii in finem · hic saluus erit. Cum autem uideritis
abominationem desolationis stantem ubi non

m·cxliii· II m·ccxlviii· L·ccviii· & cclii·

debet· qui legit intellegat· Tunc qui in iudaea
sunt· fugiant in montes· Et qui super tectum·
ne descendat in domum· nec introeat ut tollat
quid de domo sua· Et qui in agro erit· non reuer

m·cxliiii· II m·ccxlviiii· L·ccliii·

tatur retro tollere uestimentum suum· Uae
autem pregnantibus & nutrientibus in illis diebus·

m·cxlv· VI m·ccl·

Orate uero· ut hieme non fiant· Erunt enim
dies illi tribulationis tales· quales non fuerunt
ab initio creaturae quam condidit ds usq· nunc·

m·cxlvi· m·ccli· L·cclv·

m·cxlvii· VI m·ccli·

neq· fient· Et nisi breuiasset dns dies· non fuis
set salua omnis caro· Sed propter electos quos ele

m·cxlviii· II m·cclii· L·cciiii·

git· breuiauit dies· Et tunc si quis uobis dixe
rit· ecce hic est xps· ecce illic· ne credideritis·
Exurgent enim pseudo xpi· & pseudo prophetae·
& dabunt signa & portenta· ad seducendos si po
test fieri etiam electos· Uos ergo uidete· ecce prae

m·cl· II m·cclviii· L·cclvii

dixi uobis omnia· Sed in illis diebus post tribu
lationem illam· sol contenebrabitur· & luna non
dabit splendorem suum· & stellae caeli erunt deci

m·cli· II m·cclviiii· L·cclviii·

dentes & uirtutes quae sunt in caelis mouebuntur· Et

tunc uidebunt filium hominis uenientem in nu
bibus cum uirtute multa & gloria. Et tunc mit
tet angelos suos & congregabit electos suos a qua
tuor uentis a summo terrae usq· ad summum
caeli. A ficu autem · discite parabolam. Cum iā
ramus eius tener fuerit · & nata fuerint folia co
gnoscitis quia in proximo sit aestas. Sic & uos
cum uideritis haec fieri · scitote quod in proximo
sit in ostiis. Amen dico uobis quō non transibit
generatio haec · donec omnia ista fiant. Caelum
& terra transibunt · uerba autem mea non trans
m̄ · clii · VI m̄ · cclv · ibunt. De die autem illa uel hora · nemo scit ·
neq· angeli in caelo · neq· filius · nisi pater. Ui
m̄ · cliii · VI m̄ · cclxiii · dete · uigilate & orate. Nescitis enim quando tē
m̄ · cliiii · II m̄ · cclxviii · l · ccxxviii · pus sit. Sicut homo qui peregre profectus re
quit domum suam · & dedit seruis suis potestatē
cuiusq· operis · & ianitori praecipiat ut uigilet.
Uigilate ergo · nescitis enim quando dn̄s domus ue
niat · sero an media nocte · an gallicantu · an ma
ne · ne cum uenerit repente inueniat uos dormi

entes· Quod autem uobis dico· omnibus dico·

VIGILATE·

XII
m̄r· clvi·
I
m̄t· cclxxiiii·
l· cclx·
lo· xxxxlviii·

ERAT AUTEM

pascha· & azima post biduum·

Et quaerebant summi sacer

m̄r· clvii·
VI
m̄t· cclxxv·

dotes & scribae· quomodo eum dolo tenerent &
occiderent· Dicebant enim non in die festo· ne
forte tumultus fieret populi· Et cum esset

m̄r· clviii·
I
m̄t· cclxxvi·
l· lxxiiii·
lo· xxviii·

bethaniae in domo simonis leprosi· & recumbe
ret· uenit mulier habens alabastrum unguenti
nardi spicati pretiosi· & fracto alabastro effudit
super caput eius· Erant autem quidam indigne
ferentes intra semet ipsos· & dicentes· Ut quid
perditio ista unguenti facta est· Poterat enim
unguentum istud uenundari plus quam tre
centis denariis· & dari pauperibus· Et fremebant
in eam· Ihc autem dixit· Sinite eam· quid illi
molesti estis· Bonum opus operata est in me·
Semper enim pauperes habetis uobiscum· & cum

uolueritis potestis illis bene facere· me autem
M· clviiii· IIII M· cclxxvii· Lo· xcviii· non semper habetis· Quod habuit haec fecit·
praeuenit unguere corpus meum in sepulturam·
Amen dico uobis· ubicumque praedicatum fuerit
euangelium istud in uniuerso mundo· & quod
M· clx· II M· cclxxviii L· cclviii· haec fecit· narrabitur in memoriam eius· Et
iudas scariothes unus de duodecim· abiit ad sum
mos sacerdotes· ut proderet eum illis· Qui audi
entes gauisi sunt· & promiserunt ei pecuniam
se daturos· Et quaerebat quomodo illum opor
tune traderet· Et primo die azimorum quan
do pascha immolabant· dicunt ei discipuli·
Quo uis eamus & paremus tibi ut manduces pa
scha· Et mittit duos ex discipulis suis & dicit
eis· Ite in ciuitatem; & occurret uobis homo
laguenam aquae baiolans· sequimini eum·
& quocumque introierit dicite domino domus·
quia magister dicit· ubi est refectio mea ubi pa
scha cum discipulis meis manducem· Et ipse
uobis demonstrabit cenaculum grande stratum·

& illic parate nobis· Et abierunt discipuli eius &
uenerunt in ciuitatem· & inuenerunt sicut di
m̄· clxi· IIII m̄· cclxxviii· lo· ccxxi· & lxxii· xerat illis· & parauerunt pascha· Vespere aut̄
facto uenit cum duodecim· & discumbentibus
eis & manducantibus ait ihc̄· Amen dico uobis·
quia unus ex uobis me tradet qui manducat
m̄· clxii· I m̄· cclxxx· L· cclxviii· lo· cxxii· mecum· At illi coeperunt contristari & dicere
ei singillatim· Numquid ego· Qui ait illis· m̄· clxiii· II m̄· cclxxxi· L· cclxviii·
Unus ex duodecim· qui intingit mecum in catino·
Et filius quidem hominis uadit sicut scriptum est
de eo· Uae autem homini illi· per quem filius ho
m̄· clxiiii· VI m̄· cclxxxii· minis tradetur· Bonum erat ei si non esset na
m̄· clxv· I m̄· cclxxxiii· L· cclxvi· lo· lxv· & lv· tus homo ille· Et manducantibus illis· acce
pit ihc̄ panem· & benedicens fregit & dedit eis·
m̄· clxvi· II m̄· cclxxxv· L· cclxv· & cclxvii· & ait· Sumite· hoc est corpus meum· Et acce
pto calice gratias agens dedit eis· Et biberunt
ex illo omnes· & ait illis· hic est sanguis meus no
ui testamenti qui pro multis effundetur· Amen
dico uobis· quod iam non bibam de genimine
uitis usq· in diem illum· cum illud bibam nouū

m̄· clxvii· VI m̄· cclxxxvi· inregno dī· E t ymno dicto· exierunt inmonte
m̄· clxviii· II m̄· cclxxxvii· lo· clii· oliuarum· & ait eis ihc· O mnes scandalizabimi
ni innocte ista· quia scriptum est· percutiam
m̄· clxviiii· VI m̄· cclxxxviii· pastorem· & dispergentur oues· S ed postea
quam resurrexero· praecedam uos ingalileam·
m̄· clxx· I m̄· cclxxxviiii· P etrus autē ait ei· Et si omnes scandalizati fuerint·
l· cclxxv· lo· cxxvi· sed non ego· Et ait illi ihc· Amen dico tibi· quia
tu hodie innocte hac priusquam bis gallus uo
m̄· clxxi· VI m̄· ccxc· cem dederit· ter me es negaturus· A t ille am
plius loquebatur· Et si oportuerit me simul cō
mori tibi· non te negabo· Similiter & omnes dice
m̄· clxxii· I m̄· ccxci· l· cclxxviiii· lo· clvi· bant· E t ueniunt inpraedium· cui nomen
gethsemani· E t ait discipulis suis· Sedete hic·
m̄· clxxiii· VI m̄· ccxcii· donec orem· Et assumit petrum· & iacobum· & io
m̄· clxxiiii· IIII m̄· ccxciii· lo· cvii· hannem secum· & coepit pauere & tedere· E t ait
illis· Tristis est anima mea usq; ad mortem· Susti
m̄· clxxv· I m̄· ccxciiii· l· cclxxxi· lo· clxi· nete hic & uigilate· E t cum processisset paulo
lum· procidit super terram & orabat· ut si fieri pos
set· transiret abeo hora· Et dixit· Abba pater· o
mnia tibi possibilia sunt transfer calicem hunc

mr · clxxvi · I mt · ccxcv · L · cclxxxii · Io · lvii · z · xlii ·

ame · Sed non quod ego uolo · sed quod tu · Et
uenit & inuenit eos dormientes · & ait petro ·
Simon dormis · non potuisti una hora uigilare ·

mr · clxxvii · II mt · ccxcvi · L · cclxxx & cclxxxiiii ·

igilate & orate · ut non intretis in temptatione ·

mr · clxxviii · IIII mt · ccxcvii · Io · lxx ·

Sps quidem promptus est · caro uero infirma ·

mr · clxxviiii · VI mt · ccxcviii ·

Et iterum abiens orauit eundem sermonem di
cens · Et reuersus denuo · inuenit eos dormien
tes · Erant enim oculi illorum grauati & igno

mr · clxxx · IIII mt · ccxcviiii · Io · ciii ·

rabant quid responderent ei · Et uenit ter
tio · & ait illis · Dormite iam · & requiescite ·
Sufficit · Uenit hora · ecce traditur filius homi
nis in manus peccatorum · Surgite · eamus · Ec

mr · clxxxi · I mt · ccc · L · cclxxxv · Io · clviii ·

ce qui me tradet prope est · Et adhuc eo lo
quente · uenit iudas scarioth · unus ex duodecim ·
& cum illo turba multa · cum gladiis & lignis ·
a summis sacerdotibus · & a scribis & a senioribus ·

mr · clxxxii · II mt · ccci · L · cclxxxvi ·

Dederat autem traditor eius signum eis dicens ·
Quemcumque osculatus fuero · ipse est tenete eum ·
& ducite caute · Et cum uenisset statim acce
dens ad eum ait · Rabbi · & osculatus est eum ·
At illi manus iniecerunt in eum · & tenuerunt eum ·

mr· clxxxiii· I mt· cccii· L· cclxxxvii· Io· clx·

Vnus autem quidam de circumstantibus educens
gladium percussit seruum summi sacerdotis·

mr· clxxxiiii· I mt· ccciii· L· cclxxxviii· Io· clxv·

& amputauit auriculam illi· Et respondens
ihc ait illis· Tamquam ad latronem existis cum
gladiis & lignis comprehendere me· Cottidie
eram apud uos in templo docens & non me te
nuistis· Sed ut adimpleantur scripturae·

mr· clxxxv· VI mt· cccv·

Tunc discipuli eius relinquentes eum omnes

mr· clxxxvi· S·X· l·

fugerunt· Adolescens autem quidam seque
batur eum amictus sindone super nudo & te
nuerunt eum· At ille reiecta sindone nudus

mr· clxxxvii· I mt· cccvi· L· ccxc· Io· clxii·

profugit ab eis· Et adduxerunt ihm ad sum
mum sacerdotem & conuenerunt omnes sacer

mr· clxxxviii· IIII mt· cccvii· Io· clxiii·

dotes & scribae & seniores· Petrus autem a
longe secutus est eum usq· in atrium summi
sacerdotis & sedebat cum ministris & calefaci

mr· clxxxviiii· II mt· cccviii· L· cccv·

ebat se ad ignem· Summi uero sacerdotes
& omne concilium quaerebant aduersus ihm
testimonium ut eum morti traderent nec
inueniebant· Multi enim testimonium falsum

dicebant aduersus eum· Et conuenientia testimo
m·cxc· VI m·cccxiiii· nia non erant· Et quidam surgentes falsum
testimonium ferebant aduersus eum dicentes·
Quo nos audiuimus eum dicentem· ego dissoluam
templum hoc manufactum· & per triduum
aliud non manu factum aedificabo· Et non

erat conueniens testimonium illorum·

XIII ET EXURGENS
summus sacerdos in medium in
terrogauit ihm dicens· Non respon
des quicquam ad ea quae tibi obiciuntur ab his·
Ille autem tacebat & nihil respondit· Rursum
summus sacerdos interrogabat eum & dixit ei·
m·cxci· I m·cccx· L·cclxvii· Io·lxviii· Tu es xpc filius benedicti· Ihs autem dixit illi·
Ego sum· Et uidebitis filium hominis a dextris
sedentem uirtutis & uenientem cum nubibus
m·cxcii· VI m·cccxi· caeli· Summus autem sacerdos scindens ue
m·cxciii· II m·cccxii· L·cclxviiii· stimenta sua ait· Quid adhuc desideramus
testes· Audistis blasphemiam· quid uobis uide
tur· Qui omnes condemnauerunt eum esse reum

m·cxciiii· I m·cccxiii· L·ccxciiii· lo·clxxii· mortis. Et coeperunt quidam conspuere eum.
& uelare faciem eius & colaphis eum caedere & di
cere ei. prophetiza. Et ministri alapis eum car
m·cxcv· I m·cccxiiii· L·ccxci· lo·clxviii· & clxvi· debant. Et cum esset petrus in atrio deorsum.
uenit una ex ancillis summi sacerdotis. Et cum
uidisset petrum calefacientem se. aspiciens illū
ait. Et tu cum ihū nazareno eras. At ille nega
m·cxcvi· I m·cccxv· L·ccxcii· lo·clxxv· uit dicens. Neq; scio. neq; noui quid dicas. Et
exiit foras ante atrium. & gallus cantauit. Rur
sus autem cum uidisset illum ancilla. coepit dice
re circumstantibus. quia hic ex illis est. At ille
iterum negauit. Et post pusillum. rursus qui
adstabant dicebant petro. Uere ex illis es. Nam
& galileus es. Ille autem coepit anathematizare
& iurare. quia nescio hominem istum quē di
m·cxcvii· II m·cccxvi· L·ccxciii· citis. Et statim iterum gallus cantauit. Et re
cordatus est petrus uerbi quod dixerat ei ihs. pri
usquam gallus cantet bis. ter me negabis. Et coe
m·cxcviii· II m·cccxviii· L·ccxcv· pit flere. Et confestim mane consilium faci
entes summi sacerdotes cum senioribus & scribis.

m̄. cxcviii · m̄. cccxviii · l. ccc · lo. clxxvi · & in uniuerso concilio · Vincientes ihm duxerunt ·
& tradiderunt pilato · Et interrogauit eum m̄. cc · I m̄. cccxx · l. ccii · lo. clxxviii ·
pilatus · tu es rex iudaeorum · At ille respondens ·
m̄. cci · IIII m̄. cccxxi · lo. clxxx · & cxcii · ait illi · Tu dicis · Et accusabant eum summi
sacerdotes in multis · pilatus autem rursum
interrogauit eum dicens · Non respondes
quicquam · uides in quantis te accusant · Ihc
autem amplius nichil respondit · ita ut mirare
m̄. ccii · II m̄. cccxxii · l. cccviii · tur pilatus · Per diem autem festum dimit
tere solebat illis unum ex uinctis quemcumq ·
m̄. cciii · IIII m̄. cccxxiii · lo. clxxxiii · petissent · Erat autem qui dicebatur barabbas ·
qui cum seditiosis erat uinctus qui in seditione
fecerat homicidium · Et cum accessisset turba ·
coepit rogare sicut semper faciebat illis · pila
tus autem respondit eis & dixit · Uultis dimit
tam uobis regem iudaeorum · Sciebat enim
quod per inuidiam tradidissent eum summi
m̄. cciiii · I m̄. cccxxv · l. cccx · lo. clxxxiii · sacerdotes · Pontifices autem concitauerunt
turbam · ut magis barabban dimitteret eis ·
m̄. ccv · I m̄. cccxxvi · l. cccxi · lo. clxxxviii · z cxciiii · ilatus autem iterum respondens ait illis · Quid

ergo uultis faciam regi iudaeorum. At illi ite-
rum clamauerunt crucifige eum. Pilatus autem
dicebat eis. Quid enim mali fecit. At illi magis
m. ccvi · I · m. cccxxviiii · L. cccxiiii · Io. cxcvi · clamabant crucifige eum. Pilatus autem
uolens populo satisfacere dimisit illis barab-
ban. et tradidit ihesum flagellis caesum ut cruci-
m. ccvii · II · m. cccxxviiii · Io. clxxxv · figeretur. Militis autem duxerunt eum in-
tro in atrium praetorii. et conuocant totam
cohortem. et induunt eum purpura. et inpo-
nunt ei plectentes spineam coronam. et coepe-
runt salutare eum. Aue rex iudaeorum.
Et percutiebant caput eius harundine. et con-
spuebant eum. et ponentes genua adorabant
m. ccviii · VI · m. cccxxx · eum. Et postquam inluserunt ei exuerunt
illum purpura. et induerunt illum uestimen-
tis suis. et educunt illum ut crucifigerent
m. ccviiii · I · m. cccxxxi · L. cccxv · Io. cxcvii · eum. Et angariauerunt praetereuntem quem-
piam simonem cyreneum uenientem de uil-
la patrem alexandri et rufi. ut tolleret crucem
m. ccx · I · m. cccxxxii · L. cccxviiii · Io. cxcvii · eius. Et perducunt illum in golgotha locum.

m̄r· ccxi· IIII m̄t· ccc xxxiii· lo· cciii· quod est interpretatum caluariae locus· Et
dabant ei bibere murratum uinum· & non ac
m̄r· ccxii· I m̄t· cccxxxiiii· L· cccxxi· lo· cci· cepit· Et crucifigentes eum· diuiserunt ue
stimenta eius mittentes sortem super eis quis
m̄r· ccxiii· X S o l quid tolleret· Erat autem hora tertia· & cruci
m̄r· ccxiiii· I m̄t· cccxxxv· L· cccxxiiii· lo· cxcviii· fixerunt eum· Et erat titulus causae eius in
scriptus rex iudaeorum· Et cum eo crucifi m̄r· ccxv· I m̄t· cccxxxvi· L· cccxvii· lo· cxcviii·
gunt duos latrones unum a dextris· & alium
m̄r· ccxvi· VIII L· cclxxvii· a sinistris eius· Et adimpleta est scriptura
quae dicit· Et cum iniquis reputatus est·
m̄r· ccxvii· VI m̄t· cccxxxvii· Et praetereuntes blasphemabant eum mouen
tes capita sua & dicentes Uua· qui destruit tem
plum & in tribus diebus aedificat· saluum fac
m̄r· ccxviii· II m̄t· cccxxxviii· L· cccxxii· temet ipsum descendens de cruce· Similiter
& summi sacerdotes ludentes ad alterutrum·
cum scribis dicebant· Alios saluos fecit· se ipsum
non potest saluum facere· Xp̄c rex israhel de
scendat nunc de cruce· ut uideamus & credamus·
m̄r· ccxviiii· II m̄t· cccxxxviiii· L· cccxxv· Et qui cum eo crucifixi erant· conuiciabantur ei·
m̄r· ccxx· II m̄t· cccxl· L· cccxxvii· Et facta hora sexta· tenebrae factae sunt per to

m· ccxxi· VI m· cccxli· tam terram· usq; in horam nonam· Et hora
nona· exclamauit ihc uoce magna dicens· he
loi heloi· lemasabactani· quod est interpretatu·
ds meus· ds meus· ut quid dereliquisti me· Et
quidam de circumstantibus audientes· dicebant·
m· ccxxii· II m· cccxlii· L· cccxxiii· e ecce heliam uocat· Currens autem unus &
implens spongiam aceto· circumponensq; ca
lamo· potum dabat ei dicens· Sinite· uidea
mus si ueniat helias· ad deponendum eum·
m· ccxxiii· I m· cccxliii· L· cccxxviii· Io· cciiii· Ihc autem emissa uoce magna· exspirauit·
Et uelum templi scissum est in duo· a sursum· m· ccxxiiii· II m· cccxliiii· L· cccxxviiii·
m· ccxxv· II m· cccxlvi· L· cccxxx· usq; deorsum· Uidens autem centurio qui
ex aduerso stabat· quia sic clamans expirasset·
m· ccxxvi· VI m· cccxlvii· ait· Uere· hic homo filius di erat· Erant aut
& mulieres de longe aspicientes· inter quas erat
maria magdalena· & maria iacobi minoris &
ioseph mater & salomae· Et cum esset in galilea·
sequebantur eum & ministrabant ei· Et aliae
multae· quae simul cum eo ascenderant iero
m· ccxxvii· I m· cccxlviii· L· cccxxxii· Io· ccxi· solimam· Et cum iam sero esset factum· qa

erat parasceue quod est ante sabbatum · uenit
ioseph abarimathia · nobilis decurio · qui & ipse
erat expectans regnum di · & audacter introiit
ad pilatum · & petiit corpus ihu · pilatus autem
mirabatur · si iam obisset · Et accersito centurio
ne · interrogauit eum · si iam mortuus esset ·
E t cum cognouisset a centurione · donauit cor
mr · cc xxviii · I mt · ccc xlviii · l · ccc xxxiii · lo · cc vi ·
pus ioseph · I oseph autem mercatus sindo
nem · & deponens eum · inuoluit sindone · & po
suit eum in monumento · quod erat excisum
de petra · Et aduoluit lapidem ad ostium mo
mr · cc xxviiii · VII mt · ccc l ·
numenti · M aria autem magdalena · & ma
mr · cc xxx · VI l · ccc xxxv ·
ria ioseph aspiciebant ubi poneretur · E t cum
transisset sabbatum M aria magdalena · &
maria iacobi & salomae · emerunt aromata ·
mr · cc xxxi · I mt · ccc lii · l · ccc xxxvi · lo · cc viiii ·
ut uenientes unguerent eum · E t ualde
mane una sabbatorum · ueniunt ad monumen
tum · orto iam sole · E t dicebant ad inuicem ·
uis reuoluit nobis lapidem ab ostio monumen
ti · Et respicientes uiderunt reuolutum lapidem ·

Erat quippe magnus ualde· Et introeuntes
in monumentum· uiderunt iuuenem seden
tem in dextris· coopertum stola candida· &
mt. ccxxxii. II mr. ccclii. L. cccxxxvii. obstupuerunt· Qui dicit illis· Nolite ex
pauescere· Ihm quaeritis nazarenum·
crucifixum· surrexit· non est hic· Ecce lo
cus ubi posuerunt eum· Sed ite dicite di
scipulis eius & petro· quia praecedit uos in ga
lileam· Ibi eum uidebitis· sicut dixit uo
mt. ccxxxiii. II mr. cccliiii. L. cccxxxviii. bis· Et illae exeuntes fugerunt de monu
mento· inuaserat enim eas tremor & pauor·
& nemini quicquam dixerunt· Timebant
enim· Surgens autem mane prima sabbati·
apparuit primo mariae magdalenae· de qua
eiecerat septem doemonia· Illa uadens nun
tiauit his qui cum eo fuerant lugentibus &
flentibus· Et illi audientes quia uiueret· &
uisus esset ab ea· non crediderunt· post haec
autem duobus ex eis ambulantibus ostensus
est in alia effigie· euntibus in uillam· Et illi

euntes nuntiauerunt ceteris· nec illis crediderunt·
m· ccxxxiiii· S x o l. ouissime Recumbentibus illis undecim· ap
paruit· & exprobrauit incredulitatem illorũ·
& duritiam cordis· Quia his qui uiderant eũ
resurrexisse· non crediderunt· Et dixit eis·
untes in mundum uniuersum· praedicate euan
gelium omni creaturae· Qui crediderit & ba
ptizatus fuerit· saluus erit· Qui uero non
crediderit· condemnabitur· Signa autem
eos qui crediderint· haec sequentur· In nomi
ne meo daemonia eicient· linguis loquentur
nouis· serpentes tollent· Et si mortiferum
quid biberint· non eos nocebit· Super aegros
manus imponent· & bene habebunt· Et dñs
quidem post quam locutus est eis· assumptus
est in caelum· & sedit a dextris dĩ· Illi autem
profecti· praedicauerunt ubiq· Dño coope
rante· & sermonem confirmante· sequenti
viii id aug· bus signis·

V·ID AUG·

INCIPIT ARGUMENTUM EVANGELII SEC LUCAM

LUCAS SYRUS ANTIOCENSIS ARTE MEDICUS· DISCIPULUS
apostolorum· postea paulum secutus· usq· ad
confessionem eius· seruiens dno sine crimine·
Nam neq· uxorem umquam habens· neq· filios·
lxxiiii· annorum obiit inbithinia· plenus
spu sco· Qui cum iam scripta essent euangelia·
per matheum quidem iniudaea· per marcum
autem initalia· sco instigante spu· inachaiae
partibus hoc scripsit euangelium· Significans
etiam ipse inprincipio ante alia esse descripta·
Cui extra ea quae ordo euangelicae dispositionis
exposcit· ea maxime necessitas laboris fuit· ut
primum grecis fidelibus omni prophetatione
uenturi incarnem di xpi manifestata esset hu

manitas· ne iudaicis fabulis attenti· in solo legis
desiderio tenerentur· ne uel hereticis fabulis
& stultis sollicitationibus seducti· excederent
a ueritate· Elaboraret dehinc· ut in princi
pio euangelii iohannis natiuitate praesum
pta· cui euangelium scriberet· & in quo ele
ctus scriberet indicaret· Contestans in se com
pleta esse· quae essent ab aliis inchoata· Cui
ideo post baptismum filii dī a perfectione
generationis in xp̄o impletae· repetendae
a principio natiuitatis humanae· potestas
permissa est· ut requirentibus demonstra
ret· in quo apprehendens erat per nathan· fili
um introitum recurrentis in dm̄· generati
onis admisso indisparabilis dī· ut praedicans
hominibus xp̄m suum perfecti opus homi
nis redire in se per filium faceret· qui per da
uid patrem uenientibus iter praebe[illegible] in xp̄o·
Cui lucae non immerito etiam scribendorum
apostolorum actuum potestas in mysterio

datur · ut dō in dm̄ pleno · & filio perditionis
extincto · oratione ab apostolis facta · sorte dn̄i
electionis numerus compleretur · Sicq; paulus
consummationem apostolicis actibus daret ·
quem diu contra stimulum recalcitrantem
dn̄s elegisset · quod & legentibus ac requirenti
bus dm̄ · & si per singula expediri a nobis utile
fuerat · sciens tamen · quod operantem agrico
lam oporteat de fructibus suis edere · Vitauimus
publicam curiositatem · ne non tam uolenti
bus dm̄ uideremur quam fastidientibus pro
desse ·

INCIPIUNT BREVES EVANGELII LUCAE EVANGELISTAE

I Zacharias angelo non credens obmutuit · Ac po
stea quam helisabeth peperit locutus zacharias
prophetauit · Natiuitas ihu ab angelis pastoribus
indicatur · qui et die octauo circumciditur ·
II Symeon iustus xp̄m paruulum benedicit · Ihc̄
annorum duodecim in templo cū doctoribus legis
disputat ·

III Anno xv imperii tiberii caesaris iohannes ihm̄
baptizat · quem existimant filium ioseph filiū heli ·
IIII Hic temptatus a diabolo uicit · Reuersus in galileā ·
et ingressus nazareth · in sy̅nagoga esaiam legit ·
De qua eiectus hominem a doemone sabbatis liberat ·
et multos alios curat · De naui alloquitur · ille qua pi
sces multos capi facit · Petrum · iohannem · et iacobū
elegit · Leprosum mundat · In deserto orat ·
V Paralyticum demissum per tectum curat · Leui pu
blicanū sequi iubet · Et pharisaeis dicit non eē opus
sanis medicū · Discipuli spicas uellunt · Manū aridā
habentē sabbatis curat · Apostolos eligit · Et turbis
beatitudinem · et aliorum infelicitatem cum para
bolis praedicat et mandatis ·
VI Centurionis puerum curat · Viduae filium mortuū
resuscitat · Ihc̄ de iohanne testimonium dicit cum
similitudine puerorum in foro sedentium · Mulier
peccatrix lacrimis pedes xp̄i lauat · In itinere sequen
tibus se uiris ac mulieribus parabolā seminantis di
cit · Nauigans tempestatem sedat ·

VII O e lucerna super candelabrū· De his qui uerbū dī faci
unt· De legione daemoniorum in porcos· De pfluuio
mulieris· De filia principis cui nomē erat iairus resuscitata·
VIII M ittens discipulos pdicare dat eis omnē potestatē· Qui
bus reuersis quinq· panib· & duob· piscib· quinq· milia
uirorum satiat· A petro xp̄c declaratur·
VIIII I n monte transfigurat· Puerū lunaticū liberat· humi
litatē docet· An non ee phibendū qui in nomine suo
uirtutem faciat dicit· A samaritanis non recipit· Sequi
se uolenti similitudinē aratoris retro respicientis inter
X S eptuaginta elegit quos mittit ad pdicandū· Exponit
A legis perito temptatus· Dat parabulam a latronibus
uulnerati quē samaritanus midia motus collegit·
Apud martham mariae partem collaudat·
XI O rationē docet cum parabola inpostune panes amico
postulantis· Daemonē eiciens in principe daemoniū
id facere dicit· Et dat signū ionae· Lauandum potius
quod intus est elemosinis pronuntiat·
XII A pharisaeis monet cauendum· Ac non timendū eos qui
corpus occidunt· Petenti respondit se non ee diuisorē

hereditatis cum similitudine diuitis cui multa bona
nata fuerant· Dicens petro felicem esse bonum dispensatorē·

XIII Sub exemplo galileorum occisorū monet agendam esse
poenitentiam· Parabolam ficulneae infructuosae sub
iungens quae super uacuae terram detinet· Mulierē
xviii annis curuam erigit· herodem uulpem designat·

XIIII Sabbatis hydropicum curat· hortaturq; inuitatorē
pauperes pascere· cum parabola excusantiū ad cae
nam· Omnem affectionem propter se odiendam di
cit· cū parabola turrim aedificare uolentis & regis·

XV Sal fatuum esse non debere dicit· Similitudinē pasto
ris ponit unam ouē perditam requirentis· & mulie
ris dragmam inuenientis· Et hominis qui duobus
filiis substantiam diuisit· De dispensatore p̄digo
qui sapienter fecit·

XVI De diuite & lazaro· & quod seruitium debitum sit
exhibendum· Decem leprosi mundantur· Intra nos
esse regnum dī· Similitudo uiduae rogantis & iudi
cis iniqui· Et duorū in templo orantium· Difficile
diuitem introire in regnum dī·

XVII Cum discipulis aduentura sibi indicaret· Caecum men
dicantē curauit· Zacheum collaudat· Et decē mnarū
similitudinē ponit· Super pullum asinae sedit· & ie
rusalem fleuit· Interrogatus in qua potestate haec
faceret· Interrogat & ipse· Cum similitudine eius cuius
filium cultores uineae occiderunt·

XVIII Temptatus de tributo respondit· Viduā laudat quae
duo minuta in donario misit· Et de fine saeculi atq;
aduentu suo praedicat·

XVIIII Iudas tradendi dnm̄ tempus ponit· Ihc sacramentū
panis ac calicis ostendit· Ac dicit discipulis suis ut
uendito uestimento emant gladium·

XX Iudas tradidit dnm̄· Passio ihu· & sepultura· &
resurrectio eius· & reliqua·

AGNUS QUI MORITUR · NOUA GRA XPC HABET ·
RUMINATORE BOUIS · LUCAS ARCHANA TONANTIS

l.1
x
sol

MULTI CONATI SUNT
ORDINARE NARRATIONEM RERV̄
quae in nobis completae sunt · sicut tradide
runt nobis qui ab initio ipsi uiderunt · & mini
stri fuerunt sermonis · Visum est & michi ase
cuto a principio omnia · diligenter ex ordine
tibi scribere optime theophile · ut cognoscas
eorum uerborum · de quibus eruditus es · ue
RITATEM ·

1 UIT IN DIEBUS
herodis regis iudeae sacerdos quidā
nomine zacharias de uice abia · et
uxor illi de filiabus aaron · & nomen eius
elisabeth · Erant autem iusti ambo ante dm̄ ·
incedentes in omnibus mandatis & iustificati
onibus dn̄i · sine quaerela · Et non erat illis filius ·
eo quod esset elisabeth sterilis · & ambo proces
sissent in diebus suis · Factum est autem cum
sacerdotio fungeretur in ordine uicis suae an
te dm̄ · secundum consuetudinem sacerdotii ·

sorte exiit · ut incensum poneret · ingressus in
templum dn̄i · Et omnis multitudo erat po
puli orans foris · hora incensi · Apparuit autē
illi angelus dn̄i · stans adextris altaris incensi ·
E t hacharias turbatus est uidens · & timor irruit
super eum · Ait autem ad illum angelus · Ne ti
meas hacharia · qm̄ exaudita est depreccatio
tua · Et uxor tua elisabeth pariet tibi filiū ·
& uocabis nomen eius iohannem · Et erit ti
bi gaudium & exultatio · & multi innatiuita
te eius gaudebunt · Erit enim magnus co
ram dn̄o · & uinum · & siceram non bibet · &
spū sc̄o replebitur · adhuc ex utero matris
suae · Et multos filiorum israhel · conuertet
ad dn̄m dm̄ ipsorum · Et ipse praecedet ante
illum in spū & uirtute heliae · ut conuertat
corda patrum in filios · & incredibiles iustorū ·
p arare dn̄o · plebem perfectam · Et dixit ha
charias ad angelum · Unde hoc sciam? Ego
enim sum senex · & uxor mea processit indi

ctus suis. Et respondens angelus dixit ei Ego
sum gabriel qui assto ante dnm. & missus sum
loqui ad te. & haec tibi euangelizare.
Et ecce eris tacens. & non poteris loqui. usq; in
diem quo haec fiant. pro eo quod non credi
disti uerbis meis. quae implebuntur in tem
pore suo. Et erat plebs expectans zachariā.
& mirabantur quod tardaret ipse in templo.
Egressus autem. non poterat loqui ad illos.
Et cognouerunt quod uisionem uidisset in
templo. Et ipse erat innuens illis. & perman
sit mutus. Et factum est impleti sunt dies
officii eius. abiit in domum suam. Post hos
autem dies. concepit elisabeth uxor eius. & oc
cultabat se mensibus quinq; dicens. Quia sic
michi fecit dns. in diebus quibus respexit au
ferre obprobrium meum inter homines.
In mense autem sexto Missus est angelus ga
briel a dō in ciuitatem galileae. cui nomen na
zareth. ad uirginē desponsatā uiro. cui nomen
erat ioseph de domo dauid. & nom̄ uirginis ma

ria· Et ingressus angelus ad eam· dixit· Aue· gra
tia plena· dns tecum· Benedicta tu in mulieri
bus· Quae cum audisset turbata est in sermone
eius· & cogitabat qualis esset ista salutatio· Et
ait angelus ei· Ne timeas maria· inuenisti enim
gratiā apud dm· Ecce concipies in utero· & pa
ries filium· & uocabis nomen eius ihm· hic erit
magnus· & filius altissimi uocabitur· Et dabit
illi dns ds sedem dauid patris eius· & regnabit
in domo iacob in aeternum· & regni eius non e
rit finis· Dixit autem maria ad angelum· Quo
modo fiet istud· quō uirum non cognosco·
l.ii. V m.iii. Et respondens angelus· dixit ei· Sps scs super ue
niet in te· & uirtus altissimi obumbrabit tibi·
Ideoq· & quod nascetur scm· uocabitur filius di·
l.iii. X s.o.l. Et ecce elisabeth cognata tua· & ipsa concepit fi
lium in senectute sua· Et hic mensis est sextus·
illi quae uocatur sterilis· quia non erit inpos
sibile apud dm omne uerbum· Dixit autē ma
ria· Ecce ancilla dni· fiat mihi secundū uerbū

tuum · Et discessit ab illa angelus · Exurgens
autem maria in diebus illis · abiit in montana
cum festinatione in ciuitatem iuda · Et intra
uit in domum zachariae · & salutauit elisabeth ·
Et factum est ut audiuit salutationem mariae
elisabeth · exultauit in gaudio infans in utero eius ·
Et repleta est spu sco elisabeth · & exclamauit uo
ce magna · & dixit · Benedicta tu inter mulie
res · & benedictus fructus uentris tui · Et unde
hoc michi · ut ueniat mater dni mei ad me ·
Ecce enim ut facta est uox salutationis tuae in
auribus meis · exultauit in gaudio infans in ute
ro meo · Et beata quae credidit · quo perficient
ea quae dicta sunt ei a dno · Et ait maria ·
Magnificat anima mea dnm · Et exultauit sps
meus in do salutari meo · Quia respexit humi
litatem ancillae suae · ecce enim ex hoc beatam me
dicent omnes generationes · Quia fecit michi
magna qui potens est · & scm nomen eius · Et
midia eius in progenies · & progenies · timentibus

cum· Fecit potentiam inbrachio suo· dispersit
superbos mente cordis sui· Deposuit potentes
de sede· & exaltauit humiles· Esurientes im
pleuit bonis· & diuites dimisit inanes· Susce
pit israhel puerum suum· recordatus mīdiae
suae· Sicut locutus est ad patres nr̄os· abra
ham· & semini eius in saecula· Mansit autem
maria cum illa quasi mensibus tribus· & reuersa
est in domum suam· Elisabeth autem imple
tum est tempus pariendi· & peperit filium·
Et audierunt uicini & cognati eius· quia magni
ficauit dn̄s misericordiam suam cum illa· &
congratulabantur ei· Et factum est in die
octauo· uenerunt circumcidere puerum· Et
uocabant eum nomine patris sui zachariam·
Et respondens mater eius dixit· Nequaquam·
sed uocabitur iohannes· Et dixerunt ad illā·
Quia nemo est in cognatione tua· qui uocetur
hoc nomine· Innuebant autem patri eius·
quem uellet uocari eum· Et postulans pugil

larem · scripsit dicens · Iohannes est nomen
eius · Et mirati sunt uniuersi · Apertum est
autem ilico os eius & lingua eius · & loquebat
benedicens dnm · Et factus est timor super
omnes uicinos eorum · & super omnia monta
na iudeae diuulgabantur omnia uerba haec ·
Et posuerunt omnes qui audierant incorde suo
dicentes · Quid putas puer iste erit ? Et enī
manus dni erat cum illo · Et zacharias pater
eius impletus est spu sco · & prophetauit dicens ·
Benedictus dns ds israhel · quia uisitauit & fecit
redemptionem plebis suae · Et erexit cornu
salutis nobis in domo dauid pueri sui · Sicut
locutus est per os sanctorum · qui a saeculo sunt
prophetarum eius · Salutem ex inimicis nris ·
& de manu omnium qui oderunt nos · Ad fa
ciendam misericordiam cum patribus nris · & memo
rari testamenti sui sci · Iusiurandum quod iu
rauit ad abraham patrem nrm · daturum se
nobis · Ut sine timore de manu inimicorum

nr̄orum liberati seruiamus illi· In sanctita
te & iustitia coram ipso· omnibus diebus
nr̄is· Et tu puer propheta altissimi uoca
beris· praeibis enim ante faciem dn̄i parare
uias eius· Ad dandam scientiam salutis ple
bi eius in remissionem peccatorum meorū·
Per uiscera misericordiae dī nr̄i· in quibus uisita
uit nos oriens ex alto· Illuminare his qui
in tenebris & in umbra mortis sedent· ad dirigen
dos pedes nr̄os in uiam pacis· puer autem
crescebat· & confortabatur spū· & erat in de
serto usq; in diem ostensionis suae ad israhel·
Factum est autem in illis diebus· Exiit e
dictum a caesare augusto· ut describeretur
uniuersus orbis· haec descriptio prima
facta est a praeside syriae cyrino· Et ibant
omnes ut profiterentur singuli in suam
ciuitatem· Ascendit autem & ioseph a gali
lea de ciuitate nazareth· in iudaeam ciuita
tem dauid quae uocatur bethleem· eo quod

esset dedomo & familia dauid · ut profiteretur
cum maria · desponsata sibi uxore praegnan
te · Factum est autem cum essent ibi · im
pleti sunt dies ut pareret · Et peperit filium
suum primogenitum · & pannis eum inuol
uit · & reclinauit eum inpraesepio · quia
non erat eis locus indiuersorio · Et pasto
res erant inregione eadem uigilantes · &
custodientes uigilias noctis supra gregem
suum · Et ecce angelus dn̄i stetit iuxta
illos · & claritas dī · circumfulsit illos · &
timuerunt timore magno · Et dixit
illis angelus · Nolite timere · Ecce
enim euangelizo uobis gaudium ma
gnum · quod erit omni populo · quia
natus est nobis hodie saluator · qui
est xp̄c dn̄s in ciuitate dauid ·
Et hoc uobis signum ·
Inuenietis infantem pannis inuolutum ·
& positum inpraesepio · Et subi

to facta est cum angelo multitudo militiae cae
lestis · laudantium dm̄ & dicentium · Gloria in
altissimis dō · & in terra pax in hominibus bo
nae uoluntatis · Et factum est ut discesserunt
ab eis angeli in caelum · Pastores loqueban
tur ad inuicem · Transeamus usq; bethleem · &
uideamus hoc uerbum quod factum est · quod
fecit dn̄s · & ostendit nobis · Et uenerunt festi
nantes · & inuenerunt mariam · & ioseph · & in
fantem positum in praesepio · Uidentes autē ·
cognouerunt de uerbo · quod dictum erat illis
de puero hoc · Et omnes qui audierunt mira
ti sunt · & de his quae dicta erant a pastoribus
ad ipsos · Maria autem conseruabat omnia
uerba haec · conferens in corde suo · Et reuersi
sunt pastores · glorificantes & laudantes dm̄ ·
in omnibus quae audierant & uiderant · sicut
dictum est ad illos · Et post quam consum
mati sunt dies octo · ut circumcideretur pu
er · uocatum est nomen eius ihc̄ · quod uocatū

est ab angelo priusquam in utero conciperetur·
Et postquam impleti sunt dies purgationis
eius secundum legem moysi· tulerunt illum
in ierusalem· ut sisterent eum dno· sicut scri
ptum est in lege dni· Quia omne masculinũ
adaperiens uuluam· scm dno uocabitur· Et
ut darent hostiam· secundum quod dictum
est in lege dni· par turturum· aut duos pul
LOS COLUMBARUM·
II ET ECCE HOMO
erat in ierusalem· cui nomen si
meon· Et homo iste iustus & timo
ratus· expectans consolationem israhel· & sps
scs erat in eo· Et responsum acceperat a spu sco·
non uisurum se mortem· nisi prius uideret
xpm dni· Et uenit in spu in templum· Et cum
inducerent puerum ihm parentes eius ut face
rent secundum consuetudinem legis pro eo· & ipse
accepit eum in ulnas suas· & benedixit dm & di
xit· Nunc dimittis seruum tuum dne· secun

dum uerbum tuum in pace· Quia uiderunt
oculi mei salutare tuum· quod parasti ante
faciem omnium populorum· Lumen ad reue
lationem gentium· & gloriam plebis tuae isra
hel· E t erat pater eius & mater· mirantes su
per his· quae dicebantur de illo· Et benedixit
illis symeon· & dixit ad mariam matrem eius·
E cce positus est hic in ruinam· & resurrectione̅
multorum in israhel· & in signum cui contradi
cetur· Et tuam ipsius animam pertransibit
gladius· ut reuelentur ex multis cordibus cogi
tationes· Et erat anna prophetissa filia phanuel·
de tribu aser· haec processerat in diebus multis
& uixerat cum uiro suo annis septem· a uirgini
tate sua· Et haec uidua· usq; ad annos octoginta
quattuor· quae non discedebat de templo· ieiu
niis & obsecrationibus seruiens nocte ac die· Et
haec ipsa hora superueniens· confitebatur dn̄o·
& loquebatur de illo omnibus· qui expectabant
redemptionem ierusalem· Et ut perfecerunt o

omnia secundum legem dn̄i · reuersi sunt ingalile
am · inciuitatem suam nazareth · Puer autem
crescebat & confortabatur · plenus sapientia · Et
gratia di̅ · erat in illo · Et ibant parentes eius p̄
omnes annos inierusalem · indie sollemni pa
schae · Et cum factus esset annorum duode
ci ascendentibus illis inierosolymam · secundum
consuetudinem diei festi · consummatisq; dieb;
cum redirent · remansit puer ih̄c in ierusalem ·
& non cognouerunt parentes eius · Existiman
tes autem illum esse incomitatu · uenerunt iter
diei · & requirebant eum inter cognatos & notos ·
Et non inuenientes · regressi sunt inierusalem re
quirentes eum · Et factum est post triduum ·
inuenerunt illum intemplo sedentem inme
dio doctorum · audientē illos & interrogantē
l · IIII · II m̄ · lxII · m̄ · xIII · eos · Stupebant autem omnes qui eum audi
ebant · super prudentia & responsis eius · Et ui
l · v · X S · o l · dentes admirati sunt · Et dixit mater eius
ad illum · Fili · quid fecisti nobis sic · Ecce

pater tuus & ego dolentes quaerebamus te· Et
ait ad illos· Quid est quod me quaerebatis·
N esciebatis quia in his quae patris mei sunt o
portet me esse· Et ipsi non intellexerunt
uerbum· quod locutus est ad illos· Et descen
dit cum eis· et uenit nazareth· & erat subditus
illis· Et mater eius conseruabat omnia uer
ba haec· in corde suo· Et ihs proficiebat sapi
entia· & aetate· & gratia· apud dm̄ & homi
nes·

III
L· VI·
T III
M· VII·
Io· II· XXV·

ANNO AUTEM quinto decimo imperii tiberii caesa
ris· procurante pontio pilato iude
am· tetracha autem galileae hero
de· philippo autem fratre eius tetracha iturae·
& traconitidis regionis· & lisania abilinae tetra
cha· sub principibus sacerdotum anna & caipha·
factum est uerbum dni· super iohannem· za

L· VII·
T I
M· VIII·
M· II·
Io· X·

chariae filium in deserto· Et uenit in omnem
regionem iordanis· praedicans baptismum poe

nitentiae in remissionem peccatorum· sicut scri
ptum est in libro sermonum esaiae prophetae·
U ox clamantis in deserto· parate uiam dni· rectas
facite semitas eius· Omnis uallis implebitur·
& omnis mons & collis humiliabitur· Et erunt
praua in directa· & aspera in uias planas· Et ui
L·viii· V m·x· debit omnis caro salutare di· Dicebat ergo ad
turbas quae exiebant ut baptizarentur ab ipso·
G enimina uiperarum· quis ostendit uobis fuge
re a uentura ira· Facite ergo fructus dignos poe
nitentiae· Et ne coeperitis dicere· patrem habe
mus abraham· Dico enim uobis· quia potest ds
de lapidibus istis suscitare filios abrahae· Iam
enim securis ad radicem arborum posita est·
O mnis ergo arbor non faciens fructum bonum·
L·viiii· X S o L excidetur & in ignem mittetur· Et interroga
bant eum turbae dicentes· quid ergo faciemus·
R espondens autem dicebat illis· Qui habet du
as tunicas· det non habenti· Et qui habet escas·
similiter faciat· Uenerunt autem & publicani

ut baptizarentur. & dixerunt ad illum. Magi
ster. quid faciemus? At ille dixit ad eos. Nichl
amplius quam quod constitutum est uobis.
faciatis. Interrogabant autem eum & milites
dicentes. Quid faciemus & nos? Et ait illis. Nemi
nem concutiatis. neq; calumniam faciatis. Et
contenti estote stipendiis uris. Existimante
autem populo. & cogitantibus omnibus in cor
dibus suis de iohanne. ne forte ipse esset xp̄c. re
L. x. I m. xi. mr. iiii. lo. xii. spondit iohannes dicens omnibus. Ego qui
dem aqua baptizo uos. ueniet autem fortior me.
cuius non sum dignus soluere corrigiam calci
amentorum eius. Ipse uos baptizabit in spū scō.
L. xi. V m. xii. & igni. Cuius uentilabrum in manu eius. et
purgabit aream suam. & congregabit triticum
in horreum suum. paleas autem comburet igni
inextinguibili. Multa quidem & alia exhortans.
L. xii. II m. cxliii. mr. lviiii. euangelizabat populo. Herodes autem tetra
cha cum corriperetur ab illo de herodiade uxore
fratris sui. & de omnibus malis quae fecit herodes

adiecit & hoc supra omnia · & inclusit iohanne̅

L·xiii· I Mt·xiiii· Mr·v· Io·xv·

incarcerem · Factum est autem cum bapti
zaretur omnis populus & ihu̅ baptizato et
orante · apertum est caelum · Et descendit sp̅s
sc̅s corporali specie sicut columba in ipsum ·
Et uox de caelo facta est · Tu es filius meus dile

L·xiiii· III Mt·i· Io·i·& iii· & v·

ctus in te complacuit michi · Et ipse ih̅c erat
incipiens quasi annorum triginta · ut puta
batur filius ioseph · Qui fuit maath ·

Qui fuit heli · Qui fuit mathathiae ·
Qui fuit matthat · Qui fuit semei ·
Qui fuit leui · Qui fuit iosech ·
Qui fuit melchi · Qui fuit ioda ·
Qui fuit iamne · Qui fuit iohanna ·
Qui fuit ioseph · Qui fuit resa ·
Qui fuit mathathiae · Qui fuit zorobabel ·
Qui fuit amos · Qui fuit salathihel ·
Qui fuit naum · Qui fuit neri ·
Qui fuit esli · Qui fuit melchi ·
Qui fuit naggae · Qui fuit addi ·

Qui fuit chosam·
Qui fuit helmodan·
Qui fuit her·
Qui fuit iesu·
Qui fuit elieher·
Qui fuit iorim·
Qui fuit matthath·
Qui fuit leui·
Qui fuit simeon·
Qui fuit iuda·
Qui fuit ioseph·
Qui fuit iona·
Qui fuit eliachim·
Qui fuit melea·
Qui fuit menna·
Qui fuit mathatha·
Qui fuit nathan·
Qui fuit dauid·
Qui fuit iesse·
Qui fuit obed

Qui fuit booz·
Qui fuit salmon·
Qui fuit naason·
Qui fuit aminadab·
Qui fuit aram·
Qui fuit esrom·
Qui fuit phares·
Qui fuit iudae·
Qui fuit iacob·
Qui fuit isaac·
Qui fuit abraham·
Qui fuit tharae·
Qui fuit nachor·
Qui fuit seruch·
Qui fuit ragau·
Qui fuit falec·
Qui fuit eber·
Qui fuit sale·
Qui fuit cainan·
Qui fuit arfaxat·

Qui fuit sem·
Qui fuit noe·
Qui fuit lamech·
Qui fuit mathusalae·
Qui fuit enoch·
Qui fuit iared·
Qui fuit malelehel·
Qui fuit cainan·
Qui fuit enos·
Qui fuit seth·
Qui fuit adam·
Qui fuit di·

L·xv· S II m·xv· h·vi· IHC AUTEM PLENUS
spu sco· regressus est a iordane· & agebatur
in spu in desertum diebus quadraginta· & tem
L·xvi· T V m·xvi· ptabatur a diabolo· Et nichil manducauit
in diebus illis· Et consummatis illis esuriit·
Dixit autem illi diabolus· Si filius di es· dic la
pidi huic· ut panis fiat· Et respondit ad illum
ihc· Scriptum est· quia non in pane solo uiuit
homo· sed in omni uerbo di· Et duxit illum di
abolus· & ostendit illi omnia regna orbis terrę
in momento temporis· & ait ei· Tibi dabo pote
statem hanc uniuersam· & gloriã illorum· quia
mihi tradita sunt· & cui uolo· do illa· Tu ergo
si adoraueris coram me· erunt tua omnia· Et re

spondens ihc· dixit illi· Scriptum est· dnm dm
tuum adorabis· & illi soli seruies· Et duxit illũ
in ierusalem· & statuit eum supra pinnã tem
pli· & dixit illi· Si filius di es· mitte te hinc deor
sum· Scriptum est enim· quod angelis suis man
dauit de te· ut conseruent te· Et quia in manibus
tollent te· ne forte offendas ad lapidẽ pedẽ tuũ·
Et respondens ihc· ait illi· Dictũ ẽ· n̄ temptabis dnm
L· xvii· M· xxiii· Mr· xxvii· Io· xlvi· dm tuũ· Et cõsummata omni tẽptatione· diabolus re
cessit ab illo usq; ad tẽpus· Et regressus ẽ ihc in uir
tute sps in galileã· & fama exiit p uniuersã regionẽ
de illo· Et ipse docebat in synagogis eor· & magni
L· xviii· X S o l· ficabatur ab omnb; Et uenit nazareth ubi erat nu
tritus· & intrauit secundum consuetudinem su
am die sabbati in synagogam· & surrexit legere·
Et traditus est illi liber esaiae prophetae· Et ut
reuoluit librum· inuenit locum· ubi scriptum
erat· Sps dni super me· propter quod unxit me·
euangelizare pauperibus misit me· Sanare con
tritos corde· praedicare captiuis remissionem

& caecis uisum · dimittere confractos in remissionē ·

P raedicare annum dn̄i acceptum · & diem retri
butionis · Et cum plicuisset librum · reddidit
ministro · & sedit · Et omnium in synagoga ocu
li · erant intendentes in eum · Coepit autem dice
re ad illos · quia hodie impleta est haec scriptu
L · xviiii · I m · cxli · mr · l · Io · lviiii · ra in auribus uris · E t omnes testimonium
illi dabant · Et mirabantur in uerbis gratiae ·
quae procedebant de ore ipsius · & dicebant ·
L · xx · X Sol N onne hic est filius ioseph · E t ait illis · Utiq;
dicetis mihi hanc similitudinem · medice · cu
ra te ipsum · Quanta audiuimus facta in caphar
L · xxi · I m · cxlii · mr · li · Io · xxxv · naum · fac & hic in patria tua · A it autem ·
A men dico uobis · quia nemo propheta acceptus
L · xxii · X Sol · est in patria sua · I n ueritate dico uobis · Mul
tae uiduae erant in diebus heliae in israhel · quan
do clausum est caelum annis tribus & mensibus
sex · cum facta est fames magna in omni terra ·
E t ad nullam illarum missus est helias · nisi in sa
reptā sidoniae ad mulierem uiduam · Et mul

ti leprosi erant in israhel sub helisęo propheta·
& nemo eorum mundatus est· nisi neman sy
rus· Et repleti sunt omnes in synagoga ira· haec
audientes· Et surrexerunt· & eiecerunt illum
extra ciuitatem· & duxerunt illum usq; ad su
percilium montis· supra quem ciuitas illorũ
erat aedificata· ut praecipitarent eum· Ipse
autem transiens· per medium illorum ibat·
L·xxiii· VIII mr·xii· Et descendit in capharnaũ ciuitatem galileae·
L·xxiiii· II mt·lvii· mr·xiii· ibiq; docebat illos sabbatis· Et stupebant
in doctrina eius· quia in potestate erat sermo
L·xxv· VIII mr·xiiii· ipsius· Et in synagoga erat homo habens
daemonium immundum· Et exclamauit
uoce magna dicens· Sine· quid nobis & tibi
ihu nazarene· uenisti perdere nos· Scio te·
qui sis scs dĩ· Et increpauit illi ihs dicens·
Obmutesce· & exi ab illo· Et cum proiecisset
illum daemonium in medium· exiit ab illo·
nihilq; illum nocuit· Et factus est pauor
in omnibus· & colloquebantur ad inuicem·

dicentes. Quod est hoc uerbum. quia in potesta
te & uirtute imperat immundis spiritibus et
exeunt. Et diuulgabatur fama de illo in o
L. xxvi. II. cn. lxvii. cn. xv. mnem locum regionis. Surgens autē de
synagoga introiuit in domum simonis. So
crus autem symonis tenebatur magnis febrib;
& rogauerunt illum pro ea. Et stans super illā
imperauit febri. & dimisit illum. Et continuo
surgens ministrabat illis. Cum sol autē occi
disset. omnes qui habebant infirmos uariis lan
guoribus. ducebant illos ad eum. At ille
singulis manus imponens. curabat eos.
L. xxvii. VIII. cn. xvi. Exiebant autē etiam daemonia amultis claman
tia & dicentia. quia tues filius dī. Et increpans
non sinebat ea loqui. quia sciebant ipsum esse
L. xxviii. VIII. cn. xvii. xpm. Facta autem die. egressus ibat in de
sertum locum. & turbae requirebant eum. Et
uenerunt usq; ad ipsum. et detinebant illum.
ne discederet ab eis. Quibus ille ait. Quia & ali
is ciuitatibus oportet me euangelizare regnū

di· quia ideo missus sum· Et erat praedicans· in
L. xxviiii. S X o L synagogis galileae· Factum est autem cum
turbae irruerent in eum· ut audirent uerbum
di· & ipse stabat secus stagnum gennasereth· Et
uidit duas naues· stantes secus stagnum· pi
scatores autem descenderant· & lauabant retia·
Ascendens autem in unam nauim quae erat simo
nis· rogauit eum a terra reducere pusillum· & se
L. xxx. VIIII Lo. ccxxii & ccxviiii· dens docebat de nauicula turbas· Ut cessa
uit autem loqui· dixit ad simonem· Duc in altum·
& laxate retia ura in capturam· Et respondens
simon· dixit illi· praeceptor· per totam noctem
laborantes· nichil coepimus· in uerbo autem tuo·
laxabo rete· Et cum hoc fecissent· concluserunt
piscium multitudinem copiosam· Rumpebatur
autem rete eorum· Et annuerunt sociis qui erant
in alia naui· ut uenirent & adiuuarent eos· Et
uenerunt· & impleuerunt ambas nauiculas· ita
L. xxxi. S X o L. ut mergerentur· Quod cum uideret simon
petrus· procidit ad genua ihu dicens· Exi a me·

quia homo peccator sum dn̄e · Stupor enim
circumdederat eum · & omnes qui cum illo e
rant in captura piscium · quam ceperant ·
Similiter autem iacobum & iohannem filios
L·xxxii· II Mt·xxi· Mr·x· zebedaei · qui erant socii simonis · Et ait
ad simonem ih̄c · Noli timere · ex hoc iam
homines eris capiens · Et subductis ad terrā
nauibus · relictis omnibus · secuti sunt illū ·
L·xxxiii· II Mt·lxiii· Mr·xviii· Et factum est cum esset in una ciuitatium · & ec
ce uir plenus lepra · Et uidens ih̄m & proci
dens in faciem · rogauit eum dicens · Dn̄e · si
uis · potes me mundare · Et extendens ma
num tetigit illum dicens · Volo · munda
re · Et confestim lepra discessit ab illo · Et i
pse praecepit illi · ut nemini diceret · Sed ua
de ostende te sacerdoti · & offer pro emunda
tione tua sicut praecepit moyses · in testimo
L·xxxiiii· I Mt·xxiii· Mr·xxvii· Io·xlvi· nium illis · Perambulabat autem sermo
magis de illo · & conueniebant turbae mul
tae ut audirent · & curarentur ab infirmita

L. xxxv. II mt. cxlviiii. mr. lxvi. tibus suis. Ipse autem secedebat in desertum.

ET ORABAT.

V L. xxxvi. II mt. clii. mr. lxviii. ET FACTUM EST

in una dierum & ipse sedebat

docens. Et erant pharisaei se

dentes & legis doctores qui uenerant ex omni

castello galileae & iudeae & ierusalem & uir

L. xxxvii. I mt. lxx. mr. xx. io. xxxviii. tus erat domini ad sanandum eos. Et ecce uiri

portantes in lecto hominem qui erat paraly

ticus. Et quaerebant eum inferre & ponere

ante eum. Et non inuenientes qua parte illum

inferrent prae turba ascenderunt supra tectum.

& per tegulas summiserunt illum cum lecto

in medium ante IHM. Quorum fidem ut ui

dit dixit homo remittuntur tibi peccata tua.

Et coeperunt cogitare scribae & pharisaei di

centes. Quis est hic qui loquitur blasphemi

as. Quis potest dimittere peccata nisi solus

deus. Ut cognouit autem IHC cogitationes eorum

respondens dixit ad illos. Qui cogitatis in cor

dibus uris? Quid est facilius dicere. dimittuntur
tibi peccata. an dicere surge & ambula? Ut autem
sciatis. quia filius hominis potestatem habet
in terra dimittere peccata. ait paralytico. Tibi
dico. surge tolle lectum tuum. & uade in do
mum tuam. Et confestim surgens coram illis.
tulit in quo iacebat. & abiit in domum suam ma
gnificans dm̄. Et stupor apprehendit omnes.
& magnificabant dm̄. Et repleti sunt timore
dicentes. quia uidimus mirabilia hodie.
L. xxxvii. II mt. lxxi. lc. xxi. Et post haec exiit. & uidit publicanum nomine
leui sedentem ad theloneum. & ait illi. Sequere
me. Et relictis omnibus. surgens secutus est
L. xxxviii. II mt. lxxii. lc. xxii. eum. Et fecit ei conuiuium magnum leui.
in domo sua. Et erat turba multa publicanorum.
& aliorum qui cum illis erant discumbentes.
Et murmurabant pharisaei & scribae eorum. dicentes
ad discipulos eius. Quare cum publicanis & pec
L. xl. II mt. lxxiii. lc. xxiii. catoribus manducatis & bibitis? Et respon
dens ihc. dixit ad illos. Non egent qui sani sunt

medico· sed qui male habent· Non ueni uoca
re iustos· sed peccatores in poenitentiam· At il
li dixerunt ad eum· Quare discipuli iohannis ie
iunant frequenter & obsecrationes faciunt· si
militer & pharisaeorum· tui autem edunt & bi
bunt· Quibus ipse ait· Numquid potestis fili
os sponsi dum cum illis est sponsus facere ieiuna
re· Uenient autem dies· ut cum ablatus fuerit
ab illis sponsus· tunc ieiunabunt in illis diebus·
D icebat autem & similitudinem ad illos· quia ne
mo commissuram a uestimento nouo· inmit
tit in uestimentum uetus· Alioquin· & nouū
rumpit· & ueteri non conuenit commissura a
nouo· Et nemo mittit uinum nouum in utres
ueteres· Alioquin· rumpet uinum nouum utres·
& ipsum effundetur· & utres peribunt· Sed ui
num nouum in utres nouos mittendum est· &
utraq· conseruantur· Et nemo bibens uetus· sta
tim uult nouum· Dicit enim· uetus melius est·

L· xli· / II / M· cxiiii· / M· xxiiii·

F actum est autem in sabbato secundo primo· cū

transiret per sata · uellebant discipuli eius spi
cas · & manducabant · confricantes manibus ·
Q uidam autem pharisaeorum dicebant illis ·
Q uid facitis · quod non licet in sabbatis · Et re
spondens ihc ad eos dixit · Nec hoc legistis qd
fecit dauid cum esurisset ipse · & qui cum eo
erant · quomodo intrauit in domum di · & pa
nes propositionis sumpsit · & manducauit · &
dedit his qui cum ipso erant · quos non licet
manducare · nisi tantum sacerdotibus · Et di
cebat illis · Quia dns est filius hominis · etiam
l · xlii · m · cxvi · m · xxv · sabbati · Factum est autem & in alio sabbato ·
ut intraret in sinagogam · & doceret · Et e
rat ibi homo · & manus eius dextra erat arida ·
O bseruabant autem scribae & pharisaei · si in
sabbato curaret · ut inuenirent accusare eu · Ipse ue
ro sciebat cogitationes eorum · Et ait homini
qui habebat manum aridam · Surge · & sta
in medium · Et surgens stetit · Ait autem ad
illos ihc · Interrogo uos · si licet sabbatis bene

facere an male? Animam saluuam facere an p
dere? Et circum spectis omnibus· dixit homi
ni· Extende manum tuam· Et extendit· Et
restituta est manus eius· Ipsi autem repleti sunt
in sipientia· & colloquebantur ad inuicem· quid
L·xliii· II mt·cxlviii· mr·lxvi· nam facerent ihu· Factum est autem in il
lis diebus· exiit in montem orare· & erat per no
L·xliiii· II mt·lxxx mr·xxx· ctans in oratione di· Et cum dies factus eet·
uocauit discipulos suos· & elegit duodecim ex
ipsis· quos & apostolos nominauit· Simonē·
quem cognominauit petrum· & andreā fra
trem eius· Iacobum· & iohannem· philippum
& bartholomeum· mattheum· & thomam·
Iacobum alfei· & simonem qui uocatur zelo
tes· iudam iacobi· & iudam scarioth· qui fuit p
L·xlv· I mt·xxiii· mr·xxvii· lo·xlvi· ditor· Et descendens cum illis stetit in lo
co campestri· Et turba discipulorum eius &
multitudo copiosa plebis ab omni iudaea & ie
rusalem· & maritima & tyri· & sydonis· qui ue
nerant ut audirent eum· & sanarentur a lan

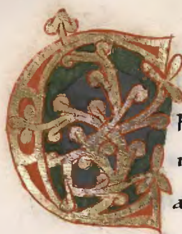
guoribus suis· & qui uexabantur ab spiritibus im
mundis· curabantur· Et omnis turba quaerebat
eum tangere· quia uirtus de illo exiebat & sana
l. xlvi. V m. xxv. bat omnes· Et ipse eleuatis oculis in discipulos
suos dicebat· Beati pauperes· quia uestrum est regnum
l. xlvii. m. xxviii. dei· Beati qui nunc esuritis· quia saturabimi
l. xlviii. V m. xxvii. ni· Beati qui nunc fletis· quia ridebitis·
l. xlviiii. V m. xxx. Beati eritis cum uos oderint homines· & cum sepa
rauerint uos & exprobrauerint & eiecerint nomen
uestrum tamquam malum propter filium hominis·
Gaudete in illa die & exultate· ecce enim merces
uestra multa in caelo· Secundum haec enim· facie
l. l. S. X l bant prophetis patres eorum· Veruntamen
uae uobis diuitibus· qui habetis consolationem
uestram· Uae uobis qui saturati estis· quia esurietis·
Uae uobis qui ridetis nunc· quia lugebitis & fle
l. li. S. X l bitis· Uae cum bene uobis dixerint omnes ho
mines· Secundum haec· faciebant pseudoprophe
l. lii. V m. xl. tis patres eorum· Sed uobis dico qui auditis·
Diligite inimicos uestros· benefacite his qui uos ode

runt· Benedicite maledicentibus uos· orate pro
L. LIII· V m. xxxviii· calumniantibus uos· Et qui te percutit in
maxillam praebe et alteram· Et ab eo qui aufert
tibi uestimentum· etiam tunicam noli prohi
bere· Omni autem petenti te tribue· et qui
L. LIIII· V m. LIIII· aufert quae tua sunt ne repetas· Et prout
uultis ut faciant uobis homines et uos facite
L. LV· V m. xli· illis similiter· Et si diligitis eos qui uos dili
gunt· quae uobis est gratia· Nam et peccatores
diligentes se diligunt· Et si bene feceritis his
qui uobis bene faciunt· quae uobis est gratia·
Siquidem et peccatores hoc faciunt· Et si mu
tuum dederitis his a quibus speratis accipere·
quae gratia est uobis· Nam et peccatores pec
catoribus foenerantur· ut recipiant aequalia·
Uerumtamen diligite inimicos uestros· et benefa
cite· Et mutuum date· nichil inde sperantes·
Et erit merces uestra multa· et eritis filii altissimi·
quia ipse benignus est super ingratos et malos·
Estote ergo misericordes· sicut et pater uester

l · lvi · II m · l · m · xli · misericors est · Nolite iudicare · & non iudicabi
mini · Nolite condemnare · & non condemnabi
mini · Dimittite · & dimittemini · Date · & da
bitur uobis · Mensuram bonam · & confertam ·
& coagitatam · & super effluentem · dabunt in
sinum urm̄ · Eadem uero mensura qua men
l · lvii · V m · clvi · si fueritis remetietur uobis · Dicebat autē
illis & similitudinem · Numquid potest cae
cus caecum ducere · non ne ambo in foueam
l · lviii · III m · xc · lo · cxviii · & clxxxviii cadent · Non est discipulus super magistrū ·
Perfectus autem omnis erit · si sit sicut magi
l · lviiii · V m · li · ster eius · Quid autem uides festucam in o
culo fratris tui · trabem autem quae in oculo
tuo non consideras · Aut quomodo poteris
dicere fratri tuo · frater sine eiciam festucam
de oculo tuo · ipse in oculo tuo trabem non
uidens · Hypocrita · eice primum trabem de
oculo tuo · & tunc perspicies ut educas festucā
l · lx · V m · lviii · de oculo fratris tui · Non est enim arbor bo
na · quae facit fructus malos · Neq· arbor mala ·

faciens fructum bonum. Unaquaeque enim ar
L. lxi. V mt. lvii. bor de fructu suo cognoscitur. Neque enim
de spinis colligunt ficus. neq; de rubo uindemi
L. lxii. V mt. cxxv. ant uuam. Bonus homo de bono thesauro
cordis sui profert bonum. Et malus homo de
malo thesauro profert malum. Ex abundan
L. lxiii. III mt. lviii. Io. cxvi. tia enim cordis os loquitur. Quid autem uo
catis me dne dne & non facitis quae dico?
L. lxiiii. V mt. lxi. Omnis qui uenit ad me & audit sermones meos
& facit eos ostendam uobis cui similis sit. Simi
lis est homini aedificanti domum qui fodit in
altu & posuit fundamenta supra petram. In
undatione autē facta inlisum ē flumen do
mui illi & non potuit eam mouere. Fundata
enim erat supra petram. Qui autem audīt au
dit & non facit similis est homini aedificanti
domum suam supra terram sine fundamen
to. in quam inlisus est fluuius & continuo ce
cidit. & facta est ruina domus illius
magna.

L. lxv.
III
m. lxiiii.
lo. xxxvii.

UM AUTEM IM
plesset omnia uerba sua in aures plebis
intrauit capharnaum. Centurionis
autem cuiusdam seruus male habens
erat moriturus qui erat illi praeciosus. Et cum au
disset de ihu. misit ad eum seniores iudaeorum.
rogans eum ut ueniret. & saluaret seruum eius. At
illi cum uenissent ad ihm. rogabant eum sollicite.
dicentes ei. Quia dignus est. ut hoc illi praestes.
D iligit enim gentem nram. & synagogam ipse ae
dificauit nobis. Ihc autem ibat cum illis. Et cum
iam non longe esset a domo. misit ad eum centuri
o amicos. dicens. Dne. noli uexari. Non enim di
gnus sum. ut sub tectum meum intres. Propter
quod & me ipsum non sum dignu arbitratus. ut
uenirem ad te. Sed dic uerbo. & sanabitur puer
meus. Nam & ego homo sum sub potestate con
stitutus. habens sub me milites. Et dico huic ua
de. & uadit. Et alio ueni. & uenit. Et seruo meo
fac hoc. & facit. Quo audito ihc miratus est. & c

uersus sequentibus se turbis dixit · Amen dico uo
L. lxvi · V m. lxvi · bis nec in israhel tantam fidem inueni · Et reuer
si qui missi fuerant domum · inuenerunt seruum
L. lxvii · X S o L qui languerat sanum · Et factum est deinceps
ibat in ciuitatem quae uocatur naim · & ibant cū
illo discipuli eius & turba copiosa · Cum autē app
pinquaret portae ciuitatis · & ecce defunctus effe
rebatur filius unicus matris suae · Et haec uidua
erat · et turba ciuitatis multa cum illa · Quam
cum uidisset ihc · misericordia motus super eam ·
dixit illi · Noli flere · Et accessit & tetigit loculū ·
Hi autem qui portabant steterunt · Et ait · Adole
scens · tibi dico · surge · Et resedit qui erat mor
tuus · & coepit loqui · Et dedit illum matri suae ·
Accepit autem omnes timor · & magnificabant
dm̄ · dicentes · Quia propheta magnus surrexit
in nobis · & quia ds̄ uisitauit plebem suam ·
L. lxviii · X S o L Et exiit hic sermo in uniuersam iudeam de eo · &
L. lxviiii · V m. cii · omnem circa regionem · Et nuntiauerunt
iohanni discipuli eius de omnibus his · Et con

196.

uocauit duos de discipulis suis iohannes & misit ad
ihm dicens · Tu es qui uenturus es · an alium ex
pectamus · Cum autem uenissent ad eum uiri ·
dixerunt · Iohannes baptista misit nos ad te di
cens · Tu es qui uenturus es · an alium expecta
mus · In ipsa autem hora · curauit multos a lan
guoribus · & plagis · & spiritibus malis · & caecis mul
tis donauit uisum · Et respondens dixit illis ·
E untes nuntiate iohanni · quae audistis & uidi
stis · Quia caeci uident · claudi ambulant · leprosi
mundantur · Surdi audiunt · mortui resur
gunt · pauperes euangelizantur · Et beatus est ·
qui non fuerit scandalizatus in me · Et cum di
scessissent nuntii iohannis coepit dicere de io
hanne ad turbas · Quid existis in desertum · uide
re harundinem uento moueri · Sed quid exi
stis uidere hominem mollibus uestimentis in
dutum · Ecce qui in ueste praeciosa sunt & de
liciis in domibus regum sunt · Sed quid exi
stis uidere · prophetam · Utique dico uobis et

L·lxx· II m·ciii· m·i· plusquam prophetam· Hic est de quo scriptū
est· Ecce mitto angelum meum ante faciem tu
am· qui praeparabit uiam tuam ante te·

L·lxxi· V m·ciiii· Dico enim uobis· Maior inter natos mulierum
propheta· iohanne baptista nemo est· Qui au
tem minimus est in regno dī· maior est illo·

L·lxxii· X Sol· Et omnis pupulus audiens & publicani· iusti
ficauerunt dm̄· baptizati baptismo iohan
nis· Pharisaei autem & legis periti· consiliū
dī spreuerunt in semetipsos· non baptizati ab

L·lxxiii· V m·cviii· eo· Cui ergo similes dicam homines genera
tionis huius & cui similes sunt· Similes sunt
pueris sedentibus in foro· & loquentibus adin
uicem· & dicentibus· Cantauimus uobis tibi
is & non saltastis· lamentauimus & non plo
rastis· Uenit autem iohannes baptista neq·
manducans panem· neq· bibens uinum· & dici
tis· daemonium habet· Uenit filius hominis
manducans & bibens & dicitis· Ecce homo de
uorator· & bibens uinum· amicus publicanoꝝ.

L. lxxiiii · i
Mt. cclxxvi ·
Mr. clviii ·
Io. xcviii ·

& peccatorum· Et iustificata est sapientia ab o
mnibus filiis suis· Rogauit autem illum qui
dam de pharisaeis ut manducaret cum illo· Et in
gressus in domum pharisaei discubuit· Et ecce
mulier quae erat in ciuitate peccatrix· ut cogno
uit quod accubuit in domo pharisaei· attulit ala
bastrum unguenti· Et stans retro secus pedes eius·
lacrimis coepit rigare pedes eius· & capillis capi
tis sui tergebat· & osculabatur pedes eius· & unguen
to unguebat· Uidens autem pharisaeus qui uoca
uerat eum· ait intra se dicens· hic si esset prophe
ta sciret utiq· quae & qualis mulier est quae tan
git eum· quia peccatrix est· Et respondens ihs·
dixit ad illum· Simon· habeo tibi aliquid dice
re· At ille ait· Magister dic· Duo debitores
erant cuidam foeneratori· unus debebat ei dena
rios quingentos· alius quinquaginta· Non ha
bentibus autem illis unde redderent· donauit u
trisq· Quis ergo eum plus diligit· Respondens
simon dixit· Aestimo· quia is cui plus donauit·

At ille dixit ei· Recte iudicasti· Et conuersus ad mu
lierem· dixit simoni· Uides hanc mulierem· intra
ui in domum tuā· aquam pedibus meis non dedi
sti· haec autem lacrimis rigauit pedes meos· & ca
pillis suis tersit· Osculum michi non dedisti· hęc
autem ex quo intrauit non cessauit osculari pe
des meos· Oleo caput meum non unxisti· haec
autem unguento unxit pedes meos· Propter
quod dico tibi· remittentur ei peccata multa·
quōn dilexit multum· Cui autem minus dimit
titur· minus diligit· Dixit autē ad illam· Remit
tuntur tibi peccata· Et coeperunt qui simul ac
cumbebant· dicere intra se· Quis est hic q̄ etiā pec
cata dimittit? Dixit autē ad mulierem· Fides
L. lxxx. X Sol tua te saluam fecit· uade in pace· Et factum
est deinceps· & ipse iter faciebat per ciuitatem &
castellum· praedicans & euangelizans regnū dī·
& duodecim cum illo· & mulieres aliquę quę erant
curatae ab spiritibus malignis· & infirmitatibus·
Maria quae uocatur magdalena· de qua doemo

nia ſeptem exierant · & iohanna uxor chuzae
procuratoris herodis · & ſuſanna · & aliae mul
tae quae miniſtrabant eis de facultatibus ſuis ·
L. lxxvi · T. II · cn̄ · cxxxi · cn̄ · xxxvi · Cum autem turba plurima conueniret · & de
ciuitatibus properarent ad eum · dixit per ſi
militudinem · Exiit qui ſeminat ·
ſeminare ſemen ſuum · Et dum ſeminat · ali
ud cecidit ſecus uiam · & conculcatum eſt · & uo
lucres caeli comederunt illud · Et aliud cecidit
ſupra petram · & natum aruit · quia non habe
bat humorem · Et aliud cecidit inter ſpinas · &
ſimul exortae ſpinae · ſuffocauerunt illud ·
Et aliud cecidit in terram bonam · & ortum fecit
fructum centuplum · haec dicens clamabat ·
Qui habet aures audiendi audiat · Interrogabant
autem eum diſcipuli · quae eſſet haec parabo
L. lxxvii · T. I · cn̄ · cxxxiii · cn̄ · xxxvii · lo · cxiiii · la · Quibus ipſe dixit · Uobis datum eſt noſ
ſe myſterium regni dī · caeteris autem in para
bolis · Ut uidentes non uideant · & audientes n̄
L. lxxviii · T. II · cn̄ · cxxxv · cn̄ · xxxviii · intellegant · Eſt autem haec parabola · Se

men · est uerbum di̅ · Qui autem secus uiā · hi
sunt qui audiunt · deinde uenit diabolus & tol
lit uerbum de corde eorum · ne credentes salui
fiant · Nam qui supra petram · qui cum audie
rint cum gaudio suscipiunt uerbum · & hi ra
dices non habent · quia ad tempus credunt · &
& in tempore temptationis recedunt · Quod au
tem in spinis cecidit · hi sunt qui audierunt · &
a sollicitudinibus · & diuitiis · & uoluptatibus
uitae euntes suffocantur · & non referunt fru
ctum · Quod autem in bonam terram · hi sunt
qui in corde bono & optimo · audientes uerbū
retinent · Et fructum afferunt in patientia ·

L · lxxviii · II · m · xxxii · m · xxxviii · Nemo autem lucernam accendens · operit eam
uase · aut subtus lectum ponit · sed super can
delabrum ponit · ut intrantes uideant lumen ·

L · lxxx · II · m · xcii · m · xl · Non enim est occultum quod non manifestet̄ ·
nec absconditum · quod non cognoscatur · &

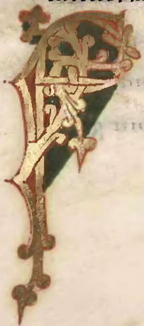
L · lxxxi · V · m · cxxxii · in palam ueniat · Uidete ergo · quomodo
audistis · Qui enim habet dabitur illi · Et qui

cuiq; non habet· etiam quod putat se habere au
L. lxxxii. II m. cxxx. m. xxxv. feretur ab illo· Venerunt autem ad illum ma
ter & fratres eius· & non poterant adire eum prae
turba· Et nuntiatum est illi· Mater tua & fra
tres tui stant foris uolentes te uidere· Qui respon
dens dixit ad eos· Mater mea & fratres mei hi s̄·
L. lxxxiii. II m. lxviii. m. xlvii. qui uerbum dī audiunt & faciunt· Factū est
autē in una dierum· & ipse ascendit in nauiculā·
& discipuli eius· Et ait ad illos· Transfretemus
trans stagnum· Et ascenderunt· Nauigantibus
autem illis· obdormiuit· Et descendit procel
la uenti in stagnum· & complebatur· & periclita
bantur· Ascendentes autem· suscitauerunt eū
dicentes· Praeceptor· perimus· At ille surgens·
increpauit uentum & tempestatem aquae· &
cessauit· Et facta est tranquillitas· Dixit autē
illis· Ubi est fides ur̄a· Qui timentes mirati s̄·
dicentes ad inuicem· Quis putas hic est· quia
& uentis imperat & mari· & oboediunt ei· Et na
uigauerunt autem ad regionem gerasenorum·

quae est contra galileam· Et cum egressus esset ad
terram· occurrit illi uir quidam qui habebat dae
monium iam temporibus multis· & uestimento
non induebatur· neq; indomo manebat· sed inmo
numentis· Is ut uidit ihm· procidit ante illum·
& exclamans uoce magna dixit· Quid michi & ti
bi est ihu· fili di altissimi· Obsecro te· ne me tor
queas· Praecipiebat enim spiritui immundo· ut
exiret abhomine· Multis enim temporibus arri
piebat illum· Et uinciebatur catenis & compe
dibus custoditus· & ruptis uinculis agebatur a
daemonio indeserta· Interrogauit autem illum
ihc dicens· Quod tibi nomen est· At ille dixit·
Legio· Quia intrauerunt daemonia multa ineū·
Et rogabant illum ne imperaret illis ut inabys
sum irent· Erat autem ibi grex porcorum mul
torum· pascentium inmonte· Et rogabant eū·
ut per mitteret eis inillos ingredi· Et per misit
illis· Exierunt ergo daemonia abhomine· &
intrauerunt inporcos· Et impetu abiit grex

per praeceps in stagnum · & suffocatus est · Quod
ut uiderunt factum qui pascebant fugerunt ·
& nuntiauerunt in ciuitatem & in uillas · Ex
ierunt autem uidere quod factum est · Et ue
nerunt ad ihm̄ · & inuenerunt hominē seden
tem · a quo daemonia exierant · uestitum ac sa
na mente ad pedes eius · & timuerunt · Nun
tiauerunt autem illis & qui uiderant · quo
modo sanus factus esset a legione · Et rogaue
runt illum omnis multitudo regionis gera
senorum · ut discederet ab ipsis · quia timo
l · lxxxiiii · m · xlviii · re magno tenebantur · Ipse autem ascen
dens nauim · reuersus est · Et rogabat illū
uir a quo daemonia exierant · ut cum eo eēt ·
D imisit autem eum ihc̄ dicens · Redi domum
tuā · & narra quanta tibi fecit ds̄ · Et abiit per
uniuersam ciuitatem · praedicans quanta il
li fecisset ihc̄ ·

VII
l · lxxxv · ll m · lxxiiii · m · xlviii ·

ACTUM EST AU
tem cum redisset ihc̄ · excepit illū

turba· Erant enim omnes expectantes eum·
E t ecce uenit uir cui nomen iairus· & ipse prin
ceps synagugae erat· Et cecidit ad pedes ihū·
rogans eum ut intraret in domum eius quia
filia unica erat illi fere annorum· xii· & haec
moriebatur· Et contigit dum iret a turbis
comprimebatur· Et mulier quaedam erat
in fluxu sanguinis ab annis duodecim· quae
in medicos erogauerat omnem substantiam
suam· nec ab illo potuit curari· Accessit retro
& tetigit fimbriam uestimenti eius· Et con
festim stetit fluxus sanguinis eius· Et ait ihc̄·
Q uis est qui me tetigit? Negantibus autem o
mnibus· dixit petrus· & qui cum illo erant·
P raeceptor. turbae te comprimunt & affli
gunt· & dicis· quis me tetigit? Et dixit ihc̄·
T etigit me aliquis· Nam ego noui uirtutem
de me exisse· Uidens autem mulier quia n̄
latuit tremens uenit· & procidit ante pedes
illius· Et ob quam causam tetigerit eum· in

dicauit coram omni populo · & quemadmodu̅
confestim sanata sit: At ipse dixit illi · Filia · fi
des tua te saluam fecit · uade inpace · Adhuc
illo loquente · uenit quidam ad principem syna
gogae · dicens ei · Quia mortua est filia tua · no
li uexare illum · Ihc̄ autem audito hoc uerbo · re
spondit patri puellae · Noli timere · crede tan
tum · & salua erit · Et cum uenisset domum ·
non permisit intrare secum quemquam · ni
si petrum · & iacobum · & iohannem · Et patrem
& matrem puellae · Flebant autem omnes · &
plangebant illam · At ille dixit · Nolite flere ·
Non est mortua · sed dormit · Et deridebant eum ·
scientes quia mortua esset · Ipse autē tenens
manum eius · clamauit dicens · Puella · surge ·
Et reuersus est sp̄s eius · & surrexit continuo ·
Et iussit dari illi manducare · Et stupuerunt
parentes eius · Quibus praecepit · ne alicui di
cerent · quod factum erat ·

VIII CONUOCATIS

L·lxxxvi· II m·lxxviii· mr·xxviii· autem duodecim apostolis· dedit
illis uirtutem & potestatem sup
omnia doemonia· & ut languores
curarent· Et misit illos praedicare regnum
L·lxxxvii· II m·lxxxiii· mr·liii· di· & sanare infirmos· Et ait ad illos· Nichil
tuleritis in uia· neq· uirgam· neq· peram· neq·
panem· neq· pecuniam· neq· duas tunicas
habeatis· Et in quamcumq· domum intra
L·lxxxviii· II m·lxxxv· mr·lv· ueritis· ibi manete· & inde ne exeatis· Et
quicumq· non receperint uos· exeuntes de ci
uitate illa· etiam puluerem pedum uestrorum
L·lxxxviiii· VIII mr·lvi· excutite· in testimonium supra illos· Egres
si autem circumibant per castella· euangelizan
L·xc· II m·cxliii· mr·lvii· tes & curantes ubiq· Audiuit autem hero
des tetrarcha omnia quae fiebant ab eo· & he
sitabat eo quod diceretur a quibusdam· quia
iohannes surrexit a mortuis· A quibusdam
uero· quia helias apparuit· Ab aliis autem· quia
propheta unus de antiquis surrexit· Et ait he

rodes Iohannem ego decollaui· quis autem
est iste de quo ego audio talia. Et quaerebat
L·xci· VIII mr·lxi· uidere eum. Et reuersi apostoli· narraue
L·xcii· III mt·cxlvi· lo·xlvii· runt illi quaecumq· fecerunt· Et assum
ptis illis· secessit seorsum in locum desertum·
qui est bethsaidae· Quod cum cognouissent
turbae· secutae sunt illum· Et excepit illos·
& loquebatur illis de regno di· & eos qui cura
L·xciii· I mt·cxlvii· mr·lxiii· lo·xlviii· indigebant· sanabat· Dies autem coepe
rat declinare· & accedentes duodecim dixer
illi· Dimitte turbas ut euntes in castella uil
lasq· quae circa sunt diuertant· & inueniant
escas quia hic in loco deserto sumus. Ait au
tem ad illos. Uos date illis manducare. At il
li dixerunt· Non sunt nobis plus quam
quinq· panes & duo pisces· nisi forte nos eamus
& emamus in omnem hanc turbam escas.
Erant autem fere uiri quinq· milia. Ait autem
ad discipulos suos. Facite illos discumbere
per conuiuia quinquagenos. Et ita fecerunt·

& discumbere fecerunt omnes. Acceptis autem
quinque panibus & duobus piscibus respexit in
caelum & benedixit illis & fregit & distribuit
discipulis suis ut ponerent ante turbas. Et
manducauerunt omnes & saturati sunt. Et
sublatum est quod superfuit illis fragmento
L. xciiii · I · mt. clxvi · mr. lxxxii · io. lxviii · rum cophini duodecim. ET factum est cum
solus esset orans erant cum illo & discipuli. Et
interrogauit illos dicens: Quem me dicunt es
se turbae? At illi responderunt & dixerunt:
Iohannem baptistam. Alii autem heliam. Alii
quia propheta unus de prioribus surrexit.
Dixit autem illis: Uos autem quem me esse dici
tis? Respondens simon petrus dixit: Xpistum dei.
L. xcv · II · mt. clxviii · mr. lxxxiii · At ille increpans illos praecepit ne cui dicerent
hoc dicens: Quia oportet filium hominis mul
ta pati & reprobari a senioribus & principibus
sacerdotum & scribis & occidi & tertia die resur
L. xcvi · V · mt. clxx · mr. lxxxv · gere. Dicebat autem ad omnes: Si quis uult
post me uenire abneget semetipsum & tollat

crucem suam cottidie & sequatur me. Qui enī
uoluerit animam suam saluam facere. perdet
illam. Nam qui perdiderit animam suam pro
pter me. saluam faciet illam. Quid enim profi
cit homo. si lucretur uniuersum mundum. se
autem ipsum perdat & detrimentum sui faciat.
Nam qui me erubuerit & meos sermones. hunc
filius hominis erubescet. cum uenerit in maie
state sua & patris & scōrum angelorum. Dico
autem uobis uere. sunt aliqui hic stantes qui
non gustabunt mortem. donec uideant regnū

A I

VIIII FACTUM EST
autem post haec uerba fere dies
octo & assumpsit petrum & iaco
bum & iohannem & ascendit in mon
tem ut oraret. Et factum est dum ora
ret. species uultus eius altera & uestitus eius
albus refulgens. Et ecce duo uiri loquebantur
cum illo. Erant autem moyses & helias. uisi

inmaiestate · Et dicebant excessū eius· quē com
pleturus erat in ierusalē · Petrus uero & q̄ cum illo
grauati erant somno · Et euigilantes· uiderunt
maiestatem eius· & duos uiros qui stabant cū illo·
Et factū est dum discederent ab illo· ait petrus ad
ihm · Praeceptor· bonū est nos hic eē · Et faciam'
tria tabernacula · Unum tibi· & unū moysi· & unū
heliae· nesciens quid diceret · haec autem illo lo
quente · facta est nubes & obumbrauit eos· & ti
muerunt · Intrantib· illis in nubē · et uox facta ē
de nube dicens · hic est filius m̄s dilectus· ipsū au
dite · Et dum fieret uox · inuentus est ihc solus·
Et ipsi tacuerunt · & nemini dixerunt in illis dieb&
l · xcviii · II m̄ · clxviii · m̄ · xcii · quicquā ex his quae uiderant · Factū est aut̄ in
sequenti die · descendentibus illis de monte · oc
currit illi turba multa · Et ecce uir de turba
exclamauit dicens · Magister· obsecro te· respi
ce in filium meū · quia unicus est michi · Et ec
ce spiritus apprehendit illum · & subito clamat·
& elidit · & dissipat eum cū spuma · & uix disces
sit dilanians eum · Et rogaui discipulos tuos
ut eicerent illū · & non potuerunt · Respon
dens aut̄ ihc dixit · O generatio infidelis &
peruersa · Usq; quo ero apud uos· & patiar uos·

Adduc huc filium tuum. Et cum accederet elisit illum
daemonium & dissipavit. Et increpavit ihs spiri-
tum inmundum & sanavit puerum & reddidit illum
L·c· VIII m·lxxx· patri eius. Stupebant autem omnes in magnitu-
L·ci· II m·clxxvi· mr·xciii· dine dei. Omnibusque mirantibus in omnibus quae
faciebat · dixit ad discipulos suos. Ponite in cor-
dibus vestris sermones istos. Filius enim hominis
futurum est ut tradatur in manus hominum. At illi
ignorabant verbum istud & erat uelatum ante eos
ut non sentirent illud. Et timebant interrogare eum
L·cii· II m·clxxviii· mr·xcv· de hoc verbo. Intravit autem cogitatio in eos quis eorum
maior esset. At ihs videns cogitationes cordis illorum
adprehendens puerum statuit eum secus se & ait illis.
Quicumque susceperit puerum istum in nomine meo me re-
cipit. Et quicumque me receperit recipit eum qui me misit.
L·ciii· V mr·xcvii· Nam qui minor est inter vos omnes hic maior est. Respon-
dens autem iohannes dixit. Praeceptor vidimus quendam
in nomine tuo eicientem daemonia & prohibuimus
eum quia non sequitur nobiscum. Et ait ad illum ihs. Noli-
te prohibere. Qui enim non est adversum vos pro vobis est.
L·ciiii· X Sol Factum est autem dum conplerentur dies adsumptionis eius &
ipse faciem suam firmavit ut iret in hierusalem. Et misit
nuntios ante conspectum suum. Et euntes intraverunt in
civitatem samaritanorum ut pararent illi. Et non recepe-

eum quia facies eius erat euntis ierusalem. Cum uidissent autem
discipuli eius iacobus et iohannes dixerunt Domine uis di
cimus ut ignis descendat et consumat illos. Et conuersus
increpauit illos dicens Nescitis cuius spiritus estis.
F ilius hominis non uenit animas perdere sed saluare.
l. cv · V · in. lxviii · E t abierunt in aliud castellum. Factum est autem am
bulantibus illis in uia dixit quidam ad illum Sequar te
quocumque ieris. Et ait illi iesus Uulpes foueas habent
et uolucres caeli nidos filius autem hominis non habet
ubi caput reclinet. Ait autem ad alterum Sequere
me. Ille autem dixit Domine permitte mihi primum ire et se
pelire patrem meum. Dixitque ei iesus Sine ut mortui se
peliant mortuos suos. Tu autem uade adnuntia re
gnum dei. Et ait alter Sequar te domine Sed primum per
mitte mihi renuntiare his qui domi sunt. Ait ad
illum iesus Nemo mittens manum suam in aratrum et aspi
ciens retro aptus est regno dei.

POST HAEC AUTEM
designauit dominus et alios lxx ii et misit illos
binos ante faciem suam in omnem ciuitatem et locum
quo erat ipse uenturus et dicebat illis. Messis quidem
multa operarii autem pauci. Rogate ergo dominum mes
sis ut mittat operarios in messem. Ite ecce ego
mitto uos sicut agnos inter lupos. Nolite porta

te sacculū · neq; peram · neq; calciamta · Et neminē p uiā
L · cxi · V m · lxxxiii · salutaueritis · In quācumq; domum intraueritis pri
mū dicite · Pax huic domui · Et si ibi fuerit filius pacis ·
requiescet sup illā pax ura · Sin aut · ad uos reuertet ·
L · cxii · II m · lxxxiii · mr · Liiii · in eadē aut domo manete · edentes & bibentes quae
apud illos sunt · Dignus ē enim operarius merce
L · cxiii · X Sol · de sua · Nolite transire de domo in domū · Et in
quamcūq; ciuitatē intraueritis & susceperint uos ·
manducate quae apponunt uobis · & curate infirmos
qui in illa sunt · & dicite illis · Appropinquabit in
L · cxiiii · II m · lxxxv · mr · Lv · uos regnū di · In quamcūq; ciuitatē intraueritis
& non receperint uos · exeuntes in plateis eius · dici
te · Etiam puluerem qui adhaesit nobis de ciuita
te ura · extergimus in uos · Tamen hoc scitote · quia
appropinquauit regnum di · Dico uobis · quia
sodomis in die illa remissius erit · quā illi ciuitati ·
L · cxv · V m · cviii · Vae tibi corozain · uae tibi bethsaida · quia si in tyro
& sidone factae fuissent uirtutes quae in uobis factae
s · olim in cilicio & cinere sedentes paeniterent · Ue
runtamen · tyro & sidoni remissius erit in iudicio · quā
uobis · Et tu capharnaū usq; ad caelū exaltata · usq; ad in
L · cxvi · I m · xcviii · mr · xcvi · lo · cxx · fernū dimergeris · Qui uos audit · me audit · Et qui
uos spernit · me spernit · Qui aut me spernit · sper
L · cxvii · X Sol nit eū qui me misit · Reuersi sunt aut · lxxii · cum gaudio · dicentes ·

Dñe etiam daemonia subiciuntur nobis in nomine tuo· Et
ait illis· Uidebam satanan sicut fulgur de cae
lo cadentem· Ecce dedi uobis potestatem cal
candi supra serpentes & scorpiones· & supra o
mnem uirtutem inimici· & nihil uos nocebit·
Uerumtamen in hoc nolite gaudere· quia spiri
tus uobis subiciuntur· Gaudete autem· quod
L·cxvIII· V m·cx· nomina ura̅ scripta sunt in caelis· In ipsa
hora exultauit spu̅ sc̅o· & dixit· Confiteor ti
bi pater· dñe caeli & terrae· quod abscondisti
haec a sapientibus & prudentibus· & reuelasti ea
paruulis· Etiam pater· quia sic placuit ante
L·cxvIIII· I m·cxI· & cxII· Io·Lxxxvii· te· Omnia mihi tradita sunt a patre meo·
Et nemo scit qui sit filius· nisi pater· Et qui sit
pater· nisi filius· & cui uoluerit filius reuelare·
L·cxx· V m·cxxxIII· Et conuersus ad discipulos suos dixit· Beati ocu
li qui uident quae uidetis· Dico enim uobis·
quod multi prophetae & reges uoluerunt ui
dere quae uos uidetis· & non uiderunt· Et au
L·cxxI· II m·cxxIII· m·cvII· dire quae auditis· & non audierunt· Ecce

ce quidam legisperitus surrexit · temptans illũ ·
& dicens · Magister · quid faciendo uitam ae
ternam possidebo? At ille · dixit ad eum · In le
ge quid scriptum est · quomodo legis? Ille re
spondens dixit · Diliges dñm dm̃ tuum ex to
to corde tuo · & ex tota anima tua · et ex omni
bus uiribus tuis · & ex omni mente tua · Et p
ximum tuum sicut te ipsum · Dixitq; illi ·
L · cxxii · Sol · Recte respondisti · hoc fac & uiues · Ille autẽ
uolens iustificare se ipsum · dixit ad ihm̃ · Et qs
est meus proximus? Suscipiens autem ihc · di
xit · homo quidam descendebat ab ierusalem
in iericho · & incidit in latrones · Qui etiam de
spoliauerunt eum · & plagis impositis abierunt
semiuiuo relicto · Accidit autem ut sacerdos
quidam descenderat eadem uia · et uiso illo ·
praeteriuit · Similiter & leuita cum esset se
cus locum · et uideret eum · pertransiit · Sa
maritanus autem quidam iter faciens · ue
nit secus eum · & uidens eum misericordia motus

est· Et appropians alligauit uulnera eius· in
fundens oleum & uinum· Et imponens illū
iniumentum suum· duxit in stabulum· et
curam eius egit· Et altera die protulit duos
denarios· & dedit stabulario & ait· Curam
illius habe· & quodcumq; super erogaueris·
ego cum rediero· reddam tibi· Quis horum
trium uidetur tibi proximus fuisse illi qui
incidit in latrones· At ille dixit· Qui fecit
misericordiam in illum· Et ait illi ihc· Uade
& tu fac similiter· Factum est autem dum
irent· & ipse Intrauit in quoddam castellū·
& mulier quaedam martha nomine· excepit
illum in domum suam· Et huic erat soror·
nomine maria· Quae etiam sedens secus pe
des dnī· audiebat uerbum illius· Martha
autem· satagebat circa frequens ministeriū·
quae stetit· & ait· Dne· non est tibi curae·
quod soror mea· reliquit me solam ministra
re· Dic ergo illi· ut me adiuuet· Et re

spondens· dixit illi dn̄s· Martha martha·
sollicita es· & turbaris erga plurima· Porro·
unum est necessarium· Maria optimam
partem elegit· quae n̄ auferet̄ ab ea·

L. cxxiii· V m· xliii·

ET FACTUM EST

cum esset in loco quodam orans·
ut cessavit· dixit unum ex disci
pulis eius ad eum· Dn̄e· doce nos orare· sicut
& iohannes docuit discipulos suos· Et ait illis·
Cum oratis dicite· Pater· sc̄ificetur nomen
tuum· Adveniat regnum tuum· Panem
n̄rm cottidianum· da nobis hodie· Et dimit
te nobis peccata n̄ra· Siquidem & ipsi dimit
timus· omni debenti nobis· Et ne nos indu

L. cxxiiii· X S o l

cas in temptationem· Et ait ad illos· Quis
u̅r̅m habebit amicum· & ibit ad illum medi
a nocte· & dicet illi· Amice· commoda mihi
tres panes· quo̅ amicus meus venit de via ad
me· & non habeo quod ponam ante illum·
Et ille de intus respondens dicat· Noli mihi

molestus esse· iam ostium clausum est· & pueri
mei mecum sunt in cubili· non possum surgere·
& dare tibi· Et ille si perseuerauerit pulsans· di
co uobis· & si non dabit illi· surgens eo quod ami
cus eius sit· propter improbitatem tamen eius
surget· & dabit illi quotquot habet necessarios·
L.cxxv. V m̄t.liii. Et ego uobis dico· petite· & dabitur uobis· Quae
rite· & inuenietis· pulsate· & aperietur uobis·
Omnis enim qui petit accipit· & qui quaerit inue
nit· & pulsanti aperietur· Quis autem ex uobis
patrem petit panem· numquid lapidem dabit
illi· Aut piscem· numquid pro pisce serpentē
dabit illi· Aut si petierit ouum· numquid
porriget illi scorpionem· Si ergo uos cum si
tis mali· nostis bona data dare filiis uris· quan
to magis pater uester de caelo· dabit spm̄ bonū
L.cxxvi. V m̄t.cxviiii. petentibus se· Et erat eiciens doemonium·
& illud erat mutum· Et cum eiecisset doemo
nium· locutus est mutus· & admiratae sunt
L.cxxvii. II m̄t.cxxi m̄r.xxxi. turbae· Quidam autem ex eis dixerunt·

In beelzebub principe doemoniorum · eicit dę
L. cxxviii. V m. cxxvii. monia · Et alii temptantes · signum de cęlo
L. cxxviiii. II m. cxxii. quaerebant ab eo · Ipse autem ut uidit co
m. xxxiii. gitationes eorum dixit eis · Omne regnum
in se ipsum diuisum desolatur · & domus su
pra domum cadit · Si autem & satanas in se
ipsum diuisus est · quomodo stabit regnum
ipsius · Quia dicitis · in beelzebub eicere me dę
monia · Si autem ego in beelzebub eicio doe
monia · filii urī in quo eiciunt · Ideo ipsi iu
dices urī erunt · porro · si in digito dī eicio
doemonia · profecto peruenit in uos regnum
dī · Cum fortis armatus custodit atrium su
um · in pace sunt ea quae possidet · Si autem
fortior illo super ueniens uicerit eum · uni
uersa arma eius auferet in quibus confidebat ·
& spolia eius distribuet · Qui non est mecū ·
aduersum me est · Et qui non colligit mecū ·
L. cxxx. V m. cxxviiii. dispergit · Cum immundus spiritus exie
rit de homine · perambulat per loca inaquo

sa· quaerens requiem· et non inueniens dicit· Re
uertar in domum meam· unde exiui· Et cum
uenerit· inuenit scopis mundatam· et tunc
uadit· et assumit septem alios spiritus nequiores
se· et ingressi habitant ibi· Et fiunt nouissima
L· cxxxi· X Sol hominis illius peiora prioribus· Factum
est autem cum haec diceret· extollens quae
dam mulier de turba· dixit illi· Beatus uenter
qui te portauit· et ubera quae suxisti· At ille
dixit· Quin immo· beati qui audiunt uerbū
L· cxxxii· V m· cxxxiii· dī· et custodiunt illud· Turbis autem con
currentibus coepit dicere· Generatio haec· ge
neratio nequam est· Signum quaerit· et si
gnum non dabitur illi· nisi signum ionae·
Nam sicut fuit ionas signum nineuitis· ita erit
et filius hominis generationi isti· Regina au
stri surget in iudicio cum uiris generationis
huius· et condemnabit illos· quia uenit a finib;
terrae· audire sapientiam salomonis· Et ecce
plus solomone hic· Uiri nineuitae surgent in

iudicio cum generatione hac · & condemnabunt
illam · quia poenitentiam egerunt adpraedica
L·cxxxiii· II mt·xxxii· mr·xxxviii· tionem ionae · Et ecce plus iona hic · Nemo
lucernam accendit · & inabsconso ponit · neque
submodio sed super candelabrum · ut qui ingre
L·cxxxiiii· V mt·xlvii· diuntur lumen uideant · Lucerna corporis
tui · est oculus tuus · Si oculus tuus fuerit sim
plex · totum corpus tuum lucidum erit · Si au
tem nequam fuerit · etiam corpus tuum tenebro
sum erit · Uide ergo · ne lumen quod inte est te
nebrae sint · Si ergo corpus tuum totum luci
dum fuerit · non habens aliquam partem tene
brarum · erit lucidum totum · Et sicut lucerna
L·cxxxv· V mt·ccxxxvi· fulgoris illuminabit te · Et cum loqueretur ·
rogauit illi quidam pharisaeus · ut pranderet
apud se · Et ingressus recubuit · Pharisaeus autem
coepit intra se reputans dicere · quare non ba
ptizatus esset · ante prandium · Et ait dominus ad il
lum · Nunc uos pharisaei · quod deforis est cali
cis & catini mundatis · quod autem intus est uestrum ·

plenum rapina est & iniquitate. Stulti non
ne qui fecit quod deforis est. etiam id quod intus
est fecit? Uerumtamen quod superest. date
elemosinam. & ecce omnia munda sunt uobis.
l. cxxxvi. V mt. ccxxxiiii. Sed uae uobis pharisaeis. quia decimatis mentam
& rutam & omne holus. & praeteritis iudicium &
caritatem dei. haec autem oportuit facere. &
l. cxxxvii. II mt. ccxxxviiii. mr. cxxxv. illa non omittere. Uae uobis pharisaeis quia
diligitis primas cathedras in synagogis. & saluta
l. cxxxviii. V mt. ccxxxvii. tiones in foro. Vae uobis. quia estis ut monu
menta quae non parent. & homines ambulan
l. cxxxviiii. V mt. ccxxxviii. tes supra nesciunt. Respondens autem qui
dam ex legis peritis ait illi. Magister. haec di
cens. etiam nobis contumeliam facis. At ille ait.
Et uobis legis peritis uae. quia oneratis homi
nes oneribus. quae portari non possunt. & ipsi
uno digito uestro non tangitis sarcinas.
l. cxl. V mt. ccxxxviiii. Uae uobis. qui aedificatis monumenta prophe
tarum. patres autem uestri. occiderunt illos. Pro
fecto testificamini. quod consentitis operibus

patrum uestrorum· Quos quidem ipsi eos occiderunt·
uos autem aedificatis eorum sepulchra·
L·cxli· V m·ccxl· P ropterea & sapientia dei dixit· Mittam ad illos
prophetas & apostolos· & ex illis occident· & per
sequentur· ut inquiratur sanguis omnium
prophetarum· qui effusus est a constitutione
mundi a generatione ista· A sanguine abel·
usq· ad sanguinem zachariae· qui periit inter
altare & aedem· Ita dico uobis requiretur ab hac
L·cxlii· V m·ccxxxii· generatione· Vae uobis legis peritis· quia
tulistis clauem scientiae· Ipsi non introistis·
& eos qui introibant prohibuistis·

XII L·cxliii· S X o l

CUM HAEC AD
illos diceret· coeperunt pharisaei &
legis periti grauiter insistere· & os
eius opprimere· de multis insidiantes ei·
Et quaerentes capere aliquid ex ore eius· ut accu
sarent eum· Multis autem turbis circumstan
L·cxliiii· II m·clxiiii· m·lxxviii· tibus· ita ut se inuicem conculcarent· coe
pit dicere ad discipulos suos· Adtendite a fer

mento pharisaeorum · quod est hypocrisis ·

l · cxlv · V · m̄ · xcuii · Nichil autem opertum est quod non reueletur ·

neq· absconditum · quod non sciatur · Quo̅

quae in tenebris dixistis in lumine dicent̄ ·

Et quod in aurem locuti estis in cubiculis prę

dicabitur in tectis · Dico autem uobis amicis

meis ne terreamini ab his qui occidunt cor

pus · & post haec non habent amplius · quod

faciant · Ostendam autem uobis · quem time

atis · Timete eum qui post quam occiderit ·

habet potestatem mittere in gehennam ·

Ita dico uobis · hunc timete · Nonne quinq·

passeres ueneunt dipondio · Et unus ex illis ·

non est in obliuione coram dō · Sed & capilli

capitis ur̄i · omnes numerati sunt · Nolite

ergo timere · multis passeribus · pluris estis ·

Dico autem uobis · Omnis quicumq· confes

sus fuerit in me coram hominibus · & filius ho

minis confitebitur illum · coram angelis dī ·

l · cxlvi · II · m̄ · xcuiii · m̄ · xcuiii · Qui autem negauerit me coram hominibus ·

L·cxlvii· II mt·ccxxiii· mr·xxxiiii· denegabitur coram angelis dī· Et omnis qui
dicit uerbum in filium hominis remittetur il
li· Ei autem qui in spm̄ scm̄ blasphemauerit non
L·cxlviii· II mt·lxxviii· mr·cxli· remittetur· Cum autem inducent uos in
sinagogas· & ad magistratus & potestates· noli
te solliciti esse· qualiter aut quid respondeatis·
aut quid dicatis· Sps enim scs docebit uos in
L·cxlviiii· X S o l ipsa hora· quae oporteat dicere· Ait autē
ei quidam de turba· Magister· dic fratri meo·
ut diuidat mecum hereditatem· At ille dixit
ei homo· quis me constituit iudicem· aut di
uisorem super uos· Dixitq· ad illos· Uidete
& cauete ab omni auaritia· Quia non in abun
dantia cuiusquā· uita eius est· ex his quae pos
sidet· Dixit autem similitudinem ad illos di
cens· hominis cuiusdam diuitis· uberes fructus
ager attulit· & cogitabat intra se dicens· Quid
faciam· quod non habeo· quo congregem fru
ctus meos· Et dixit· hoc faciam· Destruam
horrea mea· & maiora faciam· & illuc congre

gabo omnia quae nata sunt michi · & bona mea ·
& dicam animae meae · Anima habes multa bo
na posita in annos plurimos · requiesce · comede ·
bibe · epulare · Dixit autem illi ds · Stulte · hac
nocte animam tuā repetunt a te · quae autem
parasti · cuius erunt · Sic est qui sibi thesaurizat ·
L. cl. V. in. xlviii. & non est in dm dives · Dixitq; ad discipulos
suos · Ideo dico uobis · nolite solliciti esse animę
quid manducetis · neq; corpori quid uestiamini ·
Anima plus est quā esca · & corpus · quā uestimen
tum · Considerate coruos · quia non seminant ·
neq; metunt · quibus non est cellarium · neque
horreum · & ds pascit illos · Quanto magis uos
pluris estis illis · Quis autem urm cogitando
potest adicere ad staturā suam cubitum unū ·
Si ergo neq; quod minimum est potestis · quid de
ceteris solliciti estis · Considerate lilia quomo
do crescunt · non laborant · non nent · Dico au
tem uobis · Nec salomon in omni gloria sua ue
stiebatur · sicut unum ex istis · Si autem foenū

agri quod hodie in agro est & cras in clibanum
mittitur. ds sic uestit. quanto magis uos pusil
lae fidei? Et uos nolite quaerere. quid manduce
tis aut quid bibatis. & nolite in sublime tolli.
haec enim omnia. gentes mundi quaerunt.
Pater autem uester scit. quo his indigetis. Uerū
tamen quaerite regnum dī. & haec omnia adi
l. cli. X Sol cientur uobis. Nolite timere pusillus grex.
quia complacuit patri uro. dare uobis regnū.
l. clii. II mt. cxciiii. mr. cviii. Uendite quae possidetis. & date elemosinam.
l. cliii. V mt. xlvi. Facite uobis sacculos quae non ueterescunt.
thesaurum non deficientem in caelis. quo fur
non appropiat. neq; tinea corrumpit. Ubi
enim thesaurus uester est. ibi & cor urm erit.
l. cliiii. X Sol Sint lumbi uestri praecincti. & lucernae ar
dentes. Et uos similes hominibus expectan
tibus dnm suum. quando reuertatur a nu
ptiis. Ut cum uenerit & pulsauerit. confestim
l. clv. V mt. cclxvi. aperiant ei. Beati serui illi. quos cum ue
nerit dns inuenerit uigilantes. Amen dico

uobis· quod praecinget se· & faciet illos discum
bere· & transiens ministrabit illis· Et si uene
rit in secunda uigilia· et si in tertia uigilia uene
l· clvi· II m· cclxiiii· m· clv· rit· & ita inuenerit· beati sunt serui illi· Hoc
autem scitote· quo si sciret pater familias qua
hora fur ueniret· uigilaret utiq· & non sineret
perfodi domum suam· Et uos estote parati·
quia qua hora non putatis· filius hominis ue
l· clvii· V m· cclxv· niet· Ait autem ei petrus· Dne· ad nos di
cis hanc parabolam· an & ad omnes· Dixit au
tem dns· Quis putas est fidelis dispensator &
prudens· quem constituit dns super familiã
suam· ut det illis in tempore tritici mensurã·
Beatus ille seruus quem cum uenerit dns inue
nerit ita facientem· Uere dico uobis· quia su
pra omnia quae possidet constituet eum·
l· clviii· V m· cclxvii· Quod si dixerit seruus ille in corde suo· moram
facit dns meus uenire· & coeperit percutere pu
eros & ancillas· & edere & bibere· & inebriari· ue
niet dns serui illius in die qua non sperat· & hora

qua nescit · & diuidet eum · partemq· eius cum in
l · clviiii · X sol fidelibus ponet · Ille autem seruus · qui cogno
uit uoluntatem dni sui · & non praeparauit · & n
fecit secundum uoluntatem eius · uapulabit mul
tis · Qui autem non cognouit & fecit digna plagis ·
uapulabit paucis · Omni autem cui multum da
tum est · multum quaeretur ab eo · Et cui com
mendauerunt multum · plus petent ab eo ·
l · clx · V m · xcv · Ignem ueni mittere in terram · & quid uolo nisi ac
cendatur · Baptisma habeo baptizari · & quomo
do coartor usq· dum perficiatur · Putatis quia pa
cem ueni dare in terram · Non · dico uos · sed separa
tionem · Erunt enim ex hoc quinq· in domo una
diuisi · Tres in duo · & duo in tres diuidentur · pa
ter in filium · & filius in patrem suum · Mater in
filiam · & filia in matrem · Socrus in nurum suam ·
l · clxi · V m · clxii · & nurus in socrum suam · Dicebat autem & ·
ad turbas · Cum uideritis nubem orientem ab oc
casu · statim dicitis · nimbus uenit · & ita fit · Et cu
austrum flantem · dicitis quia aestus erit · & fit ·

hypocritae faciem caeli & terrae nostis probare hoc
autem tempus quomodo non probatis. Quid autem
& a uobis ipsis non iudicatis quod iustum est.

L. clxii V Gr. xxxvi Cum autem uadis cum aduersario tuo ad principem
in uia da operam liberari ab illo ne forte tradat
te apud iudicem & iudex tradat te exactori &
exactor mittat te in carcerem. Dico tibi non ex
ies inde donec etiam nouissimum minutum
R E D D A S.

XIII L. clxiii X S. o l

ADERANT AUTEM
quidam ipso in tempore nuntiantes
illi de galileis quorum sanguinem
pilatus miscuit cum sacrificiis eorum. Et respon
dens dixit illis. Putatis quod hi galilei prae omni
bus galileis fuerunt peccatores quia talia passi
sunt. Non dico uobis sed nisi poenitentiam habu
eritis omnes similiter peribitis sicut illi decem &
octo supra quos cecidit turris in siloa & occidit
eos. Putatis quia & ipsi debitores fuerunt prae
ter omnes homines habitantes in ierusalem. Non.

dico uobis· sed si non poenitentiam egeritis· o
l· clxiiii· X S o l mnes similiter peribitis· Dicebat autem
hanc similitudinem· Arborem fici habebat
quidam plantatam in uinea sua· & uenit quę
rens fructum in illa· & non inuenit· Dixit au
tem ad cultorem uineae· Ecce anni tres sunt
ex quo uenio· quaerens fructum in ficulnea
hac· & non inuenio· Succide ergo illam· ut quid
etiam terram occupat· At ille respondens· di
xit illi· Dne· dimitte illam & hoc anno· usq·
dum fodiam circa illam & mittam stercora·
& siquidem fecerit fructum· sin autem· in futu
rum succides eam· Erat autem docens in syna
goga eorum sabbatis· Et ecce mulier quae
habebat spiritum infirmitatis annis· x· & viii·
& erat inclinata· nec omnino poterat sursum
aspicere· Quam cum uideret ihc· uocauit ad
se· & ait illi· Mulier· dimissa es ab infirmitate
tua· Et imposuit illi manus· & confestim ere
l· clxv· V In· cxvi· cta est· & glorificabat dm· Respondens aut

archisinagogus indignans quia sabbato curas
set ihs· dicebat turbae· Sex dies sunt in quibus
oportet operari· in his ergo uenite & curamini·
& non in die sabbati· Respondit autem ad illum
dns & dixit· hypocritae· unusquisque uestrum
sabbato non soluit bouem suum aut asinum
a praesepio· & ducit adaquare· hanc autem fili
am abrahae· quam alligauit satanas ecce decem
& octo annis· non oportuit solui a uinculo isto
l.cxlvi. X Sol die sabbati· Et cum haec diceret· erubesce
bant omnes aduersarii eius· Et omnis populus
gaudebat in uniuersis· quae gloriose fiebant
l.cxlvii. II m.cxxxvii. m.xliiii. ab eo· Dicebat ergo· Cui simile est regnum
di· & cui simile esse existimabo illud· Simile
est grano sinapis· quod acceptum homo mi
sit in ortum suum· & creuit & factum est in ar
borem magnam· & uolucres caeli requieuerunt
l.cxlviii. V m.cxxxviii. in ramis eius· Et iterum dixit· Cui simile
existimabo regnum di· Simile est fermento·
quod acceptum mulier abscondit in farine

L. clxviiii· II m. lxxvi· m. lii· sata tria· donec fermentaretur totum· Et ibat
per ciuitates & castella docens· & iter faciens in hie
L. clxx· V m. lx· rusalem· Ait autem illi quidam· Dne· si pauci
sunt qui saluantur· Ipse autem dixit ad illos·
C ontendite intrare per angustam portam· quia
multi dico uobis quaerent intrare· & non po
L. clxxi· V m. lx· terunt· Cum autem intrauerit paterfamili
as & clauserit ostium· & incipietis foris stare· &
pulsare ostium dicentes· Dne· aperi nobis· Et
respondens· dicet uobis· Nescio uos unde sitis·
M anducauimus coram te & bibimus· & in plateis nris
docuisti· Et dicet uobis· Nescio uos unde sitis·
D iscedite a me omnes operarii iniquitatis· ibi erit
L. clxxii· m. lxv· fletus & stridor dentium· Cum uideritis abraham
& isaac & iacob· & omnes prophetas in regno di· uos
autem expelli foras· Et uenient ab oriente & occi
dente & aquilone & austro· & accumbent in regno
L. clxxiii· II m. cxcviii m. cxi· di· Et ecce sunt nouissimi qui erant primi &
L. clxxiiii· S o l· sunt primi qui erant nouissimi· In ipsa die acces
serunt quidam pharisaeorum dicentes illi· Exi & ua
de hinc· quia herodes uult te occidere· Et ait

illis · Ite & dicite uulpi illi · Ecce eicio daemo
nia & sanitates perficio hodie & cras & tertia
die consummor · Uerumtamen oportet me ho
die & cras & sequenti ambulare · quia non capit
L · clxxv · V · m̄t · ccxli · prophetam perire extra ierusalem · Ierusalem
ierusalem · quae occidis prophetas & lapidas eos
qui mittuntur ad te · Quotiens uolui congrega
re filios tuos quemadmodum auis nidum suum
sub pennis & noluisti · Ecce relinquetur uobis
domus uestra deserta · Dico autem uobis · quia non
uidebitis me · donec ueniat cum dicetis · Bene
dictus qui uenit · in nomine domini ·
XIIII · ET FACTUM EST
L · clxxvi · X · Sol cum intraret in domum cuiusdam prin
cipis pharisaeorum sabbato manducare
panem · & ipsi obseruabant eum · Et ecce homo
L · clxxvii · V · m̄t · cxvi · quidam ydropicus erat ante illum · Et re
spondens iesus · dixit ad legis peritos & pharisaeos
dicens · Si licet sabbato curare · At illi tacuerunt ·
Ipse uero apprachensum sanauit eum ac dimisit ·

Et respondens ad illos dixit · Cuius uestrum asinus
aut bos in puteum cadit · & non continuo extra
het illum die sabbati · Et non poterant ad haec
L·clxxviii· X Sol respondere illi · Dicebat autem & ad inuita
tos parabolam · intendens quomodo primos
accubitus eligerent dicens ad illos · Cum inui
tatus fueris ad nuptias · non discumbas in pri
mo loco · Ne forte honoratior te sit inuita
tus ab illo · & ueniens is qui te & illum uocauit ·
dicat tibi · Da huic locum · Et tunc incipias
cum rubore · nouissimum locum tenere · Sed
cum uocatus fueris · uade recumbe in nouis
simo loco · ut cum uenerit qui te inuitauit ·
dicat tibi · Amice · ascende superius · Tunc
erit tibi gloria · coram simul discumbentibus ·
L·clxxviiii· V M·ccxxxi· Quia omnis qui se exaltat · humiliabitur · Et
L·clxxx· X Sol qui se humiliat exaltabitur · Dicebat autem
& ei · qui se inuitauerat · Cum facis prandium
aut cenam · noli uocare amicos tuos · neque fratres
tuos · neque cognatos · neque uicinos diuites · ne for

te & ipsi te reinuitent · & fiat retributio · Sed
cum facis conuiuium · uoca pauperes · debiles
claudos · caecos · & beatus eris quia non habent
retribuere tibi · Retribuetur enim tibi · in re
surrectione iustorum · haec cum audisset
quidam de simul discumbentibus · dixit il
li · Beatus qui manducabit panem · in regno
L. clxxxi. V m. ccxxi. di · At ipse dixit ei · homo quidam fecit
caenam magnam · & uocauit multos · Et mi
sit seruum suum hora caene dicere inuita
tis ut uenirent · quia iam parata sunt omnia ·
Et coeperunt simul omnes excusare · primus
dixit illi · Uillam emi · & necesse habeo exi
re · & uidere illam · Rogo te · habe me excu
satum · Et alter dixit · Iuga boum emi quinq·
& eo probare illa · Rogo te · habe me excusa
tum · Et alius dixit · Uxorem duxi · & ideo
non possum uenire · Et reuersus seruus · nun
tiauit haec domino suo · Tunc iratus paterfa
milias · dixit seruo suo · Exi cito in plateas · &

uicos ciuitatis· & pauperes ac debiles· caecos· & clau
dos· intro duc huc· Et ait seruus· Dne· factũ
est ut imperasti· & adhuc locus est· Et ait dns
seruo· Exi in uias & sepes· & compelle intrare·
ut impleatur domus mea· Dico autem uobis·
Quod nemo uirorum illorum qui uocati sunt
L·clxxxii· V m·xcvii· gustabit caenam meam· Ibant autem tur
bae multae cum eo· & conuersus dixit ad illos·
Si quis uenit ad me· & non odit patrem suum
& matrem· & uxorem & filios· & fratres· & soro
res· adhuc animam suã· non potest meus esse
discipulus· Et qui non baiolat crucem suam
& uenit post me· non potest meus esse disci
L·clxxxiii X Sol· pulus· Quis enim ex uobis uolens turrim
aedificare· non sedens prius computat sumptus
qui necessarii sunt· si habet ad perficiendum·
Ne postea quam posuerit fundamentum· & non
potuerit perficere· omnes qui uident incipiant
illudere ei dicentes· Quia hic homo coepit aedi
ficare· & non potuit consummare· Aut quis

rex iturus committere bellum adversus alium
regem non sedens prius cogitat· si possit cum
decem milibus occurrere ei· qui cum viginti
milibus venit ad se. Alioquin adhuc illo lon
ge agente· legationem mittens· rogat ea quae
L. clxxxiiii. V mt. xcvi. pacis sunt. Sic ergo omnis ex vobis qui
non renuntiat omnibus quae possidet· non
potest meus esse discipulus.

XV L. clxxxv. II mt. xxxi. mr. cii. BONUM EST
sal. Si autem sal quoque evanuerit·
in quo condietur? Neque in terram·
neque in sterquilinium utile est· sed foras
mittetur. Qui habet aures audiendi· audiat.
L. clxxxvi. II mt. lxxii. mr. xxii. Erant autem appropinquantes ei publicani et
peccatores· ut audirent illum. Et murmura
bant pharisaei et scribae dicentes: Quia hic
peccatores recipit· et manducat cum illis.
L. clxxxvii. V mt. clxxxii. Et ait ad illos parabolam istam dicens: Quis ex
vobis homo qui habet centum oves· et si per
diderit unam ex illis· nonne dimittit nona

gınta nouem ındeserto · & uadıt adıllam quae pe
rierat donec inueniat illam. Et cum inuenerit
eam · imponit inhumeros suos gaudens. Et ue
niens domum · conuocat amicos & uicinos · di
cens illis. Congratulamini michi · quia inueni
ouem meam quae perierat. Dico uobis · quod
ita gaudium erit incaelo super uno peccatore
poenitentiam agente · quam super nonaginta
nouem iustis · qui non indigent poenitentia.
l. clxxxviii X Sol. Aut quae mulier habens dragmas decem · si per
diderit dragmam unam · non ne accendit lu
cernam · & euerrit domum · & quaerit diligen
ter donec inueniat. Et cum inuenerit · con
uocat amicas & uicinas dicens · Congratula
mini michi · quia inueni dragmam quam
l. clxxxviiii · V m. clxxxii · perdideram · Ita dico uobis · gaudium erit
coram angelis di · super uno peccatore · poe
l. cxc · X Sol nitentiam agente · Ait autem · homo quı
dam habuit duos filios · & dixit adolescentior
ex illis patri · Pater · da michi portionem sub

stantiae · quae me contingit · Et diuisit illis
substantiam · Et non post multos dies · con
gregatis omnibus adolescentior filius pere
gre profectus est · in regionem longinquam ·
E t ibi dissipauit substantiam suam · uiuen
do luxuriose · Et postquam omnia consu̅
masset · facta est fames ualida in regione il
la · & ipse coepit egere · Et abiit · & adhaesit
uni ciuium regionis illius · & misit illum
in uillam suam · ut pasceret porcos · Et cupi
ebat implere uentrem suum de siliquis quas
porci manducabant · & nemo illi dabat · In se
autem reuersus dixit · Quanti mercennarii
patris mei abundant panibus · ego autem
hic fame pereo · Surgam & ibo ad patrem
meum · & dicam illi · pater · peccaui in cae
lum & coram te · & iam non sum dignus uo
cari filius tuus · fac me sicut unum ex mer
cennariis tuis · Et surgens uenit ad patre̅ suu̅ ·
C um autem adhuc longe esset · uidit illum

pater ipsius & misericordia motus est. & accurrens
cecidit supra collum eius & osculatus est eum.
D ixitque ei filius. Pater. peccaui in caelum & co
ram te. iam non sum dignus uocari filius tu
us. Dixit autem pater ad seruos suos. Cito
proferte stolam primam & induite illum. & da
te anulum in manum eius & calciamenta in
pedes eius. Et adducite uitulum saginatum.
& occidite. & manducemus & epulemur. Quia
hic filius meus mortuus erat & reuixit. perie
rat & inuentus est. Et coe
perunt epulari. Erat autem filius eius senior
in agro. Et cum ueniret & appropinquaret
domui. audiuit symphoniam. & chorum. &
uocauit unum de seruis & interrogauit quae
haec essent. Isque dixit illi. Frater tuus uenit.
& occidit pater tuus uitulum saginatum. quia
saluum illum recepit. Indignus est autem. &
nolebat introire. Pater ergo illius egressus coe
pit rogare illum. At ipse respondens dixit

patri suo· Ecce tot annis seruio tibi· & num
quā mandatum tuum praeterii· & numquā
dedisti michi haedum· & cum amicis meis epu
larer· Sed postquam filius tuus hic qui de
uorauit substantiam suam cum meretricibus
uenit· occidisti illi uitulum saginatum· At ipse
dixit illi· Fili· tu semper mecum es· & omnia
mea tua sunt· Epulari autem & gaudere o
portebat· quia frater tuus hic mortuus erat
& reuixit· perierat & inuentus est· Dicebat
autem & ad discipulos suos· homo quidam
erat diues qui habebat uilicum· & hic diffa
matus est apud illum· quasi dissipasset bona
ipsius· Et uocauit illum· & ait illi· Quid hoc
audio de te? Redde rationem uilicationis
tuae· Iam enim non poteris uilicare· Ait autē uilicus
intra se· Quid faciam· quia dominus meus au
fert a me uilicationem? Fodere non ualeo·
mendicare erubesco· scio quid faciam· Ut cū
amotus fuero a uilicatione· recipiant me in

domos suas. Conuocatis itaq; singulis debitori
bus domini sui. dicebat primo. Quantum debes
domino meo? At ille dixit. Centum cados olei.
D ixitq; illi. Accipe cautionem tuam. & sede cito.
scribe quinquaginta. Deinde alio dixit. Tu ue
ro quantum debes? Qui ait. Centum choros tri
tici. Ait illi. Accipe litteras tuas. & scribe octo
ginta. Et laudauit dominus uilicum iniquita
tis. quia prudenter fecisset. quia filii huius sae
culi. prudentiores filiis lucis. in generatione
sua sunt. Et ego uobis dico. Facite uobis amicos
de mammona iniquitatis. ut cum defeceritis
recipiant uos in aeterna tabernacula. Qui fide
lis est in minimo. & in maiori fidelis est. Et qui
in modico iniquus est. & in maiori iniquus est.
S i ergo in iniquo mammona fideles non fuistis.
quod uerum est quis credet uobis? Et si in ali
eno fideles non fuistis. quod uestrum est quis
l·cxci· V m·xlviii· dabit uobis? Nemo seruus. potest duobus
dominis seruire. Aut enim unum odiet. & al

terum diliget· Aut uni adhaerebit· & alterum
contemnet· Non potestis dō seruire· & mam
L·cxcii· X Sol monae· Audiebant autem omnia haec
pharisaei· qui erant auari· & deridebant illum·
Et ait illis· Uos estis qui iustificatis uos coram
hominibus· ds̄ autem nouit corda urā· quia
quod hominibus altum est· abominatio est an
L·cxciii· V ōn·cx· te dm̄· Lex & prophetae· usq· ad iohannem·
ex eo regnum dī euangelizatur· & omnis in il
L·cxciiii V ōn·xxiiii· lud uim facit· Facilius est autem· caelum
& terram praeterire· quam de lege· unum api
L·cxcv· II ōn·cxc· cem cadere· Omnis qui dimittit uxorem
ōn·cx· XVI suam· & ducit alteram moechatur· Et qui di
L·cxcvi X Sol missam a uiro ducit· moechatur· Homo
quidam erat diues & induebatur purpura &
bysso· & epulabatur cotidie splendide· Et erat
quidam mendicus nomine lazarus· qui iace
bat ad ianuā eius ulceribus plenus· cupiens sa
turari de micis· quae cadebant de mensa diui
tis· Sed & canes ueniebant· & lingebant ulcera

eius. Factum est autem ut moreretur mendi
cus & portaretur ab angelis in sinum abrahae.
Mortuus est autem & diues & sepultus est in in
ferno. Eleuans autem oculos suos cum esset
in tormentis uidit abraham a longe & laza
rum in sinu eius. Et ipse clamans dixit. Pa
ter abraham miserere mei. & mitte lazarum
ut intinguat extremum digiti sui in aquam.
& refrigeret linguam meam. quia crucior in
hac flamma. Et dixit illi abraham. Fili recor
dare quia recepisti bona in uita tua & lazarus
similiter mala. Nunc autē hic consolatur. tu
uero cruciaris. Et in his omnibus inter nos &
uos chaos magnum firmatum est. ut hi qui
uolunt hinc transire ad uos non possint. neq.
inde huc transmeare. Et ait. Rogo ergo te pa
ter. ut mittas eum in domum patris mei. habe
o enim quinq. fratres. ut testetur illis ne & ipsi
ueniant in locum hunc tormentorum. Et ait
illi abraham. habent moysen & prophetas. au

dia[n]t illos. At ille dixit. Non pater abraham.
sed siquis ex mortuis ierit ad eos. poenitentiam
agent. Ait autem illi. Si moysen & prophe
tas non audiunt. neq; siquis ex mortuis resur
L. cxcvii. II m̅t. clxxviii. m̅r. xcviii. rexerit. credent. Et ad discipulos suos ait.
Impossibile est. ut non ueniant scandala. Uae
autem illi. per quem ueniunt. Utilius est illi
si lapis molaris imponatur circa collu̅ eius. & p
iciatur in mare. quam ut scandalizet unum de
L. cxcviii. V m̅t. clxxxiii. pusillis istis. Adtendite uobis. Si peccauerit
frater tuus. increpa illum. Et si poenitentiam
L. cxcviiii. V m̅t. clxxxvii. egerit. dimitte illi. Et si septies in die pecca
uerit in te. & septies in die conuersus fuerit ad
L. cc. V m̅t. clxxv. te dicens. poenitet me. dimitte illi. Et dixe
runt apl̅i dn̅o. Adauge nobis fidem. Dixit au
tem dn̅s. Si habueritis fidem sicut granum sina
pis. diceretis huic arbori moro. eradicare & trans
L. cci. X Sol plantare in mare. & oboediret uobis. Quis au
tem ur̅m habens seruum arantem aut pascen
tem. qui regresso de agro dicet illi statim.

Transi recumbe · & non dicet ei para quod cae
nem · & praecinge te · & ministra michi donec
manducem · & bibam · Et post haec tu mandu
cabis & bibes · Numquid gratiam habet seruo
illi · quia fecit quae ei imperauerat · non puto ·
Sic & uos cum feceritis omnia quae praecepta
sunt uobis · dicite · serui inutiles sumus · quod
debuimus facere fecimus · Et factum est dũ
iret in ierusalem · transiebat per mediam sama
riam & galileam · Et cum ingrederetur quod
dam castellum · occurrerunt ei decem uiri
leprosi · Qui steterunt alonge · & leuauerunt
uocem dicentes · ihũ praeceptor · miserere
nostri · Quos ut uidit · dixit · Ite · ostendite
uos sacerdotibus · Et factum est dum irent ·
mundati sunt · Unus autem ex illis ut ui
dit quia mundatus est · regressus est cum
magna uoce · magnificans dñm · Et cecidit
in faciem ante pedes eius · gratias agens · Et
hic erat samaritanus · Respondens autẽ ihc

dixit · Nonne decem mundati sunt · & no
uem ubi sunt? Non est inuentus qui rediret
& daret gloriam dō · nisi hic alienigena · Et ait
illi · Surge uade · quia fides tua · te saluum fe
L. ccii. V m. cclv. cit · Interrogatus autem a pharisaeis quan
do uenit regnum dī · Respondit eis & dixit ·
Non uenit regnum dī cum obseruatione · neq;
dicent · Ecce hic · aut ecce illic · Ecce enim re
L. cciii. X S o l gnum dī intra uos est · Et ait ad discipu
los suos · Uenient dies quando desideretis ui
dere unum diem filii hominis & non uidebi
L. cciiii. II m. cclii. m. cxlviii. tis · Et dicent uobis · Ecce hic · ecce illic · no
L. ccv. V m. cclvi. lite ire · neq; sectamini · Nam sicut fulgur
coruscans de sub caelo · in ea quae sub caelo sunt
fulget · ita erit filius hominis in die sua ·
L. ccvi. II m. clxviii. m. lxxxiii. Primum autem oportet illum multa pati &
L. ccvii. V m. cclvi. reprobari a generatione hac · Et sicut fa
ctum est in diebus noe · ita erit & in diebus fi
lii hominis · Edebant & bibebant · uxores du
cebant & dabantur ad nuptias · usq; in diem qua

intrauit noe in arcam · & uenit diluuium · & p
L · ccviii · X Sol didit omnes · Similiter sicut factum est in
diebus loth · edebant & bibebant · emebant &
uendebant · plantabant · & aedificabant · Qua
die autem exiit loth a sodomis · pluit ignem
& sulphur de caelo · & omnes perdidit · Secun
dum haec erit · qua die filius hominis reuela
L · ccviiii · II M · ccxlviii · M · cxlii · bitur · In illa hora qui fuerit in tecto · & uasa
eius in domo · ne descendat tollere illa · Et qui in
L · ccx · X Sol agro · similiter non redeat retro · Memores
L · ccxi · III M · xcvii · Io · cvi · estote · uxoris loth · Quicumq · quaesierit
animam suam saluam facere · perdet illam ·
Et quicumq · perdiderit illam · uiuificabit eam ·
L · ccxii · V M · clvii · Dico uobis · In illa nocte erunt duo in lecto uno ·
unus assumetur · & alter relinquetur · Duae e
runt molentes in unum · una assumetur · & alte
ra relinquetur · Duo in agro · unus assumetur
L · ccxiii · V M · cclvii · & alter relinquetur · Respondentes dicunt
illi · Ubi dne · Qui dixit eis · Ubicumq · fuerit
L · ccxiiii · X Sol corpus · illuc congregabuntur aquilae · Dice

bat autem & parabolam ad illos· quō oportet sem
per orare & non deficere dicens· Iudex quidam
erat in quadam ciuitate· qui dm̄ non timebat
& hominem non reuerebatur· Uidua autem
quaedam erat in ciuitate illa· & ueniebat ad eum
dicens· Uindica me de aduersario meo· Et nole
bat per multum tempus· Post haec autem di
xit intra se· Et si dm̄ non timeo· nec hominem
reuereor· tamen quia molesta est michi haec ui
dua· uindicabo illam· ne in nouissimo ueniens su
gillet me· Ait autē dn̄s· Audite quid iudex
iniquitatis dicit· Ds autem non faciet uindi
ctam electorum suorum. clamantium ad se
die ac nocte· & patientiā habebit in illis· Dico
uobis· quia cito faciet uindictā illorum· Ue
rumtamen filius hominis ueniens· putas inue
niet fidem super terram· Dixit autē & ad quos
dam qui in se confidebant tamquam iusti· & a
spernabantur caeteros· parabolam istam· Duo
homines ascenderunt in templum. ut orarent·

Unus phariseus · & alter publicanus. Pharisae
us stans haec apud se orabat. Ds · gratias ago
tibi quia non sum sicut caeteri hominum.
Raptores · iniusti · adulteri · uelut etiam hic pu
blicanus. Ieiuno bis in sabbato · decimas do
omnium quae possideo · Et publicanus alon
ge stans · nolebat nec oculos ad caelum leuare ·
sed percutiebat pectus suum dicens. Ds · pro
pitius esto michi peccatori. Dico uobis · descen
dit hic iustificatus in domum suam ab illo ·
L · ccxv · V m · ccxxxi · Quia omnis qui se exaltat humiliabitur · Et
L · ccxvi · II m · cxcii · m · cxi · qui se humiliat · exaltabitur · Afferebant
autem ad illu͞m et infantes · ut eos tangeret ·
Quod cum uiderent discipuli · increpabant il
los. Ih͞s autem conuocans illos · dixit. Sinite
pueros uenire ad me · & nolite uetare · talium
L · ccxvii · II m · clxxviii · m · cvi · est enim regnum di͞ · Amen dico uobis · q̄
cumq; non acceperit regnum di͞ sicut puer ·
L · ccxviii · II m · cxciii · m · cvii · & · xcv · non intrabit in illud · Et interrogauit eu͞
quidam princeps · dicens. Magister bone · qd

faciens uitam aeternam possidebo? Dixit autē
ei ihc̄ · Quid me dicis bonum? Nemo bonus ni
si solus ds̄ · Mandata nosti · Non occides · non
moechaberis · non furtum facies · non falsum te
stimonium dices · honora patrem tuum · & ma
trem · Qui ait · haec omnia custodiui a iuuen
L·ccxviiii· II m̄·cxciiii· m̄·cviii· te mea · Quo audito ihc̄ · ait ei · Adhuc unū
tibi deest · Omnia quaecumq· habes uende &
da pauperibus & habebis thesaurum in caelo · &
L·ccxx· II m̄·cxcv· m̄·cviiii· ueni sequere me · His ille auditis contrista
tus est · quia diues erat ualde · Uidens autē ihc̄
illum tristem factum · dixit · Quam difficile
qui pecunias habent · in regnum dī intrabunt
Facilius est enim camelum per foramen acus
transire · quam diuitem intrare in regnū dī ·
Et dixerunt qui audiebant · Et quis potest sal
uus fieri? At illis · Quae impossibilia sunt a
pud homines · possibilia sunt apud dm̄ · Ait au
tem petrus · Ecce nos dimisimus omnia & secu
L·ccxxi· II m̄·cxcviii· m̄·cx· ti sumus te · Qui dixit eis · Amen dico uobis

nemo est qui reliquit domum · aut parentes · aut
fratres · aut uxorem · aut filios propter regnum di
& non recipiat multo plura in hoc tempore · & in
saeculo uenturo · uitam aeternam ·
XVII L · ccxxii · II · m · cci · m · cxii ·
ASSUMPSIT AU
tem ihc duodecim · & ait illis · Ecce
ascendimus ierosolimã · & consum
mabuntur omnia · quae scripta sunt per pro
phetas · de filio hominis · Tradetur enim gentib;
& illudetur · & flagellabitur · & conspuetur · Et
post quam flagellauerint occident eum · & die
L · ccxxiii · S o l
tertia resurget · Et ipsi nichil horum intel
lexerunt · Et erat uerbum istud absconditum
ab eis · & non intellexerunt quae dicebantur ·
L · ccxxiiii · II · m · ccv · m · cxvi ·
Factum est autem cum appropinquaret iericho ·
caecus quidam sedebat secus uiam mendicans ·
Et cum audiret turbam praetereuntẽ · interroga
bat quid hoc esset · Dixerunt autem ei · quod ihc
nazarenus transiret · Et clamauit dicens · ihu
fili dauid · miserere mei · Et qui praeibant · incre

pabant eum ut taceret · Ipse uero multomagis
clamabat · fili dauid · miserere mei · Stans autē
ihc · iussit illum adduci adse · Et cum appro
pinquasset · interrogauit illum dicens · Quid
tibi uis faciam · At ille dixit · Dnē · ut uideam ·
E t ihc dixit illi · Respice · fides tua te saluum fecit ·
E t confestim uidit · & sequebatur illum magni
ficans dm · Et omnis plebs ut uidit · dedit laudē
l. ccxxv. S x o l dō · Et ingressus · perambulabat iericho · Et
ecce uir nomine zacheus · & hic erat princeps
publicanorum · & ipse diues · Et quaerebat uide
re ihm quis esset · & non poterat prae turba · quia
statura pusillus erat · Et praecurrens ascendit
in arborem sycomorum · ut uideret illū · quia
inde erat transiturus · Et cum uenisset ad locū ·
suspiciens ihc uidit illum · & dixit ad eum · za
cheae · festinans descende · quia hodie in domo
tua oportet me manere · Et festinans descen
dit · & excepit illum gaudens · Et cum uide
rent omnes murmurabant dicentes · quod ad

hominem peccatorem diuertisset · Stans aut̄
zacheus dixit ad dn̄m · Ecce dimidium me
orum dn̄e do pauperibus · & siquid aliquem
defraudaui reddo quadruplum · Ait ih̄c ad
eum · Quia hodie salus domui huic facta est ·
L · ccxxvi · V · m̄ · clviii · eo quod & ipse filius sit abrahae · Venit enī
filius hominis quaerere & saluum facere quod
L · ccxxvii · X · S · a · L · perierat · Haec autem illis audientibus adi
ciens dixit parabolam · eo quod esset prope ie
rusalem · & quia existimarent quod conse
L · ccxxviii · II · m̄ · cclxviii · m̄ · cliii · stim regnum dī manifestaretur · Dixit
ergo · homo quidam nobilis abiit in regionē
longinquam accipere sibi regnum · & reuerti ·
L · ccxxviiii · V · m̄ · cclx · Vocatis autem decem seruis suis · dedit illis
decem mnas & ait illis · Negotiamini dum
uenio · Ciues autem eius oderant illum · &
miserunt legationem post illū dicentes No
lumus hunc regnare · super nos · Et factum
est ut rediret accepto regno · & iussit uoca
ri seruos quibus dedit pecuniam · ut sciret

quantum quisq· negotiatus esset· Uenit aut̄
primus dicens· Dn̄e· mna tua· decem mnas
adquisiuit· Et ait illi· Euge bone serue· quia
inmodico fidelis fuisti· eris potestatem habens
super decem ciuitates· Et alter uenit dicens·
D nē· mna tua· fecit quinq· mnas· Et huic ait·
E t tu esto super quinq· ciuitates· Et alter ue
nit dicens· Dn̄e· ecce mna tua· quam habui
repositam insudario· timui enim te· quia ho
mo austeris es· tollis quod non posuisti· & me
tis quod non seminasti· Dicit ei· De ore tuo
iudico serue nequam· Sciebas quod ego au
steris homo sum· tollens quod non posui· &
metens quod non seminaui· et quare non de
disti pecuniam meam ad mensam· & ego ue
niens cum usuris utiq· exegissem illud· Et
adstantibus dixit· Auferte ab illo mnam·
& date illi qui decem mnas habet· Et dixer̄
L· ccxxx· II cn̄· ccLxxi· cn̄· xLII· illi· Dn̄e· habet decem mnas· Dico aut̄
uobis· quia omni habenti dabitur· Ab eo au

tem qui non habet · & quod habet auferetur ab
L · ccxxxi · V m̄t · cclxxii · eo · Verumtamen inimicos meos illos qui
noluerunt me regnare super se · adducite huc
& interficite ante me · Et his dictis praecedebat
L · ccxxxii · II m̄t · ccvi · m̄r · cxvii · ascendens ierosolimam · Et factum est cū
appropinquasset ad bethfage · & beththaniam ·
ad montem qui uocatur oliueti · misit duos di
scipulos suos dicens · Ite in castellum quod con
tra uos est · In quod introeuntes inuenietis pul
lum asinae alligatum · cui nemo umquam homi
num sedit · Soluite illum & adducite · Et siquis
uos interrogauerit · quare soluitis · Sic dicetis ei ·
L · ccxxxiii · II m̄t · ccviii · m̄r · cxviii · Quia dn̄s operam eius desiderat · Abierunt au
tem qui missi erant · & inuenerunt sicut dixit
illis · stantem pullum · Soluentibus autem illis
pullum · dixerunt domini eius ad illos · Quid
soluitis pullum · At illi dixerunt · Quia dn̄s eū
necessarium habet · Et duxerunt illum ad ihm̄ ·
& iactantes uestimenta sua supra pullum · im
posuerunt ihm̄ · Euntem autem illo · substerne

L· ccxxxiiii bant uestimenta sua in uia· Et cum appro
I m̄· ccviiii· pinquaret iam ad descensum montis oliueti· coe
m̄· cxviiii· perunt omnes turbae descendentiū gaudentes
Io· c· laudare dm̄ uoce magna super omnibus quas
uiderant uirtutibus dicentes· Benedictus qui
uenit rex in nomine dn̄i· pax in caelo & gloria
L· ccxxxv· in excelsis· Et quidam pharisaeorum de tur
V m̄· ccxiii· bis dixerunt ad illum· Magister increpa disci
pulos tuos· Quibus ipse ait· Dico uobis quia si
L· ccxxxvi· hi tacuerint· lapides clamabunt· Et ut ap
X Sol propinquauit· uidens ciuitatem fleuit super
illam dicens· Quia si cognouisses & tu· Et quidē
in hac tua die quae ad pacem tibi· nunc autem
abscondita sunt ab oculis tuis· Quia uenient
dies in te· & circumdabunt te inimici tui uallo·
Et circumdabunt te· & coangustabunt te undiq;
Et ad terram prosternent te· & filios tuos qui in
L· ccxxxvii· te sunt· Et non relinquent in te lapidem
II m̄· ccxlii· super lapidem· eo quod non cognoueris tem
m̄· cxxxvii·
L· ccxxxviii· pus uisitationis tuae· Et ingressus in tem
I m̄· ccxi·
m̄· cxxi·
lo· xxi·

plum · coepit eicere uendentes in illo & emen
tes · dicens illis · Scriptum est · quia domus
mea · domus orationis est · Uos autem fecistis
L. ccxxxviiii · I · Mt. ccxx · Mr. cxvii · Io. lxxxvi · illam speluncam latronum · Et erat do
cens cotidie in templo · principes autem sacer
dotum · & scribae · & principes plebis · quaere
bant illum perdere · & non inueniebant quid
facerent illi · Omnis enim populus · suspensus
L. ccxl · II · Mt. ccxviii · Mr. cxxviii · erat · audiens illum · Et factum est in una
dierum · docente illo populum in templo & euangeli
zante conuenerunt principes sacerdotum & scribae
cum senioribus · & aiunt dicentes ad illum · Dic
nobis in qua potestate haec facis · aut quis est
qui dedit tibi hanc potestatem · Respondens
autem dixit ad illos · Interrogabo uos & ego
unum uerbum · respondete michi · Baptismum
iohannis de caelo erat an ex hominibus · At il
li cogitabant inter se dicentes · Quia si dixeri
mus de caelo · dicet · Quare ergo non credidi
stis illi · Si autem dixerimus ex hominibus · plebs

uniuersa laudabit nos· Certi sunt enim iohan
nem prophetam esse· Et responderunt se ne
scire unde esset· Et ihs ait illis· Neq· ego dico
L·ccvli· IIII mt·ccxviii· mr·cxxviii· uobis in qua potestate haec facio· Coepit
autem dicere ad plebem· parabolam hanc·
homo plantauit uineam· & locauit eam colo
nis· & ipse peregre fuit· multis temporibus·
Et in tempore misit ad cultores seruum· ut de fru
ctu uineae darent illi· Qui caesum· dimiser
inanem· Et addidit alterum seruum mittere·
Illi autem hunc quoq· caedentes & adficientes con
tumelia· dimiserunt inanem· Et addidit ter
tium mittere· qui & illum uulnerantes eiece
runt· Dixit autem dns uineae· Quid faciam·
Mittam filium meum dilectum· forsitan cum
hunc uiderint· uerebuntur· Quem cum ui
dissent coloni· cogitauerunt inter se dicentes·
hic est heres· occidamus illum· ut nra fiat here
ditas· Et eiectum illum extra uineam· occide
runt· Quid ergo faciet illis dns uineae· Ueni

et & perdet colonos istos· & dabit uineam aliis·
Quo audito· dixerunt illi· Absit· Ille autem aspi
ciens eos ait· Quid est ergo quod scriptum est· Lapidem
quem reprobauerunt aedificantes· hic factus
est in caput anguli· Omnis qui ceciderit supra
illum lapidem· conquassabitur· Super quem
L· ccxlii· autem ceciderit· comminuet illum· Et quae
T· I· M· ccxx· rebant principes sacerdotum & scribae mittere
M· cxxviii· in illum manus illa hora· & timuerunt populum·
Lo· lxxviii· Cognouerunt enim· quod ad ipsos dixerit simili
TUDINEM ISTAM·
XVIII ET OBSERUAN
L· ccxliii· tes miserunt insidiatores· qui se
T· II· M· ccxxii· iustos simularent· ut caperent eum
M· cxxx· in sermone· ut traderent eum principatui & po
testati praesidis· Et interrogauerunt illum di
centes· Magister· scimus quia recte dicis & doces·
& non accipis personam· sed in ueritate uiam dei
doces· Licet nobis dare tributum caesari an non·
Considerans autem dolum illorum· dixit ad eos·

Q uid me temptatis. hypocritae? Ostendite mihi
denarium. Cuius habet imaginem. et inscripti
onem? Respondentes dixerunt. Caesaris. Et
ait illis. Reddite ergo quae caesaris sunt. caesari.
et quae di sunt. dō. Et non potuerunt uerbum
eius repraehendere coram plebe. et mirati in respon
so eius tacuerunt. Accesserunt autem quidam
saducaeorum qui negant esse resurrectionem.
et interrogauerunt eum dicentes. Magister. moy
ses scripsit nobis. si frater alicuius mortuus fue
rit habens uxorem. et hic sine filiis fuerit. ut ac
cipiat eam frater eius uxorem. et suscitet semen
fratri suo. Septem ergo fratres erant. et primus
accepit uxorem. et mortuus est sine filiis. Et se
quens accepit illam. et ipse mortuus est sine filio.
E t tertius accepit illam. Similiter et omnes septē.
et non reliquerunt semen. et mortui sunt. Nouis
sime omnium. mortua est et mulier. In resurre
ctione ergo. cuius eorum erit uxor? Siquidem
septem habuerunt eam uxorem. Et ait illis ihs.

Filii saeculi huius nubunt· & traduntur adnupti
as· Illi uero qui digni habebunt saeculo illo &
resurrectione exmortuis· neq· nubent· neq·
ducunt uxores· Neq· enim ultra mori pote
runt· Aequales enim angelis sunt· & sunt
filii dī· cum sint filii resurrectionis· Quia ue
ro resurgant mortui· & moyses ostendit se
cus rubum· sicut dicit· dnm̄ dm̄ abraham·
& dm̄ isaac· & dm̄ iacob· Ds autem non est
mortuorum· sed uiuorum· Omnes enim ui
uunt ei· Respondentes autem quidam scri
barum: dixerunt· Magister· bene dixisti·
L·cclxiiii· mt·ccxxvi· mr·cxxxiii· Et amplius non audebant eum quicquā inter
rogare· Dixit autem adillos· Quomodo
L·cclxv· mt·ccxxv· mr·cxxxiiii· dicunt xpm̄· filium dauid esse· Et ipse dauid
dicit inlibro psalmorum· Dixit dns̄ dn̄o meo·
sede adextris meis· donec ponā inimicos tu
os· scabellum pedum tuorum· Dauid ergo
dnm̄ illum uocat· & quomodo filius eius est·
L·cclxvi· mt·ccxxviii· mr·cxxxv· Audiente autem omni populo· dixit discipu

lis suis. Adtendite a scribis qui nolunt ambu
lare in stolis & amant salutationes in foro &
primas cathedras in synagogis & primos discu
L. ccxlvii · VIIII · m. cxxxvi · bitus in conuiuiis. Qui deuorant domos
uiduarum· simulantes longam orationem.
Hi accipient damnationem maiorem. Respi
ciens autem uidit eos qui mittebant munera
sua in gazophilacium diuites. Uidit autem
& quandam uiduam pauperculam mittentem
aera minuta duo & dixit. Uere dico uobis q(ui)a
uidua haec pauper plusquam omnes misit.
Nam omnes hi ex abundanti sibi miserunt in
munera d(e)i. Haec autem ex eo quod deest illi
omnem uictum suum quem habuit misit.
L. ccxlviii · II · m. ccxlii · m. cxxxvii · Et quibusdam dicentibus de templo quod la
pidibus bonis & donis ornatum esset dixit.
Haec quae uidetis uenient dies in quibus non re
linquetur lapis super lapidem qui non destru
L. ccxlviiii · II · m. ccxliii · m. cxxxviii · atur. Interrogauerunt autem illum di
centes. Praeceptor quando haec erunt. Et

quod signum cum fieri incipient? Qui dixit·
Uidete ne seducamini· Multi enim uenient in
nomine meo· dicentes· quia ego sum· & tempus
appropinquabit· Nolite ergo ire post illos·
Cum autem audieritis proelia & seditiones noli
te terreri· Oportet primum haec fieri· sed non
statim finis· Tunc dicebat illis· Surget gens
contra gentem· & regnum aduersus regnum·
& terrae motus magni erunt per loca· & pesti
lentiae & fames· terroresq; de caelo· & signa ma
L·ccl· II m·ccxliiii· mr·cxxxviiii· lo·cxli gna erunt· Sed ante haec omnia· inicient
uobis manus suas· & persequentur uos· traden
tes in synagogas & custodias· trahentes ad reges
& praesides· propter nomen meum· Continget
L·ccli· II m·lxxxviii· io·cxli· autem uobis in testimonium· Ponite ergo
in cordibus uestris non praemeditari quemadmo
dum respondeatis· Ego enim dabo uobis os &
sapientiam· cui non poterunt resistere & con
tradicere· omnes aduersarii uestri· Trademini
autem a parentibus & fratribus· & cognatis· & a

meis· & morte afficient ex uobis· Et eritis odio
omnibus· propter nomen meum· Et capillus
de capite uro non peribit· In patientia ura· pos
L·cclii· X Sol sidebitis animas uras· **C**um autem uideritis
circumdari ab exercitu ierusalem· tunc scitote·
L·ccliii· II mt·ccxlviii· mr·cxlii· quia appropinquabit desolatio eius· **T**unc
qui in iudaea sunt fugiant in montes· & qui in
medio eius· discedant· Et qui in regionibus· non
intrent in eam· quia dies ultionis hi sunt· ut im
L·ccliiii· II mt·ccxlviiii· mr·cxliiii· pleantur omnia quae scripta sunt· **U**ae aut
pregnantibus & nutrientibus· in illis diebus·
L·cclv· II mt·ccl· mr·cxlv· **E**rit enim pressura magna super terram· & ira
L·cclvi· X Sol populo huic· **E**t cadent ore gladii· & capti
ui ducentur in omnes gentes· Et ierusalem cal
cabitur a gentibus· donec impleantur tempo
L·cclvii· II mt·cclviii· mr·cl· ra nationum· **E**t erunt signa in sole & luna
& stellis· & in terris pressura gentium· prae con
fusione sonitus maris & fluctuum· Arescenti
bus hominibus prae timore & expectatione·
quae super uenient uniuerso orbi· Nam uir

L. cclviii. II. cn. cclviiii. cn. clx.

tutes caelorũ mouebuntur· Et tunc uide
bunt filium hominis uenientem innube· cũ
potestate magna & maiestate· his autem fie
ri incipientibus respicite & leuate capita ur̄a·
quō appropinquat redemptio ur̄a· Et dixit
illis similitudinem· Uidete ficulneam & om̄s
arbores cum producunt iam ex se fructum·
scitis· quō prope est aestas· Ita & uos cum ui
deritis haec fieri· scitote· quō prope est regnũ
dī· Amen dico uobis· quia non praeteribit ge
neratio haec· donec omnia fiant· Caelum & ter
ra transibunt· uerba autem mea non transibunt·

L. cclviiii. ✠ S o l

Adtendite autem uobis· ne forte grauentur
corda ur̄a incrapula & ebrietate· & curis huius
uitae· & super ueniat in uos repentina dies il
la· Tamquam laqueus enim super ueniet in o
mnes· qui sedent super faciem omnis terrae·
Uigilate itaq· omni tempore orantes· ut digni
habeamini fugere ista omnia quae futura sunt·
& stare ante filium hominis· Erat autem die

bus docens in templo · noctibus uero exiens mo
rabatur in monte · qui uocatur oliueti · Et o
mnis populus manicabat ad eum in templo ·
AUDIRE EUM ·

L · cclx ·
M · cclxxiiii ·
Mr · clvi ·
Io · xx ·

ADPROPINQUA XVIIII ·
bat autem dies festus azimorum ·
qui dicitur pascha · Et quę

L · cclxi ·
M · ccxx ·
Mr · cxxviii ·
Io · lxxvii ·

rebant principes sacerdotum & scribae · quo
mo eum interficerent · Timebant uero ple
bem · Intrauit autem satanas in iudā qui

L · cclxii ·
Io · cxii ·
& cxxiii ·

cognominatur scarioth · unum de duodecim ·
Et abiit · & locutus est cum principibus sacerdo

L · cclxiii ·
M · cclxxviii ·
Mr · clx ·

tum & magistratibus · quemadmodum illum
traderet eis · Et gauisi sunt · & pacti sunt pecu
niam illi dare · Et spopondit · Et quaerebat o
portunitatem · ut traderet illum sine turbis ·
Uenit autem dies azimorum · in qua necesse erat
occidi pascha · & misit petrum & iohannem dicens ·
Euntes parate nobis pascha · ut manducemus ·
At illi dixerunt · Ubi uis paremus · Et dixit ad

eos. Ecce introeuntibus uobis in ciuitatem. oc
curret uobis homo amphoram aquae portans.
sequimini eum in domum in quam intrat. & di
cetis patrifamilias domus. Dicit tibi magister.
ubi est diuersorium. ubi pascha cum discipulis
meis manducem. Et ipse uobis ostendet cena
culum magnum stratum. & ibi parate. Euntes
autem inuenerunt sicut dixit illis. & parauerunt
runt pascha. Et cum facta esset hora discu
L. cclxiiii. X Sol. buit. & duodecim apl̄i cum eo. Et ait illis.
D esiderio desideraui hoc pascha manducare uobis
L. cclxv. T III M. cclxxxv. IO. clxvi. cum. ante quam patiar. Dico enim uobis.
quia ex hoc non manducabo illud. donec imple
atur in regno dī. Et accepto calice. gratias egit.
& dixit. Accipite. & diuidite inter uos. Dico
enim uobis. quod non bibam de generatione
L. cclxvi. T I M. cclxxxiiii. MR. clxi. IO. lxv. lxv. & lxvii. uitis. donec regnum dī ueniat. Et accepto.
pane. gratias egit. & fregit. & dedit eis dicens.
H oc est corpus meum. quod ꝓ uobis datur. hoc fa
L. cclxvii. T II M. cclxxxv. MR. clxvi. cite in meam commemorationem. Simili

ter & calicem · postquam caenauit dicens · hic
est calix nouum testamentum in sanguine meo ·
L · cclxvii · II m · cclxxxi · m · clxii · qui pro uobis fundetur · Uerumtamen · ecce
manus tradentis mecum est in mensa · Et qui
dem filius hominis · secundum quod definitum
est uadit · Uerumtamen uae illi homini per quem
L · cclxviii · I m · cclxx · m · clxi · Io · cxcii · traditur · Et ipsi coeperunt · quaerere inter
se · quis esset ex eis · qui hoc facturus esset ·
L · cclxx · II m · cciii · m · cxiiii · Facta est autem & contentio inter eos · quis eorum
uideretur esse maior · Dixit autem eis · Reges
gentium dominantur eorum · & qui potestatem
habent super eos · benefici uocantur · Uos autem
non sic · Sed qui maior est in uobis · fiat sicut iu
nior · Et qui praecessor est · sicut ministrator ·
Nam quis maior est qui recumbit · an qui mini
strat · nonne qui recumbit · Ego autem in medio
uestrum sum · sicut qui ministrat · Uos autem estis ·
qui permansistis mecum in temptationibus me
is · Et ego dispono uobis sicut disposuit mihi
pater meus regnum · ut edatis & bibatis super

L · cclxxii · V m · cxcvii ·
mensam meam inregno meo · E t sedeatis su
per thronos iudicantes duodecim tribus israhel ·
L · cclxxiii · X S · o · L
it autem dn̄s · Simon simon · ecce satanas expe
tiuit uos · ut cribraret sicut triticum · Ego autē
L · cclxxiiii · VIIII lo · cc xxvii · &' ccxxviiii ·
rogaui prote · ut non deficiat fides tua · E t tu
aliquando conuersus · confirma fratres tuos ·
L · cclxxv · I m · cclxxxviiii · di · c lxx · lo · cxxvi ·
ui dixit ei · Dn̄e · tecum paratus sum & incarce
rem & inmortem ire · Et ille dixit · Dico tibi
petre · non cantabit hodie gallus · donec ter ab
L · cclxxvi · X S · o · L ·
neges nosse me · E t dixit eis · Quando mi
si uos sine sacculo & pera & calciamentis · num
quid aliquid defuit uobis · At illi dixerunt ·
N ichil · Dixit ergo eis · Sed nunc qui habet sac
culum · tollat similiter & peram · Et qui non
habet · uendat tunicam suam & emat gladiū ·
L · cclxxvii · V m · ccxvi ·
D ico enim uobis · quō adhuc hoc quod scriptū
est · oportet impleri inme · Et quod cum iniqs
deputatus est · Et enim ea quae sunt de me ·
L · cclxxviii · X S · o · L ·
finem habent · A t illi dixerunt · Dn̄e · ecce
gladii duo hic · At ille dixit eis · Sat est ·

L. cclxxviiii I m̄t. ccxci m̄r. clxxii lo. clvi — Et egressus ibat secundum consuetudinem in
montem oliuarum. Secuti sunt aut̄ illū & disci
L. cclxxx II m̄t. ccxcvi m̄r. clxxviii — puli. Et cum peruenisset ad locum dixit illis;
Orate ne intretis in temptationem. Et ipse — L. cclxxxi I m̄t. ccxciiii m̄r. clxxv lo. clxi
auulsus est ab eis quantum iactus est lapidis
L. cclxxxii I m̄t. ccxcv m̄r. clxxvi lo. xlii — & positis genibus orabat dicens. Pater si uis
transfer calicem istum a me; Uerumtamen
L. cclxxxiii X Sol. — non mea uoluntas sed tua fiat. Apparuit
aut̄ illi angelus de caelo confortans eum. Et
factus in agonia prolixius orabat. Et factus
est sudor eius sicut guttae sanguinis decur
L. cclxxxiiii II m̄t. ccxcvii m̄r. clxxvii — rentis in terram. Et cum surrexisset ab o
ratione & uenisset ad discipulos suos inuenit
eos dormientes prae tristitia. Et ait illis Quid
dormitis? Surgite orate ne intretis in

XX — TEMPTATIONEM.

L. cclxxxv m̄t. ccc m̄r. clxxxi lo. clviii — ADHUC EO LO
quente ecce turba & qui uocaba
tur iudas unus de duodecim an
tecedebat eos & appropinquauit ihu ut oscu

L. cclxxxvi· II m. ccci· m. clxxxii· L. cclxxxvii· I m. cccii· m. clxxxiii· lo. clx·
laretur eum· Ihc autem dixit illi· Iuda· oscu
lo filium hominis tradis· Videntes autem hi·
qui circa ipsum erant quod futurum erat· dixe
runt ei· Dne· si percutimus in gladio· Et percus
sit unus ex illis seruum principis sacerdotum·
& amputauit auriculam eius dextram· Respon
L. cclxxxviii· S X L
dens autem ihc ait· Sinite usq· huc· Et cum
L. cclxxxviiii· I m. ccciiii· m. clxxxiiii· lo. clxx·
tetigisset auriculam eius· sanauit eum· Dixit
autem ihc ad eos qui uenerant ad se principes
sacerdotum· & magistratus templi· & seniores·
Quasi ad latronem existis· cum gladiis & fustibus·
cum cotidie uobiscum fuerim in templo· non
extendistis manus in me· Sed haec est hora
L. ccxc· I m. cccvii· m. clxxxvii· lo. clxii·
ura· & potestas tenebrarum· Comprehen
dentes autem eum· duxerunt ad domum prin
L. ccxci· I m. cccvi· m. cxcv· lo. clxviii·
cipis sacerdotum· Petrus uero· sequebatur a
longe· Accenso autem igni in medio atrio· & cir
cumsedentibus illis· erat petrus in medio eorum·
Quem cum uidisset ancilla quaedam sedentem ad lu
men· & eum fuisset intuita dixit· Et hic cum

L·ccxcii· I mt·cccxcv· mr·cxcvi· lo·clxxv· illo erat · At ille negauit eum dicens · Mulier
non noui illum · Et post pusillum alius uidens
eum dixit · Et tu de illis es · Petrus uero ait · O ho
mo non sum · Et interuallo facto quasi horae u
nius alius quidem adfirmabat dicens · Uere & hic
cum illo erat · Nam & galileus est · Et ait petrus ·
homo nescio quid dicis · Et continuo adhuc illo
L·ccxciii· II mt·cccxvi· mr·cxcvii· loquente cantauit gallus · Et conuersus dns
respexit petrum · Et recordatus est petrus uerbi
dni sicut dixerat · quia priusquam gallus cantet
ter me negabis · Et egressus foras petrus fleuit
L·ccxciiii· I mt·cccxiii· mr·cxciiii· lo·clxxii· amare · Et uiri qui tenebant illum · illudebant
ei caedentes · Et uelauerunt eum · & percutiebant
faciem eius · & interrogabant eum dicentes · pro
phetiza · quis est qui te percussit · Et alia multa
L·ccxcv· II mt·cccxvii· mr·cxcviii· blasphemantes dicebant in eum · Et ut factus
est dies · conuenerunt seniores plebis & principes
sacerdotum & scribae · & duxerunt illum in con
cilium suum dicentes · Si tu es xpc · dic nobis ·
L·ccxcvi· X S o l t ait illis · Si uobis dixero non credetis michi ·

180

L · ccxcvii · mt · I · cccx · mr · cxci · Io · lxviii ·
L · ccxcviii · S X o l
L · ccxcviiii · mt · II · cccxii · mr · cxciii ·
L · ccc · mt · I · cccxviii · mr · cxcviii · Io · clxxvi ·
L · ccci · S X o l
L · cccii · mt · I · cccxx · mr · cc · Io · clxxviii ·
L · ccciii · VIIII · Io · clxxxvi ·
L · cccIIII · S X o l

Si autem & interrogauero · non respondebitis mi
chi · neq· dimittetis · Ex hoc autem erit filius
hominis · sedens a dextris uirtutis dī · Dixe
runt autem omnes · Tu ergo es filius dī · qui
ait · Uos dicitis · quia ego sum · At illi dixer̄ ·
Quid adhuc desideramus testimonium · Ipsi enī
audiuimus de ore eius · Et surgens omnis
multitudo eorum · duxerunt illum ad pilatū
Coeperunt autem illū accusare dicentes · hunc
inuenimus subuertentem gentem nrām · & p
hibentem tributa dari caesari · & dicentem se
xp̄m regem esse · Pilatus autem interroga
uit eum dicens · Tu es rex iudaeorum · At ille
respondens ait · Tu dicis · Ait autē pilatus
ad principes sacerdotum & turbas · Nichil in
uenio causae in hoc homine · At illi inua
lescebant dicentes · Commouit populum · do
cens per uniuersam iudaeam · & incipiens a ga
lilea · usq· huc · pilatus autem audiens galileam ·
interrogauit si homo galileus esset · Et ut co

gnouit quod de herodis potestate esset · remisit
eum ad herodem · Qui & ipse ierosolimis erat illis
diebus · herodes autem uiso ihu · gauisus est ual
de · Erat enim · ex multo tempore uidere eum ·
eo quod audiret multa de illo · & sperabat signū
aliquod uidere ab eo fieri · Interrogabat autem
illum multis sermonibus · At ipse nichil illi re
L. cccv. II m. cccviii m. clxxxviiii spondebat · Stabant etiam principes sacer
dotum & scribae · constanter accusantes eum ·
L. cccvi. X S o L Spreuit autem illum herodes cum exercitu suo &
illusit · indutum ueste alba · & remisit ad pilatū ·
Et facti sunt amici herodes & pilatus in ipsa die ·
L. cccvii. VIIII Io. clxxxiii Nam antea inimici erant ad inuicem · Pilatus
autem conuocatis principibus sacerdotum & ma
gistratibus & plebe · dixit ad illos · Obtulistis mi
chi hunc hominem quasi auertentem populum ·
& ecce ego coram uobis interrogans · nullam cau
sam inueni in homine isto · ex his in quibus eū
L. cccviii. X S o L accusatis · Sed neq; herodes · Nam remisi uos
ad illum · & ecce nichil dignum morte actum est

L· cccviiii· II m· cccxxii· mr· ccii· ei· Emendatum ergo illum dimittam· Neces
se autem habebat· dimittere eis per diem festum·
L· cccx· I m· cccxxv· mr· cciiii· lo· clxxxiiii· unum· Exclamauit autem simul uniuersa
turba dicens· Tolle hunc· & dimitte nobis ba
rabban· Qui erat propter seditionem quandam
factam in ciuitate & homicidium· missus in car
L· cccxi I m· cccxxvi· mr· ccv· lo· clxxxviii· cerem· terum autem pilatus locutus est ad
illos· uolens dimittere ihm· At illi succlamabant
L· cccxii· VIIII lo· clxxxvii· dicentes· Crucifige· crucifige illum· Ille au
tem tertio· dixit ad illos· Quid enim mali fecit
iste· Nullam causam mortis inueni in eo· Cor
L· cccxiii· I m· cccxxvi· mr· ccv· lo· cxciiii· ripiam ergo illum· & dimittam· At illi insta
bant uocibus magnis· postulantes ut crucifige
L· cccxiiii· I m· cccxxviii· mr· ccvi· lo· cxcvi· retur· Et inualescebant uoces eorum· Et pi
latus adiudicauit fieri petitionē eorum· Dimi
sit autem illis eum· qui propter homicidium &
seditionem missus fuerat in carcerem· quē pete
bant· Ihm uero· tradidit uoluntati eorum·
L· cccxv· I m· cccxxxi· mr· ccviiii· lo· cxcvii· Et cum ducerent eum· apprehenderunt simonē
quendā cyrenensem· uenientem de uilla· & im

L·cccxvi· S X o L posuerunt illi crucem · portare post ihm · S e
quebatur autem illum multa turba populi · &
mulierum · quae plangebant & lamentabantur
eum · Conuersus autē ad illas ihc · dixit · Filiae ie
rusalem · nolite flere super me · sed super uos ipsas
flete · & super filios uros · Quo ecce uenient dies in
in quibus dicent · Beatae steriles & uentres qui
non genuerunt · & ubera quae non lactauerunt ·
Tunc incipient dicere montibus · cadite super
nos · & collibus operite nos · Quia si in uiridi ligno
L·cccxvii· I m̄·cccxxxvi· m̄·ccxv· lo·cxcviii· haec faciunt · in arido quid fiet · Ducebantur
autē & alii duo nequam cum eo · ut interficerent ·
L·cccxviii· I m̄·cccxxxii· m̄·ccx· lo·cxcvii· Et post quam uenerunt in locum qui uocatur
caluariae · ibi crucifixerunt eum · Et latrones · L·cccxviii· I m̄·cccxxxvi· m̄·ccxv· lo·cxcvii·
L·cccxx S X o L unum a dextris · & alterum a sinistris · Ihc autē
dicebat · pater · dimitte illis · n̄ enim sciunt quid
L·cccxxi· I m̄·cccxxxiii· m̄·ccxi· lo·cci· faciunt · Diuidentes uero uestimenta eius
miserunt sortes · & stabat populus expectans ·
L·cccxxii· II m̄·cccxxxviii· m̄·ccxiii· Et deridebant illū principes cum eis dicentes ·
Alios saluos fecit · se saluum faciat · si hic est xp̄c dī

L. cccxxiii. II Mt. cccxlii. Mr. ccxxii. electus. Illudebant autem ei & milites acceden
tes & acetum offerentes illi. dicentes Si tu es rex
L. cccxxiiii. I Mt. cccxxxv. Mr. ccxiiii. Io. cxcviiii. iudaeorum. saluum te fac. Erat autem &
super scriptio scripta super illum. litteris graecis.
& latinis & hebraicis hic est rex iudaeorum.
L. cccxv. II Mt. cccxxxviiii. Mr. ccxviiii. nus autem de his qui pendebant latronibus.
blasphemabat eum dicens Si tu es xpc. saluum
L. cccxvi. X Sol fac temetipsum & nos. Respondens autem al
ter. increpabat illum dicens Neque tu times dm.
quod in eadem damnatione es. & nos quidem
iuste. nam digna factis recipimus. hic uero ni
chil mali gessit. Et dicebat ad ihm. Dne. memen
to mei cum ueneris in regnum tuum. Et di
xit illi ihs. Amen dico tibi. hodie mecum eris
L. cccxvii. II Mt. cccxl. Mr. ccxx. in paradiso. Erat autem fere hora sexta & te
nebrae factae sunt in uniuersa terra. usque in nonam
L. cccxviii. II Mt. cccxliiii. Mr. ccxxiiii. horam. Et sol obscuratus est. Et uelum tem
L. cccxxviiii. I Mt. cccxliii. Mr. ccxxiii. Io. cciiii. pli scissum est medium. Et clamans uo
ce magna ihs ait. pater in manus tuas commen
do spm meum. Et haec dicens expirauit.

L·cccxxx· II mt·cccxlvi· mr·ccxxv· Videns autem centurio quod factum erat· glorifi
cauit dm̄ dicens· Uere· hic homo iustus erat·
L·cccxxxi· X S o L Et omnis turba eorum· qui simul aderat ad spe
ctaculum istud· & uidebant quae fiebant· per
cutientes pectora sua· reuertebantur· Stabant
autem omnes noti eius a longe· & mulieres quę
L·cccxxxii· I mt·cccxlviii· mr·ccxxvii· lo·ccvi· secutae erant eum a galilea· haec uidentes· Et ec
ce uir nomine ioseph· qui erat decurio· uir bonus
& iustus· hic non consenserat consilio & actibus
eorum· ab arimathia ciuitate iudeae· qui expecta
bat & ipse regnum dī· hic accessit ad pilatum· &
L·cccxxxiii· I mt·cccxlviiii· mr·ccxxviii· lo·ccviii· petiit corpus ihū· Et depositū inuoluit in
sindone· Et posuit eum in monumento exciso·
in quo non dum quisquam positus fuerat·
L·cccxxxiiii· X S o L Et dies erat parasceues· & sabbatum inlucescebat·
Subsecutae autem mulieres· quae cum ipso uene
rant de galilea· uiderunt monumentum· & quē
L·cccxxxv· VIII mt·ccxxx· admodum positum erat corpus eius· Et re
uertentes parauerunt aromata & unguenta· &
sabbato quidem siluerunt· secundum manda

L. cccxxxvi. tum· Una autem sabbati ualde diluculo· uene
I m̄t. ccclii. runt ad monumentum· portantes quae para
m̄r. ccxxxi. uerant aromata· & inuenerunt lapidem reuo
lo. ccviiii. lutum a monumento· Et ingressae non inue
nerunt corpus dn̄i ih̄u· Et factum est dum
mente consternatae essent de isto· ecce duo
uiri steterunt secus illas in ueste fulgenti·
L. cccxxxvii. Cum timerent autem & declinarent uultum in
II m̄t. cccliii. terram· dixerunt ad illas· Quid quaeritis uiuen
m̄r. ccxxxii. tem cum mortuis· Non est hic· sed surrexit·
Recordamini qualiter locutus est uobis cum ad
huc in galilea esset· dicens· Quia oportet filium
hominis tradi in manus hominum peccatorū·
& crucifigi· & tertia die resurgere· Et recordatae
L. cccxxxviii. sunt uerborum eius· Et regressae a monu
II m̄t. cccliii. mento nuntiauerunt haec omnia illis unde
m̄r. ccxxxiii
L. cccxxxviiii. cim· & ceteris omnibus· Erat autem maria
X Sol magdalena· & iohanna· & maria iacobi· Et cae
terae quae cum eis erant· quae dicebant ad apo
stolos haec· & uisa sunt ante illos sicut delira

mentum uerba ista· & non credebant illis· Pe
trus autem surgens cucurrit ad monumentum·
& procumbens uidit linteamina sola posita· Et
abiit secum mirans· quod factum fuerat· Et
ecce duo ex illis· ibant ipsa die in castellum· qđ
erat in spatio stadiorum sexaginta ab ierusalem·
nomine emmaus· Et ipsi loquebantur ad inui
cem· de his omnibus quae acciderant· Et factū
est dum fabularentur· & secum quęrerent· & ipse
ihs̄ appropinquans· ibat cum illis· Oculi autē
illorum tenebantur· ne eum agnoscerent· Et
ait ad illos· Qui sunt hi sermones· quos confer
tis ad inuicem ambulantes· & estis tristes· Et re
spondens unus cui nomen cleopas· dixit ei Tu so
lus peregrinus es in ierusalem· & non cognouisti·
quae facta sunt in illa his diebus· Quibus ille dixit·
Q uae· Et dixerunt· De ihū nazareno qui fuit uir
propheta potens in opere & sermone· coram dō
& omni populo· Et quomodo eum tradiderunt
summi sacerdotes & principes nr̄i in damnatio

nem mortis & crucifixerunt eum. Nos autem
sperabamus quia ipse esset redempturus israhel.
E t nunc super haec omnia tertia dies est hodie.
quod haec facta sunt. Sed & mulieres quaedā
ex nr̄is terruerunt nos. quae ante lucem fue
runt ad monumentum. Et non inuento cor
pore eius. uenerunt dicentes se etiam uisionē
angelorum uidisse. qui dicunt eum uiuere.
E t abierunt quidam ex nr̄is ad monumentū.
& ita inuenerunt. sicut mulieres dixerunt.
I psum uero non inuenerunt. Et ipse dixit
ad eos. O stulti & tardi corde ad credendum.
in omnibus quae locuti sunt prophetae. Non
ne haec oportuit pati xp̄m. & ita intrare in glo
riam suam. Et incipiens a moyse & omnibus
prophetis. interpretabatur illis in omnibus
scripturis quae de ipso erant. Et appropinqua
uerunt castello quo ibant. & ipse se finxit
longius ire. Et coegerunt illum dicentes.
M ane nobiscum quō aduesperascit. & inclina

ta est iam dies· Et intrauit cum illis· Et factum
est dum recumberet cum illis accepit panem· &
benedixit· ac fregit· & porrigebat illis· Et aperti
sunt oculi eorum· & cognouerunt eum· Et ipse
euanuit ex oculis eorum· Et dixerunt ad inui
cem· Nonne cor nrm ardens erat in nobis dū
loqueretur in uia· & aperiret nobis scripturas·
Et surgentes eadem hora regressi sunt in ierusa
lem· & inuenerunt congregatos undecim· & eos
qui cum ipsis erant· dicentes· Quod surrexit
dns uere· & apparuit simoni· Et ipsi narrabant·
quae gesta erant in uia· & quomodo cognouer
L. cccxl. IIIII. lo. ccxiii. eum· in fractione panis· Cum haec autem
loquerentur· Ihc stetit in medio eorum· &
dicit eis· Pax uobis· Ego sum· nolite timere·
Conturbati uero & conterriti· existimabant se
spm uidere· Et dixit eis· Quid turbati estis &
cogitationes ascendunt in corda ura· Uidete
manus meas & pedes· quia ipse ego sum· palpa
te & uidete quia sps carnem & ossa non habet·

sicut me uidetis habere · Et cum hoc dixisset · o
L. cccxli. VIIII Io. ccxxi. stendit eis manus & pedes · Adhuc autem illis
non credentibus & mirantibus prae gaudio dixit ·
Habetis hic aliquid quod manducetur · At illi ob
tulerunt ei partem piscis assi & fauum mellis ·
Et cum manducasset coram eis sumens reliquias
L. cccxlii. X Io. L. dedit eis · Et dixit ad eos · haec sunt uerba
quae locutus sum ad uos cum adhuc essem no
biscū · quō necesse est impleri omnia quae scripta
sunt in lege moysi & prophetis & psalmis de me ·
Tunc aperuit illis sensum · ut intellegerent scri
pturas & dixit eis · Quō sic scriptum est · & sic o
portebat xp̄m pati & resurgere a mortuis die ter
tia · & praedicari in nomine eius poenitentiam · &
remissionem peccatorum · in omnes gentes · In
cipientibus ab ierosolima · Uos autem testes estis
horum · & ego mittam promissum patris mei in
uos · uos autem sedete in ciuitate · quo adusq; in
duamini uirtute ex alto · Eduxit autem eos fo
ras in beththaniam · & eleuatis manibus suis be

nedixit eis. Et factum est dum benediceret il
lis. recessit ab eis. & ferebatur in caelum. Et ipsi
adorantes. regressi sunt in ierusalem. cum gau
dio magno. Et erant semper in templo laudan
tes & benedicentes dm̄. AMEN.

EXPLICIT EVANGELIUM SCDM LUCĀ.

INCIPIT PROLOGUS

EUANGELII SCDM IOHAN
NEM.

HIC EST IO
HANNES EVANGELI
sta. unus ex discipulis ihū. qui
uirgo electus est a dō. quem de
nuptiis uolentem nubere uocauit ds̄. Cui
uirginitatis in hoc duplex testimonium in
euangelio datur. quod & prae ceteris dilectus
a dō dicitur. & huic matrem suam de cruce

commendauit dn̄s· ut uirginem· uirgo seruaret·
Denique manifestans in euangelio· quod erat ipse
incorruptibilis uerbi opus inchoans· solus uer
bum carnem factum esse· nec lumen a tene
bris comprehensum fuisse testatur· primum
signum ponens· quod in nuptiis fecit dn̄s· ut o
stendens quod erat ipse legentibus demonstraret·
quod ubi dn̄s inuitatus est· deficere nuptiarũ
uinum debeat· ut et ueteribus inmutatis no
ua omnia quae a xp̄o instituuntur appareant·
Hoc autem euangelium scripsit in asia· postea
quam in pathmos insula apocalypsin scripse
rat· ut cui in principio canonis incorruptibi
le principium in genesi· et etiam incorruptibi
lis finis per uirginem in apocalypsi redderetur·
Dicente xp̄o· Ego sum A· et ω· Et hic est iohan
nes qui sciens superuenisse diem recessus sui·
conuocatis discipulis suis in epheso· per multa
signorum experimenta promens xp̄m· de
scendens in defossum sepulturae suae locum·

facta oratione positus est ad patres suos· tam ex
traneus a dolore mortis· quam a corruptione
carnis inuenitur alienus· Tamen post omnes
euangelium scripsit· & hoc uirgini debebatur·
Quorum tamen uel scriptorum tempore dispo
sitio· uel librorum ordinatio· ideo per singula
a nobis non exponitur· ut scienti desiderio col
locatio· & quaerentibus fructus laboris· & dō
magisterii doctrina seruetur·

EXPLICIT PROLOGUS·

INCIPIUNT BREVES CAUSAE EIUSDEM·

I Pharisaeorum leuitae interrogant iohannem· Iohannes
ihm uidens· agnum dī dicit· Et andreas· petro dicit·
Inuenimus messiam·

II Ihc ad caenam de aqua uinum fecit· De templo num
mularios eicit· Soluite templum hoc dicens· Nicho
demo loquitur de baptismo· & de aliis multis·

III Ihc in iudaea baptizat· & iohannes in enon· quiq; di

xit · xp̄m crescere · se autem minui ·

IIII Ihc̄ cum muliere samaritana loquitur · Prophetam in patria sua sine honore esse dicit · Et reguli filiū a morte resuscitat ·

V Apud natatoriā bethsaidā · triginta octo annorū infirmitatem hominis sanat · Ac dicit scrutamini scripturas · Et si crederetis moysi · crederetis forsitan & mihi ·

VI De quinque panibus & duobus piscibus · Et quod eum regem facere uoluerunt · Ihc̄ supra mare ambulat · Et de manna & de pane caelesti loquitur · Ac recedentibus ab eo discipulis · unum ex duodecim · diabolum dicit ·

VII Scenophegia ihc̄ in medio die festo ascendens in templum docet · Multis etiam de turba credentibus in dm̄ clamat · Siquis sitit ueniat & bibat · Cum ministris & nichodemo principes contendunt · De muliere adultera · Ihc̄ lumen mundi esse se praedicat ·

VIII Ihc̄ interrogatus principium se esse respondit · Quod omnis peccator seruus sit · Et quod ihc̄ ante abrahā sit · Caecum ex natiuitate curat ·

VIIII De ianua & ouib(us) · Per dedicationem deambulans in templo se & patrem unum esse dicit · De lazari resurrectione ·

X Maria pedes ihu unguit · & capillis suis extersit · Ihs super asinam sedit · & uolentibus grecis uidere ihm · Loquitur de grano frumenti · quod in terram mittitur · Et uox de caelo ad ihm · Et quod ex principibus multi crediderunt in ihm · sed propter pharisaeos non confiterentur ·

XI Pedes discipulorum lauat · De iudae traditione & petri negatione praedicit · Et de dilectione fratrum · Et quod ipse in patre · & pater in ipso est · Et de obseruandis mandatis paraclyti sps ·

XII De uinea & palmitibus · Et de dilectione · Et de promissione paraclyti · Et omnia patris sua esse · Et caetera mandata ·

XIII Ihs discipulos patri commendat · Ihs a iuda traditur · Allocutio pilati ad iudeos · De ihu & de barabba ·

XIIII Passio ihu · & sepultura & resurrectio eius & reliqua ·

MAXIMUS ECCE GIGANS · SCANDIT SUPASTRA TRIUMPHANS
CUM PROBAT ISTA UIDENS · SUBLATUS IN ORA IOHANNES

INITIU SCI EU SCDM IOHANNE
PRINCIPIO

ERAT UERBUM ET UER
BUM ERAT APUD DM̄ · ET DS̄
erat uerbum · Hoc erat inprincipio apud dm̄ ·
Omnia per ipsum facta sunt · & sine ipso factum
est nichil · Quod factum est inipso uita erat ·
Et uita erat lux hominum · & lux intenebris lu
cet · & tenebrae eam non comprehenderunt ·
Io. II · III · m. VII · L. VI · Fuit homo missus a dō · cui nomen erat iohan
nes · Hic uenit intestimonium · ut testimoni
um perhiberet de lumine · ut omnes crederent
per illum · Non erat ille lux · sed ut testimo
Io. III · III · m. I · L. XIIII · nium perhiberet de lumine · Erat lux uera
quae illuminat omnem hominem · uenientem
inmundum · In mundo erat · & mundus per
ipsum factus est · & mundus eum non cognouit ·
Io. IIII · S x o I In propria uenit & sui eum non receperunt ·
Quotquot autem receperunt eum · dedit eis pote
statem filios dī fieri · his qui credunt in nomine
eius · Qui non ex sanguinibus · neq; ex uolunta
te carnis · neq; ex uoluntate uiri · sed ex dō nati s̄ ·

Io · v · III m · i · L · xiii ·

Et uerbum caro factum est · & habitauit in nobis ·
et uidimus gloriam eius · gloriam quasi unigeniti
a patre · Plenum gratiae · & ueritatis ·

Io · vi · I m · xi · m · iiii · L · x ·

Iohannes testimonium perhibet de ipso · & clamat
dicens · hic erat quem dixi · Qui post me uentu
rus est · ante me factus est · quia prior me erat ·

Io · vii · X Sol

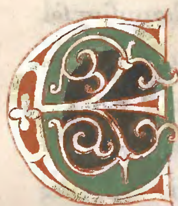
Et de plenitudine eius nos omnes accepimus · &
gratiam pro gratia · quia lex per moysen data
est · gratia & ueritas per ihm xpm facta est ·

Io · viii · III m · cxii · L · cxviii ·

Dm̄ nemo uidit umquam · Unigenitus filius
qui est in sinu patris · ipse enarrauit ·

I

Io · viiii · X Sol ·

ET HOC EST TE
stimonium iohannis · quando
miserunt iudaei ab hierosolimis
sacerdotes & leuitas ad eum · ut
interrogarent eum · Tu quis es? Et confessus
est · & non negauit · Et confessus est · quia non
sum ego xpc · Et interrogauerunt eum · Quid
ergo? helias es tu? Et dixit · Non sum · Pro

pheta es tu? Et respondit. Non. Dixerunt ergo
ei. Quis es? ut responsum demus his qui miserunt
lo. x. I m. viii. dn. ii. l. viii. nos. Quid dicis de te ipso? Ait. Ego uox
clamantis in deserto. dirigite uiam dni. sicut
lo. xi. X s o l dixit esaias propheta. Et qui missi fuerant.
erant ex pharisaeis. Et interrogauerunt eum. &
dixerunt ei. Quid ergo baptizas si tu non es xpc.
lo. xii. I m. xi. dn. iiii. l. x. neq; helias. neq; propheta. Respondit eis io
hannes. dicens. Ego baptizo in aqua. medius
autem urm stetit. quem uos non scitis. Ipse
est qui post me uenturus est. qui ante me
factus est. Cuius ego non sum dignus ut sol
lo. xiii. X s o l uam eius corrigiam calciamenti. Haec in
bethania facta sunt trans iordanen. ubi e
rat iohannes baptizans. Altera die.
Vidit iohannes ihm uenientem ad se. & ait. Ec
ce agnus di. qui tollit peccatum mundi.
lo. xiiii. I m. xi. dn. iiii. l. x. hic est de quo dixi. post me uenit uir qui
ante me factus est. quia prior me erat. &
ego nesciebam eum. Sed ut manifestetur

israhel ; ꝓpterea ueni ego in aqua baptizans.
Io. xv. I M. xiiii. Mr. x. L. xiii. Et testimonium perhibuit iohannes dicens.
Quia uidi spm̄ descendentem. quasi columbã
de caelo. & mansit super eum. & ego nesciebã
eum. Sed qui misit me baptizare in aqua ille
michi dixit. Super quem uideris spm̄ descen
dentem & manentem super eum. hic est qui
baptizat in spū scō. Et ego uidi. & testimoni
Io. xvi. X Sol um perhibui. quia hic est filius dī. Altera
die. iterum stabat iohannes. & ex discipulis
eius duo. Et respiciens ihm̄ ambulantem. di
cit. Ecce agnus dī. Et audierunt eum duo
discipuli loquentem. & secuti sunt ihm̄. Con
uersus autem ihc̄. & uidens eos sequentes se. di
cit eis. Quid quaeritis. Qui dixerunt ei. Rab
bi. quod dicitur interpretatum magister. ubi
habitas. Dicit eis. Uenite & uidete. Uenerunt
& uiderunt ubi maneret. & apud eum man
serunt die illo. hora autem erat. quasi decima.
Erat autem andreas frater simonis petri. unus

ex duobus qui audierant ab iohanne & secuti fue
lo. xvii. | m. clxvi. | m. lxxxi. | l. xciiii. rant eum. Inuenit hic primum fratrem su
um simonem. & dicit ei. Inuenimus messiã.
quod est interpretatum xp̄c. Et adduxit eũ
ad ihm̄. Intuitus autem eum ihc̄. dixit. Tu es
simon filius iohanna. tu uocaberis cephas. qđ
lo. xviii. X | S o l interpretatur petrus. In crastinum uolu
it exire in galileam. & inuenit philippum. &
dicit ei ihc̄. Sequere me. Erat autem philip
pus a bethsaida ciuitate andreae & petri. Inue
nit philippus nathanahel. & dicit ei. Quem
scripsit moyses in lege. & p̄phetae. inuenimus
ihm̄. filium ioseph a nazareth. Et dixit ei natha
nahel. A nazareth potest aliquid boni esse.
D icit ei philippus. Ueni & uide. Uidit ihc̄ na
thanahel uenientem ad se. & dicit de eo. Ecce
uere israhelita. in quo dolus non est. Dicit ei na
thanahel. Unde me nosti. Respondit ihc̄. & di
xit ei. Priusquam te philippus uocaret cum
esses sub ficu. uidi te. Respondit ei nathanahel

&ait · Rabbi · tu es filius dī · tu es rex israhel · Re
spondit ihc · & dixit ei · Quia dixi tibi · uidi te
sub ficu · credis · maius his uidebis · Et dicit ei ·
A men amen dico uobis · uidebitis caelum aper
tum · & angelos dī ascendentes & descendentes
supra filium hominis ·

II ET DIE TERTIO

Nuptiae factae sunt in chana
galileae · & erat mater ihū ibi · Uo
catus est autem & ihc · & discipuli eius ad nupti
as · Et deficiente uino · dicit mater ihū ad eū ·
U inum non habent · Et dicit ei ihc · Quid michi
& tibi est mulier · Nondum uenit hora mea ·
D icit mater eius ministris · Quodcumq· dixe
rit uobis · facite · Erant autem ibi lapideae
hydriae sex positę secundum purificationē
iudęorum · capientes singulae metretas binas ·
uel ternas · Dicit eis ihc · Implete hydrias a
qua · Et impleuerunt eas usq· ad summum ·
E t dicit eis ihc · haurite nunc · & ferte archi

triclino. Et tulerunt. Ut autem gustauit ar
chitriclinus aquam uinum factam & non sci
ebat unde esset. ministri autem sciebant qui
haurierant aquam. Uocat sponsum architri
clinus & dicit ei. Omnis homo primum bo
num uinum ponit & cum inebriati fuerint
tunc id quod deterius est. Tu autem seruasti
bonum uinum usq; adhuc. hoc fecit initium
signorum ihc in chana galileae & manifesta
uit gloriam suam. Et crediderunt in eum di
lo. xviiii. viii m. xviiii. scipuli eius. Post hoc descendit caphar
naum ipse & mater eius & fratres eius & disci
puli eius & ibi manserunt non multis diebus.
lo. xx. m. cclxxiiii. m. clvi. l. cclv. Et prope erat pascha iudaeorum & ascendit
lo. xxi. m. ccxi. m. cxxi. l. cccxxviii. ihc ierosolimam. Et inuenit in templo
uendentes boues & oues & columbas & num
mularios sedentes. Et cum fecisset quasi fla
gellum de funiculis omnes eiecit de templo
o ues quoq; & boues & nummulariorum effu
dit aes & mensas subuertit. Et his qui colum

bas uendebant· dixit· Auferte ista hinc· & no
lite facere domum patris mei· domum negoti
lo· xxii· S o l ationis· Recordati uero sunt discipuli eius·
quia scriptum est· Zelus domus tuae come
lo· xxiii· IIII m· c lxi· m· lxxvii· dit me· Responderunt ergo iudaei· & dixe
runt ei· Quod signum ostendis nobis· quia haec
lo· xxv· S o l facis· Respondit ihs̄· & dixit eis· Soluite tē
plum hoc· & in tribus diebus excitabo illud·
D ixerunt ergo iudaei· Quadraginta & sex an
nis aedificatum est templum hoc· et tu tribus
diebus excitabis illud· Ille autem dicebat· de
templo corporis sui· Cum ergo resurrexisset
a mortuis· recordati sunt discipuli eius· quia
hoc dicebat· & crediderunt scripturae· & ser
moni quem dixit ihs̄· Cū autē ēē ierosolimis
in pascha in die festo· multi crediderunt in no
mine eius· uidentes signa eius quae faciebat·
I pse autem ihs̄ non credebat semet ipsum eis·
eo quod ipse nosset omnes· & quia opus ei non
erat· ut quis testimonium perhiberet de ho

mine· Ipse enim sciebat· quid esset in homine·
rat autem homo ex pharisaeis nicodemus nomi
mine· princeps iudaeorum· hic uenit ad eum ihm
nocte· & dixit ei· Rabbi· scimus quia a do ueni
sti magister· Nemo enim potest haec signa fa
cere quae tu facis· nisi fuerit ds cum eo· Respon
dit ihc· & dixit ei· Amen amen dico tibi· nisi qs
natus fuerit denuo· non potest uidere regnum
di· Dicit ad eum nicodemus· Quomodo potest
homo nasci cum sit senex· Numquid potest in
uentrem matris suae iterum introire & nasci·
R espondit ihc· Amen amen dico tibi· nisi quis
renatus fuerit ex aqua & spu· non potest introi
re in regnum di· Quod natum est ex carne· caro
est· Et quod natum est ex spu· sps est· Non mi
reris quia dixi tibi· oportet uos nasci denuo·
S ps ubi uult spirat· & uocem eius audis· & non scis
unde ueniat· & quo uadat· Sic est omnis· qui
natus est ex spu· Respondit nicodemus· & dixit
ei· Quomodo possunt haec fieri· Respondit

ihc · & dixit ei · Tu es magister in israhel · & hęc
ignoras · Amen amen dico tibi · quia quod sci
mus loquimur · & quod uidimus testamur · &
testimonium nostrum non accipitis · Si terrena di
xi uobis & non creditis · quomodo si dixero uobis
caelestia credetis · Et nemo ascendit in caelum ·
nisi qui descendit de caelo · filius hominis qui
est in caelo · Et sicut moyses exaltauit serpentem
in deserto · ita exaltari oportet filium hominis ·
Ut omnis qui credit in ipso non pereat · sed habeat
uitam aeternam · Sic enim dilexit deus mundum ·
ut filium suum unigenitum daret · ut omnis
qui credit in eum non pereat · sed habeat uitam
aeternam · Non enim misit deus filium suum in
mundum · ut iudicet mundum · sed ut saluetur
mundus per ipsum · Qui credit in eum · non iu
dicatur · Qui autem non credit · iam iudicatus
est · quia non credidit in nomine unigeniti filii
dei · hoc est autem iudicium · quia lux uenit in
mundum · & dilexerunt homines magis tene

bras quam lucem · Erant enim eorum mala ope
ra · Omnis enim qui male agit · odit lucem · & n̄
uenit ad lucem · ut non arguantur opera eius ·
Qui autem facit ueritatem · uenit ad lucem · ut
manifestentur opera eius · quia in dō sunt
FACTA ·

III POST HAEC
uenit ihc̄ & discipuli eius in iude
am terram · & illic demorabatur cum
lo · xxv · [illegible] mt · vii · di · vi · eis · & baptizabat · Erat autē & iohannes
baptizans in enon · iuxta salim · quia aquae
multae erant illic · Et ueniebant ad eum · & ba
lo · xxvi · [illegible] mt · xviii · di · viii · lo · xxvii · [illegible] sol · ptizabantur · Non dum enim missus fue
rat in carcerem iohannes · Facta est ergo
quaestio ex discipulis iohannis · cum iudaeis de
purificatione · & uenerunt ad iohannem · & di
xerunt ei · Rabbi · qui erat tecum trans iorda
nen · cui tu testimonium perhibuisti · ecce
hic baptizat · & omnes ueniunt ad eum · Re
spondit iohannes · & dixit · Non potest ho

mo accipere quicquam· nisi ei fuerit datum
lo·xxviii· / m· xi· / m· iiii· / l· x· — decaelo· Ipsi uos mihi testimonium per
hibetis quod dixerim· Ego non sum xpc· sed
lo·xxviiii· — quia missus sum ante illum· Qui habet
S ol — sponsam· sponsus est· Amicus autem sponsi·
qui stat & audit eum· gaudio gaudet propter
uocem sponsi· hoc ergo gaudium meum im
pletum est· illum oportet crescere· me autem
minui· Qui desursum uenit· super omnes est·
Qui est de terra· de terra est· & de terra loquitur·
Qui de caelo uenit· supra omnes est· Et quod
uidit & audiuit hoc testatur· & testimonium
eius nemo accipit· Qui accipit eius testimoni
um· significauit quia ds uerax est· Quem enim
misit ds· uerba di loquitur· Non enim ad
lo·xxx· / m· xi· / l· cxviii· — mensuram· dat ds spm· Pater diligit fi
lium· & omnia dedit in manu eius·
lo·xxxi· / S ol· — Qui credit in filium· habet uitam aeternam· Qui
autem incredulus est filio· non uidebit uitam·
sed ira di· manet super eum·

IIII TERGO CO
gnouit ihc· quia audierunt phari
saei· quia ihc plures discipulos facit
& baptizat quam iohannes· quam
quam ihc non baptizaret· sed discipuli eius·
Io. xxxii. VI m. xviiii. Reliquit iudaeam· & abiit iterum ingalileam·
Io. xxxiii. X S o l. Oportebat autem eum transire per samariam· Ue
nit ergo inciuitatem samariae quae dicitur sy
chem· iuxta praedium quod dedit iacob ioseph
filio suo· Erat autem ibi fons iacob· Ihc ergo
fatigatus exitinere· sedebat sic super fontem· ho
ra erat quasi sexta· Uenit mulier de samaria·
haurire aquam· Dicit ei ihc· Da michi bibere·
D iscipuli enim eius abierant inciuitatem· ut cibos
emerent· Dicit ergo ei mulier illa samaritana·
Q uomodo tu iudaeus cum sis· bibere a me poscis quae
sum mulier samaritana· Non enim coutuntur
samaritanis iudaei· Respondit ihc· & dixit ei·
S i scires donum di· & quis est qui dicit tibi· da mi
chi bibere· tu forsitan petisses ab eo· & dedisset

tibi aquam uiuam· Dicit ei mulier· Dñe· neq·
inquo haurias habes· & puteus altus est· Unde
ergo habes aquam uiuam· Numquid tu maior
es patre nr̃o iacob· qui dedit nobis puteum· et i
pse exeo bibit· & filii eius & pecora eius· Respon
dit ihc̃· & dixit ei· Omnis qui bibit exaqua hac·
sitiet iterum· Qui autem biberit exaqua quam
ego dabo ei· non sitiet inaeternum· Sedaqua quã
dabo ei· fiet ineo fons aquae salientis inuitã aeter
nam· Dicit adeum mulier· Dñe· da michi hanc
aquam ut non sitiam· neq· ueniam huc hauri
re· Dicit ei ihc̃· Uade uoca uirum tuum· & ueni
huc· Respondit mulier· & dixit· Non habeo
uirum· Dicit ei ihc̃· Bene dixisti· quia non ha
beo uirum· Quinq· enim uiros habuisti· & nunc
quem habes· non est tuus uir· hoc uere dixisti·
D icit ei mulier· Dñe· uideo quia propheta es tu·
P atres nr̃i inmonte hoc adorauerunt· & uos dici
tis· quia ierosolimis est locus· ubi adorare opor
tet· Dicit ei ihc̃· Mulier crede michi· quia ue

nit hora quando neq; in monte hoc. neq; in
ierosolimis adorabitis patrem. Uos adoratis qd
nescitis. nos adoramus quod scimus. quia salus
ex iudaeis est. Sed uenit hora & nunc est. quan
do ueri adoratores addorabunt patrem. in spu
& ueritate. Nam & pater tales quaerit. qui ad
orent eum. Sps est ds. & eos qui adorant eum.
in spu & ueritate oportet adorare. Dicit ei
mulier. Scio quia messias uenit. qui dicitur
xps. Cum ergo uenerit. ille nobis adnuntia
bit omnia. Dicit ei ihs. Ego sum. qui loquor
tecum. Et continuo uenerunt discipuli eius.
& mirabantur quia cum muliere loquebatur.
Nemo tamen dixit. quid quaeris. aut quid lo
queris cum ea. Reliquit ergo hydriam suam
mulier. & abiit in ciuitatem. & dicit illis homi
nibus. Uenite & uidete hominem. qui dixit
michi omnia quaecumq; feci. Numquid ipse
est xps. Exierunt de ciuitate. & ueniebant
ad eum. Interea rogabant eum discipuli dicen

tes. Rabbi manduca. Ille autem dixit eis. Ego
cibum habeo manducare quem uos nescitis.
D icebant ergo discipuli ad inuicem. Numquid
aliquis attulit ei manducare? Dicit eis ihs. Meus
cibus est ut faciam uoluntatem eius qui misit
me. ut perficiam opus eius. Nonne uos dici
tis quod adhuc quattuor menses sunt. & mes
sis uenit? Ecce dico uobis. Leuate oculos ue
stros & uidete regiones quia albae sunt iam
ad messem. Et qui metit mercedem accipit.
& congregat fructum in uitam aeternam. Ut
& qui seminat simul gaudeat. & qui metit. In
hoc enim est uerbum uerum. quia alius est
qui seminat. & alius est qui metit. Ego misi
uos metere. quod uos non laborastis. Alii la
borauerunt. & uos in labores eorum introistis.
E xciuitate autem illa multi crediderunt in eu(m)
samaritanorum. propter uerbum mulieris
testimonium perhibentis quia dixit mihi
omnia quaecumque feci. Cum uenissent ergo

ad illum samaritani· rogauerunt eum ut ibi ma
neret· Et mansit ibi duos dies· & multo plures
crediderunt propter sermonem eius· Et mulie
ri dicebant· Quia iam non propter tuam lo
quelam credimus· Ipsi enim audiuimus & sci
Io·xxxiiii· VII m̄·xviiii· mus· quia hic est uere saluator mundi· Post
duos autem dies exiit inde· & abiit in galileam·
Io·xxxv· I m̄·cxlii· m̄·li· L·xxi· Ipse enim ihc testimonium perhibuit· quia
propheta in sua patria honorem non habet·
Io·xxxvi· X S o L Cum ergo uenisset in galileam· exceperunt eū
galilei· cum omnia uidissent quae fecerat iero
solimis in die festo· & ipsi uenerant in diem fe
stum· Uenit ergo iterum in chanan galileae·
Io·xxxvii· III m̄·lxiiii· L·lxv ubi fecit aquam uinum· Et erat quidam
regulus· cuius filius infirmabatur capharna
um· hic cum audisset quia ihc adueniret a iu
daea in galileam· abiit ad eum· & rogabat eum
ut descenderet· & sanaret filium eius· Incipi
ebat enim mori· Dixit ergo ihc ad eum· Ni
si signa & prodigia uideritis non creditis· Di

cit ad eum regulus· Dne· descende priusquam
moriatur filius meus· Dicit ei ihc· Uade· fi
lius tuus uiuit· Credidit homo sermoni quē
dixit ei ihc· & ibat· Iam autem eo descendente·
serui occurrerunt ei· & nuntiauerunt dicentes·
quia filius eius uiueret· Interrogabat ergo horā
ab eis in qua melius habuerit· Et dixerunt ei·
Quia heri hora septima· reliquit eum febris· Co
gnouit ergo pater· quia illa hora erat· in qua di
xit ei ihc· filius tuus uiuit· Et credidit ipse· &
domus eius tota· hoc iterum secundum signū
fecit ihc· cum uenisset a iudaea in gali
LEAM·

V
Io· xxxviii·
mt· lxx·
mr· xx·
l· xxxvii·

POST HAEC
erat dies festus iudaeorum· & ascen
dit ihc ierosolimā· Est autem ieroso
limis probatica piscina· quae cognominatur
hebraice bethsaida· quinq· porticus habens·
In his iacebat multitudo magna languentium·
caecorum· aridorum· claudorum· expectantiū

aquae motum. Angelus autem dn̄i secundum
tempus descendebat inpiscinam. & mouebatur
aqua. Et qui prior descendisset inpiscinam.
post motionem aquae. sanus fiebat. a quacūq;
tenebatur infirmitate. Erat aūt q̇dam homo
ibi. xxxta & octo annos. habens in infirmitate
sua. hunc cum uidisset ih̄c iacentem. & cogno
uisset quia iam multum tempus habet. di
cit ei. Uis sanus fieri? Respondit ei languidus.
D n̄e. hominem non habeo. ut cum turbata
fuerit aqua. mittat me inpiscinam. Dum
uenio enim ego. alius ante me descendit. Dicit
ei ih̄c. Surge. tolle grabattum tuum & ambu
la. Et statim sanus factus est homo. & sustu
lit grabattum suum. & ambulabat. Erat autē
sabbatum in illo die. Dicebant iudaei illi q̇ sa
natus fuerat. Sabbatum est. non licet tibi tol
Io. xxxviii. S x o l lere grabattum tuum. Respondit eis. Qui
me fecit sanum. ille mihi dixit. Tolle grabat
tum tuum. & ambula. Interrogauerunt ergo

eum· Quis est ille homo· qui dixit tibi tolle
grabattum tuum & ambula· Is autem qui sa
nus fuerat effectus· nesciebat quis esset· Ihc̄ enim
declinauit a turba· constituta in loco· Postea
inuenit eum ihc̄ in templo· & dixit illi· Ecce
sanus factus es· iam noli peccare· ne deterius ti
bi aliquid contingat· Abiit ille homo· & nunti
auit iudaeis· quia ihc̄ esset· qui fecit eum sanū·
Propterea persequebantur iudaei ihm̄· quia haec
faciebat in sabbato· Ihc̄ autem respondit eis· Pa
ter meus usq· modo operatur· & ego operor·
Propterea ergo magis quaerebant eum iudaei
interficere· quia non solum soluebat sabbatum·
sed & patrem suum dicebat dm̄· aequalem se
faciens dō· Respondit itaq· ihc̄· & dixit eis·
Amen amen dico uobis· non potest filius facere
quicquam a se· nisi quod uiderit patrem faci
entem· Quaecumq· enim ille fecerit· haec et
& filius similiter facit· Pater enim diligit fi
lium· & omnia demonstrat ei quae ipse facit·

& maiora his demonstrabit ei opera · ut uos mire
mini · Sicut enim pater suscitat mortuos & uiui
ficat · sic & filius quos uult uiuificat · Neq· enim
pater iudicat quemquam · sed iudicium omne
dedit filio · ut omnes honorificent filium · sicut
Io· xl· J m· xcviii· m· xcvi· l· cxvi· honorificant patrem · Qui non honorificat
filium · non honorificat patrem · qui misit illũ ·
Io· xli· X Sol· Amen amen dico uobis · quia qui uerbum meum
audit & credit ei qui misit me · habet uitã aeter
nam · & in iudicium non uenit · sed transit a mor
te in uitam · Amen amen dico uobis · quia ue
nit hora & nunc est · quando mortui audient
uocem filii dĩ · & qui audierint uiuent · Sicut
enim pater habet uitam in semet ipso · sic dedit
& filio uitam habere in semet ipso · Et potesta
tem dedit ei & iudicium facere · quia filius
hominis est · Nolite mirari hoc · quia uenit
hora in qua omnes · qui in monumentis sunt ·
audient uocem eius & procedent · Qui bona
fecerunt · in resurrectionem uitae · Qui uero

mala egerunt in resurrectionem iudicii· Non
possum ego a me ipso facere quicquam· Sicut
audio iudico· & iudicium meum iustum est·
lo· xlii· I m̄t· ccxcv· m̄r· clxxvi· l· cclxxxii· Quia non quaero uoluntatem meam· sed uolun
lo· xliii· X Sol· tatem eius qui misit me· Si ego testimoni
um perhibeo de me· testimoniū meum non est
uerum· Alius est qui testimonium perhib&
de me· & scio quia uerum est testimonium·
quod perhibet de me· Uos misistis ad iohannē
& testimonium perhibuit ueritati· Ego autē
non ab homine testimonium accipio· sed hęc
dico· ut uos salui sitis· Ille erat lucerna ardens
& lucens· uos autem uoluistis exultare ad ho
ram· in luce eius· Ego autem habeo testimo
nium· maius iohanne· Opera enim quae de
dit michi pater· ut perficiam ea· ipsa opera
quae ego facio testimonium perhibent de me·
quia pater me misit· Et q̄ misit me pater· ipse
lo· xliiii· III m̄t· cxii· l· cxviii· testimoniū ꝑhibuit de me· Neq; uocem eius
umquā audistis· neq; speciē eius uidistis·
lo· xlv· X Sol Et uerbū eius n̄ habetis in uobis manens· q̄a quē misit

ille· hunc uos non creditis· Scrutamini scriptu
ras· quia uos putatis in ipsis uitam aeternam
habere· Et illae sunt quae testimonium per
hibent de me· Et non uultis uenire ad me·
ut uitam habeatis· Claritatem ab hominibus
non accipio· sed cognoui uos quia dilectionē
dī non habetis in uobis· Ego ueni in nomine
patris mei· & non accipitis me· Si alius uene
rit in nomine suo· illum accipietis· Quomo
do potestis uos credere qui gloriam ab inuicē
accipitis· & gloriam quae a solo est dō non quę
ritis· Nolite putare· quia ego accusaturus sim
uos apud patrem· Est qui accuset uos· moyses
in quo uos speratis· Si enim crederetis moysi·
crederetis forsitan & mihi· De me enim ille
scripsit· Si autem illius litteris non creditis·
quomodo meis uerbis credetis·

lo· xlvi· mt· xxvii· mr· xxvii· l· xxviii· & xlv·

POST HAEC ABIIT VI·
ihc trans mare galileae· quod est
tiberiadis· Et sequebatur eum multitudo

magna· quia uidebant signa quae faciebat su
Io. xlvii. III mt. cxvi m. xcii L. xcii·
per his qui infirmabantur· Subiit ergo in
montem ihc· & ibi sedebat cum discipulis su
Io. xlviii. I mt. cclxxiiii· mr. clvi· L. cclx·
is· Erat autem proximum pascha· dies fe
Io. xlviiii· I mt. cxlvii· mr. lxiiii· L. xciii·
stus iudaeorum· Cum subleuasset ergo
oculos ihc· & uidisset quia multitudo maxi
ma uenit ad eum· dicit ad philippum· Unde
ememus panes· ut manducent hi· hoc autem
dicebat temptans eum· ipse enim sciebat·
quid esset facturus· Respondit ei philippus·
Ducentorum denariorum panes non suffici
unt eis· ut unusquisq· modicum quid accipi
at· Dicit ei unus ex discipulis eius andreas·
frater simonis petri· Est puer unus hic qui
habet quinq· panes hordeaceos & duos pisces·
Sed haec quid sunt inter tantos· Dixit ergo
ihc· Facite homines discumbere· Erat autem
fenum multum in loco· Discubuerunt ergo ui
ri numero quasi quinq· milia· Accepit ergo
panes ihc· & cum gratias egisset· distribuit

discumbentibus· Similiter & ex piscibus quan
tum uolebant· Ut autem impleti sunt· dixit
discipulis suis· Colligite quae superauerunt
fragmenta· ne pereant· Collegerunt ergo· &
impleuerunt duodecim cophinos fragmen
torum· ex quinq· panibus hordeaceis· quae su
Io. L. X Sol per fuerunt his qui manducauerant· Illi
ergo homines cum uidissent quod fecerat si
gnum· dicebant· Quia hic est uere propheta·
qui uenturus est in mundum· Ihc ergo cum
cognouisset· quia uenturi essent ut raperent
Io. LI. IIII M. CL. M. LXVII. eum· & facerent eum regem· Fugit iteru
in montem· ipse solus· Ut autem sero factu
est· descenderunt discipuli eius ad mare· Et
cum ascendissent nauim· uenerunt transma
re in capharnaum· Et tenebrae iam factae
erant· & non uenerat ad eos ihc· Mare autem
magno uento flante exurgebat· Cum remi
gassent ergo quasi stadia· xxv· aut triginta·
uident ihm ambulantem super mare· & pro

ximum naui fieri · & timuerunt · Ille autem
dicit eis · Ego sum · nolite timere · Uoluerunt
ergo accipere eum in nauim · & statim fuit
nauis ad terram quam ibant · Altera die
turba quae stabat transmare · uidit quia na
uicula alia non erat ibi nisi una · & quia non
introisset cum discipulis suis ihs in nauim · sed
soli discipuli eius abissent · Aliae uero super ue
nerunt naues a tyberiade iuxta locum ubi
manducauerunt panem · gratias agente dno ·
Cum ergo uidisset turba · quia non esset ihs
ibi neq· discipuli eius · ascenderunt in nauiculas ·
& uenerunt capharnaum · quaerentes ihm ·
Et cum inuenissent eum transmare · dixerunt
ei · Rabbi · quando huc uenisti · Respondit ihs
& dixit · Amen amen dico uobis · quaeritis me ·
non quia uidistis signa · sed quia manducastis
ex panibus · & saturati estis · Operamini non
cibum qui perit · sed qui permanet in uitam
aeternam · quem filius hominis dabit uobis ·

hunc enim pater signauit ds̄. Dixerunt er
go ad eum. Quid faciemus ut operemur opera
di̅. Respondit ih̅c. & dixit eis. hoc est opus
di̅. ut credatis in eum quem misit ille.
Io. LIII. Mt. CLXI. Mr. LXXVII. Dixerunt ergo ei. Quod ergo tu facis signum.
ut uideamus & credamus tibi. quid operaris.
Io. LIIII. X Sol Patres nostri manducauerunt manna in de
serto. sicut scriptum est. panem de caelo
dedit eis manducare. Dixit ergo eis ih̅c.
Amen amen dico uobis. non moyses dedit uo
bis pane̅ de caelo. sed pater meus dat uobis pane̅
uerum de caelo. panis enim di̅ est qui de
scendit de caelo. & dat uitam mundo. Dixe
runt ergo ad eum. Dn̅e. semper da nobis
Io. LV. Mt. CCLXXXIII. Mr. CLXV. L. CCLXVI panem hunc. Dixit autem eis ih̅c. Ego
sum panis uitae. qui uenit ad me non esu
riet. Et qui credit in me. non sitiet umquam.
Sed dixi uobis. quia & uidistis me. & non cre
Io. LVI. X Sol ditis. Omne quod dat michi pater
ad me ueniet. & eum qui uenit ad me

Io. lvii. mt. ccxcv. mr. clxxvi. l. cclxxxii. non eiciam foras. Quia descendi de caelo
ut non faciam uoluntatem meam. sed uo
Io. lviii. Sol luntatem eius qui misit me. Haec est au
tem uoluntatem eius qui misit me patris.
ut omne quod dedit michi non perdam
ex eo. sed resuscitem illud innouissimo die.
Haec est enim uoluntas patris mei qui misit
me. ut omnis qui uidet filium. & credit in
eum. habeat uitam aeternam. Et resuscita
Io. lviiii. mt. cxli. mr. l. l. xviiii. bo ego eum innouissimo die. Murmu
rabant ergo iudaei de illo. quia dixisset.
Ego sum panis qui de caelo descendi. & dice
bant. Nonne hic est ihc filius ioseph. cuius
nos nouimus patrem & matrem. Quomodo
Io. lx. Sol ergo dicit hic. quia de caelo descendi. Re
spondit ergo ihc. & dixit eis. Nolite mur
murare inuicem. Nemo potest uenire
ad me. nisi pater qui misit me traxerit eū.
Et ego resuscitabo eum innouissimo die.
Est scriptum inprophetis. Et erunt omnes

docibiles dī· Omnis qui audiuit a patre & didi
Io. lxi · III · m· cxii · L· cxviii · cit· uenit ad me· Non quia patrem uidit
quisquam· nisi is qui est a dō· hic uidit patrem·
Io. lxii · S X o l · Amen amen dico uobis· qui credit in me· hab&
Io. lxiii · III · m· cclxxxiii · m· clxv · L· cclxvi · uitam aeternam· Ego sum panis uitae·
Io. lxiiii · Patres uri manducauerunt manna in deserto·
& mortui sunt· hic est panis de caelo descen
dens· ut si quis ex ipso manducauerit· non mo
Io. lxv · III · m· cclxxxiiii · m· clxv · L· cclxvi · riatur· Ego sum panis uiuus· qui de cęlo
descendi· Si quis manducauerit ex hoc pane·
uiuet in aeternum· Et panis quem ego dabo·
Io. lxvi · S X o l · caro mea est pro mundi uita· Litigabant
ergo iudaei· ad inuicem dicentes· Quomodo
potest hic dare nobis carnem suam ad mandu
candum· Dixit ergo eis ihc· Amen amen dico
uobis· nisi manducaueritis carnem filii homi
nis· & biberitis eius sanguinem· non habebitis
uitam in uobis· Qui manducat meam carnem·
& bibit meum sanguinem· habet uitā aeternā
Et ego resuscitabo eum in nouissimo die·

Io. lxvii · Mt. cclxxxiiii · Mr. clxv · L. cclxv ·

Caro enim mea uere est cibus & sanguis meus uere est

Io. lxviii ·

potus. Qui manducat meam carnem & bi

S o l

bit meum sanguinem in me manet & ego in
illo. Sicut misit me uiuens pater & ego uiuo
propter patrem. Et qui manducat me & ipse
uiuet propter me. hic est panis qui de caelo
descendit. non sicut manducauerunt patres
uestri manna & mortui sunt. Qui manducat
hunc panem. uiuet in aeternum. haec dixit
in synagoga docens in capharnaum. Multi
ergo audientes ex discipulis eius dixerunt
Durus est hic sermo quis potest eum audire.
Sciens autem ihesus apud semet ipsum quia mur
murarent de hoc discipuli eius dixit eis hoc

Io. lxviiii · I Mt. ccci · Mr. cxci · L. ccxcvii ·

uos scandalizat. Si ergo uideritis filium
hominis ascendentem ubi erat prius. Spiritus

Io. lxx · IIII Mt. ccxcvii · Mr. clxxviii ·

est qui uiuificat. caro non prodest quicquam.

Io. lxxi · S o l

Verba quae ego locutus sum uobis spiritus & uita
sunt. Sed sunt quidam ex uobis qui non

Io. lxxii · III Mt. cclxxviii · Mr. clxi ·

credunt. Sciebat enim ab initio ihesus qui

essent non credentes. & quis traditurus esset
Io. lxxiii. X Sol. eum. Et dicebat. propterea dixi uobis.
quia nemo potest uenire ad me. nisi fuerit
ei datum a patre meo. Ex hoc multi discipu
lorum eius abierunt retro. etiam non cum
illo ambulabant. Dixit ergo ihc ad duode
Io. lxxiiii. I Mt. clxvi. Mr. lxxxii. L. xciiii. cim. Numquid & uos uultis abire? Re
spondit ergo ei simon petrus. Dne. ad quē
ibimus? Uerba uitae aeternae habes. & nos
credidimus & cognouimus. quia tu es xpc
Io. lxxv. X Sol filius di. Respondit eis ihc. Non ne ego
uos duodecim elegi. & unus ex uobis diabo
lus est? Dicebat autem iudam simonis sca
riothen. hic enim erat traditurus eum.
cum esset unus ex duodecim.

POST HAEC AM
bulabat ihc in galilea. non
enim uolebat in iudaea ambula
re. quia quaerebant eum iudaei interfi
cere. Erat autem in proximo dies festus

iudaeorum· scenophegia· Dixerunt autem
ad eum fratres eius· Transi hinc & uade in
iudaeam· ut & discipuli tui uideant opera
tua quae facis· Nemo quippe in occulto
quid facit· & quaerit ipse in palam esse· Si
haec facis· manifesta te ipsum mundo· Neq;
enim fratres eius credebant in eum· Dicit
ergo eis ihc· Tempus meum nondum ad
uenit· tempus autem u̅r̅m semper est pa
ratum· Non potest mundus odisse uos·
me autem odit· quia ego testimonium p̲
hibeo de illo· quia opera eius mala sunt· Uos
ascendite ad diem festum hunc· ego nondū
ascendo ad diem festum istum· quia meum
tempus nondum impletum est· haec cum
dixisset· ipse mansit in galilea· Ut autē ascen
derunt fratres eius· tunc & ipse ascendit ad
diem festum· non manifeste· sed quasi in oc
culto· Iudaei ergo quaerebant eum in die fe
sto· & dicebant· Ubi est ille· Et murmur

multus de eo erat in turba. Quidam enim di
cebant: quia bonus est. Alii autem dicebant:
non; sed seducit turbas. Nemo tamen lo
quebatur palam de illo: propter metū iudę
orum. Iam autē die festo mediante: ascen
dit ihc in templum & docebat. Et miraban
tur iudaei dicentes: Quomodo hic litteras scit:
cum non didicerit? Respondit eis ihc & dixit:
M ea doctrina non est mea: sed eius qui misit me.
S i quis uoluerit uoluntatem eius facere: cogno
scet de doctrina utrum ex dō sit: an ego a me
ipso loquar. Qui a semet ipso loquitur: gloriā
propriam quaerit. Qui autem quaerit glori
am eius qui misit illum: hic uerax est & in
iustitia in illo non est. Nonne moyses dedit
uobis legem: & nemo ex uobis facit legem?
quid me quaeritis interficere? Respondit
turba & dixit. Daemonium habes: quis te
quaerit interficere? Respondit ihc & dixit
eis. Unum opus feci & omnes miramini. Pro

pterea moyses dedit uobis circumcisionem ·
non quia ex moyse est · sed ex patribus · & in
sabbato circumciditis hominem ' Si circum
cisionem accipit homo in sabbato ut non sol
uatur lex moysi · mihi indignamini quia to
tum hominem sanum feci in sabbato ? Nolite
iudicare secundum faciem · sed iustum iudici
um iudicate ' Dicebant ergo quidam ex iero
solimis ' Nonne hic est quem quaerunt in
terficere ? Ecce palam loquitur · & nichil ei di
cunt · Numquid uere cognouerunt principes
quia hic xpc ? Sed hunc scimus unde sit ' Xpc
autem cum uenerit · nemo scit unde sit '

Io · lxxvi · ~~ mt · cxii · mr · cxxviiii · L · cclvi ·

Clamabat ergo docens in templo ihc · & dicens '
Et me scitis & unde sim scitis · & a me ipso non
ueni · sed est uerus qui misit me · quem uos ne
scitis ' Ego scio eum · quia ab ipso sum · & ipse

Io · lxxvii · ~~ mt · ccxc · mr · cxxviiii · L · cclvi ·

me misit ' Quaerebant ergo eum apprehen
dere · & nemo misit in illum manus · quia non

Io · lxxviii · ~~ X

dum uenerat hora eius ' De turba autem

multi crediderunt in eum · & dicebant xp̄c
cum uenerit · numquid plura signa faciet ·
quam quae hic facit · Audierunt pharisaei
Io · lxxviiii · I · m̄ · ccc · m̄r · clxxxi · L · cclxxxv · turbam murmurantem de illo haec · Et
miserunt principes & pharisaei ministros ·
Io · lxxx · X sol · ut apprehenderent eum · Dixit ergo ihc ·
Adhuc modicum tempus uobiscum sum · &
Io · lxxxi · X sol uado ad eum qui misit me · Quaeretis
me & non inuenietis · & ubi sum ego · uos n̄
potestis uenire · Dixerunt ergo iudaei ad
semet ipsos · Quo hic iturus est · quia non in
ueniemus eum · Numquid in dispersionem
gentium iturus est · & docturus gentes · Quis
est hic sermo quem dixit · quaeretis me &
non inuenietis · & ubi sum ego · uos non pote
stis uenire · In nouissimo autem die magno
festiuitatis · stabat ihc · & clamabat dicens ·
Si quis sitit · ueniat ad me & bibat · Qui credit
in me · sicut dicit scriptura · flumina de uen
tre eius fluent aquae uiuae · hoc autē dixit

de spu̅ · quem accepturi erant credentes in eu̅ ·
Nondum enim erat sp̅s datus · quia ih̅c non
Io. lxxxii. V m̅t. cxx. dum fuerat glorificatus · Ex illa ergo
turba cum audissent hos sermones · dicebant ·
hic est uere propheta · Alii dicebant · hic est
Io. lxxxiii. V m̅t. v. xp̅c · Quidam autem dicebant · Num
quid a galilea xp̅c uenit ? Nonne scriptura
dicit · quia ex semine dauid · & de bethleem
Io. lxxxiiii. X so l. castello ubi erat dauid · uenit xp̅c ? Dis
sensio itaq; facta est in turba · propter eu̅ ·
Io. lxxxv. I m̅r. ccxx. m̅t. cxxviii. L. cclii. Quidam autem ex ipsis uolebant apprehen
dere eum · sed nemo misit super illum ma
Io. lxxxvi. X so l. nus · Uenerunt ergo ministri ad ponti
fices & pharisaeos · & dixerunt eis illi · Quare
non adduxistis eum ? Responderunt mini
stri · Numquam sic locutus est homo · sicut
hic homo · Responderunt ergo eis phari
saei · Numquid & uos seducti estis ? Num
quid aliquis ex principibus credidit in eum ·
aut ex pharisaeis ? Sed turba haec · quę non

nouit legem · maledicti sunt · Dicit nicodemus
ad eos ille qui uenit ad eum nocte · qui erat
unus ex ipsis · Numquid lex nr̄a iudicat
hominem · nisi audierit ab ipso prius · & co
gnouerit quid faciat · Responderunt & di
xerunt ei · Numquid & tu galileus es · Scru
tare & uide · quia propheta a galilea non sur
git · Et reuersi sunt unusquisq· in domum
suam · Ih̄s autem perrexit in montem oli
ueti · & diluculo iterum uenit in templum ·
E t omnis populus uenit ad eum · & sedens do
cebat eos · A dducunt autem scribae & pha
risaei mulierem in adulterio deprehensam ·
& statuerunt eam in medio · & dixerunt ei ·
M agister · hęc mulier modo deprehensa est in
adulterio · In lege autem moyses mandauit
nobis · huiusmodi lapidare · Tu ergo quid
dicis · Haec autem dicebant temptantes eū
ut possent accusare eum · Ih̄s autem incli
nans se deorsum · digito scribebat in terra ·

C um autem perseuerarent interrogantes eum·
erexit se· & dixit eis· Qui sine peccato est ue
strum· primus in illam lapidem mittat· Et
iterum se inclinans· scribebat in terra· Audi
entes autem· unus post unum exiebant· in
cipientes a senioribus· Et remansit solus· &
mulier in medio stans· Erigens autem se ihc·
dixit ei· Mulier· ubi sunt qui te accusabant?
N emo te condemnauit? Quae dixit· Nemo
dne· Dixit autem ihc· Nec ego te condem
nabo· Uade· & amplius iam noli peccare· Ite
rum ergo locutus eis ihc dicens· Ego sum lux
mundi· Qui sequitur me· non ambulabit
in tenebris· sed habebit lucem uitae· Dixerunt
ergo ei pharisaei· Tu de te ipso testimonium
perhibes? Testimonium tuum non est uerū·
R espondit ihc· & dixit eis· Et si ego testimoni
um perhibeo de me ipso· uerum est testimo
nium meum· quia scio unde ueni· & quo ua
do· Uos autem nescitis unde uenio· aut quo

uado· Uos secundum carnem iudicatis· ego
non iudico quemquam· Et si iudico ego· iu
dicium meum uerum est· quia solus non
sum· sed ego & qui me misit pater· Et in le
ge ura scriptum est quia duorum hominum testi
monium uerum est· Ego sum qui testimonium per
hibeo de me ipso· & testimonium perhib&
de me· qui misit me pater· Dicebant ergo
lo· lxxxvii· ei· Ubi est pater tuus· Respondit ihs·
m· cxii·
l· cxviiii· Neq; me scitis· neq; patrem meum· Si me sci
retis· forsitan & patrem meum sciretis·
lo· lxxxviii· m· ccxx· m· cxxviiii· & cxcii· l· ccxxxviiii· & ccxlii· Haec uerba locutus est in gazophilacio· docens
in templo· Et nemo apprehendit eum· quia
necdum uenerat hora eius·

lo· lxxxviiii· DIXIT ERGO VIII·
iterum eis ihs· Ego uado· & quae
ritis me· & in peccato uestro mo
riemini· Quo ego uado· uos non potestis ue
nire· Dicebant ergo iudaei· Numquid in
terficiet semetipsum· quia dicit· quo ego

uado· uos non potestis uenire. Et dicebat eis·
U os de deorsum estis· ego de supernis sum·
U os de mundo hoc estis· ego non sum de hoc
mundo· Dixi ergo uobis· quia moriemini
in peccato uro· Dicebant ergo ei· Tu quis es·
D ixit eis ihc· Principium· qui & loquor uo
bis· Multa habeo de uobis loqui & iudica
re· sed qui misit me uerax est· Et ego quae
audiui ab eo· haec loquor in mundo· Et n
cognouerunt· quia patre eis dicebat dm·
D ixit ergo eis ihc· Cum exaltaueritis filium
hominis· tunc cognoscetis quia ego sum·
& a me ipso facio nichil· sed sicut docuit me
pater haec loquor· Et qui misit me mecum
est· & non reliquit me solum· quia ego quę
placita sunt ei· facio semper· haec illo lo
quente· multi crediderunt in eum· Dice
bat ergo ihc ad eos· qui crediderunt ei iudę
os· Si uos manseritis in sermone meo· uere
discipuli mei eritis· & cognoscetis ueritate·

& ueritas liberabit uos. Responderunt ei Se
men abrahae sumus. & nemini seruiuimus
umquam. Quomodo tu dicis. liberi eritis. Re
spondit eis ihc. Amen amen dico uobis quia
omnis qui facit peccatum. seruus est pecca
ti. Seruus autem non manet in domo in aeter
num. filius manet in aeternum. Si ergo fili
us uos liberauerit. uere liberi eritis. Scio
quia filii abrahae estis. sed quaeritis me inter
ficere. quia sermo meus non capit in uobis.
Ego quod uidi apud patrem loquor. & uos quae
uidetis apud patrem urm faciatis. Respon
derunt & dixerunt ei. Pater noster abraham
est. Dicit eis ihc. Si filii abrahae estis. opera
abrahae facite. Nunc autem quaeritis me
interficere. hominem qui ueritatem locutus
sum uobis. quam audiui a dō. hoc abraham
non fecit. uos facitis opera patris uri. Dixe
runt itaq. ei. Nos ex fornicatione non sumus
nati. unum patrem habemus dm. Dixit er

go eis ihc̄ · Si ds̄ pater uester esset · diligeretis
utiq; me · Ego enim ex dō processi & ueni ·
N eq; enim a me ipso ueni · sed ille me misit ·
Q uare loquelam meam non cognoscitis? quia
non potestis audire sermonem meum · Uos
ex patre diabolo estis · & desideria patris urī
uultis facere · Ille homicida erat ab initio ·
& in ueritate non stetit · quia non est ueri
tas in eo · Cum loquitur mendacium · ex pro
priis loquitur · quia mendax est · & pater
eius · Ego autem quia ueritatem dico · non
creditis michi · Quis ex uobis arguit me de
peccato? Si ueritatem dico · quare uos non
creditis michi? Qui est ex dō · uerba dī audit ·
P ropterea uos non auditis · quia ex do n̄ estis ·
R esponderunt igitur iudaei · & dixerunt ei ·
N on ne bene dicimus nos · quia samaritanus
es tu · & doemonium habes? Respondit ihc̄ ·
E go doemonium non habeo · sed honorifico
patrem meum · & uos inhonorastis me · Ego

autem non quaero gloriam meam· est qui
quaerat & iudicet· Amen amen dico uobis
siquis sermonem meum seruauerit· mortē
non uidebit inaeternum· Dixerunt ergo iu
daei· Nunc cognouimus· quia daemonium
habes· Abraham mortuus est & prophetae·
& tu dicis· siquis sermonem meum seruaue
rit· non gustabit mortem inaeternum· Nū
quid tu maior es patre nr̄o abraham· qui
mortuus est· & prophetae mortui sunt· quē
te ipsum facis· Respondit ih̄c· Si ego glori
fico me ipsum· gloria mea nichil est· Est
pater meus qui glorificat me· quem uos
dicitis quia ds̄ noster est· & non cognouistis
eum· Ego autem noui eum· Et si dixero
quia non scio eum· ero similis uobis men
dax· Sed scio eum· & sermonem eius seruo·
Abraham pater uester exultauit ut uideret·
diem meum· et uidit· & gauisus est· Dixe
runt ergo iudaei ad eum· Quinquaginta

annos non dum habes· & abraham uidisti?
D ixit eis ihc· Amen amen dico uobis ante
quam abraham fieret· ego sum· Tulerunt
ergo lapides ut iacerent in eum· Ihc autem
abscondit se· & exiuit de templo·
Et praeteriens· uidit hominem caecum a nati
uitate· Et interrogauerunt eum discipuli
sui· Rabbi· quis peccauit hic aut parentes eius·
ut caecus nasceretur· Respondit ihc· Neque
hic peccauit· neq· parentes eius· sed ut mani
festentur opera di in illo· Me oportet opera
ri opera eius qui misit me· donec dies est· Ue
nit nox· quando nemo potest operari· Quã
diu in mundo sum· lux sum mundi· haec
cum dixisset expuit in terram· & fecit lutũ
ex sputo· & liniuit lutum super oculos eius·
& dixit ei· Uade laua in natatoria siloae· qd
interpretatur missus· Abiit ergo & lauit·
& uenit uidens· Itaq· uicini & qui uidebant
eum prius quia mendicus erat· dicebant·

Nonne hic est qui sedebat & mendicabat? Alii
dicebant quia hic est. alii autem nequaquã.
sed similis est eius. Ille uero dicebat quia ego
sum. Dicebant ergo ei. Quomodo aperti sunt
tibi oculi? Respondit. Ille homo qui dicitur
ihc. lutum fecit & inunxit oculos meos & dix̄
michi. Uade ad natatoriam siloae & laua.
Et abii & laui & uidi. Et dixerunt ei. Ubi est
ille? Ait. Nescio. Adducunt eum ad phari
saeos qui caecus fuerat. Erat autem sabbatũ
quando lutum fecit ihc & aperuit oculos eius.
Iterum ergo interrogabant eum pharisaei.
quomodo uidisset. Ille autem dixit eis. Lu
tum posuit michi super oculos & laui & ui
deo. Dicebant ergo ex pharisaeis quidam.
Non est hic homo a dō qui sabbatum non cu
stodit. Alii dicebant. Quomodo potest ho
mo peccator haec signa facere? Et scisma erat
inter eos. Dicunt ergo caeco iterum. Tu quid di
cis de eo qui aperuit oculos tuos? Ille autē

dixit · Quia propheta est · Non crediderunt
ergo iudei de illo quia caecus fuisset & uidis
set · donec uocauerunt parentes eius qui ui
derat · & interrogauerunt eos dicentes · hic
est filius uester quem uos dicitis quia caecus
natus est · quomodo nunc ergo uidet · Re
sponderunt eis parentes eius · & dixerunt ·
S cimus quia hic est filius noster · & quia caecus
natus est · Quomodo autem nunc uideat ne
scimus · aut quis eius aperuit oculos nos nesci
mus · Ipsum interrogate · aetatem habet · ipse
de se loquatur · haec dixerunt parentes eius ·
quia timebant iudaeos · Iam enim conspira
uerant iudaei · ut si quis eum confiteretur xp̄m ·
extra synagogam fieret · Propterea parentes
eius dixerunt · quia aetatem habet · ipsum in
terrogate · Uocauerunt ergo rursum hominē
qui caecus fuerat · & dixerunt ei · Da gloriam
dō · nos scimus · quia hic homo peccator est ·
D ixit ergo ille · Si peccator est nescio · unū scio ·

quia caecus cum essem modo uideo. Dixerunt
ergo illi. Quid fecit tibi. quomodo aperuit
tibi oculos? Respondit eis. Dixi uobis iam &
audistis. quid iterum uultis audire? Num
quid & uos uultis discipuli eius fieri? Maledi
xerunt ei. & dixerunt. Tu discipulus illius
sis. nos autem moysi discipuli sumus. Nos sci
mus quia moysi locutus est ds. hunc autem nesci
mus unde sit. Respondit ille homo. & dixit
eis. In hoc enim mirabile est. quia uos nesci
tis unde sit. & aperuit oculos meos. Scimus
autem. quia peccatores ds non audit. sed si
quis di cultor est & uoluntatem eius facit.
hunc exaudit. A saeculo non est auditum quia
aperuit quis oculos caeci nati. Nisi esset hic
a do. non poterat facere quicquam. Respon
derunt & dixerunt ei. In peccatis natus es
totus. & tu doces nos? Et eiecerunt eum fo
ras. Audiuit ihs quia eiecerunt eum foras.
& cum inuenisset eum. dixit ei. Tu credis in

filium di. Respondit ille & dixit. Quis est
dne. ut credam in eum. Et dixit ei ihc. Et ui
disti eum. & qui loquitur tecum. ipse est. At
ille ait. Credo dne. Et procidens adorauit eu.
Et dixit ei ihc. In iudicium ego in hunc mun
dum ueni. ut qui non uident uideant. & qui
uident caeci fiant. Et audierunt ex pharisae
is qui cum ipso erant. & dixerunt ei. Num
quid & nos caeci sumus. Dixit eis ihc. Si caeci
essetis. non haberetis peccatum. Nunc uero
dicitis quia uidemus. peccatum uestrum
MANET.

AMEN AMEN .VIIII.

dico uobis. qui non intrat p
hostium in ouile ouium. sed
ascendit aliunde. ille fur est & latro. Qui
autem intrat per ostium. pastor est ouium.
Huic ostiarius aperit. & oues uocem eius audi
unt. Et proprias oues uocat nominatim. &

educit eas. Et cum proprias oves emiserit an
te eas uadit. & oues illum sequuntur. quia sciunt
uocem eius. Alienum autem non sequuntur.
sed fugiunt ab eo. quia non nouerunt uocē
alienorum. hoc prouerbium dixit eis ihc.
Illi autem non cognouerunt. quid loqueret
eis. Dixit ergo eis iterum ihc. Amen amen
dico uobis. quia ego sum ostium ouium.
Omnes quotquot uenerunt. fures sunt & la
trones. sed non audierunt eos oues. Ego sum
ostium. per me siquis introierit saluabitur
& ingredietur. & egredietur. & pascua inueniet.
Fur non uenit nisi ut furetur. & mactet. & per
dat. Ego ueni ut uitam habeant. & abundan
tius habeant. Ego sum pastor bonus.
Bonus pastor. animam suam dat pro ouibus
suis. Mercennarius & qui non est pastor. cuius
non sunt oues propriae. uidet lupum uenien
tem. & dimittit oues & fugit. Et lupus rapit.
& dispergit oues. Mercennarius fugit. quia

mercennarius est & non pertinet ad eum de
ouibus Ego sum pastor bonus & cognosco
lo.xc. III m.cxii L.cxviii meas & cognoscunt me meae Sicut no
uit me pater & ego agnosco patrem
lo.xci. III m.cciii m.cxv Et animam meam pono pro ouibus meis
lo.xcii. X S o L Et alias oues habeo quae non sunt ex hoc ouili
& illas oportet me adducere & uocem meā au
dient Et fiet unum ouile & unus pastor
Propterea me pater diligit quia ego pono ani
mam meam ut iterum sumam eam Nemo
tollit eam a me sed ego pono eam a me ipso
Potestatem habeo ponendi eam & potestatem
habeo iterum sumendi eam hoc mandatū
accepi a patre meo Dissensio iterum facta est
inter iudaeos propter sermones hos Dicebant
autem multi ex ipsis Daemonium habet &
insanit quid eum auditis Alii dicebant haec
uerba non sunt daemonium habentis Nū
quid daemonium potest caecorum oculos
aperire Facta sunt autem encenia in iero

solimis · & hiems erat · Et ambulabat ih̄c in
templo · in porticu salomonis · Circumdede
runt ergo eum iudaei · & dicebant ei · Quousq·
animam nr̄am tollis · Si tu es xp̄c · dic nobis
palam · Respondit eis ih̄c · Loquor uobis · &
non creditis · Opera quae ego facio innomi
ne patris mei · haec testimonium perhibent
de me · Sed uos non creditis quia non estis
ex ouibus meis · Oues meae · uocem meam au
diunt · Et ego cognosco eas · & secuntur me ·
Et ego uitam aeternam do eis · & non peribunt
in aeternum · & non rapiet eas quisquam de
manu mea · Pater meus quod dedit mihi ·
maius omnibus est · Et nemo potest rapere
de manu patris mei · Ego & pater unum su
mus · Sustulerunt lapides iudaei · ut lapida
rent eum · Respondit eis ih̄c · Multa opera
bona ostendi uobis ex patre meo · propter
quod eorum opus me lapidatis · Responde
runt ei iudaei · De bono opere non lapidamus

te · sed de plasphemia · Et quia tu homo cum
sis · facis te ipsum dm̄ · Respondit eis ihc̄ · Non
ne scriptum est in lege ur̄a · quia ego dixi · di
estis · Si illos dixit deos ad quos sermo di factus
est · & non potest solui scriptura · quem pater
scificauit & misit in mundum · uos dicitis ·
quia blasphemas · quia dixi filius di sum · Si
non facio opera patris mei · nolite credere mi
chi · Si autem facio · & si michi non uultis cre
dere · operibus credite · Ut cognoscatis & cre
datis · quia in me est pater · & ego in patre ·
lo · xciii · IIII cn · cxvii · cn · xxvi · Quaerebant eum apprehendere · & exiuit de
manibus eorum · Et abiit iterum trans ior
danen · in eum locum ubi erat iohannes ba
lo · xciiii · X Sol ptizans primum · & mansit illic · Et mul
ti uenerunt ad eum · & dicebant · Quia iohan
nes quidem signum fecit nullum · Omnia
autem quaecumq · dixit iohannes de hoc · ue
ra erant · Et multi crediderunt in eum ·
Erat autem quidam languens lazarus a betha

nia· de castello mariae & marthae sororis eius·

M aria autem erat quae unxit dnm unguento·

& extersit pedes eius capillis suis· cuius frater

Lazarus infirma ·Miserunt ergo sorores

eius ad eum· dicentes· Dne· ecce quem amas·

infirmatur· Audiens autem ihs· dixit eis·

I nfirmitas haec non est ad mortem· sed pro

gloria di· ut glorificetur filius di per eam·

D iligebat autem ihs martham· & sororem eius

mariam· & Lazarum· Ut ergo audiuit quia

infirmatur· tunc quidem mansit in eodem

loco· duobus diebus· Deinde post haec· dicit

discipulis suis· Eamus in iudaeam iterum·

D icunt ei discipuli· Rabbi· nunc quaerebant

te iudaei lapidare· & iterum uadis illuc· Re

spondit ihs· Nonne duodecim sunt horae

diei· Si quis ambulauerit in die non offendit·

quia lucem huius mundi uidet· Si autem

ambulauerit nocte offendit· quia lux non

est in eo· haec ait· & post hoc dicit eis· Laza

rus amicus noster dormit. sed uado ut a som
no exsuscitem eum. Dixerunt ergo discipu
li eius. Dne. si dormit. saluus erit. Dixerat
autem ihs de morte eius. Illi autem putaue
runt. quia de dormitione somni diceret.
Tunc dixit eis ihs manifeste. Lazarus mortu
us est. & gaudeo propter uos. ut credatis. quo
non eram ibi. sed eamus ad eum. Dixit ergo
thomas qui dicitur didimus ad condiscipu
los. Eamus & nos. ut moriamur cum eo. Ue
nit itaq; ihs. & inuenit eum quattuor dies iam
in monumento habentem. Erat autem betha
nia iuxta ierosolimam. quasi stadiis quinde
cim. Multi autem ex iudaeis uenerant ad mar
tam & mariam. ut consolarentur eas de fratre
suo. Martha ergo ut audiuit quia ihs uenit.
occurrit illi. Maria autem domi sedebat.
Dixit ergo martha ad ihm. Dne. si fuisses hic.
frater meus non fuisset mortuus. Sed & nunc
scio. quia quaecumq; poposceris a do. dabit

tibi ds̄. Dicit illi ihc̄. Resurget frater tuus.
Dicit ei martha. Scio quia resurget in resurre
tione in nouissima die. Dicit ei ihc̄. Ego
sum resurrectio & uita. Qui credit in me. eti
am si mortuus fuerit. uiuet. Et omnis qui
uiuit & credit in me. non morietur in aeter
num. Credis hoc? At illi. Utiq; dn̄e. Ego
credidi quia tu es xp̄c filius dī uiui. qui in
hunc mundum uenisti. Et cum haec dixis
set. abiit & uocauit mariam sororem suam
silentio. dicens. Magister adest. & uocat
te. At illa ut audiuit. surrexit cito. & uenit
ad eum. Nondum enim uenerat ihc̄ in ca
stellum. sed erat adhuc in illo loco. ubi oc
currerat ei martha. Iudaei igitur qui erant
cum ea in domo. & consolabantur eam. cū
uidissent mariā quia cito surrexit & exiit.
secuti sunt eam dicentes. Quia uadit ad
monumentum. ut ploret ibi. Maria er
go cum uenisset ubi erat ihc̄. uidens eum

cecidit ad pedes eius · & dixit ei · Dn̄e · si fuis
ses hic · non esset mortuus frater meus · Ih̄c
ergo ut uidit eam plorantem · & iudaeos qui
uenerant cum ea plorantes · fremuit sp̄u · &
turbauit se ipsum · & dixit · Ubi posuistis
eum · Dicunt ei · Dn̄e · ueni & uide · Et lacri
matus est ih̄c · Dixerunt ergo iudaei · Ecce
quomodo amabat eum · Quidam autem
dixerunt ex ipsis · Non poterat hic qui aper
uit oculos caeci · facere ut & hic non more
retur · Ih̄c ergo rursum fremens in semet i
pso · uenit ad monumentum · Erat autem
spelunca · & lapis super positus erat ei · Ait
ih̄c · Tollite lapidem · Dicit ei martha · soror
eius qui fuerat mortuus · Dn̄e · iam fetet ·
quadriduanus enim est · Dicit ei ih̄c · Non
ne dixi tibi · quō si credideris · uidebis glori
am dī · Tulerunt ergo lapidem · Ih̄c autē
eleuatis sursum oculis · dixit · Pater grati
as ago tibi · quō audisti me · Ego autē scie

bam · quia semper me audis · Sed propter po
pulum qui circumstat dixi · ut credant q̄a
tu me misisti · haec cum dixisset · uoce ma
gna clamauit · Lazare · ueni foras · Et statim
prodiit qui fuerat mortuus · ligatus pedes
& manus institis · & facies illius sudario erat
ligata · Dicit eis ihc̄ · Soluite eum · & sinite ab
ire · Multi ergo ex iudaeis qui uenerant ad
mariam & uiderant quae fecit · crediderunt
in eum · Quidam autem ex ipsis abierunt
ad pharisaeos · & dixerunt eis quae fecit ihc̄ ·
C ollegerunt ergo pontifices & pharisaei con
cilium · & dicebant · Quid facimus quia hic
homo multa signa facit · Si dimittimus eū
sic omnes credent in eum · Et uenient ro
mani · & tollent nr̄m · & locum & gentem ·
U nus autem ex ipsis caiphas · cum esset ponti
fex anni illius · dixit eis · Uos nescitis quic
quam · nec cogitatis · quia expedit nobis ut
unus moriatur homo pro populo · & non to

ta gens pereat· Hoc autem a semetipso non
dixit· sed esset pontifex anni illius· prophe
tauit quia ihc moriturus erat pro gente· &
non tantum pro gente· sed & ut filios di qui
lo·xcvi· IIII m·cxvii· m·xxvi· erant dispersi· congregaret in unum· Ab il
lo ergo die cogitauerunt· ut interficerent
eum· Ihc ergo· iam non in palam ambula
bat apud iudaeos· sed abiit in regionem iuxta
desertum· in ciuitatem quae dicitur effrem·
Et ibi demorabatur· cum discipulis
S U I S·

PROXIMUM X

lo·xcvii· I m·cclxxxiii· m·clvi· l·cclx· autem erat pascha iudaeorum·
lo·xcviii· X S o L Et ascenderunt multi ieroso
limam de regione ante pascha· ut sanctifica
rent se ipsos· Quaerebant ergo ihm· & col
loquebantur ad inuicem in templo stantes·
Quid putatis quia non uenit ad diem festū·
Dederant autem pontifices & pharisaei man
datum· ut si quis cognouerit ubi sit· indic&·

Io · xcvIII · I · m · cclxxvI · mr · clvIII · L · lxxIII ·

ut apprehenderent eum · Ihc ergo ante sex
dies paschae · uenit bethaniam ubi fuerat
lazarus mortuus · quem suscitauit ihc ·
Fecerunt autem ei cenam ibi · & martha mi
nistrabat · Lazarus uero · unus erat ex dis
cumbentibus cum eo · Maria ergo accepit
libram unguenti nardi pistici pretiosi · un
xit pedes ihu · & extersit capillis suis pedes eius ·
& domus impleta est ex odore unguenti ·
Dicit ergo unus ex discipulis eius iudas scario
thes · qui erat eum traditurus · Quare hoc un
guentum non uenit trecentis denariis · &
datum est egenis · Dixit autem hoc · non
quia de egenis pertinebat ad eum · sed quia
fur erat · & loculos habens · ea quae mittiban
tur portabat · Dixit ergo ihc · Sine illam · ut
in diem sepulturae meae seruet illud · Pauperes
enim semper habetis uobiscum · me autem
non semper habetis · Cognouit ergo tur
ba multa ex iudaeis · quia illic est · Et uene

Io · xcvIIII · x · Sol ·

runt non propter ihm tantum · sed ut lazarū
uiderent · quem suscitauit amortuis · Cogita
uerunt autem principes sacerdotum · ut &
lazarum interficerent · quia multi propter
illum abibant exiudaeis · & credebant in
Io. c. I m. ccxuiiii · m. cxuiiii · l. cclxxuiiii · ihm · In crastinum autem turba multa
quae uenerat addiem festum · cum audis
sent quia uenit ihc ierosolimam · acceperunt
ramos palmarum · & processerunt obuiā ei ·
& clamabant · Osanna · benedictus qui uenit
Io. ci. VII m. ccxii · innomine dni · rex israhel · Et inuenit
ihc asellum · & sedit super eum sicut scriptū
est · Noli timere filia sion · ecce rex tuus ue
Io. cii. X Sol nit · sedens super pullum asinae · Haec nō
cognouerunt discipuli eius primum · sed
quando glorificatus est ihc · Tunc recorda
ti sunt · quia haec erant scripta de eo · & haec
fecerunt ei · Testimonium ergo perhibebat
turba · quae erat cū eo · quando lazarum uo
cauit demonumento · & suscitauit eū amor

tius· Propterea & obuiam uenit ei turba· quia
audierunt eum fecisse hoc signum· pharisaei
ergo dixerunt ad semetipsos· Uidetis quia
nichil proficimus· Ecce mundus totus· post
eum abiit· Erant autem gentiles quidā ex his
qui ascenderant· ut adorarent in die festo·
Hi ergo accesserunt ad philippum· qui erat a
bethsaida galileae· & rogabant eum. dicentes·
Dñe· uolumus ihm̄ uidere· Uenit philippus·
& dicit andreae· Andreas rursum & philip
lo. ciii· III m. ccxcviiii· mr. clxxx· pus· dixerunt ihū· Ihc̄ autem respondit
eis dicens· Uenit hora· ut clarificetur filius
lo. ciiii· X Sol hominis· Amen amen dico uobis· Nisi gra
num frumenti cadens in terra mortuum fu
erit· ipsum solum manet· Si autem mortuum
lo. cv· III m. xcvii· l. ccxi· fuerit· multum fructum affert· Qui amat
animā suam· perdet eam· Et qui odit ani
mam suā in hoc mundo· in uitam aeternam
lo. cvi· X Sol custodit eam· Si quis michi ministrat·
me sequatur· Et ubi sum ego· illic & minis

ster meus erit· Si quis ministrauerit· honori ˙mh·
lo· cxii· IIII mt· ccxcvii· mr· clxxiii· ficabit eum pater meus· Nunc anima mea
turbata est· Et quid dicam? pater· saluifica
lo· cxiiii· X Sol me ex hac hora· Sed propterea ueni in ho
ram hanc· pater· clarifica tuum nomen· Ue
nit ergo uox de caelo· et clarificaui· et iterum
clarificabo· Turba ergo quae stabat et audie
rat· dicebat tonitruum factum esse· Alii dice
bant· angelus ei locutus est· Respondit ihs et
dixit· Non propter me uox haec uenit· sed
propter uos· Nunc iudicium est mundi· nunc
princeps huius mundi eicietur foras· Et ego si
exaltatus fuero a terra· omnia traham ad me
ipsum· hoc autem dicebat· significans qua
morte esset moriturus· Respondit ei turba·
Nos audiuimus ex lege· quia xps manet in ae
ternum· Et quomodo tu dicis· oportet exal
tari filium hominis? Quis est iste filius ho
minis? Dixit ergo eis ihs· Adhuc modicum
lumen in uobis est· Ambulate dum lucem ha

·ha betis · ut non tenebrae uos comprehendant · Et
qui ambulat in tenebris nescit quo uadat ;
D um lucem habetis · credite in lucem · ut filii lu
cis sitis · haec locutus est ihc & abiit · & abscon
dit se ab eis · Cum autem tanta signa fecisset
coram eis non credebant in eum · ut sermo esa
iae prophetae impleretur quem dixit · Dne ·
quis credidit auditui nro · & brachium dni ·
Io · cxiiii · I mt · cxxxiii · mr · xxxvii · L · lxxvii · cui reuelatum est · P ropterea non pote
rant credere · quia iterum dixit esaias ·
E xcecauit oculos eorum · & indurauit eorum
cor · ut non uideant oculis · & intellegant cor
Io · cx · X S o l · de · & conuertantur · & sanem eos · H aec di
xit esaias quando uidit gloriam eius · & locutus
est de eo · Uerumtamen & ex principibus mul
ti crediderunt in eum · sed propter pharisaeos
non confitebantur · ut de synagoga non eice
rentur · Dilexerunt enim gloriam hominu
Io · cxvi · I mt · xcviii · mr · xcvi · L · cxvi · magis · quam gloriam di · I hc autem cla
mauit & dixit · Qui credit in me · non credit

in me · sed in eum qui misit me · Et qui uidet
Io · cxii · x Sal me · uidet eum qui misit me · Ego lux in
mundum ueni · ut omnis qui credit in me · in
tenebris non maneat · Et siquis audierit uerba
mea & non custodierit · ego non iudico eum ·
Non enim ueni · ut iudicem mundum · sed ut sal
uificem mundum · Qui spernit me & non acci
pit uerba mea · habet qui iudicet eum · Sermo
quem locutus sum · ille iudicabit eum in no
uissimo die · Quia ego ex me ipso non sum lo
cutus · sed qui misit me pater · ipse michi man
datum dedit · quid dicam · & quid loquar · Et
scio · quia mandatum eius · uita aeterna est ·
Quae ergo ego loquor · sicut dixit michi pa
ter · sic loquor ·

ANTE DIEM · XI ·
autem festum paschae · sciens
ihc quia uenit eius hora · ut
transeat ex hoc mundo ad patrem · cum dile
xisset suos qui erant in mundo · in finem di

lo. cxiii. VIIII L. cclxii. lexit eos. Et caena facta · cum diabolus iam
misisset in cor · ut traderet eum iudas simonis
lo. cxiiii. III m̄. cxi. L. cxviiii. scariothes. Sciens quia omnia dedit ei pater
in manus & quia a dō exiuit · & ad dm̄ uadit ·
lo. cxv. X Sol. Surgit a caena · & ponit uestimenta sua. Et cū
accepisset linteum · praecinxit se. Deinde mi
sit aquam in peluim · & coepit lauare pedes disci
pulorum · & extergere linteo quo erat praecin
ctus. Uenit ergo ad simonem petrum · & dicit
ei petrus. Dn̄e · tu mihi lauas pedes. Respon
dit ihc̄ · & dixit ei. Quod ego facio tu nescis mo
do · scies autem postea. Dicit ei petrus. Non la
uabis mihi pedes in aeternum. Respondit
ei ihc̄. Si non lauero te · non habebis partē me
cum. Dicit ei simon petrus. Dn̄e · non tantū
pedes meos · sed & manus & caput. Dicit ei ihc̄.
Qui lotus est non indiget nisi ut pedes lauet ·
sed est mundus totus. Et uos mundi estis;
sed non omnes. Sciebat enim quisnam es
set qui traderet eum · propterea dixit non estis

mundi omnes. Postquam ergo lauit pedes
eorum & accepit uestimenta sua. cum recubu
isset iterum. dixit eis. Scitis quid fecerim uo
lo. cxvi. III m. lxiiii. L. lxiii. bis. Uos uocatis me magister & dn̄e. & be
lo. cxvii. X S o L ne dicitis sum etenim. Si ergo ego laui
uros pedes dn̄s & magister. & uos debetis al
ter alterius lauare pedes. Exemplum enim
dedi uobis. ut quemadmodum ego feci uo
lo. cxviii. III m. xc. L. lviii. bis. ita & uos faciatis. Amen amen dico
uobis. non est seruus maior domino suo.
neq; apostolus maior eo qui misit illum. Si
lo. cxviiii. X S o L haec scitis. beati eritis si feceritis ea. Non
de omnibus uobis dico. ego scio quos elege
rim. Sed ut impleatur scriptura. Qui man
ducat mecum panem. leuabit contra me
calcaneum suum. Amodo dico uobis prius
quam fiat. ut credatis cum factum fuerit.
lo. cxx. I mt. xcviii. mr. xcvi. L. cxvi. quia ego sum. Amen amen dico uobis.
qui accipit siquem misero. me accipit. Qui
autem me accipit. accipit eum qui me mi

Io· cxxi· IIII m· cclxxviii· m· clvi· sit· Cum haec dixisset ihc· turbatus e spu &
protestatus est & dixit· Amen amen dico uo
Io· cxxii· m· cclxxx m· clvii· L· cclxviii· bis quia unus ex uobis tradet me· Aspici
ebant ergo adinuicem discipuli· haesitantes
Io· cxxiii· X S a L de quo diceret· Erat ergo recumbens unus
ex discipulis eius in sinu ihu· quem diligebat
ihc· Innuit ergo huic simon petrus & dicit
ei· Quis est de quo dicit· Itaq· cum recubuis
set ille supra pectus ihu· dicit ei· Dne· quis
est· Respondit ihc· Ille est· cui ego intin
Io· cxxiiii· VIIII L· cclxii· ctum panem porrexero· Et cum intin
xisset panem· dedit iudae simonis scario
thi· Et post buccellam· tunc introiuit in
Io· cxxv· X S o L illum satanas· Dicit ei ihc· Quod facis· fac
citius· hoc autem nemo sciuit discumben
tium· ad quid dixerit ei· Quidam autem pu
tabant quia loculos habebat iudas· quia di
cit ei ihc· eme ea quae opus nobis sunt addi
em festum· aut egenis ut aliquid daret·
Cum ergo accepisset ille buccellam· exiuit con
tinuo· Erat autem nox· Cum ergo exisset· dicit ihc·

Nunc clarificatus ē filius hominis· & ds̄ clarifica
tus ē in eo· Si ds̄ clarificatus est in eo· & ds̄ clarifi
cabit eum in semetipso· Et continuo clarifica
bit eum· Filioli· adhuc modicum uobiscum
sum· Quaeretis me· & sicut dixi iudaeis· quo
ego uado· uos non potestis uenire· Et uo
bis dico modo· Mandatum nouum do uo
bis· ut diligatis inuicem· sicut dilexi uos·
ut & uos inuicem diligatis· In hoc cogno
scent omnes quia mei discipuli estis· si dile
lo· cxxvi· I mt̄· cclxxxviii· mr̄· clxv· L· cclxxv· ctionem habueritis ad inuicem· Dicit ei
simon petrus· Dn̄e· quo uadis· Respondit
ih̄c· Quo ego uado· non potes me modo se
qui· sequaeris autem postea· Dicit ei petrus·
Quare non possum te sequi modo· Animā
meam pro te ponam· Respondit ih̄c· Ani
mam tuam pro me ponis· Amen amen di
co tibi· non cantabit gallus· donec me ter
lo· cxxvii· X neges· Et ait discipulis suis· Non turbe
tur cor urm̄· creditis in dm̄· & in me credite·

In domo patris mei mansiones multae sunt.
Si quominus dixissem uobis quia uado para
re uobis locum. Et si abiero et praeparauero
uobis locum. iterum uenio et accipiam uos
ad me ipsum. Ut ubi sum ego et uos sitis.
Et quo ego uado scitis et uiam scitis. Dicit ei
thomas. Domine nescimus quo uadis et quomo
do possumus uiam scire. Dicit ei ihesus. Ego
sum uia et ueritas et uita. Nemo uenit ad pa
trem nisi per me. Si cognouissetis me et pa
trem meum utique cognouissetis. Et amodo cogno
scetis eum et uidistis eum. Dicit ei philip
pus. Domine ostende nobis patrem et suffi
cit nobis. Dicit ei ihesus. Tanto tempore uobis
cum sum et non cognouistis me philippe.
Qui uidet me uidet et patrem. Quomodo tu
dicis ostende nobis patrem. Non credis quia
ego in patre et pater in me est. Uerba quae
ego loquor uobis a me ipso non loquor.
Pater autem in me manens ipse facit opera.

Non creditis quia ego inpatre · & pater inme
est. Alioquin · propter opera ipsa credite.
Amen amen dico uobis qui credit inme · ope
ra quae ego facio · & ipse faciet · & maiora horu
faciet · quia ego ad patrem uado. Et quod
cumq; petieritis innomine meo · hoc faciam.
Ut glorificetur pater in filio · si quid petieritis
patrem innomine meo · hoc faciam. Si diligitis
me · mandata mea seruate. Et ego rogabo pa
trem · & alium paraclitum dabit uobis ut
maneat uobiscum in aeternum · spm ueri
tatis. Quem mundus non potest accipere ·
quia non uidet eum · nec scit eum. Uos autē
cognoscetis eum · quia apud uos manebit · &
in uobis erit. Non relinquam uos orfanos ·
ueniam aduos. Adhuc modicum · & mun
dus iam me non uidet. Uos autem uidetis
me · quia ego uiuo · & uos uiuetis. In illo die
uos cognoscetis · quia ego in patre meo · & uos
in me · & ego in uobis. Qui habet mandata

lo. cxxviiii. iiii
m. ccxvi.
m. cxxv.

mea · & seruat ea · ille est qui diligit me ·

lo · cxxviiii · I · m · xcviii · d · xcvi · l · cxvi · Qui autem diligit me · diligetur · a patre meo ·
& ego diligam eum · & manifestabo ei me i
lo · cxxx · X · Sol · psum · Dicit ei iudas · non ille scariothes ·
Dn̄e · quid factum est quia nobis manifestatu
rus es te ipsum · & non mundo · Respondit
ih̄c · & dixit ei · Si quis diligit me · sermonē
meum seruabit · Et pater meus diliget eum ·
& ad eum ueniemus · & mansionem apud eū
faciemus · Qui non diligit me · sermones me
lo · cxxxi · I · m · xcviii · d · xcvi · l · cxvi · os non seruat · Et sermonem quem audi
stis non est meus · sed eius qui misit me pa
tris · haec locutus sum uobis · apud uos ma
lo · cxxxii · X · Sol · nens · Paraclitus autem sp̄s sc̄s quem mit
tet pater in nomine meo · ille uos docebit o
mnia · & suggeret uobis omnia · quę cumq;
dixero uobis · pacem relinquo uobis · pacem
meā do uobis · Non quomodo mundus dat ·
ego do uobis · Non turbetur cor urm̄ · neq;
formidet · Audistis quia ego dixi uobis · ua

do & uenio ad uos· Si diligeretis me · gaudere
tis itaq· quia ad patrem uado · quia pater
maior me est · Et nunc dixi uobis prius
quam fiat · ut cum factum fuerit credatis·
Iam non multa loquar uobiscum · Uenit enī
princeps mundi huius & in me non habet
quicquam · Sed ut cognoscat mundus quia
diligo patrem · & sicut mandatum dedit
michi pater · sic facio · Surgite eamus

HINC·

GO SUM UI XII·
tis uera · & pater meus agrico
la est · Omnem palmitē in
me non ferentem fructū · tollet eum · Et o
mnem qui fert fructum purgabit eum · ut
fructum plus afferat · Iam uos mundi estis
propter sermonem · quem locutus sum uo
bis · Manete in me · & ego uobis · Sicut pal
mes non potest ferre fructum a semetipso ·
nisi manserit in uite · sic nec uos · nisi in me

manseritis Ego sum uitis uos palmites Qui
manet in me & ego in eo hic fert fructum
multum quia sine me nichil potestis face
re Si quis in me non manserit mittetur
foras sicut palmes & arescet Et colligent eu
lo. cxxxiii. iiii m. ccxvi. m. cxxv. & in ignem mittent & ardet Si manseri
tis in me & uerba mea in uobis manserint
quod cumq uolueritis petetis & fiet uobis
lo. cxxxiiii. x sol. In hoc clarificatus est pater meus ut fructum
plurimum afferatis & efficiamini mei disci
puli Sicut dilexit me pater & ego dilexi
uos Manete in dilectione mea Si praece
pta mea seruaueritis manebitis in dilectio
ne mea sicut & ego patris mei praecepta ser
uaui & maneo in eius dilectione haec locutus
sum uobis ut gaudium meum in uobis sit
& gaudium u̅r̅m̅ impleatur Hoc est prae
ceptum meum ut diligatis inuicem sicut di
lo. cxxxv. iiii m. cciii. m. cxv. lexi uos Maiorem hac dilectionem nemo
habet ut animam suam quis ponat pro ami

Io. cxxxvi· X Sol eis suis· Uos amici mei estis· si feceritis
quae ego praecipio uobis· Iam non dico uos
seruos· quia seruus nescit· quid faciat dns eius·
Uos autem dixi amicos· quia omnia quae cumq·
audiui a patre meo nota feci uobis· Non uos
me elegistis· sed ego elegi uos· Et posui uos
ut eatis & fructum adferatis· & fructus ur
Io. cxxxvii· I m. ccxvi· m. cxxv· Io. cxxxviii· X Sol mancat· Et quodcumq· petieritis pa
trem in nomine meo· det uobis· Haec
mando uobis· ut diligatis inuicem· Si mun
dus uos odit· scitote quia me priorem uobis odio
habuit· Si de mundo fuissetis· mundus quod
suum erat diligeret· Quia uero de mundo
non estis· sed ego elegi uos de mundo· propter
Io. cxxxviiii· IIII m. xc· L. lviii· rea odit uos mundus· Mementote ser
monis mei· quem ego dixi uobis· non est
Io. cxl· X Sol seruus maior domino suo· Si me perse
cuti sunt· & uos persequentur· Si sermo
nem meum seruauerunt· & urm serua
Io. cxli· I m. ccxliiii· m. cxxxviiii· L. ccl· bunt· Sed haec omnia facient uobis·

lo. cxlii / iii / m. cxii / L. cxviii / lo. cxliii / S x o l

propter nomen meum · Quia nesciunt eũ
qui misit me · Si non uenissem & locutus
fuissem eis · peccatũ non haberent · Nunc
autem excusationem non habent · de pec
cato suo · Qui me odit · & patrem meũ odit ·
i opera non fecissem in eis quę nemo alius
fecit · peccatum non haberent · Nunc autẽ
& uiderunt & oderunt & me & patrem me
um · Sed ut impleatur sermo qui in lege
eorum scriptus est · quia odio habuerunt
me gratis · Cum autem uenerit paraclí
tus · quem ego mittam uobis a patre spm̃
ueritatis qui a patre procedit · ille testimo
nium perhibebit de me · Et uos testimoni
um perhibebitis · quia ab initio mecum estis
Haec locutus sum uobis ut non scandalizemi
ni · absq̃ synagogis facient uos · Sed uenit
hora ut omnis qui interficit uos arbitretur
obsequium se praestare dõ · Et haec facient
uobis · quia non nouerunt patrẽ neq̃ me ·

lo. cxliiii / m. xcviii / m. xcvii / L. cxvi / lo. cxlv / S x o l

lo. cxlvi / m. ccxliiii / m. cxxxviiii / L. ccl

Sed haec locutus sum uobis· ut cum uenerit
hora eorum reminiscamini· quia ego dixi
la. cxlvii· S x a l uobis· Haec autem uobis abinitio non
dixi· quia uobiscum eram· At nunc Ua
do ad eum qui me misit· & nemo ex uobis interro
gat me quo uadis· Sed quia haec locutus
sum uobis· tristitia impleuit cor urm̄· Sed
ego ueritatem dico uobis· expedit uobis ut
ego uadam· Si enim non abiero· paraclitus
non ueniet ad uos· Si autem abiero· mittā
eum ad uos· Et cum uenerit· ille arguet
mundum de peccato· & de iustitia· & de iu
dicio· De peccato quidem· quia non cre
dunt in me· De iusticia uero· quia ad pa
trem uado· & iā n̄ uidebitis me· De iudicio
autem· quia princeps mundi huius iudica
tus est· Adhuc multa habeo uobis dicere·
sed non potestis portare modo· Cum autē
uenerit ille sp̄s ueritatis· docebit uos omnē
ueritatem· Non enim loquetur a semetipso·
sed quaecumq; audiet loquetur· Et quae uentura s

annuntiabit uobis. Ille me clarificabit quia
de meo accipiet et annuntiabit uobis.
Io. xlviii. III Tm. cxi. L. cxviiii. Omnia quaecumque habet pater mea sunt.
Propterea dixi quia de meo accipiet et annun
tiabit uobis. Io. xlviiii. X S o L Modicum et iam non uidebi
tis me et iterum modicum et uidebitis me quia
uado ad patrem. Dixerunt ergo ex discipulis
eius ad inuicem: Quid est hoc quod dicit no
bis modicum et non uidebitis me et iterum
modicum et uidebitis me et quia uado ad pa
trem. Dicebant ergo: Quid est hoc quod di
cit modicum? Nescimus quid loquitur. Co
gnouit autem Ihesus quia uolebant eum in
terrogare et dixit eis: De hoc quaeritis inter
uos quia dixi modicum et non uidebitis me
et iterum modicum et uidebitis me. Amen
amen dico uobis quia plorabitis et flebitis uos
mundus autem gaudebit. Uos autem contrista
bimini sed tristitia uestra uertetur in gaudium.
Mulier cum parit tristitiam habet quia uenit
hora eius. Cum autem pepererit puerum iam

non meminit pressurae propter gaudium ·
quia natus est homo in mundum· Et uos igi
tur· nunc quidem tristitiam habetis· Iterum
autem uidebo uos· & gaudebit cor urm̄· Et gau
dium urm̄· nemo tollet a uobis· Et in illo die·
lo· cl· IIII m· ccxvi· m· ccxv· me non rogabitis quicquam· Amen amen
dico uobis· si quid petieritis patrem in nomine
meo· dabit uobis· Usque modo non petistis
quicquā in nomine meo· Petite & accipietis·
lo· cli· X S o l ut gaudium urm̄· sit plenum· Haec in pro
uerbiis locutus sum uobis· Uenit hora cum iā
non in prouerbiis loquar uobis· sed palam de
patre annuntiabo uobis· Illo die in nomine
meo petetis· Et non dico uobis quia ego roga
bo patrem de uobis· Ipse enim pater amat uos·
quia uos me amastis & credidistis· quia ego a
dō exiui· Exiui a patre· & ueni in mundum·
Iterum relinquo mundum· & uado ad patrē·
Dicunt ei discipuli eius· Ecce nunc palam loque
ris· & prouerbium nullum dicis· Nunc scimus·

quia scis omnia· & non opus est tibi· ut quis te
interroget· In hoc credimus· quia a dō existi·
lo· cli· IIII in· cclxxxvii· ch· clxviii· Respondit eis ihc· Modo creditis· Ecce uenit
hora· & iam uenit· ut dispergamini unus
quisq· in propria· & me solum relinquatis· Et
lo· clii· X Sol non sum solus· quia pater mecum est· H&c
locutus sum uobis· ut in me pacem habeatis·
In mundo pressuram habebitis· sed confidite·

ego uici mundum·

HEC LOCUTUS
est ihc· & Subleuatis oculis ·XIII·
in caelum· dixit· pater· uenit
hora· clarifica filium tuum· ut filius tuus cla
rificet te· Sicut dedisti ei potestatem omnis
carnis· ut omne quod dedisti ei· det eis uitā
aeternam· haec est autem uita aeterna· ut
cognoscant te solum uerum dm̄· & quē mi
sisti ihm̄ xpm̄· Ego te clarificaui super ter
ram· opus consummaui· quod dedisti mi
chi ut faciam· Et nunc clarifica me tu pa

ter apud temet ipsum · claritate quam ha
bui · priusquam mundus esset apud te · Ma
nifestaui nomen tuum hominibus · quos
dedisti michi de mundo · Tui erant · & michi
eos dedisti · & sermonem tuum seruauerunt ·
N unc cognouerunt · quia omnia quae dedi
sti michi abs te sunt · quia uerba quae dedi
sti michi · dedi eis · Et ipsi acceperunt · & co
gnouerunt uere · quia a te exiui · & credide
runt · quia tu me misisti · Ego pro eis rogo ·
non pro mundo rogo · sed pro his quos de
disti michi · quia tui sunt · Et mea omnia
tua sunt · & tua mea sunt · Et clarificatus sum
in eis · Et iam non sum in mundo · & hi in mun
do sunt · & ego ad te uenio · Pater sc̄e · serua eos
in nomine tuo · quos dedisti michi · ut sint
unum : sicut & nos · Cum essem cum eis · ego
seruabam eos in nomine tuo · quos dedisti
mi custodiui · et nemo ex his periit · nisi fi
lius perditionis · ut scriptura impleatur · Nunc

autem ad te uenio · & haec loquor in mundo ·
ut habeant gaudium meum impletum in
semet ipsis · Ego dedi eis sermonem tuum ·
& mundus odio eos habuit · quia non sunt
de mundo · sicut & ego non sum de mundo ·
Non rogo ut tollas eos de mundo · sed ut serues
eos ex malo · De mundo non sunt · sicut & ego
non sum de mundo · Sc̄ifica eos in ueritate ·
sermo tuus ueritas est · Sicut tu me misisti
in mundum · & ego misi eos in mundum · &
pro eis ego sc̄ifico me ipsum · ut sint & ipsi sc̄i
ficati in ueritate · Non pro his autem rogo
tantum · sed & pro eis qui credituri sunt · per
uerbum eorum in me · Ut omnes unum sint ·
sicut tu pater in me · & ego in te · ut & ipsi in no
bis unum sint · ut mundus credat · quia tu me
misisti · Et ego claritatem quam dedisti mihi
dedi eis · ut sint unum · sicut & nos unum sumus ·
Ego in eis & tu in me · ut sint consummati in unū ·
& cognoscat mundus quia tu me misisti · & dile

xisti eos sicut & me dilexisti. Pater quos dedi
sti michi uolo ut ubi sum ego & illi sint mecu̅.
ut uideant claritatem meam quam dedisti
michi quia dilexisti me ante mundi consti
Io. cliiii. III m. cxii. mr. cxviii. tutionem. Pater iuste mundus te non co
Io. clv. X Sol. gnouit. ego autem te cognoui. Et hi cogno
uerunt quia tu me misisti. & notum feci eis no
men tuum & notum faciam. Ut dilectio qua
dilexisti me in ipsis sit & ego in ipsis.
Io. clvi. I m. ccxci. mr. clxxii. L. cclxxviii. aec cum dixisset ihc. Egressus est cum di
scipulis suis trans torrentem cedron. ubi erat
ortus. In quem introiuit ipse & discipuli eius.
Io. clvii. X Sol Sciebat autem & iudas qui tradebat eum locu̅.
quia frequenter ihc conuenerat illuc cum
Io. clviii. I m. ccc. mr. clxxxi. L. cclxxxv. discipulis suis. Iudas ergo cum accepisset
cohortem & a pontificibus & pharisaeis mini
stros uenit illuc cum laternis & facibus & ar
Io. clviiii. X Sol mis. Ihc itaq. sciens omnia quae uentu
ra erant super eum. processit & dicit eis.
Quem quaeritis. Responderunt ei Ihm naza

renum· Dicit eis ihc· Ego sum· Stabat autē
& iudas qui tradebat eum· cum ipsis· Ut er
go dixit eis· ego sum· abierunt retrorsum· &
ceciderunt in terram· Iterum ergo eos inter
rogauit· Quem quaeritis· Illi autem dixe
runt· Ihm nazarenum· Respondit ihc·
D ixi uobis· quia ego sum· Si ergo me quae
ritis· sinite hos abire· Ut impleretur sermo
quem dixit· quia quos dedisti michi non
lo· clx· / m· cccii· / m· clxxxiii· / L· cclxxxvii·
perdidi ex ipsis quemquam· S imon ergo
petrus habens gladium eduxit eum· & per
cussit pontificis seruum· & abscidit eius au
riculam dextram· Erat autem nomen seruo
lo· clxi· / m· cccxiiii / m· clxxv· / L· cclxxxi·
malchus· D ixit ergo ihc petro· Mitte gla
dium in uaginam· Calicem quem dedit mi
lo· clxii· / m· cccxvi· / m· clxxxvii· / L· ccxc
chi pater· non bibam illum· C ohors ergo
& tribunus & ministri iudaeorum· compre
lo· clxiii· / X / Sol
henderunt ihm & ligauerunt eum· E t
adduxerunt eum ad annan primum· Erat
enim socer caiphae· qui erat pontifex anni

illius· Erat autem caiphas qui consilium dede
rat iudaeis· quia expedit unum hominem mo
lo. clxiiii · IIII · m. cccvii · m. clxxviii · ri pro populo· Sequebatur autem ihm̄· simon
lo. clxv · X · Sol · petrus· & alius discipulus· Discipulus autem
ille erat notus pontifici· & introiuit cum ihu·
lo. clxvi · I · m. cccxiii · m. cxcv · l. ccxci · in atrium pontificis· Petrus autem stabat
ad ostium foris· Exiuit ergo discipulus a
lo. clxvii · X · Sol · lius qui erat notus pontifici· & dixit ostiariae·
lo. clxviii · I · m. cccxiii · m. cxcv · l. ccxci · & introduxit petrum· Dicit ergo petro
ancilla ostiaria· Numquid & tu ex discipulis
lo. clxviiii · X · Sol · es hominis istius· Dicit ille· Non sum· Sta
bant autem serui & ministri ad prunas· quia
frigus erat· & calefiebant· Erat autem cum eis
& petrus stans· & calefaciens se· Pontifex ergo
interrogauit ihm̄ de discipulis suis· & de doctri
lo. clxx · I · m. cccviii · m. clxxxiiii · l. cclxxxviii · na eius· Respondit ei ihc· Ego palam locu
tus sum mundo· ego semper docui in synago
ga· & in templo quo omnes iudaei conueniunt·
lo. clxxi · X · Sol · & in occulto locutus sum nichil· Quid me
interrogas· Interroga eos qui audierunt· qd

locutus sum ipsis· ecce hi sciunt quae dixerim

lo· clxxii· I m· cccxiii· m· cxiii· L· ccxciii·

ergo· Haec cum dixisset· unus assistens
ministrorum· dedit alapam ihu dicens· Sic

lo· clxxiii· X Sol

respondes pontifici? Respondit ei ihc· Si
male locutus sum· testimonium perhibe de

lo· clxxiiii· I m· cccvi· m· clxxxviii· L· ccxc·

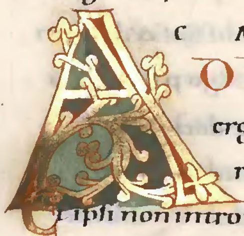
malo· Si autem bene· quid me caedis? Et mi
sit eum annas ligatum· ad caiphan pontificem·

lo· clxxv· I m· cccxv· m· cxcvi· L· ccxcii·

Erat autem simon petrus stans· & calefaciens
se· Dixerunt ergo ei· Numquid & tu ex di
scipulis eius es? Negavit ille & dixit· Non sum·
D icit unus ex servis pontificis· cognatus eius
cuius abscidit petrus auriculam· Nonne
ergo vidi te in horto cum illo? Iterum ergo
negavit petrus· & statim gallus

C A N T A V I T·

lo· clxxvi· I m· cccxviii· m· cxcviii· L· ccc·

ADDUCUNT
ergo ihm ad caiphan in praeto
rium· Erat autem mane·

lo· clxxvii· X Sol

& ipsi non introierunt in praetorium· ut
non contaminarentur· sed manducarent

pascha· Exiuit ergo pilatus ad eos foras· & di
xit· Quam accusationem affertis aduersus ho
minem hunc? Responderunt· & dixerunt
ei· Si non esset hic malefactor· non tibi tra
didissemus eum· Dixit ergo eis pilatus· Ac
cipite eum uos· & secundũ legem ur̃am iu
dicate eum· Dixerunt ergo ei iudaei· No
bis non licet interficere quemquam· Ut ser
mo ih̃u impleretur quem dixit· significans
lo· clxxviii· I m̄· cccxx· m̄· cc· L· ccc ii· qua morte esset moriturus· Introiuit
ergo iterum in praetorium pilatus· & uoca
uit ihm̃· & dixit ei· Tu es rex iudaeorum? Et
respondit ih̃c· A temet ipso hoc dicis· an alii
lo· clxxviiii· X Sol tibi dixerunt de me? Respondit pilatus·
N umquid ego iudaeus sum? Gens tua & ponti
fices tradiderunt te michi· quid fecisti? Respon
dit ih̃c· Regnum meum non est de hoc mun
do· Si ex hoc mundo esset regnum meum· mi
nistri mei utiq· decertarent· ut non traderer
iudaeis· Nunc autem· regnum meum non

Io· clxxx· IIII m· cccxxi· m· ccx· est hinc· Dixit itaq· ei pilatus· Ergo rex
es tu· Respondit ihc· Tu dicis· quia rex sum
Io· clxxxi· X· Sol ego· Ego in hoc natus sum· & ad hoc ueni
in mundum· ut testimonium perhibeam
ueritati· Omnis qui est ex ueritate· audit
meam uocem· Dicit ei pilatus· Quid est ue
ritas· Et cum hoc dixisset· iterum exiuit
Io· clxxxii· VIIII L· cccvii· & cccii· ad iudaeos· & dicit eis· Ego nullam inue
Io· clxxxiii· IIII m· cccxxiii· m· cciii· nio in eo causam· Est autem consuetu
do uobis· ut unum dimittam uobis in pa
scha· Uultis ergo dimittã uobis regem iu
Io· clxxxiiii· I m· cccxxv· m· cciiii· L· cccx· daeorum· Clamauerunt rursum omnes
dicentes· Non hunc· sed barabban· Erat au
Io· clxxxv· IIII m· cccxxviii· m· ccvii· tem barabbas latro· Tunc ergo apprehen
dit pilatus ihm· & flagellauit· Et milites
plectentes coronam de spinis inposuerunt
capiti eius· & ueste purpurea circumderunt
eum· & ueniebant ad eum· & dicebant· Aue
Io· clxxxvi· VIIII L· ccciiii· & ccciii· rex iudaeorum· Et dabant ei alapas· Exi
it iterum pilatus foras· & dicit eis· Ecce addu

co uobiscum foras ut cognoscatis quia in eo
lo· clxxxvi· ·IIII· l· cccIIII· & cccIII· nullam causam inuenio· Exiit ergo ihc
portans spineam coronam· & purpureum
uestimentum· & dicit eis· Ecce homo·
lo· clxxxvii· I· m· cccxxvi· mr· ccv· l· cccxi· Cum ergo uidissent eum pontifices & mini
stri· clamabant dicentes· Crucifige· cru
lo· clxxxviii· X· S o l· cifige eum· Dicit eis pilatus· Accipite
lo· cxc· VIIII· l· cccIII· cccvII· & ccc xII· eum uos· & crucifigite· Ego enim non
lo· cxci· X· S o l inuenio in eo causam· Responderunt
ei iudaei· Nos habemus legem· & secun
dum legem debet mori· quia filium di
lo· cxcII· IIII· m· cccxxi· mr· ccI· se fecit· Cum ergo audisset pilatus hunc
sermonem· magis timuit· Et ingressus
est praetorium iterum· & dicit ad ihm·
Unde es tu· Ihc autem· responsum non de
lo· cxcIII· X· S o l dit ei· Dicit ergo ei pilatus· Michi non
loqueris· nescis quia potestatem habeo cru
cifigere te· & potestatem habeo dimitte
re te· Respondit ihc· Non haberes pote
statem aduersum me ullam· nisi tibi esset

datum desuper · propterea qui tradidit
me tibi maius peccatum habet · Exinde que-
rebat pilatus dimittere eum · Iudaei autem
clamabant dicentes · Si hunc dimittis non
es amicus caesaris · Omnis qui se regem fa
cit · contradicit caesari · pilatus ergo cum
audisset hos sermones adduxit foras ihm̄ ·
& sedit pro tribunali in loco qui dicitur li
thostrotos · hebraice autem gabbatha · Erat
autem parasceue paschae · hora quasi sexta ·
lo · cxciiii · I · mt · cccxxvi · mr · ccv · L · cccxiii · Et dicit iudaeis · Ecce rex uester · Illi autē
clamabant · Tolle tolle · crucifige eum ·
lo · cxcv · X · Sol · Dixit eis pilatus · Regem uestrum crucifigam ·
Responderunt pontifices · Non habemus
lo · cxcvi · I · mt · cccxxviii · mr · ccvi · L · cccxiiii · regem · nisi caesarem · Tunc ergo tradi
dit eis illum · ut crucifigeretur · Suscepe
lo · cxcvii · I · mt · cccxxxi · mr · ccviiii · L · cccxv · runt autem ihm̄ · & eduxerunt · & baiolans
sibi crucem · exiuit in eum qui dicitur cal
lo · cxcviii · I · mt · cccxxxvi · mr · ccxv · L · cccxviii · & · cccxvii · nariae locum · hebraice golgotha · ubi eum
crucifixerunt · Et cum eo alios duos

lo. cxcviiii · I · mt. cccxxxv · mr. cc xiiii · L. cccxxiiii ·

hinc & hinc · medium autem ihm · S cri
psit autem & titulum pilatus · & posuit su
per crucem · Erat autem scriptum · IHC naza

lo. cc · X · S o L

renus · rex iudaeorum · H unc ergo titulū
multi legerunt iudaeorum · quia prope ci
uitatem erat locus · ubi crucifixus est ihc ·
E t erat scriptum hebraice · grece · & latine ·
D icebant ergo pilato pontifices iudaeorum ·
N oli scribere rex iudaeorum · sed quia ipse di
xit · rex sum iudaeorum · Respondit pilatus ·

lo. cci · I · mt. ccc xxxiiii · mr. cc xii · L. ccc xxi

Q uod scripsi · scripsi · M ilites ergo cum cru
cifixissent eum · acceperunt uestimenta
eius · & fecerunt quatuor partes · unicuique
militi partem & tunicam · Erat autem tuni
ca inconsutilis · desuper contexta pertotū ·
D ixerunt ergo ad inuicem · Non scindamus
eam · sed sortiamur de illa cuius sit · Ut scri
ptura impleretur dicens · Partiti sunt ue
stimenta mea sibi · & in uestem meam mise
runt sortem · Et milites quidem haec fece

Io· ccii·
X
s o l

runt · Stabant autem iuxta crucem ih͞u·
mater eius & soror matris eius maria cleopę·
& maria magdalena · Cum uidisset ergo ih͞c
matrem & discipulum stantem quem dili
gebat · dicit matri suae · Mulier · ecce filius
tuus · Deinde dicit discipulo · Ecce mater
tua · Et ex illa hora · accepit eam discipulus

Io· cciii·
IIII
Mt· cccxxxiii·
Mr· ccxi·

in sua · Postea sciens ih͞c quia iam omnia
consummata sunt · ut consummaretur scri
ptura dicit · Sitio · Uas ergo positum erat ·
aceto plenum · Illi autem spongiam plenam
aceto · hysopo circum ponentes obtulerunt

Io· cciiii·
I
Mt· ccclii·
Mr· ccxiiii·
L· cccxxviiii·

ori eius · Cum ergo accepisset ih͞c acetum ·
dixit · Consummatum est · Et inclinato ca
pite · emisit sp͞m ·

Io· ccv·
X
s o l

Iudaei ergo quo͞ para
sceue erat · ut non remanerent in cruce cor
pora sabbato · erat enim magnus dies ille sab
bati · rogauerunt pilatum · ut frangerentur
eorum crura · & tollerentur · Uenerunt ergo
milites & primi quidem fregerunt crura · &

beatus uir qui non abiit in consilio impioru͞ & in uia

alterius qui crucifixus est cum eo. Ad ihm
autem cum uenissent. ut uiderunt eum iã
mortuum. non fregerunt eius crura. Sed
unus militum lancea latus eius aperuit.
& continuo exiuit sanguis & aqua. Et qui
uidit testimonium perhibuit. & uerum
est testimonium eius. Et ille scit quia ue
ra dicit. ut & uos credatis. Facta sunt enim
haec. ut scriptura impleretur. Os non cõ
minuetis ex eo. Et iterum alia scriptura di
cit. Uidebunt in quem transfixerunt.
Io· ccvi· I Mt· cccxlvii· Mr· ccxxvii· L· cccxxxii· Post haec autem rogauit pilatum ioseph ab
arimathia. eo quod esset discipulus ihu. oc
cultus autem propter metum iudaeorum.
ut tolleret corpus ihu. Et permisit pilatus.
Io· ccvii· X Sol Uenit ergo. & tulit corpus ihu. Uenit au
tem & nicodemus qui uenerat ad ihm no
cte primum. ferens mixturam myrrae
Io· ccviii· I Mt· cccxlviii· Mr· ccxxviii· L· cccxxxiii· & aloes. quasi libras centum. Acceperunt
ergo corpus ihu. & ligauerunt eum linteis

cum aromatibus · sicut mos iudaeis est sepelire ·
Erat autem in loco ubi crucifixus est hortus · & in
horto monumentum nouum · in quo non
dum quisquam positus erat · Ibi ergo propter
parasceuen iudaeorum · quia iuxta erat mo
Io · ccviiii · I mt · ccclii · mr · ccxxxi · L · cccxxxvi · numentum · posuerunt ihm̄ · Una autem
sabbati · maria magdalena · uenit mane cum
adhuc tenebrae essent ad monumentum · &
uidit lapidem sublatum a monumento ·
Io · ccx · X Sol Cucurrit ergo & uenit ad simonem petrum ·
& ad alium discipulum quem amabat ihc · &
dicit eis · Tulerunt dnm̄ de monumento · &
nescimus ubi posuerunt eum · Exiit ergo pe
trus · & ille alius discipulus · & uenerunt ad mo
numentum · Currebant autem duo simul · &
ille alius discipulus · praecucurrit citius petro ·
& uenit primus ad monumentum · Et cum
se inclinasset · uidit posita linteamina non
tamen introiuit · Uenit ergo simon petrus
sequens eum · & introiuit in monumentum ·

&uidit linteamina posita & sudarium quod
fuerat super caput eius non cum linteami
nibus positum · sed separatim inuolutum
in unum locum · Tunc ergo introiuit & il
le discipulus qui uenerat primus ad monu
mentum · & uidit · & credidit · Non dum
enim sciebant scripturam · quia oporteret
eum a mortuis resurgere · Abierunt ergo
Io · ccxi · I · m · ccclii · m · ccxxxi · L · cccxxxvii · iterum · ad semet ipsos discipuli · Maria
autem · stabat ad monumentum foris plo
rans · Dum ergo fleret · inclinauit se & prospe
xit in monumentum · & uidit duos angelos
in albis sedentes · unum ad caput · & unum
ad pedes · ubi positum fuerat corpus ihu ·
Io · ccxii · X · Sal · Dicunt ei illi · Mulier · quid ploras · Dicit eis ·
Quia tulerunt dnm meum · & nescio ubi po
suerunt eum · Haec cum dixisset · conuersa
est retrorsum · & uidit ihm stantem · & non sci
ebat quia ihc est · Dicit ei ihc · Mulier · quid
ploras quem quaeris · Illa existimans quia

hortulanus esset· dicit ei· Dne· si tu sustuli
sti eum· dicito michi ubi posuisti eum· & ego
eum tollam· Dicit ei ihc· Maria· conuersa
illa· dicit ei· Rabboni· quod dicitur magister·
D icit ei ihc· Noli me tangere· non dum enim
ascendi ad patrem meum· Uade autem ad
fratres meos & dic eis· Ascendo ad patrem me
um & patrem urm· & dm meum & dm urm·
U enit maria magdalena· annuntians discipu
lis· quia uidi dnm· & haec dixit michi·
Io· ccxiii VIIII L· cccxl· Cum esset ergo sero die illo una sabbatorum
& fores essent clausae· ubi erant discipuli con
gregati propter metum iudaeorum· uenit
ihc & stetit in medio· & dicit eis· pax uobis·
E t cum hoc dixisset· ostendit eis manus & la
Io· ccxiiii· X Sol tus· Gauisi sunt ergo discipuli· uiso dno·
D ixit ergo eis iterum· pax uobis· Sicut misit
me pater· & ego mitto uos· hoc cum dixis
set· insuflauit & dicit eis· Accipite spm scm·
Io· ccxv· VII Mt· clxxxv· Quorum remiseritis peccata· remittuntur eis·

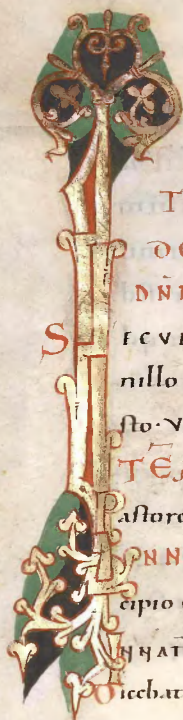
Et quorum retinueritis · retenta sunt ·
Io. ccxvi. X Sol Thomas autem unus ex duodecim qui dicitur
didimus non erat cum eis quando uenit ihc ·
Dixerunt ergo ei alii discipuli · Uidimus dnm · Il
le autem dixit eis · Nisi uidero in manibus
eius figuram clauorum · & mittam digitum
meum in locum clauorum · & mittam manum meam
Io. ccxvii. IIII. I. cccxl. in latus eius non credam · Et post dies octo ·
iterum erant discipuli eius intus · & thomas
cum eis · Uenit ihc ianuis clausis · & stetit in
medio · & dixit · pax uobis · Deinde dicit thome ·
Infer digitum tuum huc · & uide manus meas · & af
fer manum tuam · & mitte in latus meum · & noli esse incre
Io. ccxviii. X Sol dulus sed fidelis · Respondit thomas & dixit ei ·
Dns ms · & ds meus · Dicit ei ihc · Quia uidisti me
credidisti · beati qui non uiderunt & credide
runt · Multa quidem & alia signa fecit ihc
in conspectu discipulorum suorum · quae
non sunt scripta in libro hoc · haec autem scri
pta sunt ut credatis quia ihc est xpc · filius

di. Et ut credentes uitam habeatis innomine
Io. ccxxviii. VIIII L. xxx. eius. Postea manifestauit se iterum ihc.
ad mare tyberiadis. manifestauit autem sic.
Erant simul simon petrus & thomas qui di
citur didimus & nathanael qui erat a chana
galileae & filii zebedei & alii ex discipulis
eius duo. Dicit eis simon petrus. Uado pi
scari. Dicunt ei. Uenimus & nos tecum.
Et exierunt & ascenderunt in nauim & illa
nocte nichil prendiderunt. Mane autem
iam facto stetit ihc in litore. Non tamen
cognouerunt discipuli quia ihc est. Dicit er
go eis ihc. pueri numquid pulmentarium
habetis? Responderunt ei. Non. Dixit eis.
Mittite in dexteram nauigii rete & inuenietis.
Miserunt ergo & iam non ualebant illud tra
Io. ccxxx. X S o l here a multitudine piscium. Dicit ergo
discipulus ille quem diligebat ihc petro.
Dns est. Simon petrus cum audisset quia
dns est tunica succinxit se. erat enim nu

dus· & misit se in mare· Alii autem discipuli
nauigio uenerunt· Non enim longe erant
a terra· sed quasi cubitis ducentis· trahentes
Io· ccxxi· VIIII L· cccxli· rete piscium· Ut ergo descenderunt in
terram· uiderunt prunas positas· & piscem
super positum & panem· Dicit eis ihc̄· Affer
te de piscibus· quos prendidistis nunc·
Io· ccxxii· VIIII L· xxx· Ascendit simon petrus· & traxit rete in terrā·
plenum magnis piscibus centum quinqua
ginta tribus· Et cum tanti essent· non est
Io· ccxxiii· VIIII L· cccxla· scissum rete· Dicit eis ihc̄· Uenite pran
Io· ccxxiiii· X S o l dete· Et nemo discumbentium aude
bat interrogare eum· tu quis es· Scientes·
Io· ccxxv· VIIII L· cccxli· quia dn̄s est· Et uenit ihc̄· & accepit pa
nem· & dat eis & piscem similiter·
Io· ccxxvi· X S o l Hoc iam tertio manifestatus est ihc̄ discipu
lis suis· cum resurrexisset a mortuis· Cum
ergo prandissent· dicit simoni petro ihc̄·
Simon iohannis· diligis me plus his·
Io· ccxxvii· VIIII L· cclxxiii· Dixit ei· Etiam dn̄e· tu scis quia amo te·

lo· ccxxviii· viiii l· cclxxiiii· Dicit ei· pasce agnos meos· Dicit ei iterũ· lo· ccxxviiii· x Sol·
Simon iohannis diligis me? Ait illi· Etiã
dñe· tu scis quia amo te· Dicit ei· pa
lo· ccxxx· x Sol· sce agnos meos· Dicit ei tertio· Simon
iohannis amas me? Contristatus est pe
trus quia dixit tertio amas me· & dicit ei·
Dñe· tu omnia scis· tu scis· quia amo te·
lo· ccxxxi· viiii l· cclxxiiii· Dicit ei· pasce oues meas·
lo· ccxxxii· x Sol· Amen amen dico tibi· cum esses iunior cin
gebas te & ambulabas ubi uolebas· Cum au
tem senueris extendes manus tuas· & alius
te cinget· & ducet quo non uis· hoc autẽ
dixit significans qua morte clarificaturus
esset dm̃· Et cum hoc dixisset· dicit ei·
Sequere me· Conuersus autem petrus
uidit illum discipulum quem diligebat
ihs sequentem· qui & recubuit in caena su
per pectus eius & dixit· Dñe· quis est
qui tradet te? Hunc ergo cum uidis
set petrus· dicit ihu· Dñe· hic autem

quid? Dicit ei ihc. Sic eum uolo
manere donec ueniam quid ad te? Tu
me sequere. Exiuit ergo sermo iste inter
fratres quia discipulus ille non moritur.
Et non dixit ei ihc quia non moritur. sed
sic eum uolo manere donec ueniam. qd
ad te. Hic est discipulus qui testimoni
um perhibet de his & scripsit haec. Et
scimus quia uerum est testimonium eius.
Sunt autem & alia multa quae fecit ihc.
quae si scribantur per singula nec ipsu
arbitror mundum capere eos qui scri
bendi sunt libros. A M H N.

INCIPIT CAPI TULARE EUANGELIOR DE CIRCULO ANNI.

IN NAT DNI. AD SCAM MARIAM MAIORE.

SECUNDUM LUCAM CAPITULO III.

In illo temp. Exiit edictum a caesare augu
sto. Usq. pax hominibus bonae uoluntatis.

ITE AD SCAM S. Sedm luca cap. III. S ANASTAS

Pastores loquebant ad inuice. Usq. sic dict est ad illos.

IN NAT. S. IOH. Sedm ioh cap. I. In prin
cipio erat uerbum. Usq. Plenum grac & ueritatis.

IN NAT SCI STEPH. Sedm math. cap. CCXL.

Dicebat ihc turbis iudaeorum. Ecce ego mitto ad
uos pphetas. Usq. Benedictus q uenit in nomine dni.

IN NAT SCI IOHANNIS APLI ET EUANG. Sedm
ioh cap. CCXXXI. In illo temp. Dixit ihc petro.
Sequere me. Usq. Quia ueru e testimoniu eius.

In nat innocentum. Sedm math cap. VI. Ecce
angelus dni in somnis. Usq. Quo nazareus uocabit.

In natal sci siluestri · Sedm math cap cclxiii ·
Dixit ihc discipulis · Vigilate · Usq · Super omnia bona
sua constituet eum · IN OCT DNI ·
Sedm luc · cap iii · Postquam consummati sunt
dies octo · Usq · Gloriam plebis tuae israhel ·
IN VIG THEOPHAN · Sedm math · cap vi ·
Defuncto herode · Usq · nazareus uocabitur ·
IN THEOPHAN · Sedm math cap iiii · Cum
ergo natus eet ihc · Usq · In regionem suam ·
Die prima p theophania ad scm petrum aduincula ·
Sedm marcu cap iii · Fuit ioh in deserto baptizans ·
Usq · Filius meus dilectus in te complacui ·
Item alia p theoph · Sedm ioh cap xiii · Uidit io
hannes ihm uenientem ad se & ait · Usq · Quia hic est filius di ·
Item alia post theoph · Sedm math · cap vii · Uenit
ioh baptista · Usq · filius meus dilectus in quo mihi complacui ·
DOM · POST THEOP · Sedm luca cap iii ·
Cum factus eet ihc annorum xii · Usq · Apud dm & homines ·
MENSE IAN · FELICIS Die xiiii · Mensis su
pra scripti nat sci felicis inpincis · Sedm luc cap cxvi ·

Dixit ihc discip suis. Qui uos audit me audit. Usq.
Nomina ura scripta sunt in caelis. Feria IIII.
p theoph. Sedm ioh. Uidit iohannes ihm ue
nientē ad se & ait. Usq. quia hic est filius di.
In natale sci marcelli. Sedm math cap CCLXVIII.
Dix ihc discip suis parabolam hanc. homo qui
dam peregre pficiscens. Usq. Intra in gaudium
dni tui. EBDOM. II. P. THEOS. Sedm ioh cap XVIII.
Nuptiae factae sunt in chana galileae. Usq. cre
diderunt in eum discipuli eius. ITEM ALIA P THEOPH.
Sedm luc cap XVII. Egressus est ihc in uirtute
sps in galileam. Usq. Quae procedebant de ore ipsius.
Feria IIII. Sedm marc cap XVIII. Uenit ad ihm
lepsus depcans eum. Usq. Quae pcepit moyses
in testimonium illis. Feria VI. Sedm marc cap L.
Egressus ihc uenit in patriam suam. Usq. Imposi
tis manibus curauit eum. Sabbato. Sedm
luc cap XXVI. Surgens ihc de synagoga intro
iuit in domum simonis. Usq. Oportuit me euan
gelizare regnum di. In nat sciae priscae.

Secd' math. cap. cxl. Dixit ihc discip. suis parabolã hanc. Simile est regnum caelorum thesauro abscondito. Usq. noua & uetera.

DOMIN. III. P THO. Secdm math. cap. lxiii. Cum descendisset ihc de monte secutae sunt eum turbae. Usq. & sanatus est puer ex illa hora.

Feria IIII. Secdm marcum cap. xxv. Introiuit ihc in synagoga. & erat ibi homo manum habens aridam. Usq. restituta est manus illius.

Feria V. Secdm luc. cap. xxxiii. Cum esset ihc in una ciuitate & ecce uir plenus lepra. Usq. & curarentur ab infirmitatibus suis.

Sabbato. Secdm marcũ cap. xxxvi. Coepit ihc docere ad mare. Usq. qui habet aures audiendi audiat. Finealis.

In natale sci sebastiani. Secdm lucam cap. xlv. Descendens ihc de monte stetit in loco campestri. Usq. ecce enim merces ura multa est.

Eodem die nat. sci fabiani mart. Secdm math. cap. cclxvi. Dixit ihc discip. suis. Uigilate. Usq. super om̃a bona sua constituet eum.

DOMIN. IIII. P THI. Secdm math. cap. lxviii. Ascendente ihu in nauicula. Usq. Quia uenti & mare oboediunt ei.

In nat. scae agnae de passione. Secdm math. cap. cclxviii. Dixit ihc discip. suis. Simile est regnum caelorũ decem uirginibus. Usq. Quia nescitis diem neq. horam.

Feria IIII. Secdm math. cap. lxxiiii. Loquente ihu ad turbas ecce

unus ex principibus· Usq· In universam terram illam·

I n nat̄ sci̅ uincentii· Secdm̄ ioh̄ capit̄ c.iiii· Dixit ih̄c discip̄ suis· Nisi granum frumenti· Usq· Pater meus qui in caelis est·

F eria vi· Secdm̄ marc̄ cap̄ xli· Dicebat ih̄c discip̄ suis & turbis· Uidete quid audiatis· Usq· Discipulis suis disserebat omnia·

S abbato· Secdm̄ lucam· cap̄ clxxviii· Dicebat ih̄c parabolam intendens quomodo primos accubitus eliegerent· Usq· beatus qui manducabit panem in regno dī· DOMINICA· V· P̄ THEOPHANIA·

S ecdm̄ math̄ cap̄· cxxxvi· Dixit ih̄c discip̄ suis parabolam hanc· Simile est regnum caelorum homini qui seminat bonum semen in agro suo Usq· Triticum autem congregate in horreum meum·

F eria· iiii· Secdm̄ marc̄ cap̄· xlviii· Cum transcendisset ih̄c in naue transfretauit· Usq· In pace & esto sana a plaga tua·

N atal̄ scae agnae de natiuitate· Secdm̄ math̄ cap̄· cxl· Dixit ih̄c discip̄ suis· Simile est regnum caelorum thesauro abscondito in agro· Usq· Qui profert de thesauro suo noua & uetera·

F eria vi· Secdm̄ marc̄ cap̄· lxvii· Factum est deinceps ibat ih̄c in ciuitatem· Usq· Dn̄s uisitauit plebem suam· DOM̄· VI· P̄ THEOPH̄·

S ecdm̄ marc̄ cap̄ lxvi· Cum sero esset factum· erat nauis in medio mari· Usq· Quotquot tangebant eum salui fiebant·

Feria VI · Secdm lucam cap̄ lxxiii · Rogabat ihm quidam pharisaeus ut cum illo manducaret · Usq· Quo dilexit multum ·

Sabbato · Secdm marcum · cap̄ xxii · Egressus est ihs ad mare · omnisq· turba · Usq· Non ueni uocare iustos sed peccatores · DOM · VII · P THE ·

Secdm math cap̄ cxvi · Cū uenisset ihc ad turbas · Usq· Et curauit eos omš ·

In purificatione scāe mariae · Secdm lucam · cap̄ iii · Postquam impleti sunt dies purgationis eius · Usq· Et gloriā plebis tuae israhel ·

In nat scāe agathae · Secdm math cap̄ cclxviii · Dixit ihc discipulis suis · Simile est regnum caelorum decem uirginibus · Usq· Quia nescitis diem neq· horam ·

Feria IIII · Secdm marcum cap̄ lxiiii · Exiens ihc de nauī uidit turbā multam · Usq· Abiit in montem orare ·

Feria VI · Secdm math cap̄ xlvii · Uespere aut̄ facto accesserunt ad ihm · Usq· Quinque milia hominum · DOMIN · VIII · P THEOP ·

Secdm lucam · cap̄ lxxvi · Conuocatis ihc discipulis suis · Usq· Euangelizantes & curantes ubique · Feria IIII · Secdm math · cap̄ cliiii · Accesserunt ad ihm ab ierosolymis scribae · Usq· Non lotis manibus manducare non coinquinat hominem · Sgnum di

In nat sci ualentini · Secdm lucam · cap̄ xcvi · Dicebat ihc discip̄ suis · Si quis uult post me uenire abneget semetipsū · Usq· Donec uideant re

Feria III. Sedm lucam. cap lxxxiii. Factum est in una dierum ascendens
ihc in nauiculam. Usq. Praedicans quanta illi ihc fecisset.

Sabbato. Sedm marcum cap lxxii. Surgens ihc abiit in fines tyri et si
donis. Usq. Et doemonium exisset ab ea.

In nat sci gregorii papae. Sedm math. cap cclxiii. Dixit ihc discip suis.
Uigilate quia nescitis. Usq. Supra omnia bona sua constituet eum.

In annuntiatione scae mariae. Sedm lucam. cap iii. Missus est angelus
gabriel a do. Usq. Ecce ancilla dni fiat mihi secdm uerbum tuum.

In LXX sedm math cap cc. Simile est regnum caelorum homini pa
tri familias. Usq. Pauci uero electi. Feria IIII. sedm marcum. cap
xciii. Et inde pfecti praetergradiebantur galileam. Usq. S. eu q me misit.

Feria VI. Sedm lucam. cap ciiii. Factum est autem cum complerentur dies
assumptionis eius. Usq. Et abierunt in aliud castellum.

Sabbato sedm marc. Et ingrediuntur capharnaum et statim sabba
tis. Usq. In omnem regionem galileae. DOMIN. VIIII.
Sedm lucam cap lxxvi. Cum autem turba plurima conueniret.
Usq. Et fructum afferunt in patientia. Feria IIII. Sedm math
cap cxxiii. Qui non est mecum contra me est. Usq. Et ex uerbis tu
is condemnaberis. Feria VI. Sedm luc cap ccii. Interrogatus
aut a pharisaeis. Usq. Illic congregabuntur aquilae.

Secdm lucā · cap cc xxii · Assumpsit ihc xii · & ait illis · Usq · Omnis plebs ut
uidit dedit laudem dō : Feria · iiii · Secdm math · cap xl v · Dixit
ihc discip suis · Cum ieiunatis · Usq · Ubi ē thesaurus tuus ibi erit & cor tuū ·
eria · v · Secdm math · cap lxiiii · Cum aut introisset capharnaum · Usq ·
In illa hora · Feria · vi : Secdm math · cap xxxviiii · Dixit ihc di
scipulis suis · Audistis quia dictū est · Usq · In abscondito reddet tibi ·

IN QVADRAGESIMA Secdm math · cap xv · Ductus est ihc
in desertum a spū · Usq · Et ministrabant ei · Iusti aū in uita ēterna
Feria · ii · sec math · cap cc lxxiii · Cum aut uenerit filius hominis · Usq ·
Feria · iii · sec math · cap ccx · Cum intrasset ihc ierosolimam · Usq · Ibi do
cebat de regno dī · F dicentes · Usq · Soror & mater est ·
Feria · iiii · sec math · cap cxxvii · Accesser ad ihm scribae & pharisaei
Fr · v · sec math · c lvii · Egressus ihc secessit in partes tyri & sidonis ·
Usq · Et sanata est filia eius ex illa hora ·
Fr · vi · sec ioh · Erat dies festus iudaeorū · Usq · Qui fecit eum sanum ·
Sabbato xii lect · sec math · cap clxxii · Assumpsit ihc petrum & iaco
bum & iohannem · Usq · donec filius hominis a mortuis resurgat ·

DOM · II · IN XLA · Secdm marcum · cap xviii · Et uenit ad
ihm leprosus deprecans eum · Usq · Et conueniebant ad eū undique :
er · ii · sec ioh · cap lxxxviii · Dixit ihc turbis iudaeorum · Ego uado

249

& quęritis me. Usq. Quae placita sunt ei facio semper.

Fer. III. sec math. cap. ccxxvii. Locutus est ihc ad turbas. Usq. Qui se exaltat humiliabitur. promultis.

Fer. IIII. sec math. cci. Ascendit ihc ierosolimam. Usq. Redemptionem

Fer. V. sec lucam. cap. cxcvi. Homo quidam erat diues. Usq. si quis ex mortuis resurrexerit credent.

cap. xli. Eodē die sec ioh. Non possum ego a me ipso facere quicquam. Usq. & illae sunt quae testimonium perhibent de me.

Fer. VI. sec math. cap. ccxviii. Homo erat paterfamilias qui plantauit uineam suam. Usq. Quo sicut prophetam eum habebant.

Sabbato. sec luc. cap. cxc. Homo quidam habuit duos filios. Usq. Perierat & inuentus est. DOMINICA III. IN XL.

Secdm lucam. cap. cxxvi. Erat ihc eiciens daemonium. Usq. Beati qui audiunt uerbum di. & custodiunt illud. per medium illorum ibat.

Fer. II. sec luc. cap. xx. Quanta audiuimus facta in capharnaum. Usq. Per

Fer. III. sec math. cap. clxxvii. Si autē peccauerit in te fr tuus. Usq. Septuagies septies. Fer. IIII. sec math. cap. c. liiii. Accesserunt ad ihm ab ierosolimis. Usq. Non lotis aut manib. m. hoc n̄ coinquinat hominē.

Fer. V. sec luc. cap. xxvi. Surgens ihc de synagoga. Usq. Quia & aliis ciuit oportet euangelizare regnum di. Eodē die sec ioh. cap. L. Ihc aut

cum cognouisset quia uenturi essent· Usq· sed qui permanet in uitā aeternā·
Fer· vi· sec ioh· cap xxxiii· Ihc fatigatus ex itinere· Usq· Quia hic
est uere saluator mundi· F de & amplius iā noli peccare·
Sabbato· sec ioh· cap lxxxvi· Perrexit ihc in montē oliueti· Usq· Va
DOM· IIII· IN XL· Secdm ioh· cap xlvi· Abiit ihc trans ma
re galileae· Usq· Qui uenturus est in mundum· F in eum·
Fer· ii· sec ioh· cap xx· Prope erat pascha iudeorum· Usq· Quid eēt in homine·
Fer· iii· sec ioh· cap lxxv· Iam die festo mediante· Usq· Multi crediderū
Fer· iiii· sec ioh· cap· lxxviiii· Praeteriens ihc uidit hominē caecum
a natiuitate· Usq· Et procidens adorauit eum·
Fer· v· sec luc cap lxvii· Ibat ihc in ciuitatem quae uocatur naim·
Usq· Quia dns uisitauit plebem suam· Eodē die· sec ioh· cap xxxviiii·
Ihc aut respondit eis· Pater meus usq· modo operatur· Usq· Qui
bona fecerunt in resurrectionem uitae· F crediderunt in eū·
Feria vi· sec ioh· cap xciiii· Erat quidam languens lazarus· Usq·
Sabb· sec ioh cap lxxxvi· Ego sum lux mundi· Usq· Quia necdum
uenerat hora eius· DOMINICA· V· IN XL·
Secdm iohannē· cap lxxxviii· Quis ex uobis arguet me de peccato·
Usq· & exiuit de templo· Fer· ii· sec ioh cap lxxviiii· Miserunt
principes & pharisei· Usq· Quē accepturi erant credentes in eum··

Fer. iii. sec. ioh. cap. lxxv. Ambulabat ihc in galilea. Usq. Propter me
tum iudaeorum. Feria. iiii. sec. ioh. cap. xcii. Facta sunt ence
nia in ierosolymis. Usq. Quia in me est pater & ego in patre.
Fer. v. sec. ioh. cap. lxxxii. Ex illa ergo turba cum audissent hos sermo
nes eius dicebant. Usq. Et reuersi sunt unusquisque in domum suā.
Fer. vi. sec. ioh. cap. xciiii. Collegerunt ergo pontifices & pharisaei
concilium. Usq. & ibi morabatur cum discipulis suis.
Sabb. sec. ioh. cap. liii. Subleuatis ihc oculis in caelū. Usq. & ego ad
te uenio.

DOMINICA IN PALMIS

Secdm math. cap. cclxxxiiii. Dixit ihc discip. suis. Scitis quia post
biduum pascha fiet. Usq. Signantes lapidem cum custodibus.
Fer. ii. sec. ioh. cap. xcvii. Ante sex dies paschae uenit ihc bethaniam.
Usq. Et abscondit se ab eis.
Fer. iii. sec. marcū. cap. clvi. Erat autē pascha & azima post biduum.
Usq. Et aduoluit lapidē ad ostium monumenti.
Fer. iiii. sec. luc. cap. cclx. Adpropinquabat dies festus azimorum.
Usq. In quo nondum quisquā positus fuerat.
In caena dni. sec. ioh. cap. cxii. Sciens ihc quia uenit hora eius.
Usq. Ita & uos faciatis. Trans cedron. Usq. Posuerunt ihm.
In parasceuen. Secdm ioh. cap. clvi. Egressus ihc trans torrentem

Sabbato sancto · sec mathi · cap cccliii · Vespere autem sabbati · Usq̄
Ecce dixi uobis · IN DOMIN SCA PASCHAE ·
Secdm marcum · cap ccxxx · Maria magdalene · Usq̄ Sicut dixit uobi ·
Fer · II · sec luca · cap cccxxxviii · Duo ex discipulis ihu ibant ipso die
in castellum · Usq̄ In fractione panis · F In omnes gentes ·
Feria · III · sec luc · cap cccxl · Stetit ihc in medio discipul suor · Usq̄
Fer · IIII · sec ioh · cap · ccxviii · Manifestauit se ihc discip suis · Usq̄
Cum resurrexisset a mortuis · F uidi dnm & haec dixit mihi ·
Feria · V · sec ioh cap ccxi · Maria stabat ad monumentum · Usq̄ Quia
Feria · VI · sec mathi cap ccclv · Undecim discipuli abierunt in galileam ·
usq̄ ad consummationem saeculi · F mane · Usq̄ A mortuis resurgere ·
Sabbato · sec ioh cap ccviii · Una aut sabbati maria magdalene uenit
IN OCT PASCHAE · Secdm ioh · cap ccxiii · Cum esset sero die il
lo una sabbatorum · Usq̄ Et ut credentes uitam habeatis in nomine eius ·
IN NAT SCOR Tiburtii · & ualeriani · & maximi · Secdm ioh cap cxxxiii ·
Hoc est preceptum meum · Usq̄ In nomine meo det uobis ·
IN pascha annotina · Secdm ioh cap xxiiii · Erat homo ex phariseis ·
Usq̄ · Sed habeat uitam aeternam ·
IN nat sci georgi sec ioh cap cxxxii · Ego sum uitis uera & pater me
us agricola · Usq̄ Quodcumq uolueritis petetis & fiet uobis ·

IN laetania maiore. Scdm luca cap cxxiiii. Quis uestrum habebit amicum. Usq. Dabit spm bonum petentibus se. DOM. I. P PAS
Scdm ioh cap lxxxviiii. Ego sum pastor bonus. Usq. & unus pastor.
Fer. iiii. sec luc cap cccxxxvi. Una aut sabb ualde diluculo. Usq. & Abiit secum mirans quod factum fuerat. Usq. Gaudiu meu impletu est.
Fer. vi. sec math cap lxxiii. Tunc accesserunt ad ihm discipl ioh dicent.
IN nat aplor philippi & iacobi. Scdm ioh cap cxxvii. Non turbetur cor urm. Usq. In nomine meo hoc faciam.
IN nat scor Alexandri. euenti & theodoli. Sec ioh cap cxxxvii. Haec mando uobis. Usq. Qui odio habuerunt me gratis.
DOMIN. III. P PAS. Scdm ioh cap cxlviii. Dixit ihc discipul suis. Modicum & iam non uidebitis me. Usq. Nemo tollet a uobis.
Fer. iiii. sec ioh cap xxvii. Facta est quaestio ex discipulis iohannis. Usq. habet uitam aeternam. DOM. IIII. P PAS. Usq. uobis.
Scdm ioh cap cxlvii. Vado ad eum qui me misit. Usq. Et annuntiabit
IN nat scor Gordiani & epimachi. sec mat cap xcvi. Nolite arbitrari quia uenerim mittere pacem. Usq. non perdet mercedem suam.
IN nat scor nerei & achillei atq. pancratii. sec math cap lxxxvi. Ecce ego mitto uos sicut oues. Usq. In finem saluus erit.
III ID. Dedicatio scae mariae. sec luc cap ccxxv. Et ingressus

ihc perambulabat iericho· Usq· & saluum facere quod perierat·

DOM· V· P PASCHA· Scdm ioh cap cl· Dixit ihc dis ss· Amen amen dico uobis· Siquid petieritis patrem innomine meo· Usq· In hoc credimus quia a do existi· Fer· IIII· sec ioh cap xxv· Abiit ihc cum discipulis suis in iudaea terra· Usq· Gaudium meu impletu est·

In nat sci urbani conf· Scdm math cap cclxiii· Uigilate ergo· usq· sup omnia bona sua constituet eum· IN VIG ASCENS DNI Scdm ioh cap cliii· Subleuatis ihc oculis in caelu dixit· Usq· Et hi in mundo sunt & ego adte uenio· IN ASCENSIONE DNI· Scdm marcum· cap ccxxiiii· Recumbentibus xi discipulis· Usq· Sequentibus signis· DOM POST ASCESION DNI Ibis· Scdm ioh cap cxlv· Cum aut uenerit paraclitus· Usq· Quia ego dixi uo

Fer· IIII· sec ioh cap cxxxiii· Dix ihc d ss· Si manseritis in me & uerba mea in uobis manserint· Usq· & gaudium urm impleatur·

Fer· VI· sec ioh cap cxi· Qui credit in me non credit in me· Usq· sicut dixit mihi pater sic loquor· IN SABBATO SCO PENTC· Scdm ioh cap cxxviii· Si diligitis me mandata mea seruate· Usq· & manifestabo ei meipsum· DOM IN PENTECOSTEN· Scdm ioh cap cxxx· Dixit ihc dis ss· Siquis diligit me sermones meos seruate· Usq· Sic mandatu dedit mihi pater sic facio·

Feria · II · sec̄ ioh̄ · xxxiiii · Sic enim dilexit ds̄ mundum · Usq · Quae in dō sunt facta · Hostium · Usq · & habundantius habeat ·
Feria · III · sec̄ ioh̄ cap̄ lxxxviii · Amen amen dico uobis qui n̄ intrat p
Fer · IIII · sec̄ ioh̄ cap̄ lx · Nemo potest uenire ad me · Usq · p mundi uita ·
Fer · V · sec̄ luc̄ cap̄ lxxxvi · Conuocatis aut̄ xii aplis · Usq · & curantes ubiq ·
Feria · VI · sec̄ luc̄ cap̄ xxxvi · Factum est in una dierū · Usq · Quia uidimus mirabilia hodie · Echo · Usq · Et confestim uidit & sequebatur eum ·
Sabb · sec̄ marc̄ cap̄ cxvi · Et ueniunt iericho · & p̄ fisiscente eo dei eri
It sabb̄ in xii lect̄ · sec̄ math̄ cap̄ ccv · Egrediente ihū ab iericho secuti sunt duo caeci · Usq · Et secuti sunt eum · IN OCT̄ PENTECOST̄ ·
Secdm ioh̄ cap̄ xxiiii · Erat homo ex pharisaeis nichodem̄ nomine · Usq · Sed habeat uitam aeternam ·
In nat̄ scoꝝ marcelli & petri · sec̄ luc̄ cap̄ ccxlviii · Cum audieritis proelia & seditiones · Usq · Possidebitis animas uestras ·
In nat̄ scoꝝ Primi & feliciani · sec̄ ioh̄ cap̄ cxxxiii · Hoc est preceptū meum · Usq · In nomine meo det uobis ·
In nat̄ scoꝝ basilidis · cyrini · naboris · & nabarii · sec̄ lucā cap̄ cxliii · Adtendite a fermento pharisaeorū · Usq · Coram angelis dī ·
Nat̄ marci & marcelliani · sec̄ ioh̄ cap̄ cxxxiiii · Hoc est preceptū meū · Usq · Det uobis · DOM · I · POST OCT̄ PENTECOST̄ ·

Secdm luc cap cxcvi · Homo quidam erat diues. Usq· Si quis ex mor
tuis resurrexerit credent · It de templo · Usq· Hic saluus erit ·
I nnat scor Protasii & geruasii · sec marc cap cxxxvii · Egrediente ihu
DOM · II · P PETCOS · Secdm luc cap clxxxi · Homo quidā fecit cae
nam magnam · Usq· Gustabit caenam magnam · **IN VIGIL S · IOH ·**
Secdm luc cap · i · Fuit in diebus herodis regis · Usq· Parare dno plebem
perfectam · **IN NATIVIT SCI IOHANNIS BAPTIST ·**
Secdm lucam cap iii · Elisabeth impletum est tempus pariendi · Usq·
& fecit redemptionem plebis suae · **IN N · S · IOHANNIS & PAULI ·**
Secdm luc cap cxliii · Adtendite a fermento phariseorum · Usq· Con
fitebitur illum coram angelis di ·
I nnat sci leonis papae · sec math cap cclxviiii · Homo quidam pere
gre pficiscens · Usq· Intra in gaudium dni tui ·
I nuig aplor Petri & pauli · sec ioh cap ccxxvii · Dixit ihc petro ·
Simon iohannis amas me · Usq· Qua morte clarificaturus eet dm ·
I N NAT APLOR · PETRI & PAULI · Secdm math · cap cxlvi · Venit
ihc in partes caesareae philippi · Usq· Erit solutum & in caelis ·
I nnat sci pauli apli · sec math cap cxcv · Dixit simon petrus ad ihm ·
Usq· & uitam aeternam possidebit · **DOMIN · III · P PENTC ·**
Secdm luc cap clxxxvi · Erant autem appropinquantes ei · Usq·

poenitentiam agente. F er. IIII. sec. math. cap. XXXVI. Esto consentiens. Usq. quam corpus tuum eat in gehennam. DOM. V. P. PENT.

Secdm luc. cap. LV. Estote ergo misericordes. Usq. & tunc pspicies ut educas festucam de oculo fratris tui. F er. IIII. sec. marc. cap. XV. Cum egressus esset in uia. Usq. Omnia possibilia sunt apud dm. DOM. VI.

Secdm luc. cap. XXVIIII. Cum turbae irruerent in ihm. Usq. Secuti s illu.

I N nat. scor. Processi & martiniani. Secdm math. cap. CCXLIII. Sedente ihu supra montem oliueti. Usq. In finem hic saluus erit.

I N oct. aplor. Secdm math. cap. CXLVIII. Iussit ihc discip. suos asscendere in nauicula. Usq. Vere filius di es. DOMIN. VII. P. PC.

Secdm math. cap. XXXV. Dico enim uobis quia nisi abundauerit. Usq. & tunc ueniens offeres munus tuum.

I N nat. VII fratrum. sec. math. cap. CXXX. Adhuc eo loquente ad turbas ecce mater eius. Usq. & soror & mater est.

I N nat. scae Praxedis uirg. sec. math. cap. CXL. Simile est regnum caelor. thesauro. Usq. Noua & uetera.

I N nat. sci apollinaris. sec. luca. CCLXX. Facta est aut. & contentio. Usq. Iudicantes duodecim tribus israhel.

I N nat. sci iacobi apli. sec. math. cap. CCII. Tunc accessit ad eum mater filiorum zebedei cu filiis suis. Usq. Quibus paratum est a patre meo.

In nat̄ scoꝝ felicis simplicii faustini · & beatricis sec̄ luc̄ cap̄ clIIII ·
Sint lumbi ur̄i praecincti · Usq; filius hominis ueniet ·

In nat̄ scoꝝ Abdon & sennes sec̄ math̄ cap̄ ccxlIII · Videte ne quis uos
seducat · Usq; hic saluus erit · DOMIN̄ · VIII · P̄ PENTC̄

Sedm̄ marcum · cap̄ lxxvi · Cum turba multa esset cum ih̄u · nec ha
berent quod manducarent · Usq; & dimisit eos · DOM̄ · VIIII · P̄P̄ ·

Sedm̄ math̄ cap̄ lvi · Adtendite a falsis pphetis · Usq; Intrabit in reḡ cael ·
regnum caeloꝝ · DOMINICA · X · P̄ PENTECOSTEN ·

Sedm̄ luc̄ cap̄ cxc · homo quidā erat qui habebat uilicum · Usq; Reci
piant uos in aeterna tabernacula · DOM̄ · XI · P̄ PENTEC̄ ·

Sedm̄ luc̄ · cap̄ ccxxxvi · Et ut adpropinquauit uidens ciuitatem
fleuit · Usq; Et erat docens cotidie in templo ·

Ad uincula sc̄i petri · Sedm̄ math̄ · cap̄ cxlvIII · Iussit ih̄c discipulos
suos ascendere nauiculā · Usq; Vere filius dī es ·

In nat̄ sc̄i stephani ep̄i · sec̄ luc̄ cap̄ ccxxvIII · homo quidā nobilis abi
it in regione longinquā · Usq; & quod habet auferetur ab eo ·

In nat̄ scoꝝ Xysti · felicissimi · & agapiti · sec̄ math̄ cap̄ lxxxvi · Ecce
ego mitto uos · Usq; hic saluus erit ·

In nat̄ sc̄i cyriaci mar̄ · sec̄ math̄ cap̄ xcII · Nihil opertum quod
non reueletur · Usq; Qui in caelis est ·

I n uigil. sci laurentii. sec math. cap clxx. Siquis uult post me ue
nire. Usq. Filium hominis uenientem in regno suo. IN N. S. LAUR.
Sedm math. cap ciiii. Amen amen dico uobis. Nisi granum fru
menti. Usq. honorificabit eum pater meus.
I n nat. sci tiburtii mart. sec ioh. cap cxxxiiii. Hoc est praeceptum me
um. Usq. Det uobis. ✓ Usq. Coram angelis di.
I n nat. sci ypoliti. sec luc. cap cxliiii. Adtendite a fermento phr.
I n nat. sci eusebii. sec math. cap cclxiii. Vigilate ergo. Usq. Constituet eu.
I n uigil. sce mariae. sec luc. cap iii. Exurgens aut maria. Usq.
Et exultauit sps ms in do salutari meo.
Sedm lucam. cap cxxii. Intrauit ihc in quoddam castellum. Usq.
non auferetur ab ea. ✓ Filius hominis uenit.
I n nat. sci agapiti. sec luc. cliii. Sint lumbi uri praecincti. Usq.
I n nat. sci Bartholomei apli. sec luc. cap cclxx. Facta est contentio
inter eos. Usq. duodecim tribus isrl. ✓ ut. Usq. Copiosa e in caelis.
I n nat. sci hermetis. sec luca cap xlv. Descendens ihc de monte ste
I n decollatione sci ioh bapt. sec marc. cap lviiii. Misit herodes
ac tenuit iohannem. Usq. & posuerunt illud in monumento.
I n nat. scor. Felicis & adaucti. sec mat. cap ccxli. Et egressus ihc
de templo. Usq. hic saluus erit. DOMIN. XI. P. PENTEC.

Sedm lucā cap cc.xiii. Dicebat autem & ad quosdam qui in se confide
bant tamquā iusti. Usq. Qui se humiliat exaltabitur. DOM XII. P P C
Sedm marcum. cap lxxiii. Exiens ihc de finibus tyri. Usq. & mutos
loqui. DOMIN XIII. P P C. Sedm luc. cap cxx. beati
oculi qui uident. Usq. Vade & tu fac similiter. DOM. XIIII
Sedm lucam cap cci. Cum iret ihc in ierlm. Usq. Quia fides tua
te saluum fecit. IN NATIVIT SCAE MARIAE.
Sedm lucam. cap iii. Exurgens autem maria abiit in montana.
Usq. In dō salutari meo. IN nat sci Adriani. sec ioh cap cxxxii.
Ego sum uitis uera. Usq. Gaudium urm impleatur.
IN nat sci gorgonii mar. sec math cap clxx. Si quis uult uenire
post me. Usq. In regno suo.
IN nat scor. Proti & iacincti. sedm math cap lxxxviii. Cum per
sequentur uos in ciuitate ista. Usq. Qui est in caelis.
IN nat scorum cornelii & cypriani. sec lucam cap cxl. Vae uo
bis qui aedificatis monumenta pphet. Usq. ut accusarent eum.
IN nat sci nicomedis m. sec math cap clxx. Si quis uult p me ueni
re. Usq. In regno suo. I est. usq. Coram angelis di.
IN nat scor. luciae & geminiani. sec luc cap cxlviii. Nihil opertū
IN vigil sci mathei apli. sec math. cap lxxi. Cum transiret ihc in

dit hominem sedentē. Usq. Vocare iustos sed peccatores.

In nat̄ sc̄i mathei. Sc̄dm̄ lucam. cap̄ xxxviii. Vidit ih̄c publicanum. Usq. Sed peccatores in paenitentia.

In nat̄ sc̄oꝝ. cosmae & damiani. sc̄c̄ ioh̄ cap̄ cxxxviii. Haec mando uobis. Usq. Quia odio habuerunt me gratis. DOM̄ XV. P̄ PC̄

Sc̄dm̄ math̄ cap̄ clxxvii. Accesserunt ad ih̄m discipuli. Usq. Qui in caelis est. DOMINICA. XVI. POST PENT̄COST̄.

Sc̄dm̄ math̄ cap̄ xlviii. Nemo potest duob. dominis seruire. Usq. & omnia haec adicient̄ uobis. DOM̄. XVII. POST PENT̄

Sc̄dm̄ luca cap̄ lxvii. Ibat ih̄c in ciuitatem quae uocat̄ naim. Usq. Quia uisitauit plebem suam. DOM̄. XVIII. P̄ PENTEC̄.

Sc̄dm̄ luca cap̄ cxxvi. Cum intrasset ih̄c in domum cuiusdam. Usq. Et qui se humiliat exaltabitur. Feria. IIII. sc̄c̄ marc̄. cap̄ xcı.

Respondens unus de turba. Usq. In oratione & ieiunio.

Feria. VI. sc̄c̄ luca cap̄ lxxiiii. Rogauit aut̄ illum de scribis ut manducaret cū illo. Usq. Vade in pace. Sabb̄ in xii. lect̄. sc̄c̄ lucam. cap̄ clxiiii. Dicebat aut̄ hanc similitudinē. Arborem fici habebat quidā. Usq. Quae gloriose fiebant ab eo. DOM̄. XVIIII

Sc̄dm̄ math̄ cap̄ ccxxiii. Accedentes ad ih̄m saducei. Usq. Mirabantur in doctrina eius. DOMIN̄. XX. POST PENTEC̄.

Secdm math cap lxx. Ascendens ihc in nauiculam transfretauit.
Usq. Qui dedit potestatem talem hominibus.

In nat sci marci epi. sec math cap cclxviii. Homo quidam pere
gre pficiscens. Usq. In gaudium dni tui. Constituet eum.

In nat sci calisti papae. Secdm math cap cclxiii. Vigilate ergo. Usq.

In nat sci lucae euang. sec luc cap xcvi. Si quis uult post me ue
nire. Usq. Regnum di. Tis uera. Usq. & fiet uobis.

In uigil aplor. Simonis & iudae. sec ioh cap cxxxii. Ego sum ui

In nat apltm simonis & iudae. sec ioh cap cxxxviii. Haec man
do uobis. Usq. Quia odio habuerunt me gratis. DOM. XXI.

Secdm math cap ccxxi. Simile est regnu caeloru homini regi
qui fecit nuptias filio suo. Usq. Pauci uero electi. DOM. XXII.

Secdm ioh cap xxxvii. Erat quidam regulus. Usq. & credidit ipse
& domus eius tota. DOMINICA. XXIII. P. PENT.

Secdm math cap clxxxviii. Simile est regnum caelor homini re
gi. Usq. De cordibus uris. DOMINICA. XXIIII. P. PC.

Secdm math cap ccxxiii. Abeuntes pharisaei consilium inierunt.
Usq. & quae sunt di do. Rificabit eum pater ms.

In nat sci caesarii. sec ioh cap ciiii. Nisi granum frumenti. Usq. hono

In nat iiii coronatorum sec luc cap xlv. Descendens ihc de monte.

stetit in loco· Usq· Multa est in caelo·

I N nat̄ sc̄i theodori· sec̄ luca cap̄ ccli· Ponite ergo in cordibus uris· Usq· Possidebitis animas uestras· Ꝟ di·

I N nat̄ sc̄i menne· sec̄ luca cap̄ xcvi· Si quis uult· Usq· regnū

I N nat̄ sc̄i martini ep̄i· sec̄ luca capit̄ cliii· Sint lumbi uri praecincti· Usq· constituet eum· Ꝟ lorum decē uirḡ· Usq· Neq· horam·

I N nat̄ sc̄ae caeciliae· sec̄ math cap̄ cclxviii· Simile est regnum cę

I N nat̄ sc̄i clementis mart̄· sec̄ math cap̄ cclxviii· Homo quidam peregrę pficiscens· Usq· In gaudium domini sui·

I N nat̄ sc̄ę felicitatis mart̄· sec̄ math cap̄ cxxx· Adhuc eo loquente· Usq· & soror & mater est·

I N nat̄ sc̄i chrisogoni· sec̄ ioh cap̄ cxxxviii· Haec mando uobis· Usq· habuerunt me gratis·

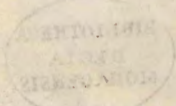
I N nat̄ sc̄i saturnini· sec̄ marc̄ cap̄ cxxxviii· Videte autem uos metipsos· Usq· hic saluus erit·

I N uigil̄ sc̄i andreae· sec̄ ioh cap̄ xvi· Stabat iohannes & ex discipulis eius duo· Usq· Supra filium hominis·

I N nat̄ sc̄i andreae ap̄li· sec̄ math cap̄ xx· Ambulans ih̄c iuxta mare galileae· Usq· & patre secuti sunt eum· DOM· XXV· P̄ PĒ

Sec̄dm math cap̄ lxxiii· Loquente ih̄u ad turbas ecce princeps

unus accessit. Usq; & sanata est mulier ex illa hora.
Feria. VI. sec matth. cap. CCXVIII. Homo quidam habebat duos fi
lios. Usq; ut crederetis ei. DOM. V. ANTE NATAL DNI.
Sedm ioh cap. XLVIII. Cum sublevasset ergo oculos ihc. Usq;
Qui venturus est in mundum. Feria. IIII. sec luc cap. CVIII.
Ite ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos. Usq; Adpropin
quabit vos in regnum di. Feria. VI. sec marc cap. CLIII. Vigi
late & orate. Usq; Omnibus dico vigilate. DOM. IIII. ANTE N.
Secdm matth cap. CCVI. Cum adpropinquassent ierosolimis. Usq;
Benedictus qui venit in nomine dni.
Feria. IIII. sec matth cap. VII. In diebus illis venit iohannes. Usq;
confitentes peccata sua. Feria. VI. sec luc cap. VIII. Dice
bat ergo ad turbas quae exiebant ut baptizarentur ab ipso.
Usq; evangelizabat populo. DOMIN. III. ANTE NAT D.
Secdm luca cap. CCLVII. Erunt signa in sole & luna. Usq; Verba
autem mea non transibunt. Feria. IIII. sec matth cap. CIIII.
Amen dico vobis non surrexit inter natos mulierum. Usq; Qui
habet aures audiendi audiat. Feria. VI. sec marc cap. I.
Initium evangelii ihu xpi filii di. Usq; Ille vero baptizabit
vos spu sco. DOMINICA. II. ANTE NAT DNI.

Sedm mathi cap cii · Iohannes aut cum audiss& in uincula opera xpi · Usq · Qui praeparabit uiam tua ante te ·

Feria IIII · sec luca cap Lxviii · Et nuntiauerunt iohanni discipuli eius de omnibus his · Usq · In regno di maior est illo ·

Feria VI · sec mathi cap I · Liber generationis ihu xpi · Usq · Qui uocatur xpc · Sabb sec mathi cap xviii · Cum audisset ihc quod iohannes traditus esset · Usq · Regnum caelorum ·

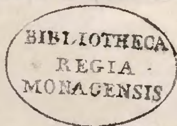
In nat scae luciae · sec mathi cap cxl · Simile est regnu caelor thesauro abscondito · Usq · Noua & uetera ·

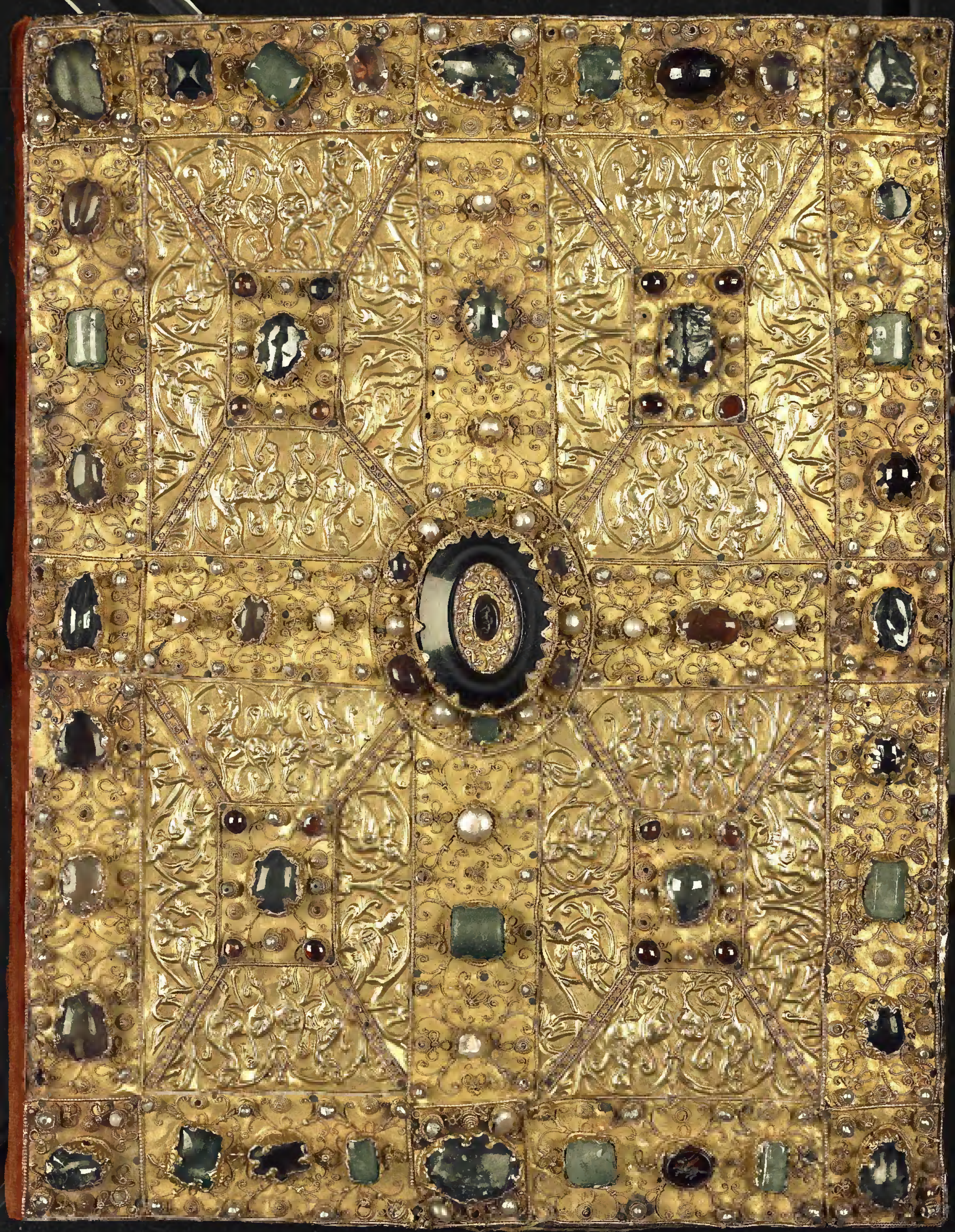
In nat sci thomae apli · sec ioh cap ccvi · Thomas aut ex duodecim qui dicit didimus · Usq · beati qui non uiderunt & crediderunt · DOMINICA PXIMA ANTE NAT DNI ·

Secdm iohannem · cap VIII · Miserunt iudaei ab ierosolimis · Usq · Ubi erat iohannes baptizans ·

Feria IIII · sec luca cap III · Missus est angelus gabriel · Usq · Fiat mihi secundum uerbum tuum ·

Sabbato in XII lect · sec luc cap VI · Anno XV · imperii tiberii caesaris · Usq · Et uidebit omnis caro salutare di ·

Gemälde f. 20. 25. 86. 127.
144.

13/7 56
Sk

